

Siemenluettelo

**Vuoden
vihannes on
porkkana**

**Viljelyopas
2023**

Hyötykasviyhdistys ry / Nyttväxtföreningen rf

POSTIOSOITE, TOIMISTO,

Alku & juuri -puoti
Mechelininkatu 51,
00250 Helsinki
puh. 040 455 7141
tilaukset: tilaus@hyotykasviyhdistys.fi
toimisto: info@hyotykasviyhdistys.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Katja Uski, 040 592 2122
katja@hyotykasviyhdistys.fi

PUHEENJOHTAJA

Annamari Arrakoski-Engardt,
040 0477878,
puheenjohtaja@hyotykasviyhdistys.fi

ANNALAN PUUTARHA

Hämeentie 154, 00560 Helsinki,
annala@hyotykasviyhdistys.fi
puhelin: 044 272 1259 (puutarhuri)

KIRJANPITÄJÄ

Maija Pulkkinen

PÄHKYLÄ

viestinta@hyotykasviyhdistys.fi

ALUEOSASTOT:

ELELÄ-POHJANMAA

Antti Karhumäki,
antti.karhumaki@gmail.com
Minna Norrholm,minnaiida@gmail.com

PIRKANMAA

Heini Kojo, pirkanmaanhyoty@gmail.com
Iida Eräjä, pirkanmaanhyoty@gmail.com

VARSINAIS-SUOMI

Tuija Suokas,tuijair.suokas@gmail.com

OULU

Tarja Käckman,
tarja.kackman@gmail.com

KUOPIO

Tarja Martikainen
parsapottu@gmail.com
Liisa Ronkanen (tiedotus),
parsapottu@gmail.com

KANTA-HÄME

Aliisa Ketonen,
ketonenaliisa@gmail.com
Sirikka Sandelin,
sirrikasandelin85@gmail.com

PÄIJÄT-HÄME

Pirjo Jokinen,
pirjopipsa.jokinen@gmail.com
Kirsi Heikkilä, kirsiheikkila7@gmail.com

JÄSENMAKSU 2023

29 € / henkilö, 59 € / yhteisö
Jäseneksi haluava voi liittyä verkko-
kaupan kautta tai ottaa yhteyttä
puhelimitse, kirjeitse tai sähköpostin
kautta yhdistyksen toimistoon.
Yhdistyksen säännöistä saa halutessa
jäljennöksen toimistonhoitajalta.
Yhdistys ottaa vastaan lahjoituksia ja
testamentteja toimintansa tukemiseen
tilille FI76 1023 3000 2142 91.

Sisällys:

Taimien kasvatusohjeet **8**

Vihannekset **9**

Yrtit **50**

Kukat, kaksi- ja monivuotiset **70**

Kukat, yksivuotiset **91**

Maisemointi- ja
maanparannuskasvit **107**

Viljat **110**

Idätettävät ja versotettavat
siemenet **111**

Värikkäät **112**

Koristeheinät **113**

Huonekasvit **114**

HYÖTYKASVIYHDISTYKSEN

JÄSENYYS

Jäsenmaksu on 29 euroa
vuodessa. Jäsenedut:
hyotykasviyhdistys.fi/jasenyys

PUHELINNEUVONTA

PUUTARHURIMME
NEUVOVAT JÄSENIÄ
PUUTARHA-ASIOISSA

TI–TO KLO 13–15.

044 726 3751

JÄSENASIAI JA

OSOITTEENMUUTOKSET

info@hyotykasviyhdistys.fi

040 455 7142

Huom! Maistraattiin, postiin
tai hyötykasviyhdistyksen
verkkokauppaan tehty
osoitteenmuutos ei välity
jäsenrekisteriimme.

TERVETULOA

LEHTIARKISTOON!

Klikkaa www.hyotykasvi-
yhdistys.fi -sivulla olevaa
Jäsen sivuille-linkkiä.

Käyttäjätunnus on jäsen-
numerosi, joka on Pähkylän
osoitelipukkeessa.

Salasanasi on ensimmäisellä
kerralla etunimi+postinumero
(esim. Liisa54500).

Vaihda salasanasi.

Hyötykasviyhdistyksen 30. siemenluettelo

TOIMITUS & TAITTO: Tarja Mäkinen, Satu Sainio, Kirsi
Nykänen, Katja Uski ja Johanna Luoma-Tuominen (taitto)

KUVITUS: Tupu Vuorinen copyright

PAINOPAIKKA: Grano Oy, Helsinki

ISSN: 1237-6671

Kasvatuksen iloa!

Haluamme tarjota monipuolisen siemenvalkoiman sekä runsaasti vanhoja lajikkeita ja luonnonmukaisesti tuotettuja siemeniä. Luettelossa on myös monia uusia sortteja.

Valitse luonnonmukaisia ja biodynaamisia siemeniä, jolloin

- kasvatat kotipihaan ja luomuviljelyyn sopivia lajikkeita.
- tuet luonnonmukaista ja biodynaamista siemen-tuotantoa.

Valitse vanhoja viljelykasveja ja lajikkeita, jolloin:

- saat helppohitoisia ja varmoja kasveja. Pitkään viljellyt kasvit pystyvät liittoutumaan sienijuuria kasvattavien sienten kanssa uusia lajikkeita paremmin. Sienijuuret auttavat kasveja ravinteiden- ja vedenotossa sekä parantavat niiden vastustuskykyä tauteja vastaan.
- edistät geeniperimältään ja kulttuurihistorialtaan arvokkaiden lajien säilymistä.
- korjaat herkullista satoa ja kasvatat ihastuttavia kukkia.

Valitse hyönteiskasveja, jolloin:

- lisäät puutarhan monimuotoisuutta
- ehkäiset hyönteiskatoa
- tarjoat pölyttäjiille arvokasta ravintoa
- houkuttelet puutarhaan harvinaisia hyönteisiä
- varmistat hyvän pölytyksen hedelmä- ja marjakasveille
- pääset kasvien lisäksi tutkimaan ja ihastelemaan hyönteisiä

MERKKIEN SELITYKSET

Mv = monivuotinen

Yv = yksivuotinen

Kv = kaksivuotinen

★ = Uutuus

= Luonnonmukaisesti tuotettu siemen

= Biodynaamisesti tuotettu siemen

= Perinnelajike eli pitkään viljelty lajike

= Hyönteiskasvi, eli perhosia, pölyttäjiä tai muita hyönteisiä houkutteleva kasvi

Näin ostat siemeniä

Verkkokauppa: siemenet tulevat verkkokauppaan sitä mukaa, kun ne saapuvat myyntiin. Tilausten toimitus alkaa tammikuussa ja jatkuu niin kauan kuin tuotetta riittää. Siementen saatavuudessa voi tapahtua muutoksia.

Tilauslomake: täytä keskiaukeamalla oleva lomake ja postita se meille. Puuttuvan lajikkeen tilalle tarjoamme parasta mahdollista vaihtoehtoa.

Alku & juuri -puoti: hanki samalla muut viljelytarvikkeet. Mechelininkatu 51, Helsinki.

TAPAHTUMAT

Olemme mukana useissa tapahtumissa, kuten esimerkiksi Helsingin Kevätmessuilla 30.3-2.4.2023

Osa siemenvalkoimasta on myynnissä Annalan Siementorilla 4-5.3.2023, hyotykasviyhdistys.fi/tapahtumat-ja-kurssit.

Takuu ja palautusoikeus

Siemenet täyttävät EU:n siementarkastuslain määräykset. Siemenet säilyvät pisimpään kuivassa ja viileässä paikassa.

Asiakkaalla on oikeus palauttaa tavara 14 päivän sisällä sen saatuaan. Tuotteen tulee olla vahingoittamaton ja avaamattomassa alkuperäispakkauksessa.

Otamme mielellämme vastaan palautetta ja toiveita.

TUOTENUMEROHAKU VERKKOKAUPASSA

Hakutoiminto helpottaa verkkokaupassa asiointia.

- Mene osoitteseen: <https://hyotykasviyhdistys.fi/tuotteen-lisays-ostoskoriin>.
- Katso tuotenumero siemenluettelosta tai verkkokaupasta.
- Kirjoita numero kenttään ja klikkaa painiketta 'Lisää!'. Voit syöttää kaikki tilausnumerot peräkkäin ja lisätä/muuttaa lukumäärää vasta 'Ostoskori'-vaiheessa. Myös tuotteen poistaminen onnistuu vielä tässä vaiheessa. Muista tarkistaa tilaus!

Ahkeraliisa	114	Jättiapietäryrtti	74	KURPITSAT	20
Aitoelämäjälänka	91	Jättisipuli	44	Kurttuakaali, savojinkaaali	14
Aitohunajakukka	107	Jättitulikukka	53	Kuukausimansikka	24
Aitokissanminttu	50	Jättiverbena	93	Kvinoa	42
AJURUOHOT	50	Kaali	13	KYNTELIT	55
Alppiakileija	70	KAALIKASVIEN SUVUN SALAATTIKASVEJA		Kyssäkaali, kaalirapi	14
Alppiikkiputki	83	Nopeakasvuisia ja maukkaita lehtivihanneksia.	17	KAENKUKAT	77
Amerikanvuokko	90	KAALIT	13	Kähäräpersilja	62
APILAT	107	Kaliforniantuliuinikko	93	Kähäräsinaappi	17
AURINGONKUKAT	91	Kamomillasaunio	53	KÄRSÄMÖT	78
Avomaankurkku	19	Kanarianköynnöskrassi	97	Kärsimyspassio, kärsimyskukka	115
BASILIKAT	50	Kanelibasiliika	51	Kääpiöaurionkukka	91
Chilipaprika	31	Kangasajuruoho	50	Kääpiöjapaninakileija	70
Dalmatianpietäryrtti	70	Karhunjuuri, "karhunkumina"	54	Kääpiösammattikukka	65
ELAMÄNLANGAT	91	Karhunlaukka	44	KÖYNNÖSKRASSIT	96
Elefanttiheinä	113	Karvaisikoiso, "ananaskirsikka"	25	Lakritsikasvi	55
Endiivi	43	Kasvihuonekurkku	20	Lampoinaatti (uudenseelanninpinaatti)	24
Esimerkkiseos (herne & kaura & ruisvirna)	107	Kaukasianmaksaruoho	79	Lanttu	24
Esparsetti	108	Kaukasianpitkäpalko	74	Latva-artistokka	25
Etelänarnikki	51	KAUNOKIT	74	LAUKAT	55
Etelänmunkki	70	Kaunopunahattu	62	Lehmänpapu, pitkäpapu (parsapapu)	25
Etelänrasti	92	Kaura	110	Lehtikaali, koristekaali	15
Etelänruusuho	71	Kaurajuuri	18	Lehtimangoldi	27
Euroopanälppitähti (edelweiss)	71	Kehäkukka	102	Lehtisalaatti	39
Euroopanmerikaali	9	Kehtolehti	75	Lehtokaleija	70
Haisusammattikukka	65	Keijunmekko	93	Lehtosalvia	79
Harjaneilikka	81	Kellokärhö	76	Lehtosinilava	79
Harmaakäenkukka	77	Kelloköynnös	93	Leikkoleijonankita	100
Harmaamalvikki	71	Kellopeippi	76	(Leipävehnä	110
Hekkuvarakkas	77	Kellosormustinkukka	85	Liperi (lipstickka)	55
Herne	9, 111	KELLÖT	75	Liuseratamo	25
HERNEET	9	Keltajuuri	13	LOBELIAT	97
HIBISKUKSET	115	Keltakaunokki	74	Loistoperhoskukka	95
HIERAKAT	10	Keltakosmos	96	Lumotupakka	105
HIETASINAPIT	11	Keltalupiini	108	LUPPIOT	56
Hillosipuli	44	Keltapunahattu	62	LYHTYKOISOT	25
Hilppa	92	Keltasauramo, värisauramo	112	Maariankello	75
Himalajanjalkalehti	71	Keltauonhattu	89	Maarianohdake	56
Hopeahärkki	71	Keltavaleunikko	89	Maissit	26
Hopeamaruna	71	Keräkaali, valkokaali	13	Maitokello	75
Huiskuvuoriminttu	51	Keräsalaatti	39	Makeastevia	56
Humala	72	Kesäharso (kesäraunikki)	94	MAKSARUOHOT	79
Hunajameloni	28	Kesäiiso	52	Malabarinpinaatti	26
Hyasinttipapu	92	Kesäkurpitsa	21	Maloppi	98
Hyyänheikinsavikka	41	Kesäkuuruoho	94	MALVAT	80
Härkäpapu	11	Kesäkynteli	55	Mangoldi	27
Isoppi	52	Kesämalvikki	94	Marjasavikka, "mansikkapinaatti"	42
IISOT	52	Kesäpäivänhattu	94	MARUNAT	56
Iltahelokki	53	Keto-örvokki	82	Maurinkiihtomalva	57
Isoaurinkukka	92	Kevätruusuheinikki	76	Maustebasiliika	51
Isoaurionkukka	91, 108, 111	Kevätvuohenjuuri	76	Maustefenkoli	57
Isohelokki	72	Kiinanasteri	94	Maustekirveli	57
Isohietasinappi, villirukola (sylvetta)	11	Kiinasipuli, kiinanruohosipuli	45	Maustemeirami	58
Isohirvenjuuri	53	KILKAT	76	Maustesammattikukka	66
Isokaunosilmä	72	Kirahvikukka	77	(Mauste)tili	67
Isokirjoepippi, "värinokkonen"	115	Kirjohtalonkukka	95	MEIRAMIT	57
Isokonnantatar	72	Kirjolupiini	77	Meksikonhuovinkukka	98
Isoköynnöskrassi (köynnöskrassi)	96	Kirjopäivänsini	91	Meloni	27
Isolehtinen basilika, mammuttibasiliika	50	Kirjorevohäntä	36	MELONIT	27
Isoilyhtykoiso, "juutalaiskirsikka"	72	Kirsikkatomaatit	47	Mirriminttu	80
Isomaksaruoho	79	Kivikärsämä, nukkakärsämä	78	Mooseksenpalavapensas	80
Isonokkonen	12	Kivikkökäenminttu	54	Morsinko	112
Iso-olkikukka	92	Kivikkokailikka	76	Morsiusharso	80
Isopäivänkakkara	72	Kivikkosuoapyrtti	86	Mukulaselleri	42
Isoräpelö	113	Koiruoho, mali	56	Munakoiso (munahedelmä, aubergiini)	28
Isoammattikukka	100	Komeasilkkikukka	101	Mungopapu	111
Isoiniheinä	113	Koreakärsämä	78	Munkkineilikka	81
Isoinnia	103	Koreaniso	52	Mustajuuri	29
Isotähtiputki	73	Koreatörmäkukka	95	Mustasievikki	101
Isoukonkello	75	Korianteri	54	Mustasilmäsusanna	115
Italiantahtehinä	114	Koristehirsi	114	Myskirurpitsa	23
Jaloängelmä	74	Koristekurpitsa	23	Myskimalva	80
Jalokallioinen	73	Koristeportulakka	95	Myskialvia	65
Jalokiruunkannus	73	Korutsinnia	104	Mäkimeirami	58
Jänöhäntä	114	KÖSMOKSET, KOSMOSKUKAT	96	Narsissitupakka	105
Japaninkaali (mizuna)	17	Kotipelargoni	116	Nauris, turnipsi	29
Japanirettikka, daikon	35	Kreikanmäkimeirami	58	Neidonmaksaruoho	79
Japaniryrttiputki (mitsuba)	53	Kruunusuuvikkakara, vihanneskrysantheemi	19	NEILIKAT	81
JUURIKKAAT	12	Kutupellava	109	Niittykullero	81
Juuripersilja	58	Kukkakaali	14	Nokkonen, isonokkonen	12
Juurisikuri	43	Kultakärsämä	78	Nukenkaulus	98
Jättihibiskus	115	Kumina	55	Nuokkulaukka	81
Jättikarhunputki	74	KURKUT	19	(Nurmi)kaunokainen	74
Jättikurpitsa	22			Nurmilauha	114

Ohra	110	Rohtorosmariini	64	Tarha- ja pensaspavut	32
Okra	30	Rohtosalkoruusu	64	Tarhahäkukka	102, 110
Oleanteri	115	Rohtosamettikukka	66	Tarhalaukkaneiliikka	87
Oopiumiunikko	106	Rohtosarviapila	111	Tarhaleukoja, väliherenleukoja	102
ORVOKIT	82	Rohtosormustinkukka	85	Tarhalobelia	97
Palavarakkkaus	78	Rohtosuopayrtti	86	Tarhamaltsa	46
Pallerokiurunkukka	98	Rohtovirmajuuri	64	Tarhaneito	102
Palmokaali, mustakaali	16	Ruiskaukoki, ruiskukka	99	Tarhaorvokki	103
Palsternakka	30	Ruisvirna	109	Tarhapetunia, petunia	98
Palturitupakka (kessu)	105	Runkotomaatit	48	Tarhaportulakka	66, 111
PAPRIKAT	31	Ruoholaukka, ruohosipuli	45	Tarharaparperi	47
Parakrassi	58	Ruokaparsa	37	Tarharistikki	87
Parsakaali, brokkoli	16, 111	Ruokaporkkana	38	Tarhasalkoruusu	87
PARSAT	116	Ruokaretikka (kiinanretikka)	36	Tarhasarviorvokki	82
PAVUT	32	Ruotimangoldi	27	Tarhasulaheinä	10
PELARGONIT	116	Ruotiselleri (lehtiselleri, varsiselleri)	42	Tatsoikaali	18
Peltoherne	109	Ruusukaali, brysselinkaali	16	Teehibiskus (rosella-tee)	115
(Pelto)kaura	110	Ruusumalva	80	Thaibasilika	51
Peltoinnunjalca	109	Ruusunätelmä	84	Tiikerikaunosilmä	103, 112
Pensasköynnöskrassi (pensaskrassi)	97	Ruusupapu	33	Tilli	67
Pensaspaprika	32	Ryhmäleijonankita	99	Timjami, tarha-ajuruoho	50
Pensastomaatit	48	Ryhmäsamettikukka	100	Tomaatti	47
Pensasväriherne	112	Ryytineito	64	Tomatillo	26
Persianapila	107	Ryytisalvia	65	TSINNIAT	103
Persilja	58	Saksankirveli	64	TULIKUKAT	87
PERSILJAT	58	SALAATIT	39	Tummatulikukka	88
Pesusienikurkku	34	Salaattifenkoli	40	Tuntomimosa (tuntokasvi)	117
Petunia, tarhapetunia	98	Salaattiherne	9	Tuoksuampiaisyrtti	67
Piiankieli, ratamoneidonkieli	98	Salaattikleitonita (talviportulakka)	41	Tuoksuheiotrooppi	117
PIIKKIPUTKET	83	Salaattisekoitus	17, 40	Tuoksuherne, hajuherne	104
Pikarikarstaohdake	83	Salaattisikuri	43	Tuoksurjenpolvi	88
Pikkubasilika	51	Salaattivuonankaali	41	Tuoksuorvokki	82
Pikkuluppio	56	Salkopapu	34	Tuoksupielus	104
Pillisipuli, talvisipuli	45	SALVIAT	65	Tuoksureseä	105
Pinaattikiinanakaali, pak-choi	18	SAMETTIKUKAT	100	Tuoksuruuta, viiniruuta	67
Pinaatti	34	SAMETTIKUKAT (yrttikäyttö)	65	TUPAKAT	105
Pioniunikko	89	Sango-retikka	111	Turbaanikurpitsa	23
Pitkä avomaanurkku	20	Sareptansinappi	18	Turkinunikko	106
Pohjanrantakukka	83	SAVIKAT	41	TÄDYKKEET	88
Pohjanruusujuuri	84	SELLERIT	42	Tähkäkello	76
Polkuhaarikko	83	Sidesalaatti	40	Tähkalaventeli	67
Preeriavärिमinttu	69	SIEVIKIT	100	Tähkätädäyke	88
Puistolemmikki	83	SIKURIT	43	UKONHATUT	88
Pullokurpitsa	35	SILKKIKUKAT	101	Unelma	116
Puna-apila	107	Silkiunikko	106, 109	Unelmatädäyke	88
PUNAHÄTUT	62	Siloendiivi (escariol)	43	UNIKOT	89, 106
Punahierakka, viinisuolaheinä	10	Silopersilja	62	Vaahtera-aulio	117
Punajuurikas	12	Silpoydinherne	9	Vahapapu	33
Punakaali	16	Sinappikaali (rukola)	44, 111	VALEUNIKOT	89
Punakärsämä	78	Sini-ikiviuho	101	Valkoapila 'Isokallio'	107
Punakellukka	84	Sinimailanen, alfalfa	109, 111	Valkohietasinappi, wasabirukola	11
Punakonnaryrtti	84	Sininata	114	Valkohurtanminttu, hurtanminttu	68
Punakosmos	96	Sinipallo-ohdake	85	Valkojuurikas	13
Punalehtinen basilika	51	Sinipellava	85	Valkosinappi	108
Punaparsamaite (punaparsaheerne)	35	Siniippikiputki	83	Vehnä	110
Punapellava	98	Sinisalvia	101	Venäjänrakuuna	56
Punarevohäntä	37	Sinisievikki	101	Veriapila	108
Punavärिमinttu	69	Sinivaleunikko	89	Verihanikki	89
Purjo	45	Siperiankärsämä	78	Veripeippi	68
Purppurapunalatva	84	SIPULIT, LAUKAT	44	Vesikrassi, isovesikrassi	111
Purppuraratamo	63	Sirokesäkynttilä	101	Vesimeloni, arbuusi	28
Purppuratulikukka	87	Siropäivänhattu	94	Vihanneskrassi	111
Pyhäbasilika	51	Sirosilkikukka	101	(Vihannes)kurkku	19
Pyöröjänönputki	99	Sitruunabasilika	51	Vihannespaprika, ruokapaprika	31
Päivänkakkara, isopäivänkakkara	72	Sitruunakissanminttu	50	Viherminttu	68
Ranskalainen lehtipersilja	62	Sitruunakurkku	20	Viherisipuli	46
Ranskantulikukka	88	Sitruunamelissa	66	VILJAT	110
Rapea keräsalaatti		Sitruunavärिमinttu	69	Viljatatar, tattari	110
(Jäävuorisalaatti, amerikansalaatti)	39	Soijapapu (soija)	46	Villasormustinkukka	85
Rauniokiikka	77	Sokeriherne	10	Villirukola	11
Retiisi	35	Sokerimaissi	26	Vuokot	90
RETIKAT	35	Soodajääpäivikki, jääruoho	46	Vuorikaunokki	75
Retikka	36	SORMUSTINKUKAT	85	Väinönputki	68
Reunuspietaryrtti (reunuspäivänkakkara)	63	Suippokaali	17	VARIMINTUT	69
REVONHÄNNÄT	36	Sulkaneiliikka	81	Värireseä	113
Riippalobelia	97	SUOPAYRTIT	86	Värinokkonen	115
Riippapelargoni	117	Sysshohdekukka	86	Värisaffori	112
Riippaväidakkokurkku	37	Syssädekukka	86	Westerwoldinraiheinä	110
(Rohto)isoppi	52	Taittoydinherne	10	Yrtti-iiso, anisiiso	52
Rohtonukula	63	Tälvikurpitsa (talvisquash)	22, 23	Yrttiselleri, leikkoselleri	69
Rohtopunahattu		Tälvikynteli	55	Öljyretikka	110
(rohtopäivänhattu, auringonhattu)	63	Tarha-ajuruoho, timjami	50		
Rohtopurasruoho (kurkkuyrtti)	63	Tarhaidänunikko	89		
Rohtopähkä	64	Tarhaillakko	86		

Abelmoschus esculentus	30	Brassica	13	Cymbalaria pallida	76
Abutilon × hybridum	117	Brassica juncea	18	Cynara cardunculus Scolymus-Ryhmä	25
Achillea	78	Brassica juncea var. crispifolia	17	Daucus carota subsp. sativus	38
Achillea filipendulina	78	Brassica napus subsp. napobrassica (Napobrassica-Ryhmä)	24	Delphinium risteymät	73
Achillea millefolium, punakukkaiset	78	Brassica oleracea	13	Deschampsia cespitosa	114
Achillea ptarmica f. multiplex, kertomykeröiset	78	Brassica oleracea Botrytis-Ryhmä	14	Dianthus	81
Achillea sibirica	78	Brassica oleracea Capitata-Ryhmä	13, 16, 17	Dianthus barbatus	81
Achillea tomentosa	78	Brassica oleracea Gemmifera-Ryhmä	16	Dianthus carthusianorum	81
Acnella oleracea	58	Brassica oleracea Gongyloides-Ryhmä	14	Dianthus plumarius	81
Aconitum	88	Brassica oleracea Italica-Ryhmä	13, 16, 111	Dictamnus albus	80
Aconitum lycoctonum subsp. lycoctonum	89	Brassica oleracea Sabauda-Ryhmä	14	Digitalis	85
Aconitum napellus subsp. lusitanicum	88	Brassica oleracea Sabellica-Ryhmä	15, 16	Digitalis lanata	85
Adonis vernalis	76	Brassica rapa	18, 29	Digitalis purpurea	85
Agastache	52	Brassica rapa Chinensis-Ryhmä	18	Digitalis purpurea 'Gloxiniiflora'	85
Agastache cana	52	Brassica rapa Mizuna-Ryhmä	17	Diplotaxis	11
Agastache foeniculum	52	Brassica rapa Tatsui-Ryhmä	18	Diplotaxis erucoides	11
Agastache rugosa	52	Briza maxima	113	Diplotaxis tenuifolia	11
Agrostemma githago	92	Bupleurum rotundifolium	99	Dipsacus sativus	83
Alcea rosea	87	Calamintha nepeta	54	Doronicum orientale	76
Allium	44, 55	Calendula officinalis	102, 110	Dracocephalum moldavica	67
Allium cepa Hillosipuli-Ryhmä	44	Callistephus chinensis	94	Echinacea	62
Allium cepa Jättisipuli-Ryhmä	44	Campanula	75	Echinacea pallida	63
Allium cepa Vihersipuli-Ryhmä	46	Campanula lactiflora	75	Echinacea paradoxa	62
Allium cernuum	81	Campanula latifolia var. macrantha	75	Echinacea purpurea	62
Allium fistulosum	45	Campanula medium	75	Echinops bannaticus	85
Allium porrum	45	Campanula thyrsoides	76	Echium plantagineum	98
Allium schoenoprasum	45	Capsicum	31	Erigeron Speciosus-Ryhmä	73
Allium tuberosum	45	Capsicum annuum Chili-Ryhmä	31	Eruca sativa	44, 111
Allium ursinum	44	Capsicum annuum Grossum-Ryhmä	31	Eryngium	83
Althaea officinalis	64	Capsicum annuum Longum-Ryhmä	31	Eryngium alpinum	83
Amaranthus	36	Capsicum frutescens	32	Eryngium planum	83
Amaranthus caudatus	37	Carthamus tinctorius	112	Eschscholzia californica	93
Amaranthus tricolor	36	Carum carvi	55	Eupatorium purpureum	84
Anchusa capensis	92	Centaurea	74	Fagopyrum esculentum	110
Anemone	90	Centaurea cyanus	99	Festuca Glauca-Ryhmä	114
Anemone multifida	90	Centaurea macrocephala	74	Foeniculum vulgare var. azoricum	40
Anethum graveolens	67	Centaurea montana	75	Foeniculum vulgare var. dulce	57
Angelica archangelica	68	Cephalaria gigantea	77	Fragaria vesca var. semperflorens	24
Angelica gigas	74	Cerastium tomentosum	71	Gaillardia aristata	86
Anthemis tinctoria	112	Chelone lyonii	84	Gaura lindheimeri	101
Anthriscus cerefolium	57	Chenopodium	41	Genista tinctoria	112
Antirrhinum majus Maximum-Ryhmä	100	Chenopodium bonus-henricus	41	Geranium macrorrhizum	88
Antirrhinum majus Nanum-Ryhmä	99	Chenopodium foliosum	42	Geum chiloense	84
Apium	42	Chenopodium quinoa	42	Gilia capitata	98
Apium graveolens Secalinum-Ryhmä	69	Cichorium	43	Glebionis coronaria	19
Apium graveolens Dulce-Ryhmä	42	Cichorium endivia Escarole-Ryhmä	43	Glycine max	46
Apium graveolens Rapaceum-Ryhmä	42	Cichorium intybus Foliosum-Ryhmä	43	Glycyrrhiza glabra	55
Aquilegia	70	Cichorium intybus Radicosus-Ryhmä	43	Gypsophila elegans	94
Aquilegia alpina	70	Citrullus lanatus	28	Gypsophila paniculata	80
Aquilegia flabellata var. pumila	70	Clarkia	101	Helenium Autumnale-Ryhmä	86
Aquilegia vulgaris	70	Clarkia pulchella	101	Helianthus	91
Arabis caucasica	74	Clarkia unguiculata	101	Helianthus annuus	91, 108, 111
Armeria Maritima-Ryhmä	87	Claytonia perfoliata	41	Helianthus annuus Nanus-Ryhmä	91
Arnica montana	51	Clematis integrifolia	76	Heliotropium arborescens	117
Artemisia	56	Cobaea scandens	93	Hesperis matronalis	86
Artemisia absinthum	56	Coreopsis grandiflora	72	Hibiscus	115
Artemisia dracunculus	56	Coreopsis tinctoria	103, 112	Hibiscus Moscheutos-Ryhmä	115
Artemisia ludoviciana	71	Coriandrum sativum	54	Hibiscus sabdariffa	115
Asparagus	116	Corydalis nobilis	73	Hordeum vulgare	110
Asparagus officinalis	37	Cosmos	96	Humulus lupulus	72
Asparagus setaceus	116	Cosmos bipinnatus	96	Hyssopus officinalis	52
Astrantia major	73	Cosmos sulphureus	96	Impatiens walleriana	114
Atriplex hortensis	46	Crambe maritima	9	Inula helenium	53
Aubrieta × cultorum	87	Cryptotaenia japonica	53	Ipomoea	91
Avena sativa	110	Cucumis	19, 27	Ipomoea purpurea	91
Basella alba	26	Cucumis melo	27	Ipomoea tricolor	91
Bellis perennis	74	Cucumis melo Hunajameloni-Ryhmä	28	Isatis tinctoria	112
Beta	12, 27	Cucumis sativus	19	Jasione laevis	70
Beta vulgaris subsp. vulgaris var. cicla	27	Cucurbita	20	Knautia macedonica	71
Beta vulgaris subsp. vulgaris var. conditiva	12, 13	Cucurbita maxima	22	Lablab purpureus	92
Beta vulgaris subsp. vulgaris var. lutea	13	Cucurbita maxima 'Turk's Turban'	23	Lactuca	39
Beta vulgaris var. flavescens	27	Cucurbita moschata	23	Lactuca sativa Capitata-Ryhmä	39
Bistorta officinalis	72	Cucurbita pepo	21, 22, 23	Lactuca sativa Crispa-Ryhmä	39
Borago officinalis	63	Cymbalaria	76	Lactuca sativa Longifolia-Ryhmä	40
Brachyscome iberidifolia	98	Cymbalaria muralis	77	Lagenaria siceraria	35
				Lagurus ovatus	114
				Lathyrus latifolius	84

Lathyrus odoratus	104	Onobrychis viciifolia	108	Satureja	55
Lavandula angustifolia	67	Origanum	56	Satureja hortensis	55
Lavatera thuringiaca	71	Origanum majorana	58	Satureja montana	55
Lavatera trimestris	94	Origanum vulgare	58	Scabiosa atropurpurea	95
Leontopodium alpinum	71	Origanum vulgare subsp. hirtum	58	Schizanthus x wisetonensis	95
Leonurus cardiaca	63	Ornithopus sativus	109	Scorzonera hispanica	29
Lepidium sativum	111	Pacific Giant -Ryhmä	73	Sedum	79
Leucanthemum x superbum	72	Panicum miliaceum 'Violaceum'	114	Sedum pulchellum	79
Levisticum officinale	55	Papaver	89, 106	Sedum spurium	79
Limnanthes douglasii	92	Papaver commutatum	106	Sedum telephium	79
Limonium sinuatum	101	Papaver Orientale-Ryhmä	89	Setaria italica	114
Linum grandiflorum	98	Papaver rhoeas	106, 109	Silybum marianum	56
Linum perenne	85	Papaver somniferum	106	Sinapis alba	108
Linum usitatissimum	109	Papaver somniferum Paeniflorum-Ryhmä	89	Solanum lycopersicum	47
Lobelia	97	Passiflora caerulea	115	Solanum melongena	28
Lobelia erinus Pendula-Ryhmä	97	Pastinaca sativa	30	Solenostemon scutellarioides	115
Lobelia x speciosa	97	Pelargonium	116	Spinacia oleracea	34
Lobularia maritima	104	Pelargonium peltatum	117	Stachys officinalis	64
Lolium Westerwoldicum-Ryhmä	110	Pelargonium Zonale-Ryhmä	116	Stevia rebaudiana	56
Lotus tetragonolobus	35	Perilla frutescens	68	Tagetes	65, 100
Luffa aegyptiaca	34	Petroselinum	58	Tagetes erecta	100
Lunaria annua	94	Petroselinum crispum	58	Tagetes filifolia	66
Lupinus x regalis	77	Petroselinum crispum var. crispum	62	Tagetes lucida	66
Lupinus luteus	108	Petroselinum crispum var. neapolitanum	62	Tagetes minuta	65
Lychnis	77	Petroselinum crispum var. radicosum	58	Tagetes patula	100
Lychnis x haageana	77	Petunia x hybrida	98	Tagetes tenuifolia	65
Lychnis chalconica	78	Phacelia tanacetifolia	107	Tanacetum cinerariifolium	70
Lychnis coronaria	77	Phaseolus	32	Tanacetum macrophyllum	74
Lythrum salicaria	83	Phaseolus coccineus	33	Tanacetum parthenium	63
Malope tridifa	98	Phaseolus vulgaris	32, 33	Tetragonia tetragonioides	24
Malva	80	Phaseolus vulgaris var. nanus	32	Thalictrum delavayi	74
Malva alcea	80	Phaseolus vulgaris var. vulgaris	34	Thunbergia alata	115
Malva moschata	80	Physalis	25	Thymus	50
Malva sylvestris subsp. mauritiana	57	Physalis alkekengi	72	Thymus serpyllum	50
Marrubium vulgare	68	Physalis peruviana	25	Thymus vulgaris	50
Matricaria chamomilla	53	Physalis philadelphica	26	Tolmiea menziesii	75
Matthiola incana	102	Phystegia virginiana	76	Tragopogon porrifolius	18
Meconopsis	89	Pisum	9	Trigonella foenum-graecum	111
Meconopsis betonicifolia	89	Pisum sativum	9, 109, 111	Trifolium	107
Meconopsis cambrica	89	Plantago coronopus	25	Trifolium incarnatum	108
Medicago sativa	109, 111	Plantago major	63	Trifolium pratense	107
Melissa officinalis	66	Podophyllum hexandrum	71	Trifolium repens	107
Melothria pendula	37	Polemonium caeruleum	79	Trifolium resupinatum var. majus	107
Mentha spicata	68	Portulaca grandiflora	95	Triticum aestivum	110
Mesembryanthemum crystallinum	46	Portulaca oleracea subsp. sativa	66, 111	Trollius europaeus	81
Meum athamanticum	54	Potentilla atrosanguinea	89	Tropaeolum	96
Mimosa pudica	117	Pycnanthemum pilosum	51	Tropaeolum majus	96
Miscanthus sinensis	113	Raphanus	35, 111	Tropaeolum majus Nanum-Ryhmä	97
Molinia caerulea var. arundinacea	113	Raphanus sativus	36	Tropaeolum peregrinum	97
Monarda	69	Raphanus sativus Daikon-Ryhmä	35	Urtica dioica	12
Monarda citriodora	69	Raphanus sativus Niger-Ryhmä	36	Valeriana officinalis	64
Monarda didyma	69	Raphanus sativus Radicula-Ryhmä	35	Valerianella locusta var. oleracea	41
Monarda fistulosa	69	Raphanus sativus var. oleiformis	110	Verbascum	87
Myosotis sylvatica	83	Reseda luteola	113	Verbascum chaixii f. album	88
Myrrhis odorata	64	Reseda odorata	105	Verbascum nigrum	88
Nasturtium officinale	111	Rheum x hybridum	47	Verbascum olympicum	53
Nemesia strumosa	95	Rhodiola rosea	84	Verbascum phoeniceum	87
Nemophila	100	Rhodochiton atrosanguineum	93	Verbena bonariensis	93
Nemophila menziesii	101	Rosmarinus officinalis	64	Veronica	88
Nepeta x faassenii	80	Rudbeckia hirta	94	Veronica gentianoides	88
Nepeta cataria	50	Rudbeckia hirta var. pulcherrima	94	Veronica spicata	88
Nepeta cataria ssp. citriodora	50	Rumex	10	Vicia faba	11
Nerium oleander	115	Rumex rugosus	10	Vicia villosa	109
Nicotiana	105	Rumex sanguineus	10	Vigna radiata	111
Nicotiana mutabilis	105	Ruta graveolens	67	Vigna unguiculata	25
Nicotiana rustica	105	Sagina subulata	83	Viola	82
Nicotiana sylvestris	105	Salvia	65	Viola Cornuta-Ryhmä	82
Nigella damascena	102	Salvia nemorosa	79	Viola odorata	82
Nigella sativa	64	Salvia officinalis	65	Viola tricolor	82
Ocimum	50	Salvia patens	101	Viola Wittrockiana-Ryhmä	103
Ocimum basilicum	51	Salvia sclarea	65	Xerochrysum bracteatum	92
Ocimum basilicum 'Citriodorum', 'Lemon'	51	Sanguisorba	56	Zea	26
Ocimum basilicum subsp. minimum	51	Sanguisorba minor	56	Zea mays var. saccharata	26
Ocimum basilicum var. thyriflora	51	Sanvitalia procumbens	98	Zinnia	103
Ocimum tenuiflorum	51	Saponaria	86	Zinnia angustifolia	104
Oenothera biennis	53	Saponaria ocymoides	86	Zinnia violacea	103
Oenothera missouriensis	72	Saponaria officinalis	86		

Taimien kasvatusero

KYLVÖN TYÖVAIHEET

Liota siemeniä vain 1–2 tuntia, sillä siemenet tarvitsevat happea. Laita isot siemenet veteen vain osittain.

- Käytä puhdasta ja vähäravinteista kylvömultaa.
- Kylvä siemenet puhtaisiin ja pohjareällisiin laatikoihin, ruukkuihin tai purkkeihin.
- Ripottele siemenet harvaan. Tiheys altistaa taimet venymiselle ja sienitaudeille. Suuret siemenet ja nopeasti itävät lajit kannattaa yleensä kylvää suoraan pottiin tai ruukkuun.
- Sirottele kylvöksen päälle turvetta, hiekkaturvetta tai puhdasta hiekkaa kaksi kertaa siemenen paksuinen kerros.
- Painele valossa itävät siemenet kevyesti mullan pinnalle ja peitä kylvös ilmastavasti muovilla.
- Laita kylvös lämpimään paikkaan. Useimmat siemenet itävät parhaiten 20–24 asteessa.
- Pidä kylvös tasakosteana, mutta varo liiallista märkyyttä. Kostuta kylvös sumutinpullolla tai laittamalla kylvöastia huoneenlämpöiseen veteen niin, että se on vedessä puoliväliin saakka.
- Anna lisävaloa, jos siemenet taimettuvat ennen maaliskuuta tai ikkuna on hämärä. Lisävaloksi sopivat esimerkiksi led-valaisin, loisteputki ja vähintään 20-wattinen energiansäästölamppu.

TAIMIEN KOULINTA

- Kouli taimet, kun niihin on kasvanut sirkkalehtien lisäksi ensimmäinen varsinainen lehtipari. Kastele taimet useita tunteja ennen koulintaa.
- Irrota taimi mullasta. Jos varsi on hento ja hauras, pidä kiinni lehdestä.

- Tee multaan kolo ja istuta taimi hieman aiempaa syvempään niin, että juuret tulevat suoraan. Jos juuristo on venähtänyt pitkäksi, nipsaise siitä patkka.
- Tiivistä multa kevyesti ja kastele.
- Nosta taimet valoisaan paikkaan. Etenkin runsaasti lämpöä vaativat lajit, kuten basilika ja kurkku, pitävät pohjalämmöstä.
- Pidä multa tasakosteana, mutta varo liiallista märkyyttä. Kastele haalealla vedellä.

TAIMIEN TOTUTTAMINEN ULKOILMAAN

- Aloita karaisu 1–2 viikkoa ennen istutusta ulos.
- Vältä rajuja olosuhteiden muutoksia. Kasvuharso suoja taimia tuulelta, kylmältä ja auringon porotukselta.
- Nosta perennat ulos mahdollisimman aikaisin. Ne venyvät herkästi lämpimässä.

SIEMENTEN KYLMÄKÄSITTELY

Osa kasveista vaatii keväällä kylvettäessä kylmäkäsitelyä, joka purkaa siemenen lepotilan. Kylvö syksyllä ulos antaa siemenille luonnollisen kylmäkäsitelyn.

Kylmäkäsitely keväällä:

- Laita siemenet ja desilitra kosteaa hiekkaa tai turvehiekaseosta muovipussiin. Jätä pussi hieman raolleen.
- Pidä siemeniä huoneenlämmössä viikko.
- Laita pussi 1–3-asteiseen paikkaan, kuten esim. jääkaappiin, 4–8 viikoksi. Kääntele pussia, ja seuraa itämistä vähintään kerran viikossa.
- Kun käsittelyaika päättyy, kylvä siemenet tavalliseen tapaan. Jos siemenet alkavat itää kylmäkäsitelyn aikana, kylvä ne varoen sirkkajuuria vahingoittamatta.

SIEMENKAUPPAA KOSKEVAT LAIT ja asetukset säätävät toimintaamme kautta linjan.

Välitämme tarkastettua, sertifioitua siementä, joiden alkuperä on luotettavilta toimittajilta Euroopasta (mm. Saksasta, Italiasta, Hollannista ja Ranskasta). Pyrimme aina käyttämään ensisijaisesti luomu- tai biodynaamista siementä.

Kotimaista saatavilla olevaa tarkastettua siementä käytämme mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi osa luonnonkasveista, maisemointikasvit, sekä viljat ovat pääsääntöisesti kotimaista tuotantoa. Haluamme valikoimassamme panostaa geeniperimältään ja kulttuurihistorialtaan arvokkaisiin taksoneihin.

Siementarkastus valvoo maatalous- ja puutarhakasvien kylvösiementen maahantuontia, vientiä, tuotantoa ja markkinointia. Siemenlaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190600>

Ruokavirasto pitää valvontaa varten rekisteriä pakkaamo hyväksynnän saaneista toimijoista.

VIHANNEKSET

Euroopanmerikaali (strandkål)*Crambe maritima***annos n. 2 g / 4 €****til.no 1213**

1 g = n. 18 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena, harvinaisena Saaristomeren eteläosissa ja jonkin verran Suomenlahden hiekkarannoilla. Lehdet ovat kookkaat, harmahtavan vihreät ja vahakerroksen peittämät. Nuorien lehtien alapinta on sinipunainen. Maku kirpeän pähkinäinen. Valkeat, mettä sisältävät kukat houkuttelevat hyönteisiä.

Viljely: Viihtyy hiekkapitoisessa, kalkitussa, ravinteikkaassa maassa. Kylvetään 3–4 siementä 1–2 cm:n syvyyteen 40 cm:n välein. Vahvin taimista jätetään kasvamaan. Alkukesästä ilmaantuvat kukinnot poistetaan. Sato valmistuu 4 kk:ssa. 5–6 viikon esikasvatus aikais-
taa sadonkorjuuta. Istutusvuoden jälkeen annetaan kasvaa kaksi kasvukautta, jotta taimi kestää myöhemmin sadonkorjuun rasituksen. Kasvuston voi keväällä peittää sadonkorjuuseen saakka esimerkiksi isolla ruukulla, jolloin lehdistä kehittyy vaaleita ja mureita. Kastelu meri- tai suolavedellä antaa hienon aromin. Suuri rikintarve. Rakkoleväkate on hyväksi. Kasvusto tuottaa satoa 6–10 vuotta. Merikaalia saattaa vaivata ristikkukaisille tyypilliset taudit ja tuholaiset.

Korjuu: Sato valmistuu keväällä. Lehtiä kerätään kasvin ulkoreunoilta, kerääminen vain kiihdyttää kasvua.

Käyttö: Nuoria, leveitä ja meheviä lehtiruoteja (pituus 15–30 cm) käytetään parsan tavoin, lehtiä kuten pinaattia tai lehtikaalia. Säilyvät viileässä viikon verran. Herkuttelijoille! Kaunis koristekasvi.

HERNEET (ärt)*Pisum*

Ks. myös punaparsamaite sekä maisemointi- ja maanparannuskasvit. Sivut 35, 107.

Herne (ärt)*Pisum sativum*

Yv. Herne lienee yksi vanhimpia viljelykasveja. Vanhimmat todisteet ovat Lähi-idästä, n. 7 500 eaa. Hämeenlinnassa tehdystä kaivauksista on löytynyt herneen siemeniä ajalta 1 000–1 100 jaa. Herne on kasvikunnan parhaita valkuaislähteitä. Se pystyy symbioottiseen typensidontaan.

Viljely: Tavallinen, kalkittu puutarhamaa, jota kannattaa parantaa kompostilla. Siemeniä on hyvä liottaa pari tuntia ennen kylvöä. Kylvö n. 5 cm:n syvyyteen, 2–5 cm:n välein, riviväli 40 cm. Voidaan kylvää myös paririviin, jolloin riviväli 15 cm. Annoksesta 50 g riittää siemeniä 4–6 rivimetrimille. Itämisen minimilämpötila on 2–4 °C, ihanteellinen 15–24 °C. Itää n. 7–14 vrk:ssa. Yleensä tuettava. Hyvä tuki korkeille lajikkeille on kana-verkko, matalille ristikkäin asetellut oksat

Käyttö: Tuoreena, keitetynä tai wokattuna. Herneet jaetaan käyttötavan mukaan kahteen ryhmään. Kirjavakukkaiset peltoherneet käytetään yleensä kuivattuna. Yleensä valkokukkaisista tarhaherneistä syödään kypsymättömät siemenet tai koko palko. Myös nuoret versot sopivat ravinnoksi. Voidaan pakastaa tai kuivata.

Salaattiherne (sallatsärt)

'Norli'

Luomusiemen

annos n. 50 g / 3,40 €**til.no 1239****annos n. 250 g / 6,40 €****til.no 1231**

Satoisa ja nopeakasvuinen, kasvuaika n. 54 vrk. Soveltuu myös pohjoiseen. Korkeus 50–70 cm. Syödään palkoineen. Palot tummanvihreät ja säikeettömät, pituus n. 7 cm.

Silpoydinherne (märgärt)

'Blauwschokker'

Luomusiemen

annos n. 100 g / 5,80 €**til.no 1313**

Korkeus 150–200 cm. Violettikukkainen lajike, joka muodostaa näyttävät, violetit palot, joissa kirkkaan vihreät siemenet. Soveltuu hyvin sekä tuorekäyttöön että kuivaukseen.

'Green Feast'

Perinnelajike

annos n. 100 g / 4,40 €**til.no 1037**

Tunnetaan myös nimellä 'Lincoln'. Korkeus n. 70–75 cm. Kasvuaika n. 68 vrk. Erittäin makea, satoisa ja viljelyvarma silpoydinhernelajike.

'Karina'

Luomusiemen

annos n. 50 g / 3,40 € til.no 1441**annos n. 250 g / 6,40 €** til.no 1681

Aikainen ja runsas- ja pitkäsatoinen. Korkeus n. 60 cm. Paloissa 8–10 makeaa siementä. Hyvä vastustuskyky tauteja vastaan.

'Kelvedon Wonder'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 50 g / 3,40 € til.no 1235**annos n. 250 g / 6,40 €** til.no 1112

Tunnettu, aikainen ja varma lajike, kasvuaika n. 57 vrk. Korkeus 60–70 cm. Tummanvihreät palot suuria, pituus 10 cm. Palot sisältävät 6–8 makeaa ja mehukasta siementä. Suojataan kasvuharsolla alkukesän kylminä jaksoina.

Sokeriherne

(sockerärt)

'Ambrosia'**annos n. 50 g / 3,40 €** til.no 1102**annos n. 250 g / 6,40 €** til.no 1103

Korkeus 60–70 cm. Aikainen ja runsassatoinen lajike. Palot 7–8 cm. Korjataan nuorena ja syödään palkoineen päivineen.

HIERAKAT

(skrappa)

*Rumex***Punahierakka, viinisuolaheinä**

(Rödådrad syra)

Rumex sanguineus

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 3,40 € til.no 1077

1 g = n. 1 200 siementä.

Mv. Korkeus n. 15 cm. Koristeellinen. Tummanvihreät lehdet muodostavat kauniin ruusukkeen, lehtisuonet ovat punaiset. Hieman hapokas maku.

Viiljely: Helppo viljellä. Kasvupaikan suhteen vaatimaton. Kasvaa myös laihassa ja happamassa maassa, mutta antaa parhaan sadon hyvässä maassa. Puolivarjo on eduksi. Kylvä aikaisin keväällä. Satoa saadaan n. 7 vk kylvöstä. Kukka-aiheet poistetaan heti niiden ilmestyttyä, sillä ne huonontavat satoa. Voidaan viljellä avomaalla sekä ruukussa parvekkeella tai ikkunalaudalla. Leviää puutarhassa kylväytymällä

Käyttö: Lehdet sopivat tuoreena maustamaan kylmiä kalakastikkeita ja koristeeksi mm. voileipäkakkuihin ja

salaatteihin. Lämpimiin ruokiin lisätään vasta lopuksi. Suosittu ranskalaisessa keittiössä.

Tarhasuolaheinä

(trädgårdssyra)

Rumex rugosus

1 g = n. 1 300 siementä.

Mv. Suolaheinän viljelty muoto. Kasvatettu Pohjolassa jo 1600-luvulla, mutta sai väistyä pinaatin tieltä. Talvehtii erinomaisesti aina Lappia myöten. Lajia on suosittu reunuskasviksi kauniiden, raikkaan vihreiden lehtien vuoksi.

Viiljely: Kasvupaikan suhteen vaatimaton. Kasvaa happamassa ja laihassakin maassa, mutta hyvässä maassa tuottaa parhaan sadon. Puolivarjo on eduksi. Siemenet kylvetään aikaisin keväällä, jolloin satoa saadaan jo ensimmäisenä kesänä. Kukka-aiheet poistetaan heti niiden ilmestyttyä. Heinäkuun alussa voi lannoittaa esim. nokkoskäytteellä.

Korjuu: Korjata voi koko kasvukauden ajan. Versoo keväällä ensimmäisten joukossa. Uloimmat lehdet kerätään ensin, koska uusia kehittyy kasvin keskeltä.

Käyttö: Lehtiä käytetään muhennoksissa, kastikkeissa ja keitoissa. Maku on pehmeä ja mieto. Tuoreita lehtiä voi silputa salaattiin antamaan virkistävää makua. Ranskassa suolaheinästä valmistetaan herkullisia ruokia, joista kuuluisin lienee kalakastike. Lehtiä voi pakastaa ryöpättynä. Oksaalihapon vuoksi ryöppäysvesi kaadetaan pois.

'Grossblättrige von Belleville'

Perinnelajike

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 1741

Erittäin runsassatoinen ja maukas ranskalainen lajike vuodelta 186g.

HIETASINAPIT (mursenap)*Diplotaxis*

Voimakkaan mausteinen maku. Muistuttaa sinappikaalin eli rukolan makua.

Isohietasinappi, villirukola (sylvetta) (sandsenap)*Diplotaxis tenuifolia*

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 1380

1 g = n. 10 000 siementä (n. 150 siementä / m).

Mv. Etelä-Euroopasta kotoisin oleva salaatti- ja lääkekasvi. Suomessakin voi kasvaa villinä lastauspaikkojen lähetyvillä. Korkeus n. 30 cm. Lehdet kapeita ja liuskoittuneita. Keltaiset kukat houkuttelevat hyönteisiä!

Viljely: Esikasvatus huhtikuussa tai kylvö suoraan avomaalle. Itämisaika 20 °C:ssa 5–10 vrk. Itää ulkona 2–3 viikossa, kun yölämpötilat ylittävät 7 °C. Itävyys vaihtelee suuresti ollen alimmillaan 30 %. Itää ja kehittyä hitaammin ja kukkii huomattavasti myöhemmin kuin tavallinen rukola eli sinappikaali. Maku on sitä vastoin vahvempi. Peitettynä talvehtiminen onnistuu usein. Kirpat ja kaaliperhoset saattavat vaivata.

Korjuu ja käyttö: Satoa voidaan leikata monta kertaa. Lehtiä käytetään tuoreena salaateissa ja juustoruoissa. Myös kukkia voi lisätä salaattiin. Kirpeistä siemenistä on valmistettu rohtoja vatsa- ja ihosairauksiin.

Valkohietasinappi, wasabirukola (vit mursenap)*Diplotaxis erucoides*

'Wasabi'

annos n. 0,5 g / 2,90 € til.no 1318

Valkokukkainen, pienilehtinen ja nopeakasvuinen lajike. Voimakas ja mausteinen, maku muistuttaa wasabia ja retikkaa. Paras maku on nuorissa lehdissä. Voidaan kasvattaa myös ruukussa. Talvenkestävyydestä on vasta vähän kokemuksia.

Härkäpapu (bondböna)*Vicia faba*

100 g = 60–90 siementä. Kylvetään 10–12 siementä rivimetritille tai n. 2 kg aarille.

Yv. Kylmänkestävä härkäpapu kuuluu nimestään huolimatta virnan sukuun. Tunnetaan myös pelto-, hevos- ja talonpoikaispavun nimellä. On yksi vanhimmista viljelyistä palkokasveista. Tietoja härkäpavun käytöstä on

4 500 vuoden takaa. Todennäköisesti kasvi on kotoisin Lähi-idän ja Välimeren seuduilta. Korkeus 50–120 cm. Pystykasvuinen, tanakkavartinen ja kärhätön. Lehtihangoissa on valkoisia tai punaisia kukkia. Tärkeä valkuaislähde: siemenet sisältävät proteiinia lähes 30 %.

Viljely: Vaatimaton maalajin suhteen. Parhaiten menestyy raskailla, syvämultaisilla ja vettä pidättävillä mailla. Ravinnetilan tulee olla hyvä ja maan kalkittu. Maa lannoitetaan viikkoa ennen kylvöä. Kylvetään aikaisin keväällä kosteaan maahan. Kylvösyvyys 5 cm, taimiväli 15–20 cm ja riviväli 40–60 cm. Kylmänkestävä, sietää jopa -4 °C. Sopii perunan kumppanuuskasviksi. Mustan papukirvan voi torjua taittamalla latvat tai suihkuttamalla kylmällä vedellä. Sateisina kesinä harmaahome ja papuruoste saattavat olla kiusana. Sairaat kasvijätteet on kerättävä pois.

Korjuu: Nuoret pavut ovat herkullisia riivittyinä. Hyvin nuoria papuja voi keittää palkoineenkin.

Säilytys: Pehmeät, tuleentumattomat pavut voi pakastaa ryöpättyinä. Tuleentuneet pavut kuivataan riivittyinä ja säilytetään esim. paperipussissa kuivassa paikassa.

Käyttö: Käytetään ravinto- ja viherlannoituskasvina. Nuoret palot keitetään miedossa suolavedessä 10 min ajan ja tarjotaan voilla tai öljyllä höystettynä yrttien kera. Lisäksi ne sopivat patoihin, muhennoksiin, keittoihin jne. Kuivatut pavut liotetaan yön yli ennen keittämistä, keittoaika tunti. Härkäpapu sopii hyvin myös versokasvatukseen. Se kasvattaa kahdetkin versot.

'Hangdown'

Perinnelajike

annos n. 50 g / 2,70 €**til.no 1928****annos n. 200 g / 5,80 €****til.no 1929**

Lajike 1800-luvulta. Roteva, korkeus n. 120 cm. Keski-aikainen, kasvu aika n. 80 vrk. Roikkuvat palot 20 cm pitkät. Siemenet suuria ja maukkaita.

'White Seeded Early'

annos n. 100 g / 4,80 €**til.no 1109**

Korkeus n. 70 cm. Aikainen lajike, jolla n. 20–25 cm pitkät palot. Paloissa keskimäärin 5 kpl keskikokoista, valkoista siementä.

'Violet Seeded Early'

annos n. 100 g / 4,80 €**til.no 1138**

Korkeus n. 65 cm. Aikainen lajike, jolla n. 20 cm pitkät palot. Paloissa 5–6 kpl herkullista, violettia siementä.

Isonokkonen (brännässla)*Urtica dioica***annos n. 1 g / 2,90 €** **til.no 1242**

1 g = n. 7 000 siementä.

Mv. Kaksikotinen luonnonkasvi, jonka kasvatus oli yleistä vielä 1600- ja 1700-luvuilla. Rönsyilevät juuret leviävät 1–1,5 metrin päähän. Korkeus 1–1,8 m. Koko kasvissa on poltinkarvoja. Sisältää runsaasti A- ja C-vitamiinia sekä rautaa. Yksi tärkeimmistä perhosten toukien ravintokasveista ja arvokkain villivihanneksemme.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, humuspitoisessa, kosteutta pidättävässä maassa, auringossa tai puolivarjossa. Avomaakylvö touko-kesäkuussa tai elosyyskuun vaihteessa. Itävyys 70–90 %:n luokkaa. Kukkavarret kehittyvät yleensä vasta toisena vuonna.

Käyttö: Monikäyttöinen ravinto-, lääke-, kuitu- ja värjäyskasvi, joka sopii myös elintarvikkeiden lisä- ja väriaineeksi. Nokkosesta saa oivallista lehtilannoitetta ja kirvojen torjunta-ainetta. Lehdet käytetään ruoaksi ryöpättyinä. Voidaan kuivata tai pakastaa.

JUURIKKAAT (beta)*Beta***Punajuurikas** (rödbeta)*Beta vulgaris* subsp. *vulgaris* var. *conditiva*

1 g = 60–90 siementä (5–10 kg/ha, n. 20 siementä / m).

Kv. Ilmeisesti aasialaista alkuperää. Kreikassa viljeltiin jo ennen ajanlaskumme alkua. Suomessa punajuurikasta alettiin viljellä vasta 1800-luvulla. Väriinsä punajuurikas saa betasyaniinista, joka on savikkakasveille tyypillinen typpipitoinen väriaine. Juureksesta on jalostettu palloomaisia, litteänpyöreitä sekä pitkäjuurisia lajikkeita. Keltaisia ja valkoisia muotoja kutsutaan kelta- ja valkojuurikkaiksi. Mukulan renkaallinen rakenne johtuu sen erikoisesta paksuuskasvusta, jossa kuoren alle kehittyy useita sisäkkäisiä jakautumiskykyisiä soluvyöhykkeitä.

Viljely: Viihtyy aurinkoisessa, kosteutta pidättävässä, syvämultaisessa puutarhamaassa, joka on mielellään lannoitettu edellisenä syksynä. Vältettävä liiallista typpilannoitusta, sillä punajuurikas kuuluu nitraatteja kerääviin kasveihin. Kylvö touko-kesäkuussa parin sentin syvyyteen. Riviväli 30–40 cm, taimiväli 5–10 cm. Taimetumisaika 18 °C:ssa n. 1 vk (8 °C:ssa 3 vk). Siemenestä kehittyy yleensä 2–4 sirkkatainta, joista vahvin jätetään kasvamaan. Tuhohyönteiset ja kasvitaudit vaivaavat harvoin. Kuivana kesänä kastelu pienentää kirppojen ja luteiden tuhoja. Laji on sopeutunut merelliseen ilmas-

toon ja kasvaa parhaiten 15–20 °C:ssa.

Korjuu: Korjataan aurinkoisella säällä, jolloin nitraattipitoisuus pienempi. Myös pienet ja nuoret lehdet ovat herkullisia. Kookkaat lehdet ja lehtiruodit sisältävät runsaasti nitraattia.

Käyttö: Käytetään kypsennettynä.

Säilytys: Kellarissa joko sellaisenaan tai turpeen tai hiekan joukossa. Voidaan myös pakastaa ryöpättyinä tai säilöä etikkaan.

'Boltardy'

kylvönauha

annos n. 6 m / 3,40 € **til.no 1712**

Siemenet nauhassa, joka hajoo maassa. Kastelusta pidettävä erityistä huolta, sillä kuivassa maassa siemenet eivät idä. Sisältää lajikkeen 'Boltardy'. Hyvä varas-tointikestävyys.

'Bunte Randen'

Luomusiemen

annos n. 3 g / 2,90 € **til.no 1088**

Upea värisekoitus, jossa viisi eri lajiketta punajuurikkaita: 'Chioggia', 'Golden', 'Egyptian flat round', 'Formanova' ja 'Vereduna Alba'. Herkuttelijan suosikki, silmänruokaa ja ihania makuja!

'Formanova'

Uutuus, luomusiemen

annos 3g / 2,90 € **til.no 1068**

Muodoltaan pitkänomainen, sylinterimäinen. Väri hyvin tumma punainen. Juuret työntyvät ja kehittyvät osittain maanpinnan yläpuolella, helppo korjata ja hyvä säilyvyys. Maukas sekä kypsennettynä että raakana.

'Detroit 2'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 3 g / 2,90 € **til.no 1141**

Varma lajike vuodelta 1897. Helppo, sopii sekä varhaisviljelyyn että myöhäisempään kylvöön. Pyöreä ja ohutkuorinen. Malto tummanpunainen. Myös varas-toitavaksi.

'Ägyptische Plattrunde'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 3 g / 2,90 € **til.no 1007**

Aikainen lajike vuodelta 1870. Kasvu aika n. 50 vrk. Litteänpyöreä. Malto makea ja tummanpunainen.

'Rainbow'

värisekoitus

annos n. 250 siementä / 2,70 € **til.no 1078**

Punaisia, valkoisia, keltaisia ja raidallisia herkkuja.

'Tondo di Chioggia'

Uutuus, luomusiemen

3g / 2,90 €**til.no 1672**

Raitajuureksikin kutsuttu malloltaan punavalkoraidallinen punajuurikaslajike. Ei värjää niin voimakkaasti kuin punaiset lajikkeet ja on maultaan hiukan makeampi. Lehtiä voit käyttää pinaatin tavoin ja nuoria lehtiä sellaisenaan. Näyttävä!

Keltajuuri

(Gulbeta)

Beta vulgaris subsp. *vulgaris* var. *lutea***'Golden'**

Uutuus, luomusiemen

1g / 3,40 €**til.no 1698**

Vanha, kestävä punajuurikaslajike, jolla on kirkkaan oranssi kuori ja keltainen malto. Juuri on hieman pienempi kuin muilla lajikkeilla, mutta maku on erinomainen!

Valkojuurikas

(vitbeta)

Beta vulgaris subsp. *vulgaris* var. *conditiva***'Albina Verduna'**

Luomusiemen, perinnelajike

annos n. 1g / 2,90 €**til.no 1079**

1g = 60–90 siementä.

Heirloom-lajike Hollannista. Viljellään kuten punajuurikasta. Pyöreä, puhtaanvalkoinen ja sileäkuorinen. Myös nuoret lehdet sopivat ruoanlaittoon. Erittäin makeana ja mehukkaana maistuu myös lapsille.

KAALIT

(kål)

*Brassica***Kaali**

(kål)

Brassica oleracea

Kv. Viljellään yksivuotisena. Kaalilajimme polveutuvat länsieurooppalaisesta merenrantakasvista, villikkaalista. Ruotsissa kaalin kasvatusta yleistyi jo 1300-luvulla. Kaalikasvien merkitys vitamiinien, kivennäis- ja hivenaineiden sekä kuitujen lähteenä on merkittävä. Kun verrataan vihannesten terveellisyyttä, pars- ja lehtikaali sijoittuvat kärkeen.

Viljely: Viihtyvät kalkitusmaassa, jonka pH on 6–7,5.

Keräkaali, valkokaali

(vitkål)

Brassica oleracea Capitata-Ryhmä

1g = 250–350 siementä (n. 30–50 kasvia / a).

Eniten viljelty kaalityyppi. Viljely alkanut Välimeren seudulla jo 2 500 vuotta sitten. Keräkaalit ryhmitellään kasvuajan pituuden mukaan kesä-, syys- ja talvilajikkeisiin.

Viljely: Viihtyy lähes koko maassa monenlaisilla maa-lajeilla, joiden ravinnetila on hyvä. Korkea pH (yli 7) voi vähentää möhöjuuren esiintymistä. Runsain sato saadaan multavilta savimailta, varhaisin taas hiekkamailta. Viljelykierron tulisi olla ainakin 4-vuotinen tauti- ja tuholaisongelmien välttämiseksi. Kylvä huhtikuussa ruukkuun tai lavaan. Itämisaika 8–10 vrk. Taimet istutetaan avomaalle touko-kesäkuun vaihteessa entistä kasvuvyvyttä syvempään. Taimiväli 45–60 cm. Kuivina ja lämpiminä jaksoina kasteltava erityisesti kerän paisumisvaiheessa. Kasvun optimilämpötila 16–20 °C. Kasvuharso ja tuhkan ripottelu lehdille suojaavat tuholaisilta. Sadonmenetystä aiheuttavia tuholaisia ovat kirpat, kaalikärpänen, niittylyteet, kaalikoi sekä kaaliperhosen ja rapsipistiäisen toukat.

Varastointi: Varastointiin valitaan vain terveitä keriä. Paras varastointilämpötila on 0 °C ja suhteellinen kosteus 95–100 %. Kesäkaalit säilyvät 1–2 kk, syyskaalit 3–4 kk ja talvikaalit n. 6 kk.

'Glory of Enkhuizen'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 1680**

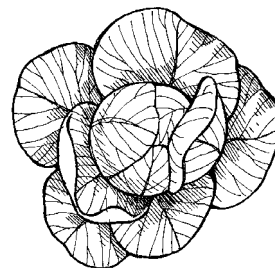
Kuuluu hollantilainen syyskaali vuodelta 1902. Kasvu-aika n. 80 vrk. Hieman vahamaiset uloimmat lehdet ovat sinertävän vihreät. Kiinteähkö, suuri kerä n. 2 kg. Sopii hyvin hapankaaliin.

'Wädenswiler'

Luomusiemen, perinnelajike

annos n. 0,5 g / 4,40 €**til.no 1268**

Keskimyöhäinen lajike, joka muodostaa suurehkon, kauniin sinivihreän kerän. Soveltuu hyvin hapankaaliin.

Kukkakaali (blomkål)*Brassica oleracea* Botrytis-Ryhmä

1 g = n. 200–350 siementä (n. 25–30 kasvia / a).

Viljely aloitettu ilmeisesti Kreikassa, mistä levisi Italian kautta muualle Eurooppaan.

Viljely: Viihtyy multavassa, ilmvavassa, kalkitusssa ja ravinteikkaassa maassa (pH yli 6,5). Esikasvatus huhtikuun puolivälissä. Kylvetään kaksi siementä ruukkuun, myöhemmin heikompi taimi poistetaan. Taimikasvatusaika 4–5 vk, pitempi aika voi aiheuttaa ongelmia kasvussa. Istutus ulos mahdollisimman aikaisin toukokuun vaihteessa. Taimien tyvet voi mullata. Herkkä kuivuudelle, joten kuivina kausina kastellaan runsaasti. Tuholaisten vuoksi hyvä suojata kasvuhaarsolla tai hyönteisverkolla. Jos vrk:n keskilämpötila ylittää jatkuvasti 20–24 °C, kukinnan muodostumisessa voi ilmetä ongelmia. Ns. napittumisen voi aiheuttaa typen puute tai muu kasvustressi. Lannoitus useassa erässä.

Korjuu: Korjataan, kun kukinto on tarpeeksi suuri, kiinteä ja kauniin valkoinen.

Säilytys: Enintään muutamia viikkoja kellarissa tai kylmiössä. Paras säilytyslämpötila 0 °C, kun ilman suhteellinen kosteus on 97–100 %. Ihanteellisissa olosuhteissa kesälajikkeet säilyvät 3–4 vk, myöhäiset lajikkeet 6–8 vk. Voidaan pakastaa tai hapattaa.

'Clapton' F1**annos n. 30 siementä / 4,40 €** til.no 1290

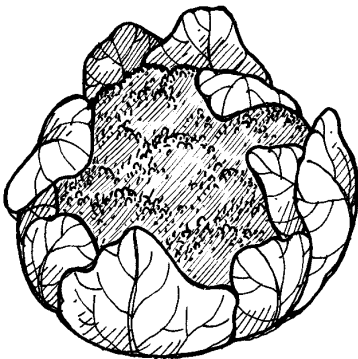
Keskivarhainen F1-hybridi. Kauniin valkoinen kukinto. Lehdet suojaavat kukintoa auringolta. Kestää möhöjuurta.

'Snowball'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,40 € til.no 1201

Erittäin suosittu. Kasvu aika n. 68 vrk. Kaunis lumivalkoinen kukinto. Lehdet suojaavat kukintoa auringolta.

Kurttukaali, savoijinkaali (savojkål)*Brassica oleracea* Sabauda-Ryhmä

1 g = 250–350 siementä (35–50 tainta/a).

Koristeelliset sinertävän vihreät ja kurttuaiset lehdet. Voi kasvattaa hyvinkin kookkaan, mutta löyhän kerän. Maku mieto. Keräkaalia miedompi maku ja parempi ravintoarvo.

Viljely: Menestyy koko maassa. Vaatii hyvin lannoitetun maan. Esikasvatus huhtikuussa, itämisaika 10–25 °C:ssa 8–15 vrk. Karaistut taimet istutetaan ulos toukokuun puolivälissä. Kestää muutaman pakkasasteen.

Korjuu: Satoa korjataan elo-syyskuussa. Voidaan ripustaa juurineen päivineen kellarin.

Käyttö: Keräkaalin tavoin varsinkin salaatteihin ja koristeluun.

'Vorbote 3'

Uutuus, luomusiemen

annos n. 0,5 g / 4,40 € til.no 1252

Aikainen lajike. Paino noin 0,5–1 kg. Pyöreä, raikkaan vihreä ja hiukan ovaalin mallinen. Hienon kiharaiset, miedon makuiset ja aromiset lehdet.

Kyssäkaali, kaalirapi (kålrabbi)*Brassica oleracea* Gongylodes-Ryhmä

1 g = 200–300 siementä.

Ensimmäiset tiedot Roomasta vuodelta 100 eaa. Viljeltiin 1500-luvulla yleisesti Euroopassa. Tuottaa avomaalla satoa Lapissakin. Ns. mukula on vihreä tai violetti.

Viljely: Kalkittu, ravinteikas, savensekainen maa (pH yli 6,5). Kylvö maaliskuuhuhtikuussa ruukkuun tai lavaan. Itämisaika 8–10 vrk. Istutus avomaalle kesäkuun alussa entiseen kasvuvyöhyteen. Etelässä voi kylvää suoraan kasvupaikalleen. Taimiväli 15 cm, riviväli 35 cm. Liian tiheä kasvuväli aiheuttaa mukuloiden venymistä. Kuivina jaksoina kasteltava, muuten mukulat puuttuvat. Liiallinen typpi kasvattaa rehevän lehdistön ja heikentää mukulan kasvua. Nopeakasvuinen, hyvissä oloissa (14–25 °C) satoa 10–12 vk:n kuluttua kylvöstä. Viileässä mukulasta kasvaa litteähkö, lämpimässä taas pitkulainen. Kestää muutaman asteen yöpakkasen.

Säilytys: Paras varastolämpötila on 0–+1 °C suhteellisen kosteuden ollessa 97–100 %. Kookkaat mukulat säilyvät 3–4 kk.

Käyttö: Mukula herkullinen tuoreena esim. raasteena ja dippivihanneksena. Lehtiä voidaan käyttää kypsennettynä tai tuoreena.

'Azur Star'**annos n. 0,5 g / 3,40 €****til.no 1126**

Erittäin aikainen lajike. Kasvu aika n. 50 vrk. Korjataan nuorena. Litteän pyöreä, kauniin violetinsininen mukula. Herkullinen malto valkea, mieto ja rapea. Sopii myös kasvihuoneeseen.

'Lantro'**annos n. 0,5 g / 3,40 €****til.no 1143**

Pyöreä ja valkomaltainen mukula. Voi kasvaa suureksi tulematta puisevaksi.

'Orinoko'

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 3,40 €**til.no 1099**

Nykyaikainen, nopeakasvuinen lajike. Kasvu aika n. 50 vrk. Vaaleanvihreä mukula, jonka malto on valkoinen, murea ja herkullinen. Voi kasvaa suureksi tulematta puisevaksi. Ei halkeile helposti.

'Rasko'

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 3,40 €**til.no 1258**

Kauniin vaaleanvihreä, hivenen pitkänomainen, pyöreävirtainen ja vahvalehtinen lajike. Makea ja vivah-teikas maku.

'Superschmeltz'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 1124**

Jättikokoinen lajike voi kasvaa 3-4-kiloiseksi tulematta puisevaksi. Malto rapea ja makea. Satoa saadaan n. 70 vrk:n kuluttua kylvöstä.

Lehtikaali, koristekaali

(grönkål, kruskål, garneringskål, prydnadskål)

Brassica oleracea Sabellica-Ryhmä

1 g = 200-300 siementä.

Kasvia on käytetty jo muinaisessa Egyptissä ravinnoksi ja koristeena. Vanhimpia Pohjolassa viljeltyjä kaalilajeja. Sisältää runsaasti A-, B- ja C-vitamiinia sekä rautaa. Lehtien makeus lisääntyy kylmän vaikutuksesta. Tauteja ja tuholaisia esiintyy selvästi vähemmän kuin muilla kaaleilla. Hankalin tuholainen on kaalikoi, jonka pienet toukat nakertavat lehtiin reikiä.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, hyvässä puutarhamaassa. Esikasvatus huhtikuun puolivälissä tai etelässä avomaakylvö toukokuussa. Taimiväli 40-50 cm. Kasvun alussa runsas kastelu. Kasvaa hyvin viileässä, yli 30 °C:ssa kasvu kärsii. Kestää kylmää jopa -10 °C.

Korjuu: Lehdet poimitaan nuorina aloittamalla korjuu

alhaalta. Voidaan korjata lumen altakin, mikäli sato säästyy jäniksiltä.

Säilytys: Voidaan pakastaa tai kuivata. Kuivat-taessa lehtiruoti poistetaan. Hyväkuntoista lehtisatota voidaan varastoida jonkin aikaa viileässä.

Käyttö: Pitkin kesää tuoreena tai kypsennettynä.

'Halbhoher Gruner Krauser'

Uutuus, biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 1257**

Vanha lajike. Kauniin vihreät lehdet ovat voimakkaan sammalpoimuiset ja erinomaisen makuiset.

'Red Russian'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 1267**

Tunnetaan myös nimellä 'Ragged Jack'. Tunnettu jo ennen vuotta 1885. Kaunis, n. 55 cm korkea lajike. Lehdet harmahtavan vihreät, hieman aaltomaiset. Reuna hammastaa voimakkaasti. Lehtiruodit ja -suonet violetteja. Todennäköisesti miedoin ja mehukkain lehtikaalilajike. Nuoria lehtiä voi laittaa salaattiin.

'Roter Krauser'

Luomusiemen, perinnelajike

annos n.0,5 g / 3,40 €**til.no 1261**

Näyttävä ja kylmänkestävä lajike, jolla karhean kiharainen, vihreästä sinipunaiseen vivahtava lehdistö.

'Scarlet'**annos n. 190 siementä / 2,90 €****til.no 1260**

Korkeus n. 60 cm. Kasvutapa puumainen, pudottaa aika nopeasti alimmat lehtensä. Lehdet runsaspoimuiset. Syksyn kuluessa värytys muuttuu upean purppuranpunaiseksi. Huomiota herättävän koristeellisenä sopii kukkapenkkiin ja ruukkuun.

Palmukaali, mustakaali (palmkål)*Brassica oleracea* Sabellica-Ryhmä**'Nero di Toscana'**

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,70 € **til.no 1027**

1 g = 200-300 siementä.

Suosittu italialainen heirloom-lehtikaali. Viljelty Ruot-sissa jo 1800-luvulla. Kasvaa kookkaaksi. Silmiinpistä-vän kaunis: lehdet ovat sinertävän vihreät ja kurttuiset. Palmumaisessa ulkoosussa yhdistyy lehtikaalin komeus ja kurttukaalin kauneus.

Viljely: Yhtä helppo viljellä kuin tavallista lehtikaalia. Esikasvatus huhtikuun puolivälissä. Siemen itää 5-10 vrk:ssa jopa 5 °C:ssa. Ulosistutus toukokuussa ravinteikkaaseen maahan. Taimiväli 50-60 cm. Kylmänkestävä. Käytetään samaan tapaan kuin lehtikaalia.

Parsakaali, brokkoli (sparriskål, broccoli)*Brassica oleracea* Italica-Ryhmä

1 g = 200-300 siementä.

Kotoisin Etelä-Italiasta. Tuli laajemmin viljelyyn 1500-luvulla. Pidetään ravintoarvoltaan parhaimpana kaalina.

Viljely: Vaatii runsasmultaisen ja ravinteikkaan maan, kasvaa savimaassakin (pH yli 6). Etelä- ja Keski-Suomessa voidaan kylvää suoraan avomaalle touko-kesäkuussa. Pohjoisempana taimikasvatus huhtikuussa. Kasvatetaan 3-4 cm:n ruukuissa 3-4 vk:n ikäisiksi. Ihanteellinen esikasvatuslämpötilä 15 °C. Taimiväli 40-50 cm. Kasvun optimilämpötilä on 15-18 °C. Syksyllä voi selvitä jopa -7 °C:ssa. Stressinsietokyky on parempi kuin kukkakaalilla.

Käyttö: Kasvista käytetään pää- ja sivuversojen kukinnot nappuvaiheessa sekä varren puutumaton osa lehtineen. Keitetään tai höyrytetään. Pää- ja sivuversojen nuput syödään ennen kukkien avautumista. Kukkavarret lehtineen syödään parsan tapaan. On maukkainta hieman rapsakkana 3-5 minuutin höyrytyksen jälkeen.

Säilytys: Nopea jäähditys korjuun jälkeen. Nahistuu huoneenlämmössä nopeasti. Pakastaminen tuoreena tai ryöpätyinä on erinomainen säilytystapa.

'Calabrais'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,40 € **til.no 1028**

Yksi vanhimmista ja parhaimmista parsakaaleista. Kasvu aika n. 68 vrk. Kukinnot keskikokoisia (Ø 12-15 cm), tummanvihreitä ja kiinteitä. Kasvattaa sivuversoja pitkälle syksyyn. Terve ja viljelyvarma. Hyvissä olosuhteissa erittäin satoisa.

'Green Belt' F1**0,3 g / 3,40 €** **til.no 1095**

Tuottaa keskikokoisia ja tiiviitä, tasalaatuisia kukintoja. Yksi parhaimman makuisista parsakaaleista! Roteva-kasvuinen lajike, joka pärjää monenlaisilla kasvualustoilla ja olosuhteissa ja kestää kuumuutta. Tuottaa runsaasti sivuversoja pääsadonkorjuun jälkeen. Kasvu aika noin 75 vrk.

Punakaali (rödkål)*Brassica oleracea* Capitata-Ryhmä

1 g = 250-350 siementä (30-50 kasvia / a).

Kasvatetaan kuten keräkaalia, mutta taimiväli voi olla hiukan pienempi. Kupu pienempi ja hidaskasvuisempi kuin keräkaalilla. Muodostaa tiiviin kerän. Sisältää terveellistä antosyaania. Säilyy hyvin viileässä.

'Cabeza Negra 3'

Uutuus

annos n. 0,5 g / 2,90 € **til.no 1466**

Tekee suurikokoisen, tiheän, purppuranpunaisen kerän, jota ympäröi harmaan vihreät lehdet. Kerä voi kasvaa 1,5-2 kiloiseksi. Kasvu aika 140-170 päivää.

'Rodynda'

Luomusiemen, perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,90 € **til.no 1464**

Voimakaskasvuinen, lyhytvartinen lajike. Maultaan makea, mieto ja aromaattinen, soveltuu hyvin syötäväksi raakana.

Ruusukaali, brysselinkaali (brysselkål)*Brassica oleracea* Gemmifera-Ryhmä

1 g = 200-300 siementä (n. 5 g/aari).

Melko nuori viljelykasvi. Tiedetään kasvatetun Belgiassa 1700-luvulla, kenties jo aiemminkin. Korkeus n. 80 cm. Käytetään pieniä kerä, jotka muodostuvat lehtihankoihin. Maku erinomainen. Sisältää huomattavan paljon C-vitamiinia ja runsaasti A- ja K-vitamiinia.

Viljely: Vaatimaton maan suhteen, menestyy parhaiten auringossa, syvämultaisessa, savensekaisessa maassa (pH yli 6,5). Pitkä kasvu aika, joten vaatii esikasvatuksen huhtikuussa. Itämisaika 15-20° C:ssa 10-15 vrk. Istutus ulos toukokuun lopulla tai kesäkuun alkupuolella, 5-8 vk kylvöstä. Istutus etäisyys n. 50 cm, riviväli 60-70 cm. Tiheässä kasvustossa keräset jäävät pieniksi. Liiallinen typpi aiheuttaa löyhiä keräsiä. Latvomisen elokuun lopulla kuukautta ennen sadonkorjuuta. Latvonta aikaistaa kerien valmis-

tumista. Sopeutunut viileisiin kasvuolosuhteisiin, kerien kasvun kannalta optimilämpötila on 12 °C. Kestää lyhytaikaista -10-12 °C:n pakkastakin. Jänisten herkkua. **Korjuu ja säilytys:** Sadonkorjuu syyskuusta koviin pakasiin. Kerät ovat parhaimmillaan, kun niiden Ø on 2,5 cm. Korjuu aloitetaan alhaalta. Irtonaiset kerät eivät säily kauan kotiloissa. Voidaan pakastaa ryöpättyinä.

'Falstaff'

annos 0,5 g / 2,90 €

til.no 1089

Korkeus n. 75 cm. Kylmänkestävä lajike, jolla näyttävät, purppuran väriset kerät. Maultaan miedon pähkinäinen. Näyttävä ja herkullinen!

'Idemar'

Uutuus, luomusiemen

annos n. 0,5 g / 3,40 €

til.no 1105

Pyöreät, hiukan ovaalinmuotoiset, vihreät kerät keskikorkeassa varressa. Hyvän makuinen, miedon aromattinen. Melko aikainen lajike.

Suippokaali (spetskål, sockertopskål)

Brassica oleracea Capitata-Ryhmä

1 g = 250-350 siementä.

Valkokaalin aikainen muoto. Kapeat, korkeat lehdet päättyvät suippoon kärkeen ja muodostavat teräväkärkisen, kartiomaisen kerän. Lehden rakenne pehmeä ja rapea. Maku mieto, hieno, makeahko. Hyvin säilyvä.

Viljely: Kuten keräkaali. Esikasvatus maaliskuun puolivälistä huhtikuun alkuun. Itää 15-20 ° C:ssa 8-14 vrk:ssa. Istutetaan avomaalle maan lämmitettyä 60 x 60 cm:n välein. Kastellaan runsaasti. Helppohoitoinen. Korjataan, kun kerät alkavat muotoutua.

Käyttö: Raasteena salaattiin ja tavallisen keräkaalin tavoin esim. kääryleiksi.

'Kalibos'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 1150

Löysähkö keräinen, muodoltaan kartiomainen ja teräväkärkinen vihreä kerä, jolla punervuutta yläosassa. Hienovaraisen mieto maku. Kestää lyhytaikaista varastointia, mutta parhaimmillaan tuorekäytössä. Herkullinen!

KAALIKASVIEN SUVUN SALAATTIKASVEJA Nopeakasvuisia ja maukkaita lehtivihanneksia.

Salaattisekoitus

'Mixture'

Luomusiemen

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 1064

Kaunis ja maistuva sekoitus eri makuisia ja näköisiä Brassica-suvun salaattikasveja. Sisältää mizunaa, vihreää ja punertavaa sareptansinappia sekä punalehtistä kähäräsinnappia.

Japaninkaali (mizuna) (mizunakål)

Brassica rapa Mizuna-Ryhmä

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 1254

1 g = 200-350 siementä (n. 80 siementä / m).

Kv. Viljellään yksivuotisena. Kasvin japanilainen nimi on *kyona*. Korkeus n. 30 cm. Kauniisti liuskoittuneet lehdet maistuvat miellyttävän miedoilta.

Viljely: Viihtyy multavilla, ravintorikkailla savimailla. Avomaakylvö varhain keväällä. Itää 5-7 vrk:ssa. Alin itämislämpötila 5 °C. Taimiväli 20-30 cm. Korjuukelpoista 5-6:ssa viikossa. Toisen kylvön aika on heinäkuun lopussa tai elokuun alussa. Harso jouduttaa kasvua ja suojaa tuholaisilta.

Käyttö: Monikäyttöinen. Lehdet sopivat salaatteihin, keittoihin, sukiyaki-ruokiin, wokruokiin ja vihannespiirakoihin.

Kähäräsinnappi (krussarepta bladsarepta)

Brassica juncea var. *crispifolia*

1 g = n. 500 siementä.

Yv. Helppo viljeltävä. Korkeus 30-45 cm. Maukas ja kaunis. Ristikukkainen. Koko kasvi on syötävä siemeniä myöten.

Viljely: Sopii myös lava- ja ruukkuviljelyyn. Suorakylvö aikaisesta keväästä syksyyn. Kylvösyvyys alle sentin. Kylvös voi olla tiheä, jos harvennustaimet käyttää salaattiin. Siemenet itävät nopeasti yli 7 asteessa. Nopeasti satoa: 20 päivää minikokoisiin lehtiin, 45 päivää täyteen loistoon. Hyödyllinen välikasvi, voi kylvää vihantalannoitukseksi sadonkorjuun jälkeen. Hyvä kylmänkestävyys.

Käyttö: Nuoret lehdet ovat kirpakoita salaateissa. Sopii myös idätettäväksi. Lehdet voi wokata tai tehdä pestoksi. Pienet lehdet salaattiin ja viherpirtelöön.

'Red Frills'

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 1642

Loistavan tumman punavihreät, liuskaiset lehdet. Miedosti tulinen maku.

**Pinaattikiinankaali,
pak-choi**

(blomsellerikål)

Brassica rapa Chinensis-Ryhmä

1g = n. 380 siementä

Yv. Kiinassa tärkeä lehtivihannes (bok choy) 400-luvulta lähtien. Korkeus n. 50 cm. Muistuttaa salaattikiinankaalia ja mangoldia. Lehdet muodostavat ruusukkeen.

Viljely: Heinäkuun puolivälin kylvö onnistuu parhaiten. Itämislämpötila 20 C, itämisaika n. 4-6 vrk. Kasvu aika n. 60 vrk. Erittäin kylmänkestävä. Antaa satoa talven tuloon asti. Kirvojen ja kaaliperhosten herkuu, maistuu myös etanoille. Ruohokatteen ja kaaliverkon avulla viljely onnistuu ongelmitta.

Korjuu: Nuorena baby leaf -satona (n. 20 cm) tai yli kilon painoisena.

Käyttö: Salaatteihin ja kypsennettynä keittoihin, wokkiin, pata- ja laatikkoruokiin. Lehtiruodit valmistetaan parsan tapaan. Kukkavanat ja nuput maistuvat herkuksilta.

'Yorokobi'

Uutuus, biodynaaminen

1g / 3,40 €

til.no 1063

Matalahko, kompakti lajike, jolla kauniin vihreät lehdet ja mureat, leveät, valkoiset lehtiruodit. Hyvän makuinen, mieto ja makea.

Sareptansinappi

(sareptasenap)

Brassica juncea

1 g = 200-350 siementä.

Yv. Tunnetaan myös nimillä *Gai Choy* ja "kiinalainen sinappi". Tavallisen sinapin sukulainen.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, kalkitussa maassa. Lyhyen päivän kasvi, kylvö heinäkuussa, muuten kukkii. Kastellaan kuivina aikoina. Kylmän- ja sateenkestävä.

Käyttö: Nuoret lehdet tuoreena salaatisissa ja kypsennettynä pinaatin tavoin. Sopii myös keittoihin ja muhennoksiin. Kukkivat versot muuttuvat pippurisiksi. Pohjois-Kiinassa juuri keitetään kokonaisuena, kuoritaan, paloittellaan ja tarjotaan soijakastikkeen ja seesamiöljyn kera. Läntinen tapa on keittää juuri suolavedessä ja tarjota voin kanssa. Sitä voi kylvää katekasviksi rikkaruohojen torjuntaan.

'Green Giant'

annos n. 1 g / 2,40 €

til.no 1641

Suuret, keskivihreät lehdet. Korkeus noin 40 cm. Erittäin kylmänkestävä, joten sopii myös syyskylvöön sadonkorjuun jälkeen.

Tatsoikaali

(tatsoikål)

Brassica rapa Tatsoi-Ryhmä

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 1204

1 g = 200-350 siementä.

Kv. Viljellään yksivuotisena. Kotoisin Kiinasta. Korkeus 30-45 cm. Muistuttaa pinaattikiinankaalia: mehevät, valkeat varret ovat kuitenkin lyhyemmät ja niitä on enemmän. Rusettimaiset lehdet ovat asettuneet lautasmaisesti. Rusetin leveys on n. 35 cm. Maku pinaattikiinankaalin kaltainen. Japanissa kasvia kutsutaan *bitamin*-nimellä, mikä tarkoittaa vitamiinivihannesta. Sisältää paljon kalsiumia, magnesiumia ja rautaa.

Viljely: Viihtyy kevyessä varjossa, runsasravinteisessa mullassa. Lyhyen päivän kasvi, siksi kylvetään vasta heinäkuussa tai elokuun alussa. Lämpöpenkissä tai kasvihuoneessa onnistuu aikainen kevätkylvö. Jotta saataisiin suuria ruusukkeita, harvennus n. 30 cm:n välein. Sato korjataan, kun lehtiruusu on täysin kehittynyt. Syksyn viileys on kasville jopa hyväksi, sillä se makeuttaa lehtiä. Voi kestää jopa -10 °C.

Käyttö: Käytetään wokuukiin ja salaatteihin.

Kaurajuuri

(haverrot, äkta haverrot)

Tragopogon porrifolius

1 g = 70-90 siementä.

Kv. Viljellään useimmiten yksivuotisena. Kotoisin Välimeren alueelta. Kapeita, vaaleankeltaisia juuria viljeltiin Ranskassa jo 1500-luvulla. Tuli Ruotsiin 1600-luvulla. Korkeus n. 100 cm. Muistuttaa mustajuuria, mutta kukat ovat sinertävän violetit. Sisältää inuliinia.

Viljely: Vaatii lannoitetun, syvään muokatun maan. Kylvö mahdollisimman aikaisin keväällä tai elokuussa (taimet talvehtivat) tai lokakuussa (itää aikaisin keväällä). Kylvösyvyys 2-3 cm, taimiväli 8-10 cm, riviväli 30-40 cm. Kukkavarret poistetaan, jottei juurista tule puisevia.

Korjuu: Sato korjataan myöhään syksyllä tai vasta seuraavana keväänä. Osan taimista voi antaa kasvattaa hentoja versoja, jotka syödään parsan tapaan. Muutama taimi kannattaa jättää ihailtavaksi kukinnan ja siemensadon takia.

Käyttö: Juuret nautitaan höyrytettyinä tai keitoissa ja paistoksissa. Hieno maku, sopii monenlaisiin ruokiin.

demeter

'Haferwurz'

Uutuus

annos n. 2 g / 2,90 €

til.no 1097

Vaaleat, kellertävät juuret 20–25 cm pitkiä. Erittäin kaunis ja koristeellinen kukinta toisena vuonna.

Kruunusuvikakkara, vihanneskrysanteemi (kranskraage)

Glebionis coronaria

annos n. 0,5 g / 2,40 €

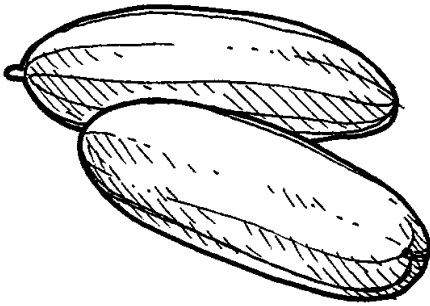
til.no 1369

1 g = n. 500 siementä.

Yv. Suosittu lehtivihannes Japanissa ja Kiinassa. Korkeus 50–70 cm. Lehdet muistuttavat krysanteemin lehtiä. Kukat keltaisia tai valkoisia, muistuttavat päivänkakkaraa. Kukki pitkään. Maku raikas ja hedelmäinen. Sisältää runsaasti B-vitamiinia ja mineraaleja.

Viljely: Viihtyy puolivarjossa, läpäisevässä ja niukkavinteisessä mullassa. Kylvä keväällä avomaalle 1 cm:n syvyyteen. Taimiväli 5–10 cm. Kastellaan tarvittaessa. Kasvuaika ainoastaan n. 40 vrk. Jos versoja käytetään vihanneksena, kylvetään muutamia kertoja kesässä.

Käyttö: Verso leikataan 10–15 cm:n korkuisena ja höyrytetään nopeasti tai wokataan. Aivan nuoria lehtiä voi lisätä tuoreena salaattiin. Lehdet ovat käyttökelvottomia, kun kasvi alkaa kukkia. Miellyttävän ryytimäiseltä tuoksuvia kukkia voi lisätä salaattiin ja niistä voi hauduttaa teetä.

KURKUT (gurka)

Cucumis

Katso myös viidakkokurkku s. 37 ja pesusienikurkku s. 34.

(Vihannes)kurkku (Gurka)

Cucumis sativus

Yv. Vanhimmat tiedot kurkun viljelystä ovat Kaakkois-Aasiasta vuodelta 9750 eaa. Ranskassa viljely aloitettiin 800-luvulla, Englannissa 1400-luvulla. Kurkusta on kehittynyt monennäköisiä muotoja. Kiinassa ja Japanissa viljellyille kurkuille on ominaista pitkät hedelmät. Kurkku on vesipitoisimpia (96–97 %) vihanneksiämme. Hedelmän karvauuden aiheuttava geeni on tunnistettu, ja näin on saatu jalostettua lajikkeita, joissa ei ole kukurbitasiineja. Kurkku on yksikotinen ja yleensä yksineuvoinen, jolla hede- ja emikukat kehittyvät samaan yksilöön. Hedelmiä syntyy siis vain normaalin pölytyksen tuloksena. Osa avomaankurkuista ja kasvihuonekurkut ovat ns. partenokarpisia eli kurkut kehittyvät ilman pölytystä ja hedelmöitystä. Maitohappokäymiseen perustuvien suolakurkkujen valmistamiseen käytetään siemenellisiä lajikkeita. Kurkku sisältää hiven- ja kivennäisaineita.

Avomaankurkku (frilandsgurka)

1 g = 30–40 siementä (suorakylvössä avomaalle 20–30 tainta /a).

Viljely: Tuulilta suojattu lämmin paikka. Hyvin lannoitettu, kalkittu, runsasmultainen ja mielellään hieman savipitoinen maa (pH yli 6,5). Kylvä maan ollessa vähintään +15 °C. Kylvösyvyys 2–3 cm. Itämisaika 5–8 vrk. Itämislämpötila 20–25 °C. Voidaan myös esikasvattaa, mutta taimi kärsii helposti siirrosta ulos. Karaistut taimet voi istuttaa hieman entistä syvempään. Taimiväli 20–30 cm, riviväli 100 cm. Ei kasva lämpötilan ollessa alle 10–12 °C. Kateharso jouduttaa kasvua. Alkukesällä kastellaan runsaasti, jos sää on lämmin ja poutainen. Taimi voi kasvaa maata pitkin tai tukea pitkin ylöspäin.

Korjuu: Korjataan keskenkasvuisina. Koko ja kuoren sileys riippuu lajikkeesta.

Säilytys: 7–10 asteessa, kylmyys vetistää hedelmät.

Käyttö: Tuoreena sekä suola-, etikka- ja hapansäilykkeenä.

'Cornichon de Paris'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1146

Keskiaikainen, ranskalainen perinnelajike, jolla hienot, mehukkaat ja rapsakat hedelmät. Noin kymmensenttiset hedelmät soveltuvat hyvin säilöntään ja pikkelöintiin.

Pitkä avomaankurkku (slanggurka)**'Kiinalainen Käärme'**

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1165

Aasiassa, Kiinassa ja Japanissa avomaankurkut ovat pitkähedelmäisiä. Tämän lajikkeen hedelmä kasvaa 40–50 cm:n pituiseksi, mutta se voidaan korjata tätä lyhyempänäkin. Kasvusto tuetaan kasvamaan ylöspäin tai sen annetaan versoa penkin pinnalla. Hyönteispölytteinen.

Käyttö: Tuorekäyttöön ja perinteiseen aasialaiseen tapaan kypsennettynä sellaisenaan ja muun ruoan yhteydessä.

'Marketmore'

Luomusiemen

annos n. 20 siementä / 3,40 € til.no 1025

Soveltuu hyvin pohjosiin olosuhteisiimme joko avomaalle tai lämpöpenkkiin. Keskiaikainen, kasvuaika n. 61 vrk. Hyönteispölytteinen. Hedelmät tasakokoisia, karvasaineettomia ja 20–25 cm pitkiä. Pitkä satoaika. Hyvin taudinkestävä ja varmasatoinen.

Kasvihuonekurkku (växthusgurka)

Viljely: Kasvatetaan kasvihuoneessa tai lavassa, jossa lämpötila vähintään 18 °C. Kasvualustana käytetään kasvuturvetta ja kompostia. Kylvösyvyys 2–3 cm. Neliömetrille mahtuu kaksi tainta. Kasvihuoneessa varret tuetaan ylöspäin, mutta lavassa niiden annetaan kasvaa maanpintaa myöten ja katkaistaan latvasta, kun varsi on metrin pituinen. Emikukkien ja hedelmän alkujen määrää vähentämällä saadaan jäljelle jääneiden kasvu voimistumaan. Stressitilanteessa kasvattaa enemmän hedekukkia. Vanhoja, huonosti yhteyttäviä lehtiä poistetaan vähitellen. Korkea ilmankosteus ja sumuttelu ehkäisevät vihannespunkin tuhoja.

'Arola'

Biodynaaminen siemen

annos n. 6 siementä / 4,40 € til.no 1106

Hyönteispölytteinen. Hyvä vastustuskyky kasvitauteja vastaan. Aito kurkun maku.

'Helena'

Utuus, luomusiemen

annos n. 6 siementä / 4,40 € til.no 1122

Partenokarpainen eli ilman pölytystä satoontuva. Pitkät, tasaisen sileät, vihreät hedelmät. Hieno maku!

'Telegraph'

Perinnelajike

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1125

Englantilaistyyppisten kasvihuonekurkkujen klassikko vuodelta 1897. Sopii erinomaisesti lämmittämättömiin kasvihuoneisiin. Keskiaikainen, kasvuaika n. 70 vrk. Partenokarpainen. Hedelmä yleensä n. 30 cm, mutta voi kasvaa jopa 45 cm:n pituiseksi. Malto murea, herkullisen raikas ja mieto. Siemeniä kehittyä vähän. Kuori muistuttaa avomaankurkkuja. Rehevä, runsassatoinen ja viljelyvarma lajike. Annalassa tuottanut hyviä satoja.

Sitruunakurkku (äpplegurka)**'Chrystal Lemon'**

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1049

Joko avomaalle tai kasvihuoneeseen. Kasvuaika n. 58 vrk. Hyönteispölytteinen. Kermankeltaiset, pyöreät hedelmät. Hedelmät parhaimmillaan hennon kellanvihreinä (Ø 3–5 cm). Kun kuori muuttuu kirkkaankeltaiseksi, maku huononee ja siemenet kovenevat. Vastustuskykyinen monia virustauteja vastaan. Sietää hyvin kuivuutta.

KURPITSAT (pumpa)*Cucurbita*

Katso myös pullokurpitsa s. 34.

Kotoisin Keski- ja Etelä-Amerikasta, jossa kurpitsoja on viljelty yli 8 000 vuotta. Kurpitsat ovat alun alkaen Amerikan alkuperäiskansojen viljelyyn ottamia. Euroopan kurpitsa tuli löytöretkeilijöiden mukana. Suomessa alettiin ensimmäisenä viljellä talvikurpitsoja. Kurpitsojen hedelmien muoto ja väri vaihtelevat runsaasti.

Kesäkurpitsa (sommarpumpa)*Cucurbita pepo*

Yv. Herkullisista kesäkurpitsa- ja sommarpumpoista on jalostettu mitä monimuotoisempia lajikkeita. Nykyiset lajikkeet ovat pääasiassa pensastavia. *Zucchini*-nimitys on peräisin Italiasta, missä lajikkeita jalostettiin etenkin 1900-luvun alkupuolella. Suomessa viljely yleistyi vasta 1970-luvulla.

Viljely: Lämmin, kovilta tuuilta suojattu kasvupaikka, Hyvin lannoitettu, kompostilla vahvistettu, ilmava maa (pH yli 6). Esikasvatus (n. 3 vk) toukokuun alussa tai kylvä etelässä kesäkuun alkupuolella suoraan kasvupaikalle. Taimet on karaistava ennen ulos istutusta. Hallanarka. On hyvä peittää istutuksen yhteydessä kasvuharsolla, joka poistetaan kukinnan alkaessa. Istutustiheys 1–2 tainta neliölle. Kylvösyvyys 2–3 cm. Siemen itää 6–10 vrk:ssa. Itämislämpötilan oltava vähintään 15 °C, ihanteellinen lämpötila 20–22 °C. Kasvatuslämpötila päivisin mieluiten n. 18 ja öisin 14 °C. Kastellaan runsaasti. Jos kasvu pysähtyy ja lehdet näyttävät kalpeilta, on lisälannoituksen aika. Kasvuolosuhteiden ollessa hyvät, tuskin mitkään kasvitaudit vaivaavat. Voidaan kasvattaa myös ruukussa. Kasvihuoneessa ja kateharson alla on huolehdittava pölytyksestä.

Korjuu: Hedelmät kerätään nuorina, tuoreena syötäväksi. Yleinen ohje on kerätä hedelmät 14–21 cm:n mittaisina. Mitä isompina hedelmät korjataan, sitä pienemmäksi jää sadon kappalemäärä. Hedelmän voi irrottaa varresta joko leikkaamalla tai kiertämällä.

Säilytys: Säilyvyys on sitä parempi, mitä kehittyneempi hedelmä on. Paksukuorinen hedelmä voi säilyä kellollisena 2–4 kk lämpötilan ollessa 10–13 °C. Nuoret, ohutkuoriset hedelmät säilyvät n. 2 vk jääkapissa.

Käyttö: Raakana tai kypsennettynä. Kesäkurpitsa sopii myös leivontaan. Suurista hedelmistä voi keittää hilloa. Hedekukat ja ylimääräiset emikukat sopivat salaattiin ja friteerattavaksi. Siemenet ovat erittäin terveellisiä.

'Black Beauty'

Perinnelajike

annos n. 6 siementä / 2,90 € **til.no 1291**

Perinnelajike 1900-luvun alkupuolelta. Erittäin satoisa kesäkurpitsa, jolla tummanvihreät hedelmät. Sopii erinomaisesti tuorekäyttöön, mutta myös wokkeihin ja uuniruokiin.

'Cocozele de Tripolis'**annos n. 6 siementä / 2,90 €** **til.nro 1167**

Varma lajike. Pitkät, tiiviit tummanvihreät hedelmät, joissa vaaleanvihreitä raitoja. Sopii aloittelijalle.

'Friulano Wrinkled'

Biodynaaminen siemen

annos 10 siementä / 2,70 € **til.no 1130**

Erikoinen vaaleankeltainen hedelmä, jolla voimakkaan nystymäinen ja pahkurainen pinta jo nuorena. Lajike on kotoisin Italian Friulista ja erittäin suosittu Italiassa. Parhaimmillaan nuorena ja ohutkuorisena. Jos annetaan kypsyä, kuori paksuuntuu ja hedelmä on näyttävä koristekurpitsana. Erittäin satoisa.

'Ismalia' F1**annos n. 6 siementä / 3,40 €** **til.nro 1685**

Aikainen ja satoisa lajike. Heleän vaaleanvihreät, pitkulaiset hedelmät.

'Keltainen'

Uutuus

annos n. 6 siementä / 2,70 € **til.nro 1683**

Pensasmaisesti kasvava lajike, jolla keltaiset, pitkulaiset ja ohutkuorisaiset hedelmät.

'One Ball' F1**annos n. 10 siementä / 3,40 €** **til.nro 1738**

Kirkkaan keltaiset pyöreät hedelmät. Käytetään joko nuorena ja ohutkuorisena kesäkurpitsan tavoin, tai kypsytetään kovakuorisena talvikurpitsan tavoin. Kypsät hedelmät n. 2 kg. Pensasmainen kasvutapa, soveltuu kasvatettavaksi isossa ruukussa.

'Patisson Custard White'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90 € **til.no 1724**

Kasvu aika n. 95 vrk. Paino 0,5–1 kg. Kermanvalkoinen, ufonmuotoinen lajike, jota kutsutaan myös "kiekkokurpitsaksi". Erittäin runsassatoinen ja herkullinen. Käytetään n. kymmensenttisenä, raakana, höyrytettyinä ja täytettyinä. Säilyy hyvin.

'Round Light Green of Nice'**annos n. 6 siementä / 2,90 €** **til.no 1117**

Kaunis pyöreä kesäkurpitsalajike, jolla vaaleanvihreä marmoroitu pinta. Ohutkuorinen, satoisa ja viljelyvarma.

'Spaghetti'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 2,70 € **til.no 1055**

Jalostettu USA:ssa 1930-luvulla. Valloitti Euroopan 1980-luvulla. Köynnöstävä kasvutapa. Kasvu aika n. 100 vrk. Pitkulaiset, kellertävät hedelmät painavat 2–4 kg. Korjataan 15–25 cm:n pituisena. Keitetään tai paistetaan uunissa halkaistuna tai kokonaisena. Kypsymisaika n. 30 min. Sisus kaivetaan haarukalla syötäväksi. Hyvä

voin tai öljyn kera. Nuoret hedelmät ovat myös raakana hyvänmakuisia. Hyvä varastointikestävyys.

'Sunburst' F1

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1111

Aikainen, kasvu-aika n. 50 vrk. Kirkkaankeltainen, litteänpöyreeä hedelmä muistuttaa ufoa aaltoilevine reunoinen. Kutsutaan myös "kiekkokurpitsaksi". Malto kermanvalkoinen. Palkittu suurisatoinen herkuttelijan kurpitsa.

'Zuboda'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1723

Nopeakasvuinen, antaa satoa n. 55 vuorokautta istutuksesta. Pitkänomainen hedelmä, muistuttaa kasvihuonekurkkua. Vihreä, kevyesti marmoroitunut hedelmä, jossa on vähän siemeniä. Runsassatoinen.

Öljysiemenkurpitsa 'Retzer Gold'

Luomusiemen

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1152

Tuottaa suuria, öljypitoisia ja ohutkuorisista siemeniä, jotka ovat tumman oliivinvihreitä ja herkullisen pähkinäisiä. Siemenet syödään tuoreena, kuivattuna tai paahdettuna. Hedelmän paino 2,5–5 kg. Hedelmä on ensin vihreä ja keltaraitainen, mutta muuttuu kypsyyssään keltaoranssiksi. Myös hedelmäliha on syötävää. Esikasvatus huhtikuussa. Istutetaan lämpimään, suojaisaan paikkaan, jotta siemenet ehtivät kypsyä. Siemenet huuhdellaan ja kuivataan.

Talvikurpitsa (talvisquash) ja jättikurpitsa (vinterpumpa / jättepumpa)

Cucurbita pepo / Cucurbita maxima

Haaroittuva varsi on rento ja voi kasvaa 4–12-metriseksi. Hedelmän muoto ja väri vaihtelevat. Malto on hienorakeista ja säikeetöntä. Sisältää runsaasti vitamiineja (mm. A-, C- ja B-vitamiineja) ja kivennäisaineita. Kovakuorista talvikurpitsaa voi varastoida sellaisenaan muutamia kuukausia tai jopa vuoden.

Viljely: Lämmin, tuulilta suojattu kasvupaikka. Lehdistö voi vioittua jo alle 5 °C:ssa. Runsasravinteinen, kompostilla parannettu maa, jonka pH on 6,0–7,5. Lannoitus jaettuna. Esikasvatus toukokuun puolivälin jälkeen, itää parhaiten 21–35 °C:ssa 6–15 vrk:ssa. Taimikasvatusaika 3–4 vk, lämpötila 20–24 °C. Istutetaan ulos kesäkuun puolivälissä hallojen mentyä. Taimiväli 100–200 cm. Kastellaan runsaasti kuivina kausina. Ihanteellinen kasvulämpötila 18–25 °C. Jos pääverso katkaistaan, taimi kasvattaa enemmän satoa kantavia sivuversoja. Kun osa hedelmää kantavasta sivuversosta

peitetään mullalla, versoon kehittyvä kasvin veden- ja ravinteidenottoa parantavia juuria. Suositellaan kasvatettavaksi 4–6 hedelmää tainta kohden. Hedelmän annetaan kypsyä kasvustossa mahdollisimman kauan. Hallan uhatessa se peitetään esim. säkillä tai harsolla. Kypsät hedelmät kestävät hallaa.

Korjuu: Kun hedelmät ovat kypsiä, kuori on kova ja hedelmä kumisee ontosti, kun siihen koputtaa.

Säilytys: 2 vk:n lämpökäsittely 25–30 °C:ssa pidentää säilymistä. Tämän jälkeen sopiva säilytyslämpötila on 10–13 °C.

Käyttö: Keittoihin, patoihin ja leivonnaisiin. Säilötään etikkapikkelsiksi tai keitetään hilloksi, joka voidaan maustaa sitruunalla, inkivääriillä tai kanelilla.

Jättikurpitsa (jättepumpa)

Cucurbita maxima

'Big Max'

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1081

Oranssin värinen, hivenen muhkurapintainen jättikurpitsa, joka voi parhaimmillaan kasvaa jopa 45 kiloiseksi. Keltainen hedelmäliha sopii mainiosti piiraisiin ja säilöntään sekä keittoihin.

'Mammoth Gold'

Perinnelajike

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1162

Voimakkaan oranssin värinen, pyöreä ja pystyurteinen, muutoin sileäpintainen jättikurpitsa, jonka hedelmäliha on kirkkaan keltainen. Hedelmille kertyy parhaimmillaan painoa yli toistakymmentä kiloa. Soveltuu hyvin myös halloween-lyhtyjen valmistamiseen.

Talvikurpitsa (talvisquash) (vinterpumpa)

Cucurbita pepo

'Blue Ballet'

Luomusiemen

annos n. 8 siementä / 3,40 € til.no 1217

Köynnöstävä kasvutapa. Paino n. 1–3 kg. Sinivihreä, päärynämuotoinen talvikurpitsa. Malto loistavan oranssi. Hyvä varastointikestävyys.

'Marina di Chioggia'

Biodynaaminen siemen

annos n. 8 siementä / 2,70 € til.no 1713

Turbaanimaisella hedelmällä on sinivihertävä nystyinen, syyllämäinen kuori. Hedelmämalto on kullankeltainen. Hedelmä painaa 4–10 kg

'Red Kuri'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 8 siementä / 2,70 € til.no 1133

Vanha japanilainen talvikurpitsa. Tunnetaan myös "Oranssi Hokkaido" -nimellä. Kasvuaika n. 100 vrk. Paino 1–2,5 kg. Tarvitsee kasvualaksi 1,5 x 1 m. Kasvat-
taa yleensä kolme hedelmää. Pisaranmuotoinen, kuori
keltaoranssi. Sisuus voimakkaan oranssi, säikeetön ja
maultaan pähkinäinen. Hedelmät korjataan kypsinä,
mahdollisimman myöhään. Maku parhaimmillaan muuta-
man kuukauden varastoinnin jälkeen. Sopii jälkiruokiin,
leivontaan ja keittoihin. Mainio myös koristekurpitsana.

'Sweet Dumpling'

Luomusiemen

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1147

Paino noin 500 g. Koristeellinen, pyöreähkö ja pieni
hedelmä, jossa on tummanvihreitä raitoja ja kuvioita
kermanvaalealla pohjalla. Oranssi malto on maultaan
pehmeän pähkinäinen. Säilyy pitkään.

Turbaanikurpitsa (turbanpumpa)*Cucurbita maxima 'Turk's Turban'***'Bishofsmütze'**

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 8 siementä / 3,40 € til.no 1717

Köynnöstävä. Hedelmä 15–25 cm pitkä, paino 1–2 kg. Muis-
tuttaa turbaania. Kuori oranssi vihrein, kermanvärinen ja
punaisin raidoin. Oranssi malto on maukasta. Käytetään
usein koristekurpitsana, mutta on herkullista syötynäkin.

Myskikurpitsa (myskumpu)*Cucurbita moschata*

Tarvitsee paljon lämpöä kasvaakseen. Musta muovi-
kate penkissä nopeuttaa kasvua, samoin kuin kaksin-
kertainen kasvuharso, jota pidetään kasvuston päällä
kukintaan saakka. Hedelmä käytetään joko kesken-
kasvuisena tai kypsänä. Hyvä varastointikestävyy-
säilyy 6–12 kk.

'Butternut Waltham'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 8 siementä / 2,70 € til.no 1153

Kasvuaika n. 95 vrk. Hedelmän paino 1,5–2 kg. Päärynän-
muotoinen ja väriltään beige. Säikeetön malto oranssi.
Maku aromaattinen, makea ja herkullinen. Korkea bee-
takaroteenipitoisuus. Hyönteispölytteinen. Esikasvatus
toukokuun alussa. Kylvösyvyys 2–3 cm. Itää 8–14 vrk:ssa
18–24 asteessa. Käytetään joko keskenkasvuisena tai

täysikokoisena raasteisiin, täytettynä, paistoksiin, keit-
toihin, makeisiin leivonnaisiin ja marmeladeihin.

'Futsu Black'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 8 siementä / 2,70 € til.no 1725

Hedelmän paino 1–2 kg. Ainutlaatuisen, kiehtova ulko-
näkö. Hedelmät ovat ensin tummanvihreitä, mutta muut-
tavat kypsyyssään beigeiksi ja lopuksi harmahtaviksi.
Malto oranssi. Maku mahtavan hedelmäinen.

'Honeynut'**annos n. 10 siementä / 4 € til.no 1168**

Hedelmän paino 300–600 g. Muodoltaan melko tasa-
paksu, pitkänomainen. Tummanvihreä, voimakkaan
oranssinkirjava pinta. Tummanoranssi, mehevä hedel-
mäliha.

'Muscat de Provence'

Luomusiemen

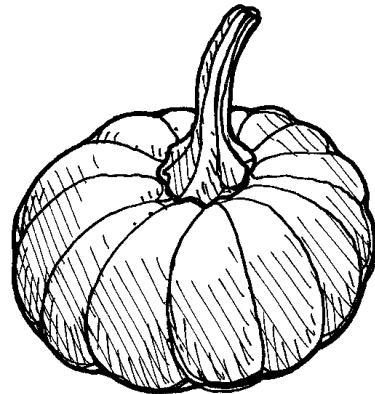
annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1730

Tukeva, voimakas, eteläranskalainen lajike. Hedelmät
painavat 5–10 kg. Ne ovat aluksi vihreät, litistyneet,
pyöreät ja uurteikkaat. Kypsyyssään muuttuvat keller-
tävän harmaiksi. Malto on voimakkaan oranssi. Erin-
omainen maku. Hitaasti kasvava, lämpöä rakastava
lajike, jota ei pitäisi korjata liian aikaisin syksyllä.

Koristekurpitsa (prydnadspumpa)*Cucurbita pepo***Koristekurpitsasekoitus****annos n. 20 siementä / 2,90 € til.no 3266**

Isoja ja pieniä, muodoltaan ja väriltään erilaisia hedel-
miä. Versojen pituus 100–250 cm.

Viljely: Vaatii aurinkoisen kasvupaikan ja tuoreen, run-
sasravinteisen ja syvämultaisen maan. Esikasvatus

huhti-toukokuuun vaihteessa. Siemeniä on hyvä liottaa ennen kylvöä pari tuntia. Itämislämpötila 20 °C, kasvatustilämpötila 15–18 °C. Esikasvatus 4 vk. Taimiväli 100 cm, riviväli 200–250 cm. Voi antaa kasvaa maata pitkin tai sitoa esim. säleikköön. Runsas kastelu ja kate hyväksi. Hedelmää on hyvä käänellä, sillä muuten maata vasten oleva osa jää keltaiseksi. Korjataan kovakuorisena eli tuleentuneena, jolloin hedelmä säilyy hyvin.

Kuukausimansikka (månadssmultron)

Fragaria vesca var. semperflorens

1 g = n. 3 600 siementä.

Mv. Korkeus n. 20 cm. Valkoisia kukkia avautuu myöhäseen syksyyn. Sopii kukkapenkin reunuskasviksi.

Viljely: Aurinkoinen tai puolivarjainen paikka, maa kompostilla parannettu ja kalkittu. Esikasvatus maalishuhtikuussa tai kylvö suoraan avomaalle touko-kesäkuussa. Siemenet painetaan multa ja peitetään ohuelti. Itämislämpötila 12–20 °C, itämisaika 3–4 vk. Kasvatustilämpötila 18 °C. Koulitaan ja istutetaan karaistuna ulos kesäkuussa. Taimiväli 30 cm. Jaetaan muutaman vuoden välein.

'Rügen'

annos n. 0,1 g / 2,40 € til.no 1076

Korkeus 20 cm. Marjat suuria ja kauniin muotoisia. Ei tee rönsyjä. Satomäärässä lyömätön!

'Alpine Yellow'

Uutuus

annos n. 0,1 g / 4 € til.no 1163

Korkeus n. 20 cm. Marjat kermanvalkoisia, pitkänomaisia ja makeita. Sopii erityisesti niille, jotka ovat allergisia punaisen mansikan väriaineelle. Linnut jättävät rauhaan.

Lamopinaatti (uudenseelanninpinaatti)

(nyzeeländsk spenat)

Tetragonia tetragonioides

Perinnelajike

annos n. 1 g / 2,40 € til.no 1673

1 g = n. 20 siementä.

Yv (Suomessa). Kotoisin Uudesta-Seelannista ja Australiasta. Kasvitieteilijä Joseph Banks toi sen Englantiin kapteeni Cookin maailmanympärysmatkalta jo vuonna 1771. 1800-luvulla alettiin kasvattaa Ruotsissa. Kuumina ja kuivina kesinä menestyy paremmin kuin pinaatti. Rehevä- ja nopeakasvuinen. Tummanvihreät lehdet ovat meheviä ja maistuvat voimakkaammalta kuin pinaatti. Kukinta ei heikennä lehtien kasvua tai niiden mehe-

vyttä. Sisältää runsaasti oksaalihappoa.

Viljely: Voidaan kasvattaa Pohjois-Suomea myöten. Viihtyy lämpimässä ja aurinkoisessa paikassa sekä hyvin lannoitetussa, multavassa, kalkitus- ja kuohkeassa maassa (pH 7–7,5). Esikasvatus maalishuhtikuussa. Kovakuorisia siemeniä kannattaa liottaa muutama tunti ennen kylvöä. Itämisaika 15–20 vrk. Istutetaan ulos, kun maan lämpö yli 5 astetta. Taimiväli 40 x 50 cm, riviväli 80 cm.

Korjuu: Satoa korjataan latvomalla heinäkuun alusta lähtien. Mitä enemmän lehtiä poimitaan, sitä enemmän pinaatti tuottaa uutta satoa.

Käyttö: Lehdet ryöpätään. Käytetään kokonaisina tai silputtuina muhennoksissa, keitoissa ja sellaisenaan. Pakastetaan ryöpätynä.

Lanttu (kålrot)

Brassica napus subsp. napobrassica

(Napobrassica-Ryhmä)

1 g = 300–500 siementä (n. 10 g/aari).

Kv. Viljelty Pohjolassa 1500–1600-luvulta saakka, joten on sanottu "Pohjolan appelsiiniä". Ruotsalaiset tutustuttivat englantilaiset lanttuun 1700-luvulla. Englannin ja ranskan kielessä lantun nimi onkin swede. Suomenkielinen nimi johdetaan ruotsin kielen sanasta *planta* (taimi), koska usein lantuntaimet esikasvatetaan. Lajikkeet ryhmitellään kelta- ja valkomaltoisiin. Paksuhko kuori on kellertävä, ruskeanpunertava, vihreä tai violetti.

Viljely: Voidaan viljellä Lappia myöten. Savimaan kasvi, joka kasvaa hyvin lannoitetussa hiekkamaassakin. Lannoitetaan luonnonlannalla, kompostilla tai tuoreella ruohosilpulla. Boorin puute ilmenee mallon lasittumisena, ruskeina laikkuina ja jopa onkaloina. Kylvö heti yöhallojen mentyä sentin syvyyteen tai taimikasvatus (esikasvatus n. 3 vk 15–20 °C:ssa). Taimiväli 15–20 cm, riviväli 40–50 cm. Möhöjuurta torjutaan ainakin 4 vuoden viljelykierrolla ja kalkituksella (pH n. 7).

Korjuu: Korjataan myöhään syksyllä. Naatit listitään ja juuret typistetään.

Säilytys: Kellari tai kylmiö.

Käyttö: Raasteena, keitoissa ja laatikoissa. Myös nuoria lehtiä on käytetty vihanneksena pinaatin tapaan.

'Helenor'

Uutuus

annos n. 5 g / 2,70 € til.no 1139

Hartioista ylöspäin violetti lajike, jolla keltainen, makean ja miellyttävän makuinen malto. Satoisa ja terve. Pyöreät juuret painoltaan puolesta kilosta yli kiloon.

'Wilhelmsburger'

Biodynaaminen siemen

annos n. 5 g / 4 €**til.no 1004**

Pyöreä ja kiinteämaltoinen lajike. Juurenniska vihreä, alaosa keltainen. Satoisa. Erinomainen varastointikestävyys.

Latva-artisokka

(kronärtskocka)

Cynara cardunculus Scolymus-Ryhmä

1 g = 25-35 siementä.

Mv. Meillä yleensä yksivuotinen. Kotoisin Välimeren alueelta. Kehtosuomujen suojaamat kukkamykeröt korjataan nuorina ja keskenkasvaisina. Maku on pähkinäinen. Lehdet ovat koristeellisia ja harmaanvihreitä.

Viljely: Vaatii voimakkaasti lannoitettua, aurinkoisen ja tuulilta suojatun kasvupaikan. Maan tulee olla multavaa ja vettä läpäisevää (pH yli 6,5). Merilevä on erinomaista lannoitetta. Esikasvatus aloitetaan helmikuussa. Kylvösyvyys 1-2 cm, itämisaika 3-6 vrk. Taimiväli 75 x 75 cm. Karaisu ja harsolla peittely on tärkeää istutusvaiheessa. Kukkamykeröitä harvennetaan niin, että jäljelle jää 4-6 nuppua. Talvettamista voi yrittää Etelä-Suomessa. Taimet leikataan syksyllä 25-30 cm:n korkeudelta maan pinnasta. Ympäriille kasataan multaa kummuksi suojaamaan tainta märkydeltä ja pakkaselta. Kun maa on jäähtynyt, taimet voidaan suojata paksulla olki- tai lehtikatteella. Jos talvehtiminen onnistuu, toukokuussa voidaan ottaa juuriversoista pistokkaita tai jakaa kasvi.

Korjuu: Korjataan, kun kukkamykerön alimmat suomut alkavat erottua toisistaan. Jos sinipunertavat kukat näkyvät, mykerö ei kelpaa syötäväksi.

Käyttö: Mehevä tyvi ja kukkapohjus syödään keitettynä.

'Green Globe'

Perinnelajike

annos n. 3 g / 2,90 €**til.no 1129**

Tunnettu viljelyvarma lajike 1800-luvun alkupuolelta. Korkeus 100-150 cm. Vihreiden mykeröiden pituus n. 10 cm. Kasvuaika n. 155 vrk kylvöstä korjuuseen ja n. 90 vrk ulos istutuksesta korjuuseen. Istutusetaisyys 60 cm.

Lehmänpapu, pitkäpapu (parsapapu)

(vignaböna, ögonböna (långböna))

Vigna unguiculata**'Canetti'**

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,70 €**til.no 1216**

Voimakaskasvuinen ja rehevä lajike tarvitsee paljon lämpöä, joten kateharso tai kasvihuone on eduksi. Erittäin kapeat palot ovat 50-60 cm pitkiä, n. 20 g painavia. Ne ovat koristeellisia, hieman ryppyisiä ja heleän vaaleanvihreitä ja erottuvat selkeästi kasvustosta. Hieman hapan maku muistuttaa perunan makua.

Viljely: Kylvä lämpimään maahan suoraan avomaalle n. 3 cm:n syvyyteen.

Korjuu ja käyttö: Sato kannattaa poimia joka toinen päivä. Soveltuu hyvin wokruokiin.

Liuserkatamo

(strandkämpar)

Plantago coronopus

Katso myös Purppuraratamo, yrtit s.62.

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.nro 1154**

Ruusukemaisesti kasvava, vitamiinipitoinen salaattikasvi. Korkeus 20-30 cm. Maku miellyttävän hapan, mausteinen ja hivenen suolainen. Satoisa, kylmänkestävä. Sopii myös ruukkukasvatukseen.

Viljely: Esikasvatus maalisi-huhtikuussa tai kylvä suoraan ulos touko-kesäkuussa. Itämisaika 10-30 vrk. Kasvupaikka aurinkoinen. Taimiväli 10 cm, riviväli 30 cm.

Korjuu ja käyttö: Satoa voi korjata alkukesästä myöhäiseen syksyyn. Lehtiä käytetään salaateissa.

LYHTYKOISOT

(lyktört)

Physalis

Hedelmä kypsyy paperimaisten verholehtien suojassa. Kasvatetaan tomaatin tapaan. Ks. myös isolyhtykoiso, joka on perennojen ryhmässä.

Karviaiskoiso, "ananaskirsikka"

(kapkrusbär)

Physalis peruviana

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,40 €**til.no 1275**

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Kasvatetaan tavallisesti yksivuotisena. Kookas ja komea kasvi on todennäköisesti kotoisin Andeilta. Korkeus 3-4 m. Kellertävän oranssi, hyvin säilyvä hedelmä, Ø 1,4-4 cm. Sisältää A-, B- ja C-vitamiinia, fosforia ja rautaa.

Viljely: Esikasvatus maalisi-huhtikuussa. Kylvöstä istutukseen kuluu 2-2,5 kk. Itää valossa 20-24 °C:ssa n. 2-3 viikossa. Itävyys n. 60 %. Ihanteellinen taimikasvatustilapöytä on 16-20 °C. Taimet kannattaa latvoa jo aikaisessa vaiheessa. Erittäin kylmänarka, joten vil-

jellään kasvihuoneessa (huolehdittava pölytyksestä) tai ulkona lämpimällä paikalla. Istutetaan ulos yöpakkasten mentyä. Taimiväli 50–100 cm. Vaatii runsaasti ravinteita, tuennan ja leikkaamista.

Käyttö: Oranssit hedelmät ovat kypsiä, kun verholehdet ovat kuivuneet vaaleanruskeiksi. Ananasmaisen makuiset, hapanimelät hedelmät ovat hyviä sellaisenaan, mutta niistä voi keittää myös herkullista hilloa.

Tomatillo (tomatillo)

Physalis philadelphica

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,70 € til. no 1005

1 g = n. 1 000 siementä.

Kotoisin Meksikosta. Kasvaa n. 60 cm korkeaksi pensaaksi ja kukkii runsaasti keltaisin kukin. Hedelmä on pingispallon kokoinen ja vihertävän kellertävä tai violetti. Hedelmän pintaa peittää paksu vahakerros. Englanniksi myös nimellä *Tomate Verde* (vihreä tomaatti) ja *Mexican husk tomato*.

Viljely: Vaatii suojaisan, lämpöisen ja runsasravinteisen kasvupaikan. Kylvö maalishuhtikuussa. Itää valossa. Taimiväli 50 x 50 cm. Pitää viherkatteesta. Kasvihuoneessa on huolehdittava kukkien pölytyksestä. Kylmänarka!

Korjuu ja käyttö: Hedelmät ovat korjuukypsiä, kun verholehdet alkavat aueta. Omalaatuinen maku sopii chilippurin, sipulin, valkosipulin ja avokadon kera. Käytetään ainoastaan keitettynä. Hedelmästä valmistetaan kastikkeita, säilykkeitä ja piirakoita. Salsakastikkeen oleellinen raaka-aine.

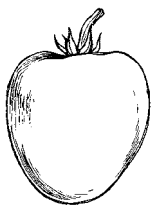
Säilytys: Hedelmät säilyvät kuivassa, viileässä ja ilmassa paikassa.

'Purple'

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 3,40 € til. no 1003

Hapanimelät hedelmät muuttuvat kypsessään vihreästä purppuran väriiseen ja ovat halkaisijaltaan noin 3–5 cm. Sopivat tuorekäyttöön, kypsennykseen sekä hilloihin ja säilykkeisiin. Istutettava kaksi taimea viertysten pölytyksen varmistamiseksi.

MAISSIT (majs)

Zea

Sokerimaissi (sockermaajs)

Zea mays var. saccharata

1 g = 5–8 siementä/m (n. 200 g/a).

Yv. Kotoisin Väli-Amerikasta. Viljelty n. 7 000 vuotta. Jo Kolumbuksen aikoihin lajikkeita oli 200–300. Kasvattaa tukevan pääverson ja sivuversoja.

Viljely: Vaatii runsasravinteisen, multavan, hiekkapitoisen maan sekä lämpimän ja suojaisan kasvupaikan (pH yli 6). Esikasvatus 3 viikkoa toukokuun puolivälissä. Itämislämpötila yli 20 °C, jonka jälkeen lämpötila saa hiukan laskea. Taimet koulitaan 5–10 cm:n korkuisina. Karaistut taimet istutetaan ulos entistä kasvusyvyyyttä syvempään ilmojen lämmettyä. Maan on oltava vähintään 10 °C. Etelärannikolla voidaan kylvää suoraan avomaalle 4–6 cm:n syvyyteen. Hallanarka. Taimiväli 20–30 cm (neliölle 6–8 tainta) ja riviväli 60–70 cm. Tuulipölytyksen takia istutetaan useampaan riviin rinnakkain. Pölytystä voi myös edistää huiskuttelemalla hedekukinnolla emikukkien lankamaisia luotteja. Siitä on suurin hyöty, jos taimia on vain muutamia tai ne kasvavat kasvihuoneessa. Sivuverson poisto jouduttaa pääverson tähkän kasvua ja lisää jyvien makeutta.

Korjuu: Tähkä korjataan, kun se paksunee ja jyvät alkavat kellertää. Tällöin jyvistä tiheä maitomaista nestettä, kun niitä painaa kynnellä.

Säilytys: Tähkät säilyvät kylmässä parista päivästä viikkoon. Voidaan pakastaa tai umpioida.

Käyttö: Voidaan syödä tuoreena tai keitettynä. Keitetään joko kokonaisina tähkinä tai irrotettuina jyvänä.

'Damaun'

Biodynaaminen siemen

annos n. 20 siementä / 2,70 € til. no 1155

Melko aikainen, kasvu aika n. 80 vrk. Keltaiset, sokeripitoiset tähkät hiukan lyhyempiä kuin myöhäisemmällä lajikkeilla.

Malabarinpinaatti (malabarspenat)

Basella alba

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 20 siementä / 4,80 € til. no 1066

Yv. Basellakasvien heimoon kuuluva malabarinpinaatti on kaunis ja rehevä, ruohovartinen köynnös. Se tuottaa runsaasti napakkaa lehtimassaa ja voit käyttää lehtiä pinaatin tavoin ruoanlaitossa. Joillakin lajikkeilla varsi

on kauniin punerva ja kasvi on varsin koristeellinen.

Viljely: Viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisella kasvupaikalla, multavassa, ravinteikkaassa kasvualustassa. Malabarinpinaatti on kylmänarka, joten viljely onnistuu parhaiten kasvihuoneessa, suojaisalla parvekkeella tai terassilla. Huolehdi tasaisesta kastelusta. Aloita esikasvatus helmi-maaliskuussa, ennen kylvöä voit liottaa siemeniä tovin vedessä itämisen nopeuttamiseksi. Siirrä esikasvatettu taimi karaisun jälkeen lopulliselle paikalleen ilmojen lämmettyä. Köynnöstävä kasvi tarvitsee tuen.

Käyttö: Käytetään pinaatin tavoin kypsennettynä, pakastus ryöpätyinä. Satoa kerätään sitä mukaa kun lehtimassaa kehittyä, parhaimmillaan lehdet kerätään nuorina.

MANGOLDI

(mangold)

Beta

1 g = 50–70 siementä (100–150 g/a).

Kv. Viljellään yksivuotisenä. Punajuurikkaan ja sokeri-juurikkaan sukulainen, joka on todennäköisesti sukunsa vanhin viljelykasvi. Kotoisin itäiseltä Välimeren alueelta. Siirtolaiset veivät sen Yhdysvaltoihin 1800-luvun alussa. Viljelyssä on kaksi tyyppiä: ruoti- ja lehtimangoldi.

Viljely: Kasvaa runsasravinteisessa mullassa, pH n. 7,0. Kylvö 2–3 cm:n syvyyteen, kun maa on lämmennyt 9-asteiseksi. Itää 15–25 vrk:ssa 17–20 °C:ssa. Taimiväli 15–20 cm, riviväli 40 cm. Kasvaa korjuukelpoiseksi n. 60 vrk:ssa. Toinen kylvö kesäkuun lopulla, jotta satoa riittää pakkasiin asti. Kastellaan runsaasti kuivina jaksoina. Vältetään liian runsasta typpilannoitusta, ettei lehtien nitraattipitoisuus kohoa.

Korjuu: Korjuu aloitetaan uloimmista lehdistä, sisimmät lehdet jatkavat kehitystään. Lehdet vedetään irti, sillä leikkauspinta vuotaa nestettä.

Käyttö: Suuret pehmeät lehdet käytetään pinaatin tavoin. Paksut lehtiruodit voi valmistaa erikseen parsan tapaan. Pienet harvennustaimet ja nuoret lehdet sellaisenaan tuoreena baby leaf -salaattiin.

Säilytys: Lehtimangoldi säilyy muovikäreessä muutaman päivän ja ruotimangoldi viikon, kun lämpötila on 0 °C. Kannattaa pakastaa ryöpätyinä.

Lehtimangoldi

(mangold)

Beta vulgaris subsp. *vulgaris* var. *cicla*

'Bright Lights'

Luomusiemen

annos n. 2 g / 2,90 €

til.no 1029

Samasta pussista monenvärisiä ruoteja. Upeat ruodit hunajanvaaleita, keltaisia, oransseja, ruusunpunaisia ja purppuranpunaisia. Sopii kukkapenkkiin ja ruukkuun. Suosikki!

'Lucullus'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 5 g / 2,70 €

til.no 1175

Vanha hollantilainen lehtimangoldi vuodelta 1904. Yleisin Suomessa viljelty lajike. Kasvu aika n. 50 vrk. Voimakaskasvuinen, lehdet kellanvihreät ja hieman rypyyiset. Ruoti valkoinen. Kylmänkestävä ja satoisa.

'Rhubarb'

Uutuus

annos n. 3 g / 2,90 €

til.no 1030

Näyttävä, keskikokoinen mangoldilajike, jolla kirkkaan punaiset ruodit ja tummaan vihertävän punertavaan taittava rypylläinen lehdistö.

'Verde da Taglio'

Luomusiemen

annos n. 5 g / 2,90 €

til.no 1121

Puolikorkea, murearuotinen mangoldi, jolla hienot hohtavan vihreät lehdet. Satoisa ja hienon makuinen!

Ruotimangoldi

(stjärnmangold)

Beta vulgaris var. *flavescens*

'Glatter Silber 3'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 5 g / 2,70 €

til.no 1113

Tunnettu ruotimangoldin alkuperäislajike vuodelta 1885. Kasvu aika n. 52 vrk. Runsassatoinen. Paksut, leveät ruodit ja isot, tummanvihreät lehdet. Kestää jonkin verran pakkasta. Loistava maku!

MELONIT

(*Cucumis* ja *Citrullus*)

Meloni

(melon, sockermelon)

Cucumis melo

1 g = 25–50 siementä.

Viljeltiin keskiajalla Saksan luostaripuutarhoissa, joista levisi muualle Eurooppaan. Suomessa sitä voi viljellä kasvihuoneessa ja lämpölavassa.

Viljely: Esikasvatus huhtikuussa, itämislämpötila n. 30 °C. Siemen itää viikossa. Istutus multavaan, vahvaan maahan, jossa runsaasti eloperäistä ainesta pH yli 6,5). Pitää ruohokatteesta. Kasvun aikana läm-

pötila ei saisi nousta yli 30 °C:een. Taimet latvotaan nuorina 3. lehden yläpuolelta, jolloin taimeen kasvaa kolme versoa. Niistä poistetaan heikoin ja kaksi muuta versoa latvotaan 3. lehden yläpuolelta. Näihin kehitetty tavallisesti hedelmiä muodostavia emikukkia. Kun hedelmänalkujen Ø on 5 cm, versot latvotaan niin, että hedelmän yläpuolelle jää kaksi lehteä. Pölytys varmistetaan aamupäivisin pensselillä. Onnistunut pölytys vaatii vähintään 21 °C. Vedenotto heikentyy, jos maan lämpötila alittaa 16 °C. Kehittyvän hedelmän alle on hyvä laittaa suojaksi esimerkiksi olkia.

Korjuu: Kylvöstä korjuuseen kestää n. 115 vrk. Kypsan melonin harmaanvihreä väri vivahtaa oranssiin tai keltävään. Tällöin hedelmä myös irtoaa helposti varresta ja tuoksu miellyttävältä.

Hunajameloni (honungsmelon)

Cucumis melo Hunajameloni-Ryhmä

'Petit Gris de Rennes Melone'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1176

Satoisa. Yksi kaikkein aikaisimmista hunajamelonin lajikkeista. Pyöreän hedelmän paino 500–800 g. Malto oranssi ja aromaattinen. Kypsyy huonommissakin sääolosuhteissa. Hedelmän kypsymisen tunnistaa siitä, kun sitä lähinnä oleva lehti alkaa kuihtua.

Vesimeloni, arbuusi (vattenmelon)

Citrullus lanatus

1 g = 30–40 siementä.

Kotoisin tropiikista ja vaatii runsaasti lämpöä. Etelä-Afrikassa bushmannit ovat keränneet luonnosta vesimeloneja kautta aikojen. Niilin laaksosta on tehty arkeologisia siemenlöytöjä vuodelta 2000 eaa.

Viljely: Kasvihuoneessa tai katetulla parvekkeella vähintään ämpärin kokoisessa ruukussa. Kylvö helmi-maaliskuussa yksitellen 10 cm:n ruukkuihin. Taimettu nopeasti, 4–8 vrk:ssa 21–30 °C:ssa. Lisävalo tarpeen. Kasvualustan ja ilman lämpötilan tulee olla ainakin 20 °C. Karaisu on tärkeä ennen varsinaiselle kasvupaikalle istutusta. Kukki 2–3 kk:n kuluttua kylvöstä. Taimia ei leikata. Vaatii voimakkaan maan (pH yli 6) ja runsaan kastelun.

Käyttö: Hedelmälhiha syödään sellaisenaan. Jauhetuista siemenistä tehdään Nigeriassa keittoa.

'Crimson Sweet'

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1073

Israelilainen lajike, kasvuaika n. 90 vrk. Paino 5–6

kg. Vihreä vahapeitteinen hedelmä, jonka kuoressa on tummia juovia. Malto punainen ja mehukas. Hyönteispölytteinen.

'Sugar Baby'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 8 siementä / 2,90 € til.no 1051

Eniten viljelty lajike vuodesta 1959, jolloin tuli markkinoille. Aikainen, kasvuaika n. 76 vrk. Kiipeilevä, mutta pienikasvuinen. Tummanvihreät hedelmät n. 2,5 kg. Malto makea ja punainen. Siemenet tummanruskeita.

Munakoiso (munahedelmä, aubergiini)

(äggört, aubergin)

Solanum melongena

1 g = n. 200 siementä.

Mv. Viljellään yksivuotisena. On läheistä sukua tomaatille ja perunalle. Kotoisin Kaakkois-Aasiasta ja Etelä-Intiasta. Levisi maurien mukana Espanjaan 1000-luvulla, jolloin hedelmät olivat valkeita ja munanmuotoisia. Vain italialaiset uskalsivat syödä satoa, muut eurooppalaiset suhtautuivat epäilevästi. Hedelmän muoto voi olla pallomainen, munamainen, päärynämäinen tai pitkänomainen. Kukut vaaleanvioletit, joskus valkoiset. Itsepölytteinen.

Viljely: Munakoisolla on samanlaiset kasvuaatimukset kuin tomaatilla: runsaasti ravinteita, lämpöä ja vettä. Kasvualustan tulisi olla ainakin 20 °C, ilman vähintään 18 °C. Jos valoa on liian vähän, kasvu on heikkoa ja nuput varisevat. Esikasvatus tammikuusta maaliskuuhun. Lisävalo on tarpeen. Ihanteellinen itämislämpötila 24–30 °C. Kasvatustilassa 20 °C. Kasvatetaan kasvihuoneessa (2–3 tainta / neliö) tai lämpimällä seinustalla ruukussa, jolloin kasvin voi viedä suojaan kylmältä. Yölläkään lämpötila ei saisi laskea alle 20 °C:een. Ulkoilmaan totuttaminen on tärkeää. Kun taimi on noin 25 cm, sen voi latvoa, jotta se haaroittuu. Ainoastaan kolmen verson annetaan kehittyä. Pölyttymistä voi varmistaa kukkavarsia täristämällä. Kasvusto pidetään ilmavana poistamalla alimpia lehtiä. Altis samoille kasvintuhoajille kuin tomaatti ja peruna.

Käyttö: Esim. leivitettyinä tai korrutettuna, paahdetuna, paistettuna sekä pataruoissa.

'Black Beauty'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 0,2 g / 2,90 € til.no 1674

Yksi maailman eniten viljeltyjä lajikkeita. Kasvaa penssamaisesti, korkeus n. 70 cm. Kasvuaika n. 77 vrk. Muodostaa 4–6 tummanviolettiä, hienomakuista munanmuotoista hedelmää, koko 0,5–1,5 kg. Varma

ja helppohoitoinen lajike kasvihuoneeseen etelästä pohjoiseen. Säilyvyys keskivertoa parempi.

'De Barbentane'

Luomusiemen

Annos n. 0,2 g / 2,70 € til.no 1682

Terve ja vahvakasvuinen. Pysty kasvutapa, vaatii tuen. Hedelmät 20–25 cm pitkät, kiiltävät, lähes mustat. Kasvihuoneeseen tai lämpimälle paikalle avomaalle.

'Jewel Jade' F1

Annos n. 10 siementä / 4,80 € til.no 1675

Pienikokoinen ja kompakti kasvutapa, sopii hyvin ruokkuun. Erikoinen ja kaunis vaaleanvihreä hedelmä, jossa tummemman vihreitä raitoja. Tekee runsaasti pieniä hedelmiä, jotka ovat kooltaan n. 10 cm pitkiä ja 80–150 grammaa painavia.

Mustajuuri

(svartrot)

Scorzoneria hispanica

1 g = n. 100 siementä (n. 40 siementä / m, 150–200 g/aari).

Mv. Kotoisin Etelä-Euroopasta ja Kaukasiasta. Suomessa viljelty jo 1800-luvulla. Kasvattaa pitkän mustan, sisältä valkoisen ja runsaasti maitiaisnestettä sisältävän juuren. Juuri sisältää inuliinia ja useita vitamiineja.

Viljely: Voidaan viljellä Lapissa asti. Lannoitettu maa (pH 6,5) muokataan syvään. Siemenet kylvetään 2 cm:n syvyyteen varhain keväällä tai syksyllä. Taimiväli 10–15 cm. Itämislämpötila 8–25 °C, itämisaika 14 vrk. Kukkavarret katkaistaan heti niiden ilmestyttyä.

Korjuu: Pitkä kasvuaika, n. 20 vk. Sato korjataan myöhään syksyllä tai aikaisin seuraavana keväänä. Juuret nostetaan varovasti talikolla. Kasvattaa toisena vuonna keltaisia kukkia ja siemeniä.

Säilytys: Ohut kuori ja voitukset lyhentävät säilytysaikaa. Juuri voi säilyä kellarissa hiekassa useita kuukausia, jos lämpötila on 0–+1 °C ilman suhteellisen kosteuden ollessa yli 95 %. Voidaan pakastaa ryöpättyinä.

Käyttö: Juuri syödään keitettyinä, voissa paistettuna tai keitossa. Maku on herkullisen makeahko, pähkinämäinen. Sitruunamehu estää juurien tummumisen.

'Hoffmanns Schwarze Pfahl'

Biodynaaminen siemen

annos n. 2 g / 2,70 € til.no 1691

Saksalainen lajike. Mustanruskea paksu juuri, joka on pitkä tai keskipitkä maalajista riippuen. Malto kiinteä ja hienon makuinen.

Nauris, turnipsi

(rova, foderrova)

Brassica rapa

1 g = 400–600 siementä (25–40 g/a 20–25 siementä / m).

Kv. Viljellään yksivuotisena Lappia myöten. Nauris on luultavasti Suomen vanhin viljelykasvi ohran ohella. Nauriit jaetaan kahteen ryhmään: varhais- eli kesänauriit ja kaski- eli talvinauriit. Kaskinauris on tunnettu Euroopassa jo 4 000 vuotta. Siitä tunnetaan Kainuussa, Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa paikkakunnan tai viljelijän mukaan nimettyjä kantoja. Pohjoismainen geenipankki sai 1980-luvun alussa Suomesta parikymmentä kantaa.

Viljely: Kosteuden säilyttävä, hiekkainen savi- tai multamaa (pH yli 6). Parin vuoden takainen maan lannoitus hevosennannalla antaa maukkaimman sadon. Hiljattain lannoitetusta maasta voi seurata tuholaisia ja karvas maku. Satoa saadaan n. 2 kk:n kuluttua kylvöstä. Ensimmäinen kylvö n. 2 vk ennen juhannusta, toinen viikon kuluttua. Kylvösyvyys 1–2 cm, riviväli 20–30 cm. Itää nopeasti 4–7 vrk:ssa. Ennen vanhaan siemenet töpöksittiin eli syljettiin multaan. Samalla siemenet kostuivat, jolloin itäminen parani. Ennen kaski kaadettiin juhannuksen jälkeen ja poltettiin seuraavana kesänä. Nykyajan kaskeksi poltetaan risukasa, jonka tuhka levitetään maahan. Kun tuhka on jäähtynyt, siemenet kylvetään. Harvennus 10 cm:n välein. Päivittäinen kastelu suojelee pieniä taimia kirpoilta. Myös tuhkan ripottelu lehtien päälle ja ruohokate taimen ympärillä voivat olla avuksi. Kasvuharso tai hyönteisverkko ehkäisevät parhaiten kaalikärpäsiä ja muita lentäviä tuholaisia. Möhöjuurta voi välttää kalkituksella ja vaihtamalla kasvupaikkaa vuosittain.

Korjuu: Korjataan tennispallon kokoisena. Lajikkeiden säilyvyys vaihtelee.

Käyttö: Hyvänmakuinen, makea juures tuoreena nautittavaksi sekä kypsennettynä muhennoksiin, patoihin, keittoihin tai vaikkapa leivän päälle pula-ajan tapaan.

'Kultapallo'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 3 g / 3,40 € til.no 1092

Vuodelta 1859. Kasvuaika n. 60 vrk. Juuret pyöreitä, sileitä ja kauniin kullankeltaisia. Malto vaaleankeltainen, mehukas ja makea. Varastointikestävyys parempi kuin muilla lajikkeilla.

'Lumipallo'

Perinnelajike

annos n. 3 g / 2,40 € til.no 1094

Vuodelta 1856. Voimakas- ja nopeakasvuinen, kasvuaika n. 60 vrk. Juuret sileitä, valkoisia ja pyöreitä, joskus hieman litteähköjä. Maku mieto ja makea.

demeter

'Petrowski'

Biodynaaminen siemen

annos n. 3 g / 4 €**til.no 1075**

Kullankeltainen, nopeakasvuinen nauris. Tasainen päältä, syvä kruunuosa. Hyvä varastokestävyys.

'Purple Top White Globe'

Uutuus

annos 3 g / 2,90 €**til.no 1080**

Vanha, tunnettu lajike, jolla valkoinen pyöreä juuri ja violetti niska. Juuret mureat ja miedot.

Kaskinauris 'Enon kanta'

Perinnelajike

annos n. 5 g / 2,90 €**til.no 1091**

Tunnettu maatiaislajike Pohjois-Karjalasta. Juuret violetti-, kelta- ja kirjavakuorisia. Perinteisiä käyttötapoja ovat haudukkaat, naurispuuro ja tuorekäyttö. Uusi käyttötapa kuivatut naurislastut.

Okra

(okra)

Abelmoschus esculentus

1g = n. 14 siementä

Yv. Kuuluu malvakasveihin. Oletetaan olevan sekä intialaista että afrikkalaista alkuperää. Kuuluu Afrikassa ja Aasiassa laajoilla alueilla jokapäiväiseen ruokavalioon. Hedelmä on 10–25 cm pitkä, kulmikas ja kaventuu kärjestään teräväksi. Se sisältää runsaasti siemeniä.**Viljely:** Kasvihuoneessa paprikan tapaan. Vaatii runsasravinteisen, multavan kasvualustan. Esikasvatus maaliskuussa. Yli 30 °C:n lämpötila voi karisuttaa kukkia. Säännöllinen suihkutusta torjuu kirvoja.**Käyttö:** Puoliksi kypsytetty vihreä hedelmä on mehukas. Rakenne on limainen, mutta oikealla tavalla valmistettuna ruoat ovat herkullisia. Hedelmiä voidaan kuivata, umpioida tai säilöä etikallimeen.

'Clemsons Spineless'

Perinnelajike

annos n. 5 g / 2,70 €**til.no 1156**

Suosituin lajike. Valkoiset suuret kukat, kaunis myös koristekasvina. Hedelmät tummanvihreät. Satoisa, säikeetön ja hyvänmakuinen. Kodat kannattaa kerätä ja käyttää nuorina.

Palsternakka

(palsternacka)

Pastinaca sativa

1g = 150–250 siementä (15–20 g/a, n. 25 siementä / m).

Kv. Keltakukkainen porkkanan sukulainen oli Euroo-

passa tärkeä viljelykasvi, kunnes peruna syrjäytti sen. Kasvaa luonnonvaraisena miltei kaikkialla Euroopassa. Siemeniä (vuodelta 1300–1500) on löydetty Kaarinasta Kuusiston linnan kaivauksista. Kasvaa viljelykarkulaisena varsinkin Etelä-Suomessa, mutta tavattu myös Torniossa. Sisältää runsaasti valkuaisaineita, B- ja C-vitamiineja sekä kivennäisaineita.

Viljely: Kasvaa melkein missä vain, mutta parhaiten syvään muokatussa ravinteikkaassa ja savensekaisessa maassa. Kylvöstä korjuuseen kestää n. 115 vrk. Siemenet kylvetään aikaisin keväällä tai syksyllä. Pohjoisessa taimikasvatus tai syyskylvö. Siemeniä voi liottaa pari tuntia vedessä ennen kylvöä. Kylvyösyvyys 2–3 cm. Siemeniä ripotellaan runsaasti, itämisaika 15–25 vrk. Alin itämislämpötila 5 °C. Taimivaiheessa kehitys on hyvin hidasta. Harvennus 10–15 cm:n välein. Lisälannoitusta on hyvä antaa heinä–elokuun vaihteessa. Melko taudinkestävä. Harso tai hyönteisverkko paras tapa torjua porkkana- ja sellerikärpäästä. Kukkii ja tuottaa siemeniä toisena vuonna. Siemen vanhenee nopeasti.**Korjuu:** Sato korjataan myöhään syksyllä ennen maan jäätymistä. Sato voidaan korjata myös varhain keväällä, jolloin sen sokeripitoisuus on kolminkertainen syksyyn verrattuna.**Käyttö:** Paksu, jopa puolikiloinen juuri on ravitseva. Sisältää voimakkaasti tuoksuva aromiöljyä. Juurta voi syödä raasteena, paahdettuna, käyttää kasvispihveissä, keitoissa ja muhennoksissa. Lehtiä voi käyttää esim. kastikkeissa.

'Halblange Weisse'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 3 g / 2,70 €**til.no 1897**

Vanha, tunnettu lajike. Nopeakasvuinen palsternakaksi. Kermanvalkoiset juuret kauniita, kartiomaisia, Ø n. 6 cm. Terve ja kylmänkestävä.

demeter

'White Gem'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 3 g / 2,70 €**til.no 1272**

Runsassatoinen ja hienon makuinen lajike vuodelta 1860. Pohjolan eniten viljelty palsternakka. Kasvu aika n. 120 vrk. Keskipitkät juuret poikkeuksellisen valkoiset. Hyvä varastokestävyys.

demeter

PAPRIKAT (paprika)*Capsicum***Vihannespaprika, ruokapaprika** (sötöpaprika)*Capsicum annuum* Grossum-Ryhmä

1 g = 120–160 siementä.

Paprikat ovat perunan ja tomaatin sukulaisia, jotka kulkeutuvat Eurooppaan Kolumbuksen matkassa. Vihannespaprika sisältää runsaasti C-vitamiinia. Punaiset lajikkeet sisältävät beetakaroteenia.

Viljely: Kasvupaikka lämmin seinusta, kasvihuone tai ruukku valoisalla ikkunalla, runsasravinteinen kasvualusta. Esikasvatus aloitetaan helmi-maaliskuussa. Kylvöstä korjuuseen kestää 130–160 vrk. Itämislämpötila 22–24 °C, itämisaika 10–18 vrk. Minimilämpötila itämiselle on 11 °C, kasvulle 14 °C. Pikkutaimet koulitaan ja karaistetaan. Itsepölytteinen. Yli 30 °C:een lämpötila kasvukaudella voi karistaa kukkia. Pitkään jatkuva viileys vahingoittaa juuristoa ja johtaa kasvun pysähtymiseen. Ei vaadi niin voimakasta lannoitusta kuin tomaatti. Kasvun aikana tarvitsee runsaasti valoa ja kosteutta. Samoja tauteja ja tuholaisia kuin tomaatilla. Säännöllinen suihkutuspölyttöisyys torjuu kirvoja. Hyvissä olosuhteissa monivuotinen.

'Lady Lou'

Uutuus, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 4 € til.no 1169

Makea ja aromaattinen, keskiaikainen suippopaprika muuttuu kypsyessään vaalean vihreästä oranssiin, hedelmän pituus noin 18–22 cm. Reheväkasvuinen ja korkeahko. Pitkä sadonkorjuuaika.

'Bellania' F1**annos n. 10 siementä / 4,40 € til.no 1001**

Voimakaskasvuinen ja runsassatoinen. Hedelmät aluksi tumman violetit ja muuttuvat punaisiksi kypsyessään. Hedelmät voi syödä niiden ollessa vielä tummat, ja ovat tuolloin näyttävä lisä vaikka salaattiin.

'Corno Giallo'

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1228

Maukas, paksumaltonen ja satoisa suippopaprika, jonka mehevät ja napakat hedelmät kasvavat noin 17–20 cm pitkiksi ja ovat kypsyttyään kirkkaan keltaisia.

'Ferenc Tender'

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1229

Hienon makuinen, kompakti suippopaprika, joka muuttuu kypsyessään haalean keltaisesta upean kirkkaan punaiseksi.

'Sweet Dreams'

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1227

Suippopaprika, jonka suippeneva hedelmä on noin 15 cm pitkä ja 3 cm leveä harteilta. Hedelmä muuttuu kypsyessään keltaisesta kirkkaan punaiseksi. Miedon makuinen.

Chilipaprika (chilipaprika)*Capsicum annuum* Chili-Ryhmä Chilipaprika*Capsicum annuum* Longum-Ryhmä Maustepaprika**'Jalapeno'**

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 15 siementä / 2,70 € til.no 1915

1 g = 120–160 siementä.

Hedelmän pituus 5–7 cm ja Ø 2–3 cm. Muuttuu kypsyyssään vihreästä punaiseksi. Erittäin tulinen chilipaprika. Meksikolaisen keittion välttämättömyys. Savussa kuivattu chili tunnetaan nimellä *chipotle*.

Viljely: Vaatii lämpimän kasvupaikan, kuten kasvihuoneen, aurinkoisen seinustan tai valoisan ikkunan. Mullan tulee olla runsasravinteista. Kasvu aika n. 65 vrk. Hyönteispölytteinen.

'Etna'**annos n. 8 siementä / 4,40 € til.no 1923**

Tulinen hybridichililajike, Scovillen asteikolla 65 000. Pitkähköt, suipot ja suurikokoiset hedelmät muuttuvat kypsyyssään vihreistä punaisiksi. Sopii koristeellisenä myös ruokkuistutuksiin.

'Habanero'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1999

Tulinen havannapaprika. Kotoisin Länsi-Intiasta. Keskkokoinen ja haaroittunut kasvusto. Kasvu aika n. 75 vrk. Kypsä hedelmä on oranssi ja n. 4 cm pitkä, Ø 3 cm. Mitä enemmän saa aurinkoa ja lämpöä, sitä tulisempi maku.

'Habanero Chocolate' F1**annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1212**

Koristeelliset hedelmät ovat kypsinä herkullisen suklaanruskeita. Maku erittäin vahva, Scovillen asteikolla 450 000. Kasvusto kannattaa tukea, jotta taimi kestää sadon painon. Sopii erittäin hyvin esim. chilikastikkeisiin.

'Hot Lemon'**annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1174**

Elinvoimainen ja satoisa marjapaprika. Hedelmän pituus n. 4 cm. Vihreät hedelmät muuttuvat kypsyyssään kauniin keltaisiksi. Maku selvästi sitruunainen, todella tulinen.

'Hungarian Hot Wax'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90 € til.no 1499

Rotevakasvuinen ja aikainen lajike, jonka kasvuaika on n. 58 vrk. Hedelmät pitkänomaiset, n. 13 cm. Väri muuttuu vihreästä keltaiseksi ja täysin kypsänä punaiseksi. Maku voimakas, muttei tyrmäävä. Varma sato viileämmissäkin olosuhteissa.

'Lemon Drop'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 4,40 € til.no 1778

Kapeat, miedon tuliset kauniit hedelmät muuttuvat kypsyyssään vihreästä sitruksen keltaisiksi. Miedohkon makunsa ansiosta tämä chili soveltuu hyvin sellaiseen salaateihin ja wokkeihin.

'NuMex Suave'

Uutuus, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 4,40 € Til.no 1096

Aikainen Habanero-chili, jonka korkeus n. 100–120 cm. Hedelmä kirkkaan keltainen, aaltoileva ja ohutseinäinen. Hedelmän paino keskimäärin 20 g ja läpimitta noin 6–8 cm. Maku hedelmäinen, kohtuullisen mieto.

Pensaspaprika (Flerårig spanskpeppar)*Capsicum frutescens***'Lila Luzi'**

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,70 € til.no 1157

Koristeellinen, pienihedelmäinen chili, jolla tummat, miltei purppuraiset lehdet. Hedelmät muuttuvat kypsyyssään violetista keltaisen ja oranssin kautta punaiseen. Kompakti ja tuuheakasvustoinen, sopii ruukkuistutuksiin. Tulinen.

PAVUT

(böna)

Phaseolus

Ks. myös muut suvut: härkäpapu, pitkäpapu, soijapapu ja hyasinttipapu

Yv. Etelä-Amerikasta kotoisin olevia tarhapapuja on

viljelty ainakin 8 000 vuotta. Suomessa viljely alkoi 1700-luvulla. Pavut ovat lämpimän ilmaston kasveja. Kasvu häiriintyy jo alle 4 °C:een lämpötilassa. Palkokasvina papu pystyy sitomaan ilmakehän typpeä. Ihanteellinen maa on runsashumuksinen, kevyt ja nopeasti lämpenevä (pH yli 6,5). Haitallisin kasvitauti on pavun laikkutauti, jota sateiset säät lisäävät. Myös pahka- ja harmaahome saattavat kiusata kasvustoa. Sato on korjattava ennen kuin siemenet kasvavat liian isoiksi. Sisältää runsaasti valkuaisaineita. Sato syödään aina keitettynä, sillä raa'at pavut sisältävät myrkyllisiä glykosideja.

Tarha- ja pensaspavut

(trädgårdsböna och buskböna)

Phaseolus vulgaris ja Phaseolus vulgaris var. nanus

1 g = 2–4 siementä (15–20 siementä / m).

Pensasmainen kasvutapa. Korkeus 30–60 cm, palot 10–15 cm. Tarhapavun lajikkeet jaetaan keitto-, leikko- ja taitepapuihin sekä keltaisiin vahapapuihin.

Viljely: Lämmin kasvupaikka. Ilmava maa, jonka ravintila on hyvä ja pH yli 6. Kylvö maan lämmentyä (yli 10°C) 3 cm:n syvyyteen. Taimiväli 8–10 cm, riviväli 30 cm. Kylmässä maassa siemenet mädäntyvät. Siemeniä on hyvä liottaa vedessä ennen kylvöä, ei kuitenkaan yli 6 tuntia. Itäminen kestää viidestä päivästä jopa kolmeen viikkoon. Harson käyttö suositeltavaa. Taimet voi myös esikasvattaa ruukuissa. Taimet mullataan niiden ollessa 10 cm:n korkuisia. Kylvöstä korjuuseen kuluu 60–80 vrk lajikkeesta riippuen. Hallanarka.

Korjuu: Palot korjataan, kun ne ovat kookkaita, mutta siemenet vielä pieniä.

Käyttö: Palot sopivat patoihin, muhennoksiin ja salaateihin. Ei saa nauttia raakana, vaan on aina keitettävä! Keittoaika vaihtelee koon ja lajikkeen mukaan, n. 5–10 minuuttia. Satoa voi hapattaa tai pakastaa ryöpättynä.

'Bobis Bianco'**annos 30 g / 3,40 € til.no 1194**

Vihreä, säikeetön, pyöreäpalkoinen, pitkän satoajan tarjoava herkullinen lajike. Valkoiset siemenet.

'Maxi'

Luomusiemen

annos n. 30 g / 4 € til.no 1042

Pysty kasvutapa. Pyöreiden palkojen pituus n. 18–20 cm. Tuleentunut siemen vaaleanruskea. Erittäin aikainen, runsassatoainen ja hyvänmakuinen taitepapu. Helppo poimia, palot sijaitsevat lehdistön ulkoreunalla.

'Nassau'

annos n. 30 g / 2,90 €**til.no 1144**

Keskiaikainen leikkopapu, kasvu-aika n. 55 vrk. Palko litteä, säikeetön, 15–17 cm pitkä, murea ja pehmeä. Tuleentunut siemen valkoinen. Arvostettu lajike, jota pidetään yhtenä herkullisimmista pavuista.

'Papu-trio'

Luomusiemen

annos n. 30 g / 3,40 €**til.no 1046**

Hieno värisekoitus kolmesta erivärisestä lajikkeesta. Sisältää vihreä-, kelta- ja violettipalkoisia lajikkeita.

'Primel'

annos n. 30 g / 2,70 €**til.no 1024**

Aikainen, kestävä lajike. Tummanvihreät, säikeettömät, suorat ja pyöreät palot 18–20 cm pituisia. Siemen tummanruskea. Terve ja helposti kerättävä. Suosituu.

'Purple Teepee'

annos n. 30 g / 2,40 €**til.no 1273**

Voimakas kasvuinen taitepapu. Korkeus n. 50 cm. Tummanvioletit ja pyöreät palot n. 13 cm pitkiä. Palot muuttuvat keitettynä tummanvihreiksi. Maukas ja murea. Tuleentunut siemen beige. Runsassatoinen.

'Roma II'

Annos 30 g / 2,70 €**til.no 1145**

Vihreät, litteät, säikeettömät palot, valkoiset pavut. Satoisa ja helppo kasvattaa.

'Sanguigno'

Luomusiemen

annos n. 30 g / 2,70 €**til.no 1090**

Reheväkasvuinen, leveä ja litteäpalkoinen pensaspapu. Vaaleanvihreissä paloissa marmorimainen punainen kuvio. Punaiset siemenet muuttuvat keitettäessä vihreiksi.

Vahapapu

(vaxböna)

Phaseolus vulgaris

'Golden Tee Pee'

annos n. 30 g / 2,40 €**til.no 1115**

Keskiaikainen ja runsassatoinen. Palot keltaisia, pyöreitä, n. 18 cm pitkiä ja herkullisen mureita. Tuleentunut siemen valkoinen. Helposti sulavana voi sopia myös niille, jotka saavat pavuista ruoansulatusvaivoja.

Ruusupapu

(rosenböna)

Phaseolus coccineus

10 g = n. 10 siementä.

Yv. Nopeakasvuinen 2–4 m korkea köynnös, josta on kehitetty myös matalia lajikkeita. Kukkii heinä-syyskuussa. Sopii esim. säleikköön, aidanteeseen, seinustalle tai parvekkeelle.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä ja syvämultaisessa maassa. Esikasvatus toukokuussa tai kylvä avomaalle, kun maan lämpötila on yli 12 °C. Siemeniä voi liottaa pari tuntia haaleassa vedessä ennen kylvöä. Kylvösyvyys 5 cm, taimiväli 30–50 cm. Ei yhtä kylmänarka kuin pensaspapu.

Käyttö: Palot syödään nuorina ja mureina ja aina kypsennettynä. Isoksi päässeitä siemeniä voi myös syödä keitettynä. Koristeellisia ja miedolta maistuvia kukkia voi lisätä salaattiin. Köynnöstävästä lajikkeesta voi kasvattaa majan. Kaunis koristekasvi!

'Hestia'

annos n. 10 siementä / 2,40 €**til. no 3278**

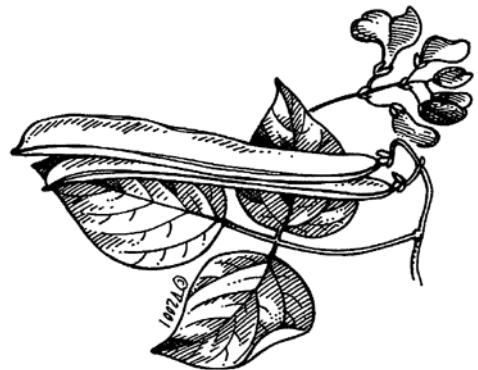
Matalakasvuinen alle puolimetriseksi jäävä ruusupapu, joka sopii erityisen hyvin ruukkuun. Kukat punavalkoisia. Säikeettömät palot herkullisia. Taudinkestävä ja koristeellinen.

'Scarlet Emperor'

Uutuuslajike

annos n. 10 siementä / 2,90 €**til.no 3286**

Maukas lajike, jolla tulipunaiset, näyttävät kukat. Nopeakasvuinen, erittäin satoisa typensitoja maanparannukseen. Kasvattaa runsaan lehtimassan ja sopii myös lehteväksi näkösuojaksi parvekkeelle tai terassille. Nuoret pavut mureita ja säikeettömiä, voidaan syödä keitettynä palkoinen, myöhempi sato riivittynä.

Salkopapu (stångböna, störböna)*Phaseolus vulgaris* var. *vulgaris*

10 g = 15–30 siementä.

Yv. Köynnöstävä, korkeus 2–3 m. Kasvuaika on pidempi ja lämmöntarve suurempi kuin pensas- ja ruusupavulla. Esikasvatus nopeuttaa satoa, samoin kasvuharson käyttö.

Viljely: Lämmin kasvupaikka tai kasvihuone. Kylvetään, kun maa on lämmennyt. Ihanteellinen itämislämpötila on 20 °C. Siemeniä liotetaan ennen kylvää parisen tuntia. 4–6 siementä kylvetään esim. seinustalle tai 2–3 metriä korkean salon viereen. Kylvösyvyys vähintään 3 cm. 3 viikon esikasvatus jouduttaa satoa. Vaatii tuennan, ohjataan kasvamaan ylöspäin.

Käyttö: Nuoret palot ovat herkullisimpia, kun taas ylikypsät palot ovat puisevia. Palot käytetään ja pakastetaan ryöpättyinä.

'Blauhilde'

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 g / 2,70 €**til.no 1116**

Palot pyöreitä, pituus n. 30 cm. Violetit säikeettömät palot muuttuvat keitetessä tummanvihreiksi. Tuleentunut siemen beige. Erittäin satoisa ja terve kasvusto. Todella suosittu ja herkullinen lajike.

'Borlotto Linqua di Fuoco 2'**annos n. 10 g / 2,40 €****til.no 1177**

Puolikorkea, tarvitsee tuennan. Kasvuaika noin 90 vrk. Värikkäät palot, kermanvalkoisella pohjalla viininpuunaisia täpliä, 13–14 cm pitkiä, kussakin 6–7 kpl saman värityksen omaavaa siementä.

'Cobra'

Luomusiemen

annos n. 10 g / 2,70 €**til.no 1023**

Keskiaikainen ranskalainen salkopapu. Kylvöstä satoon n. 80 päivää. Tuottaa runsaasti n. 20 cm:n pituisia palkoja. Sopii kasvihuoneisiin tai lämpimälle paikalle avomaalle.

'Neckargold'

Luomusiemen

annos n. 10 g / 2,40 €**til.no 1178**

Suuria satoja tuottava korkeiden salkopapujen kuningatar. Palot ovat syväkeltaisia, herkullisia ja n. 25 cm pitkiä. Erinomainen maku. Mosaiikkiviruksen kestävä.

Pesusienikurkku (luffa, svampgurka)*Luffa aegyptiaca***annos n. 10 siementä / 2,90 €****til.no 1010**

Yv. Trooppinen, köynnöstävä kasvi, jota kasvatetaan sekä syötäväksi että pesusieneksi. Korkeus 2–3 m.

Viljely: Voidaan viljellä ainoastaan kasvihuoneessa tai lasitetulla parvekkeella, sillä tarvitsee vähintään +20 asteen lämpötilan kehittyäkseen. Esikasvatus huhtikuun lopulla, kasvuaika 120–140 vrk. Siirretään kasvihuoneeseen, kun yölämpötila on kohonnut yli 10 °C. Vaatii runsaasti ravinteita ja vettä. Varret tuetaan kasvamaan ylöspäin.

Korjuu: Hedelmät korjataan syötäväksi n. 10 cm:n mitaisina. Jos halutaan pesusieniä, hedelmät jätetään kasviin kypsyään. Kypsät hedelmät liotetaan vedessä, jolloin kuori ja hedelmäliha erottuvat. Jäljelle jää kuitu-pitoinen ranko, joka kuivataan auringossa.

Pinaatti (spenat)*Spinacia oleracea*

1 g = 80–120 siementä / m (n. 300–400 g/aari).

Yv. Suosittu lehtivihannes. Lähtöisin Persiasta. Kiihässä viljelty jo 640 eaa., Eurooppaan tuli 1300-luvulla. Pinaatti oli yksi niistä ruoka-aineista, joita munkit saivat syödä paaston aikana. Suomessa pinaattia on kasvatettu 1600-luvun lopulta lähtien. Sisältää rautaa, vitamiineja ja kivennäisaineita.

Viljely: Voidaan viljellä koko maassa. Multava, hyvin kalkittu maa. Vältetään voimakasta lannoitusta, sillä pinaatti kuuluu nitraattia kerääviin kasveihin. Ensimmäinen kylvä 1–2 cm:n syvyyteen heti, kun maa on sulanut. Taimiväli 10 cm, riviväli 40 cm. Itää 8–15 vrk:ssa. Tarvitsee runsaasti valoa ja kosteutta. Kylvöstä korjuuseen 35–45 päivää. Lisäkylvöjä voi tehdä keväällä sekä alku- ja loppukesällä. Keskipäivän kylvöt kukkivat herkästi. Myös kuivuus nopeuttaa kukintaa.

Korjuu: Lehtien kerääminen aloitetaan yksitellen alhaalta päin.

Käyttö: Sopii esim. muhennoksiin, keittoihin ja wokeihin. Lehtien tuorekäyttö on lisääntynyt. Talveksi satoa voidaan pakastaa ryöpättyinä tai kuivata. Keittäessä liiat nitraatit ja oksaalihapot liukenevat keitinveteen. Riski saada näitä haitallisia aineita ei ole suuri, jos pinaattia ei syö päivittäin.

'Puma' F1**annos n. 2 g / 2,90 €****til.no 1179**

Suurilehtinen pinaatti. Lehdet napakoita ja paksuhkoja lyhyiden varsien päässä. Maku hieno. Soveltuu hyvin *baby leaf* -kasvatukseen.

'Thorin'

Biodynaaminen siemen

annos n. 5 g / 2,70 €**til.no 1694**

Tuttu, vanha lajike. Nopeakasvuinen ja satoisa.

Pullokurpitsa

(flaskkurbits)

*Lagenaria siceraria***'Cobra'****annos n. 6 siementä / 4 €****til.no 3005**

Pullokurpitsa eli kalebassi on koristeellinen ja erikoisen mallinen kurkkukasveihin kuuluva köynnöskasvi, tunnetaan myös nimellä 'Col du Cygne'. Vihreä, valko-laikkuinen hedelmä, jonka kapea "kaula" taipuu kuin joutsenen kaula. Hedelmän voi kuivata sellaisenaan koristeeksi tai kovertaa ja kuivata, jolloin sen kuoresta saa valmistettua soittimen tai vaikka astian. Koristeellinen erikoisuus! Siemen käsitelty sienitautien torjunta-aineella.

Viljely: Kasvatus kuten muilla kurpitsailla, vaatii esikasvatuksen. Esikasvatus toukokuussa, 1-2 siementä/ruukku, istutus avomaalle/ruukkuun/kasvihuoneeseen ilmojen lämmettyä. Kylmänarka. Kasvattaa noin 2-3 metrin pituiset köynnehtivät versot joita voi tukea ylöspäin. Viljelypaikka aurinkoinen ja lämmin. Soveltuu myös suuressa ruukussa kasvatettavaksi.

Punaparsamaite (punaparsaherne)

(sparrisärt)

Lotus tetragonolobus

Perinnelajike

annos n. 2 g / 2,90 €**til.no 1927**

1 g = n. 15 siementä

Yv. Kotoisin Välimeren alueen eteläosista. 1700-luvulla punaparsahernettä kasvatettiin Suomessa jonkin verran herraskartanoissa, mutta se yleistyi vasta 1800-luvulla säätyläisten keskuudessa. Hernekasvi on edelleen melko tuntematon, mutta tutustumisen arvoinen vihannes. Korkeus 40-50 cm, ei tarvitse tukea. Kukat dramaattisen verenpunaisia. Nelisärmäisessä palossa on neljä pitkittäistä siivekettä. Maku muistuttaa parsaa.

Viljely: Lämpimänä kesänä kasvatus onnistuu avomaalla, viileänä kesänä varmemmin kasvihuoneessa. Viihtyy aurinkoisessa, kalkitussa, kosteutta pitävässä, ravinteikkaassa ja multavassa maassa. Esikasvatus huhtikuussa tai etelässä kylvö avomaalle toukokuussa, kun maa on lämmennyt. Siemenet kylvetään n. 5 cm:n välein 2-3 cm:n syvyyteen. Taimiväliksi

jätetään 15-20 cm. Ihanteellinen kasvulämpötila on yli 20°C, joten alkukesällä on hyvä käyttää kasvuharsoa. Nopeakasvuinen, kasvuaika n. 55 vrk. Kärsii herkästi kuivuudesta.

Korjuu: Palot korjataan 2-3 cm:n pituisina, jolloin ne ovat mureita ja herkullisia. Vanhetessaan palot puuttuvat. Tuleentuneina niistä voi käyttää siemenet silpoidinherneiden tapaan.

Käyttö: Nuoret palot syödään kokonaisina. Keittoaika suolavedessä 10-15 min. Myös kukat, varret, lehdet ja mukulamaiset varastojuuret ovat syötäviä. Jänisten herkkua!

RETIKAT

(rättika)

*Raphanus***Japaninretikka, daikon**

(daikon)

Raphanus sativus Daikon-Ryhmä**'April Cross' F1****annos n. 2 g / 2,90 €****til.no 1118**

1 g = 50-80 siementä.

Erittäin tunnettu ja arvostettu lajike. Kasvuaika n. 60 vrk. Valkoinen, osittain maan pinnalla kasvava juuri on isonakin mehukas ja rapea. Juuren pituus 25-30 (jopa 50) cm, paino 1-2 kiloa. Juuri kasvaa ensin leveyttä ja sitten pituutta.

Viljely: Sopii hyvin harjuviljelyyn. Syvämultainen, ravinteikas, kalkittu maa. Kylvö touko-heinäkuussa ulos. Voidaan kylvää, kun maan lämpötila yli 10 °C. Itää 5-10 vrk:ssa. Harvennus 20 cm:n välein. Heinäkuussa kylvetty valmistuu lokakuussa.

Korjuu ja säilytys: Korjataan parin kuukauden kuluttua kylvöstä. Voidaan säilöä hiekkaan kellariin.

Käyttö: Kuorittuna raikkaan ja miedon makuinen. Syödään voileivän päällä, ruoan lisukkeena sekä kypsennettynä wokissa ja keitossa. Myös pippuriset lehdet sopivat ruoanlaittoon.

Retiisi

(rädisa)

Raphanus sativus Radicula-Ryhmä

1 g = 80-130 siementä

(200-300 g/aari, n. 30 siementä / m).

Yv. Tullut viljelyyn 1500-luvulla pitkänomaisena, valkoinena muotona, jollaista viljeltiin 1600-luvulla Turun Akatemian kasvitieteellisessä puutarhassakin. Makeankirpeä maku johtuu sinappiöljystä.

Viljely: Kuohkea, lannoitettu puutarhamaa. Kylvö avo-

maalle aikaisin keväällä 0,5–1 cm:n syvyyteen. Taimiväli 1–2 cm, riviväli 10–30 cm. Itämisaika 8–15 vrk. Kastellaan runsaasti, sillä kuivassa retiisi kitkeröityy ja alkaa helposti kukkia. Kasvaa nopeasti, mutta myös vanhenee nopeasti. Kasvaa parhaiten 12–15 asteessa. Mukulat venyvät pitkänomaisiksi korkeassa lämpötilassa ja syvään kylvettyinä. Ensimmäinen sato n. 4 vk:n kuluttua. Lisäkylvöjä voi tehdä parin viikon välein. Muiden ristikkukaisten tavoin altis möhöjuurelle ja taimipolteelle. Tuhka- tai kalkkipölytys ehkäisee kirppoja samoin kuin ruohokate.

Korjuu ja käyttö: Korjataan nuorena ja käytetään mieluiten tuoreena, mutta säilyy muutaman viikon viileässä.

'Cherry Belle'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 4 g / 2,70 € til.no 1182

Arvostettu makea ja mieto kesälajike. Sopii lavaviljelyyn. Kasvu aika n. 22 vrk. Pyöreä mukula. Kuori kirsikanpunainen, sileä ja ohuehko. Kestää varastointia tulematta kitkeräksi.

'Eiszapfen'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 4 g / 2,70 € til.no 1762

Sopii lavaviljelyyn. Nopeakasvuinen valkoinen lajike. Kauniit, sylinterinmuotoiset ja suippokärkiset juuret. Pituus n. 10–12 cm. Malto mehukas ja rapea. Nuoret lehdet sopivat salaattiin.

'Rudi'

Bioynaaminen siemen

annos n. 4 g / 2,70 € til.no 1742

Aikainen, avomaalle kehitetty lajike. Pyöreä ja kirkkaanpunainen. Miedon raikas maku ja satoaika pitkä.

'Saxa 2'

annos n. 4 g / 2,70 € til.no 1016

Hyvin aikainen, kehitetty avomaalla kasvatettavaksi. Pyöreä ja kirkkaanpunainen. Hyvänmakuinen ja murea. Ei vanhene nopeasti, joten satoaika pitkä.

Retikka (Rättika)

Raphanus sativus Niger-Ryhmä

1 g = 90–130 siementä (30–60 g/aari, 5–10 siementä / m).

Kv. Viljellään yksivuotisenä. Hyvin suosittu juures Keski-Euroopassa. Maistuu retiisin tapaan kirpeältä, mikä johtuu haihtuvista sinappiöljyistä.

Viljely: Vaatii hyvin muokatun ja hiekkapitoisen maan. Kylvö avomaalle 1–2 cm:n syvyyteen. Kesällä syötävät retikat kylvetään mahdollisimman aikaisin keväällä,

varastoitavat vasta heinäkuussa. Taimiväli 10–15 cm, riviväli 35–50 cm. Kasteltava runsaasti kuivina jaksoina. Vältettävä liiallista typpilannoitusta nitraatin kertymisen takia. Boorin puutos ilmenee mallon lasitumisena ja kuoren halkeamina. Ristikkukaisten taudit ja tuholaiset voivat vaivata myös retikkaa.

Korjuu: Pyöreähköt juuret korjataan tennispallon kokoisina. Pitkät korjataan, kun kaulan Ø n. 5 cm. Retikka kestää muutaman pakkasasteen. Varastoidaan porkkanan tapaan.

'Black Spanish Round'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 4 g / 2,40 € til.no 1935

Vanha, pyöreä lajike vuodelta 1783. Kuori musta. Valkea malto maistuu mukavan kirpeältä. Hyvä varastointikestävyys. Kylvö myöhään kukinnan välttämiseksi.

Ruokaretikka (kiinanretikka)

(trädgårdsrättika)

Raphanus sativus

'Red Meat'

annos n. 2 g / 2,90 € til.nro 1388

Voimakkaan ruusunpunainen malto ja kirkkaanvihreä-valkoinen kuori. Suurikokoinen mukula on kauniin pyöreä. Aromattinen katseenvangitsija kesäisiin salaatteihin. Käytetään myös nimeä *watermelon radish*.

REVONHÄNNÄT (amarant)

Amaranthus

Kirjorevonhäntä (papegojamarant)

Amaranthus tricolor

1 g = n. 1 300 siementä.

Yv. Kotoisin Aasian etelä- ja kaakkoisosista. Käytetään myös "kiinanpinaatti"-nimeä. Kiinaksi kasvi on *hinn choy*, japaniksi *callaloo* tai *hiyu*. Miedonmakuinen lehtivihannes. Maku muistuttaa hieman hernettä. Sisältää runsaasti vitamiineja, erityisesti A-vitamiinia ja mineraaleja ja enemmän kalkkia ja rautaa kuin tavallinen pinaatti.

Viljely: Tavallinen, tuore multamaa. Esikasvatus huhtitoukokuussa. Taimiväli 30 cm. Itää n. 20 °C:ssa 5–10 vrk:ssa. Etelässä voi kylvää avomaalle, kun yölämpötila on yli 13 °C. Hallanarka.

Korjuu: Lehtiä voi kerätä pitkin kesää.

Käyttö: Lehdet keitettyinä pinaatin tavoin, raakana salaateissa. Harvennettavat versot voi käyttää parsan tavoin.

'Early Splendor'**annos n. 0,5 g / 2,90 €****til.no 1705**

Korkeus n. 50 cm. Tunnetaan myös nimellä Joseph 's Coat. Koristeellinen ja dramaattinen kasvi, jonka ylimmäiset lehdet ovat voimakkaan karminpunaiset ja alemmat suklaanruskeat.

Punarevohäntä

(rävsvans)

*Amaranthus caudatus***'Viridis'****annos n. 1 g / 2,40 €****til.no 1191**

1 g = n. 1 500 siementä.

Yv. Kasvaa Suomessa 1–1,5 m korkeaksi ja 0,5 m leveäksi. Vaaleanvihreät lehdet ja kellertävä kukinto. Lehdissä on paljon vitamiineja ja mineraaleja. Tuuli- ja itsepölytteinen. Tekee runsaasti siemeniä.

Viljely: Aurinkoinen kasvupaikka ja kevyehkö maa, vaatimaton maan ja lannoituksen suhteen. Liikalannoitusta on vältettävä, jottei lehtiin kerry liikaa nitraatteja. Riviväli ainakin 60 cm ja taimiväli n. 25 cm. Taimettuu hyvin lämpimään maahan kylvettyinä.

Korjuu: Lehtiä voi alkaa kerätä jo aikaisessa vaiheessa, ja kasvia on hyvä latvoa haaroittumisen edistämiseksi. Kasvaa myöhäiseen syksyyn. Loppusato kerätään ennen yöpakkasia ja pakastetaan kevyesti ryöpätyinä.

Käyttö: Kreikassa amarantti (punarevohäntä) on yleinen kasvismuhennoksissa. Suomessa kasvia on käytetty lähinnä koristeeksi, mutta lehdet ovat herkullisia pinaatin tapaan käytettyinä. Lehtiä keitetään pienessä vesimäärässä korkeintaan viisi minuuttia. Keitinveteen ei laiteta suolaa, vaan lehdet maustetaan muutaman minuutin ryöppäyksen jälkeen. Lehtien mausteeksi sopii sitruunamehu, oliiviöljy ja valkosipuli. Suosittelemme! Kokeile wokiin, piiraisiin, munakkaisiin ja muhennoksiin.

Riippaviidakkokurkku (hängmelotgurka)*Melothria pendula*

Perinnelajike

annos n. 20 siementä / 3,40 €**til.no 1215**

Yv. Köynnöstävä luonnonlaji Etelä-Amerikasta. Kasvaa n. 3 m:n korkuiseksi. Pienet kukat kirkaankeltaiset. Tuottaa n. 3 cm pitkiä, pitkulaisia, vihreäraitaisia, makeanhappamia hedelmiä. Malto valkoinen.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa mullassa ja auringossa, ei kuitenkaan paahteessa. Esikasvatus toukokuun alussa. Karaistut taimet kasvatetaan kasvihuoneessa tai ruukussa lämpimällä seinustalla tai lasitetulla parvekkeella. Vaatii tuennan, esim. verkon. Hyönteispölytteinen.

Korjuu: Hedelmät korjataan 2–3 cm:n kokoisina.

Käyttö: Pikkupurtavaksi, salaattiin ja pikkelssiin.

Ruokaparsa

(sparris)

Asparagus officinalis

1 g = n. 40 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Etelä- ja Länsi-Euroopan merenrannoilla. Viljelty jo ainakin 5 000 vuotta, tuli Skandinaviaan 1600-luvulla. Voi saavuttaa jopa 150 vuoden iän, keskimääräinen viljelyaika on 10 vuotta. Korkeus n. 100 cm. Vihreä parsa sisältää runsaasti A- ja C-vitamiinia.

Viljely: Aurinkoinen kasvupaikka. Kasvaa savimaasakin, mutta valkoinen parsa on helpompi korjata hiekkapitoisesta mullasta. Maahan lisätään kalkkia ja runsaasti kompostia, pH n. 7,5. Liotetut (1 vrk) siemenet kylvetään keväällä penkkiin 4–5 cm:n syvyyteen. Itämislämpötila 18–20 °C, itämisaika 2–4 vk. Taimet voi myös esikasvattaa sisällä. Taimivaiheessa riviväli 20 cm, taimiväli 10 cm. Syksyllä lopullinen istutus vähintään 5 cm:n syvyyteen taimivälin ollessa 30–40 cm. Riviväli 100 cm. Parsalla on vaakasuora juurakko, joka kasvaa sivuille ja ylöspäin. Käytetään mielellään katetta, rakkolevä on parasta, mutta esim. olkikatekin sopii. Penkki lannoitetaan vuosittain sadonkorjuun jälkeen esim. ruohosilpulla. Kasvuston pitää antaa vahvistua 2–3 vuotta ennen sadonkorjuun aloittamista. Valkoista parsaa saadaan, kun taimien päälle luodaan hiekasta tai hiekkamullasta 40–50 sentin harju.

Korjuu: Valkoiset versot korjataan ennen niiden tuloa maan pinnalle. Vihreän parsan versot leikataan n. 20 cm:n pituisina katkaisemalla varret hieman maanpinnan alapuolelta. Nuoria ja mureita versoja leikataan lähes päivittäin. Korjuuaika voi kestää juhannukseen. Kaikkia versoja ei kuitenkaan kannata leikata, jotta satoa saadaan seuraavanakin kesänä.

Käyttö ja säilytys: Herkullinen keväällä ja alkukesällä raakana, höyrytettynä tai uunissa kuorutettuna. Voidaan säilöä pakastamalla tai umpioimalla. Lisäksi kasvusta saadaan kestävää leikkovihreää. Punaisia, myrkyllisiä marjoja voidaan käyttää siemenlisäykseen..

'Mary Washington'

Perinnelajike

annos n. 5 g / 2,70 €**til.no 1279**

Tunnettu lajike 1900-luvun alkupuolelta. Tuottaa aikaisin keväällä pitkiä, suoria varsia. Sopii sekä valkoisen että vihreän parsan kasvatukseen. Hyvä talven- ja taudinkestävyys. On kestävä mm. parsaruosteelle.

Ruokaporkkana

(morot)

Daucus carota subsp. *sativus*

1 g = 600–1 000 siementä (n. 10 000 siementä / a, 60–100 siementä / m).

Kv. Viljellään yksivuotisena. Kehittynyt afganistanilaisesta villistä alalajista. Vanhimmat viljellyt porkkanat olivat ilmeisesti violetteja, joiden ohella alettiin viljellä keltaista muotoa. Vähässä-Aasiassa tiedetään porkkanaa viljellyn 1000-luvulla. Viljellyn porkkanan geneettinen pohja on hyvin kapea; nykyisten oranssien porkkanoiden kantaäiti kehitettiin Hollannissa 1600-luvulla.

Viljely: Viihtyy parhaiten multavassa, kalkkipitoisessa hiekkamaassa. Kaikki maalajit voidaan kuitenkin parantaa porkkanalle sopivaksi. Lannoitetaan hyvin maatuneella luonnonlannalla tai viherlannoitteella. Porkkana on kaliumin suurkuluttaja. Kylvö aikaisin keväällä 1 cm:n syvyyteen. Ihanteellinen itämislämpötila 8–20 °C, itämisaika 15–20 vrk. Taimiväli 3–6 cm, riviväli 35–40 cm. Mullataan juurenniskan vihertymisen estämiseksi. Harso tai suojaverkko pitää loitolla tuholaiset, joista pahimmat ovat porkkanakemppi ja porkkanakärpänen. Myös hiekan ja tuhkan sirottelu voi auttaa. Hiekkamaalla porkkanan voi kylvää syksyllä.

Säilytys: Kellarissa sellaisenaan tai hiekkaan tai lannoittamattomaan turpeeseen peitettynä. Voidaan pakastaa esikeitettynä tai raakana raasteena.

'Amiva'

Uutuus, luomusiemen

annos n. 1 g / 3,40 €**til.no 1058**

Aikainen syysporkkanalajike. Amsterdam-tyypin porkkana, juuret ovat pitkänomaiset, teräväkärkiset. Mehukas, maukas ja rapea porkkana! Sopii erinomaisesti tuorekäyttöön.

'Vitella'

Uutuus, luomusiemen

annos n. 1 g / 3,40 €**til.no 1056**

Aikainen syyslajike. Hivenen kartiomainen, satoisa, raikkaan oranssi Nantes-tyypin porkkana. Sileäpintainen. Kestää myös varastointia jonkin verran.

'Berlicum 2'**annos n. 1 g / 2,90 €****til.no 1053**

Makea, aikainen lajike, jolla voimakkaan oranssit, sileät ja kartiomaiset juuret. Soveltuu hyvin talvivarastointiin.

'Early Nantes'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 1 g / 2,40 €**til.no 1922**

Aikainen, ranskalainen lajike 1880-luvulta. Kasvaa hyvin savimaassakin. Kasvu aika n. 62 vrk. Mureat ja makeat juuret ovat kauniin sylinterimäisiä.

'Gold Nugget' F1**annos n. 200 siementä / 2,40 €****til.no 1187**

Uusi, voimakkaan keltainen Nantes-tyypin lajike. Helppo kasvattaa. Koristeellinen, murea ja maukas juuri.

'Jaune du Doubs'

Perinnelajike, luomusiemen

annos 0,5 g / 2,90 €**til.no 1186**

Kauniin keltainen, hieman kartiomainen ja voimakas kasvuinen. Tämä roteva ranskalainen porkkanalajike omaa hyvän varastointikestävyyden. Hyötyy aikaisesta kylvöstä. Satoisa.

'Lontoon Tori' / 'Chantenay Red Cored 2'

Perinnelajike

annos n. 1 800 siementä / 2,40 €**til.no 1696**

Alkuperäislajike 1800-luvulta. Helppo viljellä. Kasvu aika n. 70 vrk. Kartiomainen, puolipitkä ja tukeva punaisenoranssi juuri. Satoisa, maukas ja mehukas. Sopii varastoitavaksi. Ollut myynnissä myös pienenä baby-porkkanana. Suosittu!

'Rodelika'**annos n. 3 g / 2,70 €****til.no 1932**

Viljely onnistuu raskaammillakin mailla. Tasapaksut, pitkät juuret. Voimakas kasvuinen lajike soveltuu hyvin varastoitavaksi. Maku aromaattinen, voimakas ja makea.

'Saint Valery'

Perinnelajike

annos n. 1100 siementä / 2,40 €**til.no 1038**

Vanha ranskalainen talvilajike vuodelta 1885. Kasvu aika n. 80 vrk. On yhä yksi tärkeimmistä talvilajikkeista. Kasvatetaan myös kesäporkkanaksi. Kaunis ulkonäkö: pitkäjuurinen, mutta leveähköt 'hartiat'. Viher tyy helposti, joten pitää muistaa mullata. Kuiva-ainepitoisuus melko korkea, mutta on kuitenkin makea ja murea. Erittäin varmasatoinen ja satoisa.

Sekoitus

Luomusiemen, perinnelajike

annos n. 1 g / 3,40 €**til.no 1061**

Upea keltaisen, oranssin, valkoisen ja violetin värisekoitus sisältää neljää eri porkkanalajiketta; 'Riesen von

Colmar 2', 'Gniff', 'Kuttiger' ja 'Jaune du Doubs'. Soveltuu sekä tuorekäyttöön että varastointiin. Hyötyy aikaisesta kylvöstä, koska lajikkeet melko myöhäisiä. Ehdoton ruokapöydän hitti!

SALAATIT

(sallat)

Lactuca

Ks. myös kaalikasvien suvun salaattikasvit ja sikurit. Alkaen sivut 17 ja 43.

1 g = n. 700–1 100 siementä.

Yv. Viljelty jo varhain Välimeren maissa. Egyptiläisistä haudoista löytynyt salaatin siemeniä. Suomessa salaattia alettiin kasvattaa 1600-luvun loppupuolella.

Viljely: Menestyy parhaiten kosteutta pidättävillä multavilla hiekkamailla (pH yli 6). Kasvi on fosforin ja kaliumin suurkuluttaja, ei inkinään typen. Kylvö keväällä avomaalle, itämisaika 4–9 vrk, lämpötila 16–22 °C. Yli 25 °C:ssa monet lajikkeet eivät enää idä. Taimiväli 5–30 cm, riviväli 20–30 cm. Voidaan kasvattaa myös astiassa valoisalla ikkunalla tai parvekkeella. Ihanteellinen kasvatuslämpötila on 15–25 °C. Sadon aikaistamiseksi voidaan aloittaa esikasvatus huhtikuussa. Muista kasveista poiketen salaattit voi huoletta kastella päiväs-aikaan. Kylvös on muistettava harventaa, jotta laatu paranee. Kasvin kukkiminen pilaa sadon.

Keräsalaatti

(huvudsallat)

Lactuca sativa Capitata-Ryhmä

1 g = n. 1 000 siementä (5–10 g/aari)

Yleisin salaattityyppi. Pehmeälehtinen muoto tekee melko löyhän, ohutlehtisen kerän. Rapealehtisen muodon kerä on tiiviimpi ja painavampi, koska lehdet ovat paksumia ja kovia. Se kestää kuljetusta ja varastointia paljon pehmeälehtistä paremmin. Sisältää vähän tärkkelystä ja sokeria, mutta paljon vitamiineja sekä suolen mikrobeille suotuisia pektiinejä ja hemiselluloosa-aineita.

Viljely: Taimiväli 25 cm. Muistettava harvennus, jotta kasvattaa kerän. Kastelu tärkeää!

Korjuu ja säilytys: Korjataan, kun kerä on riittävän tiivis. Säilyy jääkaapissa muovipussissa muutaman päivän.

Käyttö: Tuoresalaattina.

'Marveille of Four Seasons'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 1938

Kestävä lajike v. 1880. Kasvuaika n. 48 vrk. Aaltoilevat uloimmat lehdet punertavia. Kerä yhtä kiinteä kuin vihreillä lajikkeilla. Voidaan korjata pitkin kesää. Aromaattinen.

'Saragossa'

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 3,40 €

til.no 1082

Kaunis punertavalehtinen kompaktikasvuinen herkullinen lajike. Kerä on avoin ja kaunis.

Rapea keräsalaatti (jäävuorisalaatti, amerikansalaatti)

(isbergssallat)

Lactuca sativa Capitata-Ryhmä

1 g = n. 1 000 siementä

Tunnetaan myös amerikansalaattina, sillä käytetään hampurilaisissa. Kestää hyvin säilytystä

Viljely: Taimiväli 30 x 30 cm. Kasvuaika 6–8 vk. Hitaampi kasvu ja suurempi vaatavuus maalajin suhteen kuin muilla salaateilla, muttei kuki yhtä herkästi.

'Maravilla de Verano-Canasta'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 1628

Upeasti värityvä punavihreälehtinen kookas lajike. Mieto ja maukas, ei kitkeröidy herkästi.

'Saladin'

Biodynaaminen siemen

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 1940

Tunnettu ja arvostettu lajike. Kehitetty erityisesti avomaalle. Suurikasvuinen. Kerä kiinteä, kaunis ja rapea. Raikas maku. Terve, helppo viljellä. Ei tarvitse niin paljon ravinteita kuin muut salaattit. Satoaika erityisen pitkä.

Lehtisalaatti

(plocksallat)

Lactuca sativa Crispa-Ryhmä

1 g = n. 1 000 siementä.

Kasvattaa kerän asemasta ruusukkeeseen. Nopeakasvuisempi kuin keräsalaatti. Kasvuaika 4–5 vk. Lehdet pehmeitä ja maultaan mietoja.

Viljely: Kylvö avomaalle toukokuusta lähtien muutama viikon välein. Taimiväli 5–10 cm, riviväli 20–30 cm.

Korjuu: Lehtiä kerätään pitkin kesää ja syödään tuoreena. Sato nahistuu helposti.

'Bijella'

Biodynaaminen siemen

Annos 0,5 g / 3,40 €

til.no 1033

Keskikokoinen, erittäin kompakti tammenlehväsalaatti, jolla vihreät lehdet ja punertavanruskeaan sävyttävät lehtien kärjet. Aromaattinen, hivenen makea maku.

'Black Seeded Simpson'

Perinnelaji, luomusiemen

annos n. 1 g / 2,90 €**til.no 1287**

Amerikkalainen lajike, viljelty jo vuodesta 1875. Aikaisin lehtisalaatti, kasvuaika n. 42 vrk. Kellertävän vihreät kiharaiset lehdet hyvin mehukkaat. Voidaan viljellä aikaisesta keväästä myöhäiseen syksyyn. Kestää kuivaa ja kuumaa säätä. Ei kuki helposti.

'Lollo Rossa'

Perinnelaji, biodynaaminen siemen

annos n. 1 g / 4 €**til.no 1032**

Kuuluisa italialainen lajike. Tiivis kasvutapa. Kasvuaika n. 48 vrk. Koristeelliset, viininpunaiset lehdet voimakkaasti kähäräiset. Maku herkullinen. Pitkä sadonkorjuuaika. Koristeellinen, kukkapenkin reunuskasviksi.

'Red Salad Bowl'

Perinnelaji, biodynaaminen siemen

annos n. 1 g / 4 €**til.no 1701**

Näyttävä, voimakasvuinen tammenlehväsalaatti, jolla ohuet ja maukkaat punavihreän kirjavat, aaltoilevat lehdet. Kasvuaika noin 45-50 vrk. Pitkä korjuuaika, ei kuki helposti. Satoisa ja viljelyvarma.

Salaattisekoitus**'Mixture Mesclun'**

Luomusiemen

annos n. 1 g / 2,90 €**til.no 1048**

Hieno sekoitus erivärisiä ja -muotoisia salaatteja. Mm. tammenlehväsalaattia punaisena ja vihreänä, endiiviä, rucolaa ja bataviansalaattia.

Sidesalaatti

(bindsallat)

Lactuca sativa Longifolia-Ryhmä

1 g = n. 1 000 siementä.

Tunnetaan myös rooman- ja cos-salaattina. Erittäin suosittu Välimeren maissa ja Englannissa. Suomessakin yleistynyt. Lehdet kapeita ja pitkiä. Aikaisemmin lehdet sidottiin langalla yhteen, jolloin sisälehdet jäivät vaaleiksi ja rapeiksi. Nykyiset lajikkeet muodostavat luonnostaan löyhän, pystylehtisen kerän.

Viljely: Pitää multavasta, hyvin kalkitusta maasta. Esikasvatus huhtikuussa tai suorakylvö toukokuussa ilmojen lämmentyessä. Tasainen vedensaanti takaa laadukkaan sadon. Liikalannoitusta varottava. Uusintakylvöjä kannattaa tehdä 2-3 viikon välein.

Korjuu: Korjataan, kun kerä on kiinteytynyt. Kasvista voi kerätä myös yksittäisiä lehtiä.

Käyttö: Lehdet voidaan käyttää sekä tuoreena että kypsennettynä. Säilyvät pitkään nahistumatta.

'Little Gem'

Perinnelaji

annos n. 0,5 g / 2,40 €**til.no 1289**

Kuuluisa ranskalainen lajike 1870-luvulta. Yksi maailman arvostetuimmista salaattilajikkeista. Kasvuaika n. 55 vrk. Melko pienikokoinen, korkeus n. 15 cm. Uloimmat lehdet voimakkaan vihreät ja hiukan laineikkaat. Sisus kellertävä ja rapea. Caesarsalaatin aines!

'Red Romaine Cos'**annos n. 0,5 g / 2,90 €****til.no 1070**

Korkea, napakkalehtinen lajike, jolla näyttävän tummanpurppura hivenen kiharainen lehdistö, lehtien tyvet vihreät. Sietää hyvin käsittelyä ja pitää rakenteensa salaateissa. Lehdet miedot ja mehukkaat. Ehdoton suosikki salaatteihin!

'Valmaine'**annos n. 0,5 g / 2,90 €****til.no 1183**

Pystykasvuinen, tummanvihreä lajike, jolla on repeat lehdet. Aikaisen kylvön lisäksi kannattaa tehdä keskikesällä uusintakylvö, joka tuottaa satoa syksyllä. Taimiväli 30 cm. Helpohoitoinen.

Salaattifenkoli (fänkål, sötfänkål, "finocchio")*Foeniculum vulgare* var. *azoricum*

1 g = n. 200 siementä (n. 15 g / a).

Kv. Kasvuoloista riippuen kasvi on joko kaksi- tai yksivuotinen. Kasvatettu yli 4 000 vuotta. Lehtiruodit ovat alhaalta turvonneet, mehukkaat lehtikannat muodostavat kimpun, jota kutsutaan usein mukulaksi. Koko kasvi tuoksuu ja maistuu anikselta.

Viljely: Aurinkoinen kasvupaikka. Vaatii kuohkean, syvään muokatun ravinteikkaan mullan, pH 5,0-6,8. Esikasvatus (3-5 vk) huhtikuussa sisällä tai lavassa tai suorakylvö ulos kesäkuussa. Itää +10-30 asteessa. Ihanteellinen itämislämpötila on yli 20 °C. Karaistut taimet, joissa on 3-4 kasvulehteä, istutetaan ulos 20 x 35 cm:n välein. Ei saa istuttaa liian syvään. Kasvaa nopeasti, kun lämpötila on 15-18 °C. Lehtiruodit eivät paisu, kun lämpötila on yli 25 °C tai alle 7 °C. Kärsii herkästi vedenpuutteesta. Alkukesällä kateharso on hyväksi. Hallanarka.

Korjuu: Sato kannattaa korjata heti, kun kukkavana alkaa kasvaa, sillä muuttuu pian puumaiseksi.

Käyttö: Tyvi sopii keitettyinä tai raakana salaatteihin ja paistoksiin. Koristeelliset siemenet ovat hyvää leivän maustetta. Tillimäiset lehdet sopivat mausteeksi eri-

tyisesti kalaruokiin, kastikkeisiin ja salaatteihin. Kukki-
maan päässeen kasvin keltaiset kukat ovat maukkaita
ja koristeellisia.

'Bianco Perfezione'

Luomusiemen

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 1777

Luotettava, hyvän mukulanmuodostuksen omaava
lajike, jolla keskikokoinen, herkullinen ja aromikas
mukula. Lehtiruoti valkoinen ja pyöreä.

Salaattikleitonia (talviportulakka)

(vinterportlak)

Claytonia perfoliata

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 1315

1 g = 1 600–2 200 siementä.

Yv. Matala ja valkokukkainen. Pehmeälehtinen yrtti- ja
salaattikasvi. Maku mieto ja raikas, muistuttaa hieman
suolaheinää. Kestävä.

Viljely: Aurinkoinen ja karuhko kasvupaikka. Kylvö avo-
maalle lähelle pintaa joko varhain keväällä tai elokuun
alkupuolella. Itää alle 12 °C:ssa 7–10 vrk:ssa.

Korjuu: Myöhäiseen syksyyn ja talveen, jolloin muiden
salaattikasvien sato on jo loppunut. Leikkaamisen jäl-
keen versoo uudestaan.

Käyttö: Tuoreita lehtiä käytetään keitoissa ja pinaat-
tin tapaan. Sopii mausteeksi salaatteihin ja voileivän
päälle.

Salaattivuonankaali

(vintersallat)

Valerianella locusta var. *oleracea*

1 g = 700–1 000 siementä (n. 150 g/aari).

Yv. Luonnonvaraista vuonankaalia lienee käytetty
ravintona jo 3 000 vuotta sitten. Sitä alettiin viljellä
vasta 1900-luvulla ensin Ranskassa ja sitten muissa
Keski-Euroopan maissa, missä kasvista onkin tullut
erittäin suosittu. Sisältää runsaasti A- ja C-vitamiinia
sekä rautaa. Hieno maku!

Viljely: Viihtyy multavassa ja kalkkipitoisessa maassa.
Ei vaadi runsasta lannoitusta. Kylvetään aikaisin
keväällä tai vasta heinä-elokuun vaihteessa. Siemenet
peitetään kevyesti. Itämisaika 10–14 vrk. Tuoreen
siemenen itävyysprosentti n. 30, vuoden vanhan 80–90.
Riviväli 15–20 cm, taimiväli 3–5 cm. Menestyy viileässä,
kasvaa hyvin jo 4–8 asteessa. Vedenpuute nopeuttaa
kukintaa. Siemenen itävyys säilyy 3–5 vuotta.

Korjuu: Ruusukkeet leikataan maanrajasta. Kylmän-
kestävän lajin satoa voidaan kerätä lumen altakin. Voi
kestää pakkasta jopa -15 °C.

Käyttö: Salaatteihin.

'Verte De Cambrai'

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 1370

Hyvin nopeakasvuinen ja kylmänkestävä. Lusikka-
maisiet lehdet ovat herkullisen tummanvihreät. Maku
mieto, muistuttaa hieman minttua. Runsassatoinen.
Vastustuskykyinen härmää vastaan.

SAVIKAT

(mälla)

Chenopodium

Hyvänheikinsavikka

(lungmälla, lungrot)

Chenopodium bonus-henricus

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 0,2 g / 2,40 €

til.no 1276

1 g = n. 500 siementä.

Mv. Käytetään myös Lincolnshiren pinaatti -nimeä.
Englannissa suosittu. Voi tavata vanhojen pihojen ja
puutarhojen typpipitoisilla mailla sekä talojen raunioilla
ja kirkkomaille. Ennen viljelty lääke- ja pinaatti-kasvina.
Suomessa harvinainen. Kasvaa jopa 70 cm korkeaksi.
Lehdet kolmiomaisia ja tahmeita. Tähkämäisten kukin-
tojen kukat avautuvat kesä-elokuussa.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa ja kalkitussa maassa
aurinkoisessa paikassa. Keväällä, maan lämmentyessä,
siemenet kylvetään suoraan kasvupaikalleen 1 cm:n
syvyyteen. Taimia on hyvä latvoa, jotta ne haarautuvat
ja kukinta myöhästyy.

Korjuu: Lehtiä kerätään heti niiden tultua täysikokoisiksi.

Käyttö: Mehukkaita lehtiä käytetään salaateissa, kei-
toissa ja muhennoksissa.

Säilytys: Voidaan pakastaa ryöpättyinä.

Kvinoa

(mjölmällä)

Chenopodium quinoa

Luomusiemen

annos 1 g / 2,40 €**til.no 1190**

Yv. Savikoiden sukuun kuuluva kasvi on kotoisin Etelä-Amerikasta ja Andeilta. Inkojen tärkein viljelykasvi. Kaksineuvoinen, itsepölytteinen. Siemenet sopivat keliakikoille, ja niissä on paljon aminohappoja.

Viljely: Aurinkoinen kasvupaikka ja läpäisevä maa (pH yli 6). Kestää hyvin kuivuutta ja kovia tuulia. Suomessa ei vielä paljoa viljelykokemuksia. Kylvä toukokuussa avomaalle. Riviväli 25 cm, taimiväli 10 cm. Varottava, ettei kitke taimia rikkaruhoina.

Korjuu: Lehtiä korjataan pinaatin tapaan. Siemenet ehtivät tuleentua vain harvoin, sato korjataan juuri ennen siementen karisemista. Tällöin varret leikataan ja kuivatetaan siemenineen.

Käyttö: Lehdet käytetään pinaatin tapaan, siemenet riisin tapaan. Siemenissä on saponiinia, minkä vuoksi ne on pestävä ja liotettava ennen käyttöä. Siemeniä käytetään salaateissa ja ruoissa, mihin riisikin sopisi. Lehtiä voi käyttää kohtuudella raakana ja kevyesti kiehautettuina pinaatin tapaan. Lehdissä on oksaalihappoa.

**Marjasavikka,
"mansikkapinaatti"**

(bärmällä)

Chenopodium foliosum

Perinnelajike

annos n. 1 g / 2,40 €**til.no 1065**

1 g = n. 1 250 siementä.

Yv., joskus kaksivuotinen. Vanha viljelykasvi, joka kuuluu savikoiden sukuun. Korkeus 35–80 cm. Lehtihangoissa kasvavat hedelmäsykeröt mansikanpunaisia.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, kalkittussa ja aurinkoisessa kasvupaikassa. Avomaakylvö varhain keväällä sentin syvyyteen. Taimi- ja riviväliksi jätetään 25–30 cm. Helppo kasvattaa. Satoa voidaan korjata 10–12 vk:n kuluttua kylvöstä.

Käyttö: Lehtiä käytetään mieluiten ennen kukintaa pinaatin tavoin. Hedelmäsykeröt ovat koristeellisia, mutta lähes mauttomia. Kasvia käytetään myös koristekasvina ja leikkokukkana.

SELLERIT

(selleri)

Apium

Ks. myös yrttiselleri (yrttiryhmässä), s. 69.

Mukulaselleri

(rotselleri)

Apium graveolens Rapaceum-Ryhmä

1 g = n. 2 000 siementä (1–2 g/aari).

Kv. Viljellään yksivuotisena. Vanha hyötykasvi, jota käytettiin lääke- ja maustekasvina jo antiikin aikana. Suomessa viljelty 1800-luvulla herraskartanoissa. Villiä kantamuotoa tavataan Euraasian kosteikoissa ja ranta-alueilla Kaukasukselta Etelä-Ruotsin rannikolle. Sarjakukkainen.

Viljely: Vaatii lämpimän kasvupaikan ja hyvin lannoitetun maan (pH yli 6). Pitkä kasvuaika, kylvöstä korjuuseen 5–7 kk. Esikasvatus aloitetaan helmi-maaliskuussa; kestää 8–10 vk. Itää valossa 18–25 vrk:ssa. Kasvatettava vähintään 18 asteessa, jotta vältetään aikaiselta kukinnalta. Karaistut taimet istutetaan ulos, kun maan lämpötila yli 13 °C. Taimen kasvupisteen on jäätävä näkyviin. Liian matalaan istutettaessa sivujuurien kasvu voimistuu, syvään istutus saa mukulat venymään pitkiksi. Taimiväli 25–40 cm, riviväli 50–60 cm. Lisälannoitusta annetaan heinä-elokuussa. Boorin puutoksessa mukulaan ilmaantuu ruskeita laikkuja, nuoret lehdet kellastuvat ja lehdykän laitaan ilmestyy ruskeita laikkuja.

Korjuu ja säilytys: Korjataan myöhään syksyllä, kestää muutamia pakkasasteita. Kovalta pakkaselta suojataan harsolla. Varastoidaan viileässä paikassa kosteassa hiekassa tai turpeessa. Voidaan pakastaa ryöpättyinä tai kuivata.

Käyttö: Sopii mm. keittoihin, patoihin ja tuoreraasteisiin. Sisimmäisiä lehtiä voi käyttää mausteena.

'Giant Prague'

Perinnelajike

annos n. 0,1 g / 2,90 €**til.no 1307**

Vanha lajike vuodelta 1871. Muodostaa kookkaan ja maukkaan valkeamaltoisen mukulan.

Ruotiselleri (lehtiselleri, varsiselleri)

(blekselleri)

Apium graveolens Dulce-Ryhmä

1 g = n. 2 000 siementä.

Kv. Viljellään yksivuotisena. Nimitettiin ennen lehti- tai varsiselleriksi. Leveäruotista vihreää selleriä on viljelty 1400-luvulta lähtien ja valkoruotista, nykyisin tunnettua ruotiselleriä, 1800-luvulta lähtien. Korkeus 40–60 cm.

Viljely: Kasvualustan oltava ilmava, kostea ja runsasravinteinen. Herkkä kalsiumin, magnesiumin ja boorin puutteelle. Pitkä kasvu-aika kuten juurisellerillä, esikasvatus helmi-maaliskuussa. Siementä ei peitetä, koska itää valossa! Siemenissä on itämistä estäviä aineita, jotka aktivoituvat, jos siemenet pääsevät kostumaan ennen kylvöä. Itää parhaiten 20 asteessa. Yli 25 °C:ssa taimettuminen voi epäonnistua. Hyviä kasvutuloksia on saatu vaihtelevissa lämpötiloissa (päivälämpötila 22–25 °C, yölämpötila 12–15 °C). Karaistut, 4-lehtiset taimet istutetaan ulos toukokuun loppupuolella tai kesäkuun alussa. Taimiväli 25–35 cm, riviväli 50–60 cm. Kuivuus ja kuumuus lisäävät lehtien reunapoltetta.

Korjuu ja säilytys: Voidaan korjata elokuun alusta pakkaasiin. Uloimmat sitkeäruotiset lehdet poistetaan. Säily jääkaapissa pari viikkoa. Lehtiruoteja voi pakastaa ryöpätyttyä. Lehtiä voi kuivata tai pakastaa yrttimausteeksi.

Käyttö: Voidaan syödä raakana salaateissa tai tuorejuuston kera, kypsennettynä keitoissa ja padoissa. Lehdet sopivat hyvin yrttimausteeksi. Laihduuttajan toiveruokaa.

'Tall Utah'

annos n. 0,2 g / 2,90 €

til.no 1188

Voimakas kasvuinen ja taudinkestävä lajike. Tuottaa tummanvihreitä, paksuja, rapeita, meheviä ja aromaattisia varsia ilman kitkeryyttä tai tikkuisuutta. Hyvä yrttisuolaan.

SIKURIT

(cicoria)

Cichorium

Endiivi

(endivia, sydcicoria)

Cichorium endivia Escarole-Ryhmä

Siloendiivi (escariol)

(escarolesallat)

1 g = 800–900 siementä.

Egyptiläiset tunsivat endiivin jo yli 2 000 vuotta sitten. Endiivien lehdet ovat joko kähäriä (kähäräendiivi, frisée) tai sileitä (siloendiivi, escarolsalaatti). Maultaan hieman kitkerinä ne sopivat salaattisekoituksiin.

Viljely: Viihtyy tavallisessa, ravinnelitaltaan hyvässä maassa (pH yli 6). On herkkä liialliselle kuivuudelle, märkyydelle ja magnesiumin puutteelle, joka ilmenee vanhojen lehtien laitojen kellastumisena. 4 viikon esikasvatus aikaisen sadon saamiseksi tai kylvö kasvupaikalleen maan

lämmettyä. Itää 20–22 °C:ssa 8–10 vrk:ssa. Yölämpötila ei saisi olla alle 16 °C. Kannattaa käyttää kasvuoharsoa ja huolehtia kastelusta. Karvaan maun vähentämiseksi lehtiä voi valkaista pari viikkoa ennen sadonkorjuuta pitämällä niitä pimennossa esim. ruukun alla.

'Diva'

Biodynaaminen siemen

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 1274

Aikainen, satoisa ja pystykasvuinen siloendiivi. Muodostaa suuria, erittäin tiheitä ja tiiviitä päitä, ja valkaisee näin itse itsensä. Hyvänmakuiset, rapeat lehdet.

Juurisikuri

(rotcicoria)

Cichorium intybus Radicosus-Ryhmä

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 1294

1 g = n. 500 siementä.

Mv. Vanha viljelykasvi, jota on käytetty kahvin korvikkeena. Kasvaa Etelä-Suomessa viljelykarkulaisena. Korkeus 1–2,5 m. Kukut taivaansiniset, Ø 5 cm. Kukkii heinäkuusta myöhäiseen syksyyn. Sopii kukkapenkkiin. Lehdet sisältävät C- ja K-vitamiinia sekä inuliinia.

Viljely: Runsaasravinteisessa ja multavassa maassa kasvaa korkeaksi. Kylvö avomaalle varhain toukokuussa tai syyskylvö. Kylmäkäsiteltävä ennen kylvöä. Harvennetaan 20 cm:n välein. Jos halutaan juurisatoa, taimiväli 10 cm.

Korjuu: Juuret korjataan syksyllä ennen pakkasia. Ne raaputetaan, pestään huolellisesti, leikataan pieniksi paloiksi ja kuivataan. Säilytys kuivassa paikassa kangas- tai paperipussissa.

Käyttö: Kuivattu ja paahdettuja juuria käytetään kahvin korvikkeena. Kukkia ja lehtiä voidaan lisätä raakana/tuoreena salaattiin.

Salaattisikuri

(sallatscicoria)

Cichorium intybus Foliosum-Ryhmä

1 g = n. 500 siementä (10–20 g/aari).

Suosittu varsinkin Italiassa ja Ranskassa. Lehtiä käytetään salaatin tapaan. Sisältää runsaasti kalsiumia ja rautaa sekä antioksidantteja.

'Di Bruxelles'

Perinnelajike

annos n. 1 g / 2,40 €

til.no 1296

Erittäin tunnettu ja arvostettu belgialainen salaattisikuri talvihyötöön. Viljelty jo vuodesta 1879-lähtien.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, kalkitussa ja kuoh-

keassa maassa (pH yli 6,5). Kylvetään maan lämmentyä. Harvennetaan 15 cm:n välein.

Käyttö: Lehtiä voi käyttää salaattissa tai vaikka cocktailipalojen pohjana. Maku muistuttaa voikukkaa. Juuret nostetaan syyskuussa kellariin ja hyödetään talvella salaatiksi. Paahdettuja juuria voi käyttää myös kahvin korvikkeena.

'Red Verona Early'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 1185

Voimakkaan punalehtinen, ovaalikeräinen lajike, jolla valkeat ja mehukkaat rapsakat ruodit.

Sinappikaali (rukola)

(senapskål)

Eruca sativa

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 2291

1 g = n. 500 siementä.

Yv. Helppo ja nopeakasvuinen salaatti- ja maustekasvi, jonka jo muinaiset roomalaiset tunsivat. Ruotsissa kasvista käytetään nimeä *italiensk krasse*. Korkeus n. 50 cm. Valkoiset kukat.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa ja kosteassa maassa. Kylvö useita kertoja kesässä. Yölämpötilan tulee olla yli 7 °C. Itää 2-3 viikossa. Riviväli 20 cm, taimiväli 5-10 cm. Voidaan myös kasvattaa versoiksi sisällä ruukussa ympäri vuoden vihanneskrassin tapaan. Itää 20 °C:ssa 5-10 vrk:ssa.

Korjuu: Lehtiä voi korjata 8 viikon kuluttua kylvöstä. Parhaimmillaan ennen kukintaa. Lehdet ovat sitä miedompia, mitä nuorempia ne ovat.

Käyttö: Lehdet sopivat salaatteihin, joihin halutaan kirpeyttä, esim. perunasalaattiin. Kukat sopivat salaattiin ja koristeeksi. Siemeniä voi käyttää sinapin tavoin.

SIPULIT, LAUKAT

(lök)

Allium

1 g = n. 200-300 siementä.

Kv/mv. Osaa viljellään yksivuotisena. Sipuleita on käytetty jo tuhansia vuosia. Kaikki sipulit sisältävät antiseptisiä aineita ja runsaasti B- ja C-vitamiinia.

Hillosipuli

(syltlök)

Allium cepa Hillosipuli-Ryhmä

1 g = n. 290 siementä.

Viljely: Viihtyy auringossa ja kevyessä, vähäravinteisessä maassa. Jos maa on voimakkaasti lannoitettua, sipuleista kasvaa liian suuria säilöntään. Liotetut sie-

menet kylvetään varhain keväällä hajakylvönä mataliin vakoihin.

Korjuu: Kun sipuleiden Ø n. 2 cm. Säilötään mahdollisimman pian korjuun jälkeen, sillä sato kestää huonosti säilytystä. Valo viherryttää sipulin pinnan.

Käyttö: Valkoisista ja pienistä sipuleista valmistetaan etikkasäilykkeitä. Suuret sipulit voi käyttää muuhun ruoanlaittoon. Voidaan käyttää tuoreena tai pakastaa.

'Paris Silverskin'

Perinnelajike

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 1348

Jättisipuli

(jättelök)

Allium cepa Jättisipuli-Ryhmä

Kasvattaminen saanut alkunsa Isossa-Britanniassa. Kookas, mieto ja mehukas sipuli.

Viljely: Kasvu-aika pitkä, vähintään 7-8 kk. Kasvatukseen sopii lämmin, multava, kalkittu ja ravinteikas kasvupaikka (pH yli 6,5). Esikasvatus helmi-maaliskuussa. Voidaan kylvää myöhemminkin, mutta se pienentää sipulien kokoa. Itämislämpötila 20-25 °C. Kun sipulit ovat taimettuneet, alle 20 asteen lämpötila on ihanteellinen. Ulkoilmaan totutetut taimet istutetaan ulos ilmojen lämmentyä. Taimiväli 20-25 cm. Jos taimet ovat kasvaneet liian pitkiksi, lehtiä voi typistää. Syvään istutus saa sipulin venymään pitkänomaiseksi.

Korjuu: Korjataan kesän lopussa vihreänä ja kuorettona. Sato säilyy 0-+1 °C:ssa n. 3 kuukautta.

Käyttö: Sekä lämpimien ruokien valmistuksessa että tuoreena salaateissa. Herkullinen!

'Ailsa Craig'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 1942

Englantilainen lajike. Viljelty vuodesta 1899. Kuori keltainen, maku mieto ja makea. Kasvu-aika n. 115 vrk. Ei vaadi niin lämmintä kasvukautta kuin muut jättisipulit. Sipuli voi painaa 800-1 500 g.

Karhunlaukka

(ramslök)

Allium ursinum

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 1 g / 4,80 €

til.no 2218

1 g = n. 150 siementä.

Mv. Korkeus 15-40 cm. Lehdet muistuttavat kielon lehtiä. Kukkii touko-kesäkuussa valkoisin, miedosti tuoksuvin kukin. Kaikki osat maistuvat ja tuoksuvat

miedolta valkosipulilta. Liitetään ns. luostarikasveihin. Melko hyvä mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Viihtyy puolivarjossa tai varjossa, kosteahkossa ja kalkkipitoisessa maassa. Siemenet vaativat kylmäkäsitelystä. Kylvetään joko syksyllä tai varhain keväällä. Voidaan myös esikasvatuttaa. Kylvös peitetään ohuella mullalla. Viihtyessään leviää nopeasti. Pensaiden alustat ovat mainioita kasvupaikkoja. Voidaan lisätä myös sipuleista.

Käyttö: Käytetään lehdet, kukat ja sipulit sekä vihreät siemenet. Nuoria lehtiä käytetään tuoreena tai pakastettuna.

Kiinansipuli, kiinanruohosipuli

(höstlök, kinesisk gräslök)

Allium tuberosum

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 2298

1 g = n. 300 siementä.

Mv. Kotoisin Aasian koillisosista. Viljelty Kiinassa jo yli 2 000 vuotta. Euroopassa tunnettiin aikaisemmin koristekasvina. Kasvaa mätästäten ruohosipulin tapaan. Hidaskasvuinen. Lehdet pitkät, kapeat ja litteät. Valkoiset kukkavanat kasvavat 40–50 cm:n mittaisiksi. Kaikki osat maistuvat valkosipulille.

Viljely: Aurinkoinen tai puolivarjoinen paikka. Esikasvatusta maaliskuussa ruukussa. Itää 20 °C:ssa 5–10 vrk:ssa. Avomaakylvö touko–kesäkuussa. Itää 2–3 viikossa, kun yölämpötila on yli 13 °C. Myös syyskylvö mahdollinen.

Korjuu: Keväästä syksyyn.

Käyttö: Ruohosipulin tapaan. Lehtiä ja nuppuisia kukkia käytetään esim. salaateihin, keittoihin ja kastikkeisiin. Avautuneet kukat koristeellisia. Voidaan pakastaa.

Pillisipuli, talvisipuli

(piplök)

Allium fistulosum

1 g = n. 600 siementä.

Mv. Kotoisin Altain tienoilta, josta tuotiin keskiajalla Eurooppaan. Pohjolassa ollut yleinen 1700- ja 1800-luvun säätyläisten keittiöpuutarhoissa. Ruotsissa kasvatettu turvekatoilla. Kasvaa tupasmaisesti. Aikainen ja talvenkestävä. Melko hyvä mesikasvi päiväperhosille!

Viljely: Kevyesti lannoitettu maa. Kylvö maaliskuussa ruukkuun tai avomaalle, kun maan lämpötila 18–20 °C. Kylvösyvyys 1 cm. Itää parissa viikossa. Lopullinen taimiväli 25 cm. Kastelu vain pitkinä poutakausina. Uudelleenistutus ja jako keväällä joka 3. tai 4. vuosi.

Korjuu: Lehtiä voi kerätä miltei ympäri vuoden, kunhan ei korjata koko kasvustoa. Kasviin jätetään 4 cm:n tyngät.

Käyttö: Varsia, sipuleita ja kukkia käytetään muiden sipulien tapaan. Herkullista salaateissa! Voi pakastaa.

'Freddy'

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 2108

Kutsutaan Saksassa "ikuisuussipuliksi". Kylmänkestävä.

Purjo

(purjolök)

Allium porrum

1 g = 300–400 siementä.

Kv. tai mv. Suomessa viljellään yksivuotisena. Kotoisin Lähi-idästä ja Välimeren maista. Viljeltiin jo muinaisessa Egyptissä, Kreikassa ja Roomassa. 1600-luvun loppupuolella purjoa alettiin viljellä myös Suomessa. Jalostettu villipurjosta, jota kasvaa Välimeren alueelta aina Gotlantiin saakka. Sisältää paljon C-vitamiinia.

Viljely: Kylvetään maaliskuussa ruukkuun. Itää 20 °C:ssa 5–10 vrk:ssa. Kasvatuslämpötila 10–15 °C. Karaistut taimet istutetaan kesäkuun alussa ulos hieman entistä syvempään. Hyvin lannoitettu, kalkittu ja muokattu maa. Lannoitus annetaan useassa erässä. Riviväli n. 50 cm, taimiväli 15–20 cm. Jos haluaa kasvattaa minikokoisia purjoja, taimet istutetaan tiheään. Taimet mullataan myöhemmin, jotta saadaan pitkä valkea varsi. Taimen ympärille voi laittaa myös paperihylsyn.

Korjuu: Voimakas juuristo. Korjataan lapion avulla.

Säilytys: Talveksi pakastetaan tai viedään hyvään kellarin. Kestää jäätyä; voidaan istuttaa laatikoihin, jättää ulos talveksi ja ottaa sulamaan erä kerrallaan.

Käyttö: Mieto ja monikäyttöinen. Murskattuja lehtiä voi käyttää lievittämään hyönteisten pistoja.

'Hannibal'

Luomusiemen, biodynaaminen siemen

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 1219

Saksalainen syyspurjo. Kasvu aika n. 90 vrk. Voimakas kasvuinen, valkoinen osa 20–22 cm, ei paksuunnu tyvestä. Korkea kuiva-ainepitoisuus parantaa kylmänkestävyyttä ja säilyvyyttä. Helppo puhdistaa mullasta. Sato on sekä tasa- että korkealaatuista. Terve ja satovarma lajike!

Ruoholaukka, ruohosipuli

(gräslök)

Allium schoenoprasum

1 g = n. 800 siementä.

Mv. Kotoisin Keski-Aasiasta. Kiinassa tunnettu ainakin

4 000 vuotta. Euroopassa viljelty 1500-luvulta lähtien. Kukat aromikkaita, lehdet sisältävät rautaa sekä A- ja C-vitamiinia. Melko hyvä mesikasvi monille päiväperhosille. Laukkayökkösen ainoa tunnettu ravintokasvi!

Viljely: Kylvö keväällä maahan. Puolivarjoinen paikka. Itää 10–14 vrk:ssa. Alin itämislämpötila 4 °C. Kylvöstä sadonkorjuuseen kuluu 80–100 vrk. Jaetaan 3–4 vuoden välein.

Korjuu: Mätäs leikataan pari kertaa kesässä, jätetään 4 cm:n tyngät. Kukkia kerätään salaatteihin.

Käyttö: Lehdet mausteeksi tuoreena tai pakastettuna. Pienet kukat sopivat ruokien mausteeksi ja koristeeksi, kukinnot kuivakukaksi.

'Schmitt'

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 2297

Tanakka ja tiivis kasvutapa. Sopii hyvin ruukku- ja parvekeviljelyyn.

Vihersipuli

(salladslök)

Allium cepa Vihersipuli-Ryhmä

1 g = 300–500 siementä.

Nimitystä käytetään sipuleista, jotka korjataan nuorina. Pillisipulit sopivat myös erinomaisesti 'vihersipuleiksi'.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasmultaisessa maassa. Avomaakylvö varhain keväällä. Itää parissa viikossa. Koska tavoitteena on runsas naattisato, tyypeä voi antaa enemmän kuin tavalliselle sipulille. Multaaminen pidentää valkoista vartta.

Korjuu: Satoa voi alkaa korjata n. 6–8 viikkoa kylvöstä.

Käyttö: Salaatteihin, wokiin yms. Herkullinen!

'White Utah Jumbo'

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 1017

Keskimyöhäinen lajike, jolla pyöreä, mehukas ja makea valkoinen sipuli. Soveltuu parhaiten tuorekäyttöön. Varastointikestävyys keskitasoa. Mieto ja aromikas, sopii hyvin salaatteihin raakana!

Soijapapu (soija)

(sojaböna)

Glycine max

Yv. Yksi vanhimmista viljelykasveista. Kauniin vaaleanvihreä papu sisältää erittäin runsaasti proteiineja. Vaatii aurinkoisen ja lämpimän paikan. Ehtii tuottaa satoa lämpimänä kesänä. Kokeilijoille.

'Green Shell'

Luomusiemen

annos n. 10 g / 4 €

til.no 1879

Aikainen lajike on iso parannus vanhoihin lajikkeisiin.

Viljely: Maa vettä läpäisevä, multava ja kompostilla parannettu. Esikasvatus poteissa varmistaa sadon viileänä kesänä. Suorakylvö maan lämmentyä toukokuun lopulla tai kesäkuussa. Maan lämpötilan tulee olla 12–14 astetta. Kylvösyvyys 2–4 cm, taimiväli 15 cm, riviväli 50 cm. Penkki kannattaa peittää harsolla.

Korjuu ja säilytys: Korjataan vähitellen elo-syyskuussa, kun siemenet ovat pullistuneet. Paras säilöntätapa on pakastaminen ryöpätyttyä. Siemeniä voi myös kuivata.

Käyttö: Nuoret palot voi käyttää kokonaisina. Palot tai siemenet keitetään tuoreeltaan suolavedessä n. 10 min.

Soodajääpäivikki, jääruoho

(isört)

Mesembryanthemum crystallinum

annos n. 0,1 g / 2,70 €

til.no 1214

1 g = n. 1 300 siementä.

Yv. Kotoisin Afrikan eteläosista. Kasvaa matalana ja haaroittuu runsaasti. Vaaleanvihreät, mehevät lehdet suotuisissa olosuhteissa 8–12 cm:n pituisia. Lehdissä ja varsissa on kimmeltäviä suolakiteitä. Melko harvinaisen salaattikasvi.

Viljely: Kasvualustan tulee olla ravinteikasta. Taimikasvatus huhtikuun loppupuolella. Vaatii paljon lämpöä ja valoa. Soveltuu myös kasviuoneeseen, ruukkuviljelyyn lasitetulle parvekkeelle tai lämpimälle seinustalle. Taimiväli rivissä 15–25 cm. Jos kasvin saa säilymään talven yli viileässä, se kukkii toisena vuonna valkoisin, kaunokaista muistuttavin kukin.

Korjuu: Sadoksi korjataan lehtiä tai 6–10 cm:n mittaisia verson latvoja. Ensimmäinen sato saadaan n. 2 kk:n kuluttua istutuksesta. Kasvattaa jatkuvasti uusia lehtiä.

Käyttö: Tuoreena salaattiin ja koristeeksi. Maku on aika mieto, hitusen sitruunaan vivahtava ja jonkin verran suolainen. Lehden rakenne on rapean mehukas.

Tarhamaltsa

(trädgårdsmålla)

Atriplex hortensis

1 g = n. 150 siementä.

Yv. Kutsutaan myös tarhasavikaksi. Euroopan vanhimpia keittiökasveja. Kreikkalaiset viljelivät sitä parisataa vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Pohjoismaihin sen tiedetään tulleen 1100-luvulla. Tiedetään villiintyneen vanhoissa puutarhoissa. Suomessa viljelty koristekasvinakin. Haaroittuu runsaasti, korkeus 0,5–2 m. Nopeakasvuinen, vaatimaton ja pakkasenkestävä. Kasvista on sekä verenpunainen että kellertävä muunnos.

Viljely: Vaatii ravinnepitoisen maan. Kylvetään aikaisin

kevääällä, syyskylvökin onnistuu. Kukka-aiheet on syytä katkaista, koska kukkimisen jälkeen lehdet muuttuvat karvaiksi. Runsas kukinta tuottaa paljon siemeniä ja pikkutaimia. Kylvön voi myös uusia.

Korjuu: Sadonkorjuun voi aloittaa, kun lehtiä on 7. Parhaimmillaan lehdet ovat kesän alussa. Jatkuva lehtien kerääminen tuottaa satoa pitkälle kesään.

Käyttö: Sisältää hieman oksaalihappoa, joten ryöpääminen tarpeen. Käytetään pinaatin tavoin.

'Red Plum'

annos n. 1 g / 2,40 €

til.no 3093

Korkeus n. 0,5–2 m. Näyttävä. Koko kasvi on väriiltään verenpunainen. Haaroittuu runsaasti.

Tarharaparperi

(rabarber)

Rheum × hybridum

1 g = 60–100 siementä.

Mv. Kuuluu tatarikasveihin. Ruotsalainen lääkäri Peter Jonas Bergius kasvatti sitä ruoaksi ensimmäisenä Pohjoismaissa 1700-luvulla. Sisältää oksaalihappoa.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa. Maan tulee olla runsasmultaista, mielellään hieman savipitoista, vettä läpäisevää ja runsasravinteista. Kylmäkäsitellyt siemenet kylvetään maalishuhtikuussa. Itää 18 °C:ssa 4–14 vrk:ssa. Taimet istutetaan 90 cm:n välein. Vuosihoitona aikainen lannoittaminen on tärkeää, koska kasvu alkaa jo +4 asteen tienoilla. Ensimmäisen sadonkorjuun jälkeen voi antaa lisälannoitteena esim. nokkoskäytettä. Kehittyvät kukkavarret on hyvä poistaa, sillä valkoiset kukinnot vähentävät seuraavan vuoden satoa. Lehtiruodeissa voi näkyä varsioykkösen toukkien aiheuttamia hyytelömäisiä pisaroita. Toukat syövät varret ontoiksi. Viottuneet ruodit on hävitettävä.

Korjuu: Juhannukseen asti. Ruodit nykäistään maasta hieman kiertäen. Lehtien keskellä olevaa silmua ei saa vahingoittaa eikä ruoteja pidä katkaista veitsellä, koska haavapintaan voi iskeä taudinaiheuttajia. Kaikkia lehtiä ei saa kerralla korjata. Ainakin kymmenen lehteä on jätettävä keräämään voimia seuraavaa satokautta varten.

Käyttö: Piirakoihin, keittoihin, kiisseleihin, mehuihin ja chutneyhin.

'Glaskins Perpetual'

Perinnelajike

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 1285

Kirkkaan punaruotinen nopeakasvuinen ja näyttävä perinnelajike. Runsassatoinen ja viljelyvarma.

'Victoria'

Perinnelajike

annos n. 1 g / 3,20 €

til.no 1286

Vanha, tunnettu lajike. Meillä eniten viljelty. Saanut nimensä Englannin Victoria-kuningattaren mukaan. Nopeakasvuinen, melko aikainen ja runsassatoinen. Varret pitkiä, alaosastaan punertavia. Maku erinomainen. Oksaalihappopitoisuus keskinkertainen. Kukkii ahkerasti.

TOMAATTI

(tomat)

Solanum lycopersicum

Yv. Kotoisin Etelä-Amerikasta. Tuotu Eurooppaan 1500-luvulla. Aluksi kasvatettiin koristekasvina, hedelmiä uskallettiin syödä vasta 1800-luvulla. Suomessa kasvatusta aloitettiin 1900-luvun alussa. Ennen vanhaan kasvia kutsuttiin "lemmenomenaksi". Viheissä osissa on lyhyitä rauhaskarvoja, joista johtuu kasville ominainen tuoksu. Hedelmät sisältävät karoteenia ja lykopenia.

Viljely: Tomaatti rakastaa lämpöä ja aurinkoa. Vaatii hyvin lannoitetun, fosforipitoisen ja multavan kasvupaikan. Liika typpi huonontaa makua ja lisää alttiutta kasvitaudeille. Esikasvatus 7–8 vk ennen istutusta eli kylvö maaliskuun puolivälistä huhtikuun puoliväliin. Itää parhaiten 22–26 asteessa. Itämisaika 5–10 vrk. Paras taimikasvatustilapöytä 18 °C. Uudelleenistutus entistä syvempään. Ennen ulos istutusta taimia on karaistava 8–10 päivää. Tasainen kastelu ja ruohokate hyväksi. Sivuviersot eli varkaat poistetaan runkotomaateista. Myös tiheistä pensastomaateista kannattaa harventaa sivuviersoja. Latvotaan loppukesällä, jotta voima jää hedelmien kehittymiseen.

Käyttö: Tuoreena. Voidaan pakastaa tai valmistaa esim. ketsuppia. Raa'at, väriiltään jo vaalenneet tomaatit voi kypsyttyä sisällä tai säilöä etikallimeen. Tomaatin vihreät osat, kuten tummanvihreät hedelmät, lehdet ja varret, ovat myrkyllisiä.

Kirsikkatomaatit

(körsbärtomat, cocktailtomat)

'Black Cherry'

Perinnelajike, biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40 €

til.no 1083

Harrasteviljelijöiden suosima runkotomaatti.

Tumman kirsikanpunaiset hedelmät muuttuvat kypsyyssään upean suklaanruskeiksi. Hedelmät ovat aromikkaita ja makeita, Ø n. 2,5 cm. Eivät halkeile helposti.

'Goldiana'

Uutuus, biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1043

Tämä kauniin oranssihedelmäinen kirsikkatomaatti muodostaa pyöreät noin 20 g painavat hedelmät. Runkotomaatti kasviuoneeseen tai lämpimälle paikalle avomaalle. Satoisa ja viljelyvarma.

'Green Grape'

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1035

Kasviuoneviljelyyn soveltuva kirsikkatomaattilajike, voi kokeilla myös avomaalla. Vihreänkeltaiset pyöreänpitkulaiset, noin 20 g painavat hedelmät ja limenvihreä malto. Ei kovin korkeaksi kasvava runkotomaatti, joka kasvattaa runsaan ja rehevän kasvuston, jota kannattaa tarvittaessa tukea.

'Pearshaped Yellow'

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 4,40€ til.no 1704

Keltainen erittäin makea päärynänmuotoinen kirsikkatomaatti. Kasvatus kasviuoneessa tai suojaisella, aurinkoisella seinustalla. Runkotomaatti.

'Sungold' F1

annos n. 10 siementä / 4,40€ til.no 1040

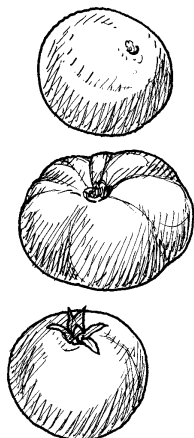
Runkotomaatti kasviuoneeseen tai lämpimälle seinustalle. Suosittu lajike. Oranssinpunaiset hedelmät ovat makeita, paino 10–15 g. Satoa myöhäiseen syksyyn.

'Trixi'

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1720

Runkotomaatti, vaatii vähän kasvutilaa. Soveltuu myös avomaalle. Terve ja hillittykasvuinen. Makeat, kirrkaanpunaiset ja soikeahkot hedelmät painavat n. 20 g.

'Zuckertraube'

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1310

Runkotomaatti kasviuoneeseen tai suojaiselle, aurinkoiselle seinustalle tai parvekkeelle. Roteva ja isoja terttuja tekevä. Punaiset hedelmät maistuvat aromikkailta.

PENSASTOMAATIT

'Principe Borghese'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1071

Tämä pensastomaatti on italialainen perinnelajike. Lihaiset, vähäsiemeniset, pienehköt luumunmalliset hedelmät ovat ohutkuorisia, makeita ja aromikkaita. Käytetään usein aurinkokuivattuna.

RUNKOTOMAATIT

'Ananas'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1006

Runkotomaatti. Erittäin näyttävät ja kookkaat noin 400–500 g painavat, litteän pyöreät hedelmät, joissa keltaoranssi kuori. Keltainen hedelmäliha, jossa oransseja vivahteita. Hedelmä tiivis, mehukas ja lihaisa.

'Black Plum'

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40€ til.no 1386

Runkotomaatti kasviuoneviljelyyn. Mahonginruskeat, päältä hiukan vihertävät luumunmalliset hedelmät.

'Black Russian'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 4,40€ til.no 1031

Reheväkasvuinen runkotomaatti kasviuoneviljelyyn. Mahonginväriäinen hedelmä sopii esim. salaatteihin ja kastikkeisiin.

'Matina'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90€ til.no 1304

Runkotomaatti, joka soveltuu sekä avomaalle että kasviuoneviljelyyn. Lehdistö muistuttaa perunan lehtiä. Kirrkaanpunaiset, pyöreät hedelmät, joiden paino noin 50–80 g.

'Moneymaker'

demeter

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,90 €**til.no 1919**

Vanha englantilainen runkotomaatti kasvihuoneeseen. Terve ja keskiaikainen, kasvu aika n. 75 vrk. Hedelmät pyöreitä ja punaisia. Paino 70–80 g. Runsassatoinen huonoissakin oloissa.

'Primabella'

demeter

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 3,40 €**til.no 1921**

Avomaalle soveltuva runkotomaatti. Tämä kirsikkatomaattilajike on maultaan makean kirpeä ja aromikas. Hedelmät painavat noin 30 g.

'Ruthje'

demeter

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,90 €**til.no 1722**

Kasvihuoneeseen sopiva runkotomaatti. Tiivis kasvutapa. Kirkkaanpunaiset, hieman sydämenmuotoiset ja ohutkuoriset hedelmät painavat 40–55 g. Maku poikkeuksellisen hyvä!

'Sibirjak'

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90 €**til.no 1773**

Nopeakasvuinen, kestävä runkotomaatti. Menestyy epävakaisissa oloissamme. Suojaisessa paikassa ulkona kasvaa n. metrin korkuiseksi, kasvihuoneessa hieman korkeammaksi. Suuret hedelmät painavat n. 80 g.

'Sonnenherz'

Luomusiemen

annos n. 10 siementä / 2,90 €**til.no 1944**

Pihvitomaatti, jolla on isot sydämenmuotoiset oranssin-keltaiset hedelmät, jossa häivähdyks punaa. Hedelmät painavat 250 - 350 grammaa. Herkullinen, aromaattinen ja makea maku.

'Tigerella'

Perinnelajike

annos n. 10 siementä / 2,40 €**til.no 1719**

Aikainen englantilainen runkotomaatti kasvihuoneeseen tai lämpimälle ja suojaisalle seinustalle. Kasvu aika n. 70 vrk. Tunnetaan myös nimellä 'Mr. Stripey'. Erityisen kaunis hedelmä: punaisella pohjalla oranssit raidat. Hedelmät ovat tasakokoisia, paino 80–90 g. Maku erinomainen. Terve ja suurisatoinen.

'Voyage'

Perinnelajike

aannos n. 10 siementä / 3,40 €**til.no 1012**

Vanha intiaanien perinnelajike Guatemalasta. Tämän runkotomaatin hedelmät ovat näyttävät, erikoisen muotoiset, kuin rypäs toisiinsa kiinnittyneitä pikkutomaatteja. Hedelmän paino noin 100–150 g. Todellista silmänruokaa!

'Wladiwostok'

demeter

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 siementä / 2,90 €**til.no 1718**

Avomaan pihvitomaatti. Vanha runkotomaattilajike, jolla pyöreän litteät kirkkaan punaiset hedelmät läpimitaltaan n. 5–6 cm.

'Zlatava'**annos n. 10 siementä / 2,90 €****til.no 1249**

Pyöreähköt, sydämenmuotoiset hedelmät painavat n. 80 g. Hedelmän kuori on oranssi, sisus punainen. Herkullinen ja näyttävä siivutettuna.

YRTIT

Yksivuotiset ja monivuotiset

Aitokissanminttu (kattmynta)*Nepeta cataria*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 2,90 € **til.no 2330**

1 g = n. 1 500 siementä.

Mv. Korkeus 50–100 cm. Kukinnot valkoiset tai hieman punertavat. Kissat kierivät mielellään kasvin päällä. Hyvä mesikasvi. Houkuttelee päivä- ja yöperhosia.**Viljely:** Hyvä talvenkestävyys kuohkeassa ja vettä läpäisevässä maassa. Esikasvatus huhtikuussa tai kylvö suoraan avomaalle touko–kesäkuussa. Itää 18 °C:ssa 1–2 viikossa. Kylväytyy.**Käyttö:** Hyvä teekasvi. Koko kasvi voidaan kuivata. Rohdoskäytössä rauhoittava yrtti, joka lievittää katarri-oireita. Kissanleluihin.**'Lemony', sitruunakissanminttu***Nepeta cataria* ssp. *citriodora***annos n. 0,5 g / 2,70 €** **til.no 2452**

Tunnetaan Euroopassa nimellä valkamelissa. Lehdissä miellyttävä sitruunantuoksu, joka säilyy kuivattunakin. Erinomainen teeyrtti.

AJURUOHOT (timjan)*Thymus***Kangasajuruoho** (backtimjan)*Thymus serpyllum*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,1 g / 2,70 € **til.no 2390**

1 g = n. 5 000 siementä.

Mv. Matala puolivarpu, korkeus n. 5 cm. Kukat ruusunpunaiset. Sopii kivikkopuutarhaan. Erinomainen mesikasvi ja tärkeä perhostoukkien ravintokasvi.**Viljely:** Aurinkoinen kasvupaikka, hiekkainen, läpäisevä maa. Ei vaadi kylmäkäsitteilyä. Esikasvatus huhti–toukokuussa tai kylvö maahan touko–kesäkuussa. Siemeniä ei peitetä. Itää 20 °C:ssa 5–10 vrk:ssa.**Korjuu:** Lehtiä ja latvaversoja leikataan kukinnan alkaessa. Maku säilyy hyvin kuivattuna.**Käyttö:** Mausteena mm. vihannesten, kanan ja kalan kera. Sisältää desinfiivia eteerisiä öljyjä, joten käytetään mm. yskänlääkkeissä ja limaa irrottavana teenä.**Tarha-ajuruoho, timjami** (kryddtimjan)*Thymus vulgaris*

Luomusiemen, Hyönteiskasvi

annos n. 0,2 g / 2,90 € **til.no 2391**

Kotoisin Välimeren länsiosista. Korkeus 10–30 cm. Kukat vaaleanpunaiset, violetit tai valkoiset. Vanha, perinteinen rohtokasvi. Kasvatus läpäisevässä maassa kivikossa tai ruukussa. Taimiväli 20 cm. Talvehtii huonosti, sillä on arka märkyydelle ja kevättalven aurinolle. Voidaan talvettaa sisällä ruukussa valoisassa ja viileässä.

BASILIKAT (basilika)*Ocimum*

1 g = n. 700 siementä.

Mv. Suomessa kasvatetaan yksivuotisena. Kotoisin Intiasta. Pensasmainen, korkeus 30–50 cm. Kymmeniä eri lajeja ja lajikkeita. Toisaalta pidetty pahuuden, toisaalta ilon, rakkauden ja onnen yrttinä.**Viljely:** Viihtyy hyvin lannoitetussa, hikevässä ja ilmavassa mullassa, lämpimässä ja tuulettomassa paikassa, kuten kasvihuoneessa, parvekkeella tai lavassa. Kylvetään 2–4 siementä ruukkuunsa. Kylvös peitetään ohuelti. Itää 20 °C:ssa 1–2 viikossa. Taimet latvotaan, kun niissä on muutama pari kasvulehtiä. Taimien karaisu on tärkeää ennen lopullista ulos viettä. Viileänarka kasvi, joka kärsii jo alle 10 asteen lämpötilasta. Ulkokasvatus onnistuu vain lämpiminä kesinä Etelä-Suomessa ja mieluiten kasvuharson alla. **Korjuu:** Nuoria lehtiä ja latvoja kerätään pitkän kesää. Pääsato korjataan, kun kukintojen alimmat kukat ovat auki. Lehtien kuivaus alle 35 °C:ssa. Parhaiten aromi säilyy pakastettaessa.**Käyttö:** Parasta tuoreena. Sopii lähes kaikkiin ruokiin ja vähentää suolan tarvetta. Siemeniä käytetään Chartreuse-likööriin. Lääkeyrttinä on käytetty mm. ruoansulatushäiriöihin.**Isolehtinen basilika, mämmuttibasilika****annos n. 0,2 g / 2,70 €** **til.no 2669**

Tunnetaan myös nimellä napolilainen basilika. Isot hieman ryppyiset ja lehmüksenvihreät lehdet. Aromiltaan yksi hienoimmista lajikkeista. Vaatii runsaasti lämpöä.

'Lettuce Leaf'

Uutuus

Annos n. 0,2 g / 2,70 €**til.no 2013**

Suosittu italialainen, suurikokoinen ja voimakaskasvuisen basilika. Suuret lehdet voivat suotuisissa oloissa kasvaa jopa kämmenen kokoiseksi. Lehdet vaaleahkon vihreät, poimuiset ja erittäin aromaattiset.

Kanelibasilika*Ocimum basilicum***'Cinnamon'**

Luomusiemen

annos n. 0,2 g / 2,70 €**til.no 2453**

Korkeus n. 55 cm. Kukat punaiset. Makeahko kanelin tuoksu, joka säilyy hyvin kuivattuna. Sopii hienosti omenaruokiin. Kaunis koristekasvinakin.

Maustebasilika

(basilika)

*Ocimum basilicum***'Genoveser'****annos n. 0,2 g / 2,70 €****til.no 2310**

Italialainen, suosittu ja nopeakasvuinen maustebasilika. Maailman eniten viljelty basilika. Tummanvihreät lehdet ja voimakas aromi.

Pikkubasilika

(småbladig basilika)

Ocimum basilicum subsp. *minimum***'Minette'****annos n. 0,2 g / 2,70 €****til.no 2756**

Kaunis, tiiviin pallomainen pikkubasilika, korkeus n. 30 cm. Sopii hyvin ruokkuviljelyyn. Aromi erittäin voimakas, hedelmäinen.

Punalehtinen basilika*Ocimum basilicum*

Luomusiemen

annos n. 0,2 g / 2,70 €**til.no 2002**

Kauniin purppuranpunaiset lehdet. Maku erinomaisen aromikas. Silmäruokaa.

Pyhäbasilika

(helig basilika)

*Ocimum tenuiflorum***annos n. 0,2 g / 2,70 €****til.no 2011**

Thaimaassa lajia kutsutaan pippuribasilikaksi, Intiassa tulsiksi. Viljellään buddhalaisten temppelien ympärillä. Pensasmainen ja tanakka kasvusto. Varret tummanpunaiset, kukat punertavat. Lehtien maku muistuttaa pippuria. Syödään kuumennettuna.

Sitruunabasilika

(citronbasilika)

Ocimum basilicum 'Citriodorum', 'Lemon'

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,2 g / 2,70 €**til.no 2711**

Korkeus n. 35 cm. Sopii hyvin ruokkuviljelyyn. Sitruunantuoksuiset pienehköt lehdet, kukat valkoiset. Raikkaat lehdet sopivat salaatteihin ja jälkiruokiin erityisesti jäätelön kera.

Thaibasilika*Ocimum basilicum* var. *thyrsoflora*

Luomusiemen

annos n. 0,2 g / 2,70 €**til.no 2012**

On tavallista basilikaa hieman tanakampi ja pensasmaisempi. Korkeus n. 40 cm. Paksulehtisyys parantaa viileyden sietoa. Varret punertavat, kukinnot purppuranpunaiset. Voimakkaan mausteinen maku muistuttaa sekä kanelia että anista.

Huiskuvuoriminttu

(kranspräriemynta)

Pycnanthemum pilosum

Hyönteiskasvi

annos n. 0,1 g / 2,90 €**til.no 2748**

1 g = n. 800 siementä.

Mv. Korkeus 50–90 cm. Kapeat lehdet tuoksuvat mintulle. Kukat valkoiset. Erinomainen mesikasvi.

Viljely: Viihtyy auringossa, tavallisessa puutarhamaassa. Esikasvatus maaliskuuhun. Itää 20 °C:ssa 1–2 viikossa.

Käyttö: Hieno ja arvostettu teeyrtti. Käytetään piparmintun tavoin.

Etelänarnikki

(slättergubbe)

Arnica montana

Uutuus, luomusiemen

annos n. 0,1 g / 4 €**til.no 3059**

Mv. Vanha, miellyttävän tuoksuinen, mykerökukkainen rohdos- ja lääkekasvi, jonka keltaiset kukat nousevat

noin 30–50 cm korkeudelle matalasta, tyviruusuke-
maisesta lehdistöstä. Kukinta heinäkuussa.

Viljely: Esikasvatus keväällä maaliskuulta alkaen kyl-
väen ruukkuihin, tai avomaakylvö toukokuulla. Myös
syyskylvö mahdollinen. Kylmäkäsitteily voi vauhdittaa
itämistä. Kasvupaikka: lämmin ja aurinkoinen. Luontai-
sesti Keski-Euroopan vuoristossa kasvava etelänar-
nikki hyötyy hiekka- ja kalkkipitoisesta kasvualustasta.

Käyttö: Kasvien juurta ja kukkia on käytetty ulkoisesti
erilaisiin iho-oireisiin, kuten mustelmiin, ruhjeisiin, tur-
votuksiin ja palovammoihin.

IISOT (agastache)

Agastache

Hyönteiskasvi

Mv. Mauste-, lääke-, tee-, mesi-, perhos- ja koriste-
kasveja. Hyvin miellyttävä lakritsin tai aniksen aromi.

Viljely: Viihtyy lämpimällä ja aurinkoisella paikalla
hiekkapitoisessa maassa. Esikasvatus maalishuh-
tikuussa. Itää 18–24 °C:ssa parissa viikossa. Kestää
kuivuutta. Kukkii jo ensimmäisenä vuonna. Talvella voi
peittää havuilla.

Korjuu: Latvaversot täyskukinnan aikaan heinäkuun
lopulla. Kuivataan.

Käyttö: Teesekoituksiin esim. mintun ja sitruuname-
lissan kanssa. Kukat ja lehdet sopivat jälkiruokiin,
leivonnaisiin ja koristeeksi. Iisoilla voidaan maustaa
omena- ja karviaishillot sekä keitot ja kiisselit. Käytetty
rohtona mm. ruuansulatusvaikeisiin. Kaunis leikko- ja
kuivakukka.

Kesäiiso (sommaranisop)

Agastache cana

'Heather Queen'

annos n. 0,1 g / 3,40 € til.no 2115

Korkeus n. 85 cm. Lilat kukat.

Koreaniiso (koreansk anisop)

Agastache rugosa

annos n. 0,2 g / 2,90 € til.no 2114

1 g = n. 1 500 siementä.

Korkeus n. 90 cm. Sinikukkainen. Lakritsinen aromi.
Mausteeksi liha- ja jälkiruokiin.

'Alba'

annos n. 0,2 g / 2,90 € til.no 2616

Korkeus n. 90 cm. Valkokukkainen. Lakritsinen aromi.

Yrtti-iiso, anisiiso (anisop, (indianmynta)

Agastache foeniculum

annos n. 0,2 g / 2,70 € til.no 2125

1 g = n. 2 700 siementä.

Mv. Talvehtiminen usein heikkoa, joten viljellään usein
yksivuotisena. Reheväkasvuinen ja jäykkävartinen, kor-
keus 80–100 cm. Violetit kukinnot. Yrtti-iiso on syntynyt
kasvinjalostuksen tuloksena.

Viljely: Aurinkoinen, kuohkeamultainen paikka. 4 viikon
esikasvatus huhti-toukokuussa tai kylvö avomaalle
kesäkuussa maan lämmettyä. Taimiväli 40 x 40 cm.

(Rohto)iisoppi (isop)

Hyssopus officinalis

Hyönteiskasvi

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Munkit toivat kasvin keskiajalla Etelä-Euroopasta
Pohjolaan. Puolipensas. Korkeus n. 45 cm. Lehdet
kapeat. Pitkät kukinnot siniset, valkoiset tai vaalean-
punaiset. Hyvä mesikasvi.

Viljely: Aurinkoinen, kalkittu kasvupaikka. Kylvö maal-
is-
kuussa ruukkuun, ulos toukokuun puolivälin jälkeen tai
syyskylvö. Itää 20 °C:ssa 5–10 vrk:ssa. Taimiväli 20 cm
ja riviväli 30 cm. Laaja juuristo. Kasvusto hyvä leikata
keväällä. Kasvusto uusitaan 4–5 vuoden välein, sillä van-
hetessa kasvuvoima heikkenee.

Korjuu: Satoa voi korjata pitkän kesää. Tuoreena mie-
dompi kuin kuivattuna.

Käyttö: Lehtiä voi käyttää tuoreena salaatteihin sekä
liha-, kala- ja munaruokiin. Sopii myös boolin ja likööri-
mausteeksi sekä teehen. Kuivatut lehdet ja kukat tuoksu-
sekoituksiin. Kaunis reunuskasvi ja kuiva- ja leikko-
kukka. Käytetään myös hajuvesi-, lääke- ja likööri-
teollisuudessa. Käytetty ennen mm. vilustumis-
oireiden lievittämiseen ja vatsavaivoihin. Ei saa käyttää raskau-
den aikana.

Sinikukkainen iisoppi

annos n. 0,5 g / 2,40 € til.no 2128

Öljypitoisuus suurempi kuin valkoisessa ja punaisessa
muodossa. Tavallisin.

Vaaleanpunakukkainen iisoppi

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 2708

Valkokukkainen iisoppi

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 2709

Iltahelokki (nattljus)*Oenothera biennis*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 2728**

1 g = n. 2 100 siementä.

Kv. Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Tuotiin Eurooppaan jo vuonna 1619. Korkeus 50–100 cm. Kukinta alkaa kesäkuun alkuun. Keltaiset tuoksuvat kukat avautuvat illansuussa.**Viljely:** Viihtyy auringossa, lämpimässä ja vettä läpäisevässä maassa. Kylvetään suoraan avomaalle. Siementä ei peitetä. Itää valossa 3–4 viikossa. Myös syyskylvö mahdollinen. Kukkii toisena vuotena.**Käyttö:** Lääkekasvi. Rohtona on käytetty versoja, juurta ja siemeniä mm. yskään ja hormonaalisten vaivojen hoitoon sekä ulkoisesti haavoihin ja ihottumiin. Käytöstä ei tunneta haittavaikutuksia. Kypsät, kellanruskeat siemenet sisältävät tyydyttymättömiä rasvahappoja. Pohjois-Amerikan alkuperäiskansat käyttivät lehtiä, varsia ja juuria vihanneksena. Punertavat juuret voidaan keittää palsternakan tavoin. Hyvä mesikasvi yöperhosille.**Isohirvenjuuri** (ålandsrot (alant))*Inula helenium*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,3 g / 4 €**til.no 2315**

1 g = n. 550 siementä.

Mv. Kotoisin Keski-Aasiasta. Tunnettiin jo 500 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Meilläkin viljelty vuosisatoja rohto- ja koristekasvina. Roteva, kukkiessaan parimetrinen kasvi. Kukut keltaiset (Ø n. 6 cm).**Viljely:** Viihtyy kuohkeassa, ravinteikkaassa, kalkitusua ja kosteutta pidättävässä maassa. Kylvö avomaalle kesäkuussa. Siemeniä ei peitetä, sillä itää valossa 1–3 viikossa. Myös syyskylvö mahdollinen. Kukkii kylvöä seuraavana kesänä.**Korjuu ja käyttö:** Nyrkinmuotoiset, 2–3-vuotiaat juuret nostetaan syksyllä, viipaloidaan ja kuivataan. Juurakkoa on käytetty keitteenä vilustumisoiireisiin. Käytetään myös liköörimausteena. Erinomainen mesikasvi perhosille!**Japaninyrttiputki (mitsuba)** (mitsuba)*Cryptotaenia japonica***annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 2667**

1 g = n. 430 siementä.

Mv. Viljellään yleensä yksivuotisena. Korkeus n. 35 cm. Lehdet isot, kolmisormiset, muistuttaa sileälehtistä persiljaa. Kukut ovat pienet ja valkoiset. Käytetään

Kaukoidän keittiöissä. Maku hieman havumainen. On talvehtinut ainakin III-vyöhykkeellä.

Viljely: Puolivarjainen, kostea, runsasravinteinen maa. Taimikasvatus maalishuhtikuussa nopeuttaa satoa. Itää +15 °C:ssa 8–14 vrk:ssa. Avomaalle voi kylvää, kun yölämpötila on yli 7 °C. Itää 2–3 viikossa. Taimiväli 10–15 cm.**Käyttö:** Lehtiä, juuria ja siemeniä voidaan käyttää. Tuoreena sopii salaatteihin kiinankaalin, porkkanan, kesäkurpitsan ja palsternakan kanssa. Antaa pirteän maun villivihannessalaattiin. Voi kiehauttaa öljyssä tai ryöpätä. Sopii erityisen hyvin kala- ja kanaruokiin.**Jättitulikukka** (jättekungsljus)*Verbascum olympicum*

Hyönteiskasvi

Ks. myös muut tulikukat s. 88

annos n. 0,5 g / 2,40 €**til.no 2734**

1 g = n. 6 000 siementä.

Kv. Hyvin viihtyessään monivuotinen. Kotoisin Luoteis-Anatoliasta. Korkeus 1,5–2 m. Koko kasvi on harmaavalkokarvainen. Kasvattaa ensimmäisenä vuonna ison lehtiruusuksen, toisena vuonna monihaaraisen kukinnon. Yksittäiset kukat ovat lyhytikäisiä, mutta kukinta kestää kauan. Medetön siitepölykasvi, mehiläiskasvi. Harvinaisen kaapuyökkösen ravintokasvi.**Viljely:** Viihtyy kuivassa, hiekkapitoisessa ja laihassa maassa. Savimaassa talvehtiminen kärsii. Kylvö keväällä tai loppukesällä pintakylvönä maahan. Saattaa kukkia vasta 2–4-vuotiaana. Kukinta-aika kesä–heinäkuussa. Kylväytyy.**Korjuu:** Aurinkoisina päivinä kukat kerätään päivittäin ja kuivataan nopeasti n. 55 °C:ssa. Ei kestä pitkää varastointia.**Käyttö:** Voiteissa kukkien on uskottu rauhoittavan tulehtunutta ihoa ja keitteenä kirkastavan vaaleita hiuksia. Kukista valmistetun teen on uskottu helpottavan yskää. Kukista on valmistettu oliiviöljyssä uuttamalla ns. kuningasöljyä, jonka on uskottu helpottavan korvasärkyjä ja nivelkipuja. Muut kasvinosat kuin kukat ovat lievästi myrkyllisiä.**Kamomillasaunio** (kamomill)*Matricaria chamomilla*

Hyönteiskasvi, luomusiemen

annos n. 0,2 g / 2,70 €**til.no 2129**

1 g = n. 10 000–16 000 siementä.

Yv. Viljelty jo 4 500 vuotta. Hennempi kuin peltosaunio ja mykeröt ovat korkeampia, onttopohjaisia ja niitä

on enemmän. Kukinta alkaa kesäkuussa. Miellyttävän ryydyntuoksuinen. Houkuttaa pölyttäjiä puutarhaan.

Viljely: Viihtyy auringossa tavallisessa puutarhamaassa. Kylvä loppukesällä tai aikaisin keväällä suoraan maahan. Kylvöstä ei peitetä, itää valossa. Ei aina taimetu heti ensimmäisenä vuonna.

Korjuu: Kukat korjataan juuri avautuneina. Kuivauslämpötila alle 40 °C.

Käyttö: Tässä lajikkeessa on runsaasti vaikuttavia aineita. Yksi tunnetuimpia rohtokasveja. Kukat sopivat teehen, ei kuitenkaan jokapäiväiseen käyttöön rohdosvaikutusten takia. Käytetty rauhoittavana yrttinä lievittämään suolistovaivoja ja kuukautiskipuja sekä ihotulehdusten hoitoon ja vaaleiden hiusten huuhteluun. Antiseptinen. Voi aiheuttaa allergiaa. Hyvä kumppanuuskasvi basilikalle, sipulille, kaalille ja kurkulle. Lisää eeteristen öljyjen pitoisuutta lähellä kasvavissa yrteissä.

Karhunjuuri, "karhunkumina" (björnrot) *Meum athamanticum*

annos n. 0,1 g / 2,40 € til.no 2219

Mv. Sukunsa ainoa laji. Kotoisin Länsi- ja Keski-Euroopan vuoristoista. Korkeus n. 35 cm. Koristeelliset hienoliuskaiset lehdet ja valkeat tai kellanvalkeat sarjakukinnot. Kukinta alkaa kesäkuussa. Koko kasvi on aromaattinen. Maku on voimakas, miltei polttava. Lehdet maistuvat persiljalta ja selleriltä.

Viljely: Viihtyy auringossa, kalkkipitoisessa, syvämulmaisessa ja vettä läpäisevässä maassa. Kylvä mieluiten syksyllä, jolloin siemen saa kylmäkäsitelyä. Hyvä talvenkestävyys.

Käyttö: Lehdet sopivat kalan mausteeksi. Juurta ja siemeniä on käytetty myös yrttiliköörin valmistuksessa. Skotlannissa juurakoita on syöty vihanneksena. Kasvia on käytetty mm. naistentautien ja vatsavaivojen hoidossa. Koko kasvi on erittäin koristeellinen, joten se sopii perennaryhmään.

Kivikkokäenminttu (stenkyndel) *Calamintha nepeta*

annos n. 0,1 g / 2,70 € til.no 2159

1 g = n. 3 500 siementä.

Mv. Pensasmaisesti kasvava. Korkeus 30–50 cm. Mintulle tuoksuvat lehdet. Kukkii pitkään ruusunpunaisin kukin. Sopii hyvin kukkamaan reunakasviksi. Melko hyvä perhosten mesikasvi.

Viljely: Aurinkoinen tai puolivarjainen paikka. Esikas-

vatus huhtikuussa tai kylvä avomaalle keväällä maan lämmentyä. Siemeniä ei peitetä. Itää hyvin.

Käyttö: Mausteena sieni- ja vihannesruokiin. Vinkki: freesaa pannulla kesäkurpitsaa ja tomaattia ja mausta kivikkokäenmintulla ja valkosipulilla.

Korianteri (koriander) *Coriandrum sativum*

Hyönteiskasvi

Yv. Viljelty lääke- ja mausteyrttinä ainakin 3 000 vuotta. Korkeus 25–60 cm. Lehdet hienoliuskaiset, kukinto valkoinen tai punertava. Viljellään lehtien ja siementen takia. Hyvä mesikasvi.

Viljely: Lämmin kasvupaikka ja kevyt kalkittu maa. Voi kylvää useampia kertoja suoraan kasvupaikalleen kesän aikana, yölämpötilan tulee olla yli 7 °C. Itää 2–3 viikossa.

Korjuu: Lehtiä voi kerätä pitkin kesää. Ruskehtavat siemenet korjataan vähän ennen kypsymistä ja kuivataan 25–40 °C:ssa. Maku kehittyy muutamassa viikossa.

Käyttö: Tuoreet lehdet ja kukinnot mm. salaatteihin ja keittoihin, juuret keittoon ja pataruokaan. Lehtiä voi myös pakastaa. Kuivatut siemenet tuoksuvat miedosti appelsiiniilta. Niillä voi maustaa leivonnaisia, liharuokia, keittoja, kurkkusäilykkeitä ja viinaa. Siementen pureskelun sanotaan parantavan ruuansulatusta ja raikastavan hengitystä.

Lehtisadon kasvatukseen

Luomusiemen

annos n. 1 g / 2,90 € til.no 2138

1 g = n. 90 siementä.

Suosittellemme lehtisadon kasvatukseen. Myös kukintoja ja siemeniä voi käyttää.

'Calypto'

annos n. 1 g / 2,70 € til.no 2149

Kompakti ja nopeakasvuinen. Kasvatetaan erityisesti lehtisadon vuoksi, koska se ei kuki herkästi. Kasvuston voi leikata alas useamman kerran kesässä ja saada monta satoa.

Siemensadon kasvatukseen

'Moroccan Style'

annos 1 g / 2,70 € til.no 2133

1g=65 siementä. Suosittelemme siemensadon kasvatukseen, tuottaa runsaasti isokokoisia siemeniä.

Kumina (kummin)*Carum carvi*

Biodynaaminen siemen

annos n. 10 g / 2,90 €**til.no 2136**

1 g = n. 350 siementä.

Kv. Ikivanha yrtti, jota on löytynyt kivikautisten aterioiden jäännöksistä. Kasvaa luonnonvaraisena lähes kaikkialla Euroopassa, meilläkin Lappia myöten. Korkeus kukintavaiheessa 80–100 cm. Ensimmäisenä vuonna kasvattaa n. 20 cm korkean lehtiruusukkeen. Toisena vuonna valkoinen tai vaalean punertava kukinto. Siemenissä on korkea öljypitoisuus.

Viljely: Viihtyy aurinkoisessa kasvupaikassa, multavassa, kalkkipitoisessa ja ravinteikkaassa maassa. Siementen kylmäkäsitely suositeltavaa. Ilman sitä osa siemenistä itää vasta seuraavana vuonna. Kylvö avomaalle kesäkuussa, kun maan lämpötila on 10 °C. Itää 2–3 viikossa. Riviväli 30–40 cm, taimiväli 20 cm. Jos juuret jäävät heikoiksi, kasvi ei kuki.

Korjuu: Kun siemenet alkavat ruskettua, varret leikataan ja ripustetaan kuivumaan paperipussiin. Maukas juuri kaivetaan maasta toisen vuoden syksyllä.

Käyttö: Siemeniä käytetään erilaisten ruokien, leivän, juuston ja viinan mausteena. Nuoria lehtiä voi tuoreena silputa salaattiin ja keittoihin. Käytetty rohtona ilmapivoihin ja hengityksen raikastamiseen.

KYNTELIT (kyndel)*Satureja*

Hyönteiskasvi

Kyntelit eli käenmintut ovat kotoisin Välimeren ja Mustanmeren alueelta. Tunnetaan myös pippuriyrtti-nimellä. Viljelty Pohjolassa jo 1200-luvulla. Hyviä mehiläiskasveja.

Käyttö: Lehdet tuoreena pitkin kesää tai kuivattuna. Lehdet ovat parhaimmillaan juuri ennen kukintaa. Sopii papu-, herne-, muna- ja liharuokiin. Rohtona kukkalatvoista valmistettu tee kiihottaa ruokahalua ja ehkäisee ilmavaivoja. Sopii kurlausvedeksi. Murskatut lehdet antavat helpotusta hyönteisten pistoksiin.

Kesäkynteli (sommarkyndel)*Satureja hortensis*

Luomusiemen

annos n. 2 g / 4 €**til.no 2338**

1 g = n. 1500 siementä.

Yv. Korkeus n. 25 cm. Varsi punertava, lehdet kapeat. Vaalean liilanpunaiset kukat lehtihangoissa.

Viljely: Valoisa, lämmin ja niukkaravinteinen kasvu-

paikka. Etelässä voidaan kylvää avomaalle touko-kesäkuussa, pohjoisessa taimikasvatus. Itää 20 °C:ssa 1–2 viikossa. Ei idä kylmässä maassa. Hyvissä olosuhteissa nopeakasvuinen. Hallanarka.

Talvikynteli (vinterkyndel)*Satureja montana*

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 2323**

1 g = n. 2 000 siementä.

Mv. Korkeus n. 35 cm. Kukat valkoiset tai liilat. Lehdet ovat aromikkaita, käytettävä säästeliäästi.

Viljely: Viihtyy kuivilla, kivikkoisilla ja kalkkipitoisilla hiekkamailla. Esikasvatus maaliskuu-toukokuussa. Siemenet peitetään hyvin ohuelti. Istutusetäisyys 20 x 25 cm. Itäminen 20 °C:ssa kestää 2–4 viikkoa. Paleltuu herkästi, joten talvetus ruukussa viileässä paikassa suositeltava.

Lakritsikasvi (lakritsrot)*Glycyrrhiza glabra***annos n. 20 siementä / 2,90 €****til.no 3424**

1 g = n. 80 siementä.

Mv. Hernekasvien heimoon kuuluva kasvi Lähi-Idän ja Kaakkois-Euroopan alueilta. Englantilaiset munkit keksivät valmistaa juuresta makeisia 1500-luvulla. Korkeus n. 100 cm. Syvälle kasvava juuri on makea ja keltainen.

Viljely: Viihtyy avoimilla paikoilla ja hiekkaisessa maassa. Esikasvatus maaliskuu-huhtikuussa. 1–2 tunnin liotus parantaa siementen itävyyttä. Siemenet painetaan kevyesti mullan pintaan. Itää valossa. Kylvökset pidetään valoisassa ja viileässä (+5–10 °C) paikassa, kuten lavassa. Varottava märkyyttä. Itää epätasaisesti noin 14–20 päivässä. Kukkien poistaminen kasvattaa juuren kokoa. Talvenarka, kestää pakkasta enintään -15 °C. Kannattaa talvettaa esim. kellarissa.

Korjuu ja käyttö: Juuri sopii esim. teen makeuttamiseen.

LAUKAT (Lök)*Allium*

Ks. Vihannesryhmä alkaen karhunlaukka, s. 44.

Liperi (lipstikka) (libbsticka)*Levisticum officinale*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 2344**

1 g = n. 300 siementä.

Mv. Kotoisin Persiasta. Levisi roomalaisten mukana Eurooppaan. Aikaisemmin kasvatettiin ovensuussa, missä sen uskottiin häätävän noidat ja käärmeet. Ruohovartinen, kasvutapa pensasmainen, korkeus 1–2 m. Keltainen sarjakukinto. Kohtalainen mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Valoisa tai puolivarjoisa paikka, ravinteikas maa, viihtyy myös savimaassa. Kylvä syksyllä tai keväällä avomaalle. Itää 18 °C:ssa 6–10 vrk:ssa. Taimiväli 100 cm. Yksi kasvi riittää suureenkin talouteen.

Korjuu: Lehtiä poimitaan tarpeen mukaan ja kuivataan tai pakastetaan. 2–3 vuotta vanhat juuret voidaan nostaa ennen kukintaa ja kuivata. Siemenet kuivataan.

Käyttö: Nuoret lehdet salaatteihin. Liemiruokien ja muhennosten mauste. Maussa yhdistyvät sellerin, palsternakan ja persiljan maut. Etelä-Euroopassa lehtiä ja kukkia käytetään säilykkeisiin tillin asemesta. Sekä juuria että lehtiä käytetään rohtona. Ei sovi raskaana olevalle.

LUPPIOT (pimpinell)

Sanguisorba

Pikkuluppio (pimpinell)

Sanguisorba minor

annos n. 1 g / 2,70 € til.no 2345

1 g = n. 180 siementä

Mv. Hyvin vanha salaattikasvi, joka on vieläkin käytössä Euroopassa. Siro, n. 55 cm korkea kasvusto. Punertavat kukat lyhyessä tähkässä. Sisältää runsaasti C-vitamiinia.

Viljely: Tavallinen puutarhamaa. Kylvä 4 viikon kylmäkäsittelyn jälkeen tai syyskylvä. Voidaan ottaa talveksi ikkunalle, mutta talvehtii ulkonakin.

Käyttö: Nuoria lehtiä kerätään tarpeen mukaan. Lehdistä valmistettu tee on virkistävä.

Maarianohdake (mariatistel)

Silybum marianum

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 2033

1 g = n. 30 siementä.

Kv. Mainitaan jo Tillandzin kasviluettelossa 1600-luvun Turussa tärkeänä lääkekasvina. Korkeus 75–150 cm. Lehdet koristeellisia. Pensselimäiset kukat vaalean liilanpunaiset. Kukinta-aika heinä–syyskuu. Melko hyvä mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kalkkipitoisessa, ravinteikkaassa ja kosteutta pidättävässä maassa. Esikasvatus

huhtikuussa tai toukokuussa kylvä maahan. Viihtyyesään kylväytyy itse.

Makeastevia (sötflockel)

Stevia rebaudiana

annos n. 30 siementä / 3,40 € til.no 2112

1 g = n. 2 500 siementä.

Mv. Meillä yksivuotinen. Botanisti tri Moisés Bertoni löysi sen Paraguayn itäosista v. 1887. Käytetään makeutusaineena. On 150 kertaa makeampaa kuin tavallinen sokeri.

Viljely: Kasvatetaan ruukussa ravinteikkaassa mullassa aurinkoisella, lämpimällä seinustalla tai kasvihuoneessa. Esikasvatus maaliskuussa. Itää valossa. Hallanarka.

Käyttö: Lehtiä käytetään makeuttamiseen. Yksi lehti riittää makeuttamaan kannullisen teetä. Sopii diabeetikoille.

MARUNAT (malört)

Artemisia

Koiruoho, mali (malört)

Artemisia absinthum

annos n. 0,5 g / 2,40 € til.no 2771

1 g = n. 10 000 siementä.

Mv. Kotoisin Etelä- ja Keski-Euroopasta sekä Itä-Aasiasta. Vanhimpia lääkekasveja, joka mainitaan jo egyptiläisissä papyruskirjoituksissa. Keskiajalla käytetty yleisrohtona. Esiintyy paikoin Etelä- ja Keski-Suomessa villiintyneenä. Puolipensas, korkeus n. 100 cm. Liuskoituneet lehdet hopeanväriset ja nukkauset. Pallomaisissa mykeröissä keltaiset kukat. Voimakas, ryytimäinen aromi, maku karvas. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuohkeassa ja kalkkipitoisessa maassa. Esikasvatus huhti–toukokuussa tai kylvä suoraan avomaalle. Hyvin pieniä siemeniä ei peitetä, itää valossa. Itää 20 °C:ssa 10–20 vrk:ssa. Taimiväliksi harvennetaan 30–50 cm. Pohjoisessa talvisuojaus, etelässä lumeton kevätalvi voi aiheuttaa tuhoja.

Käyttö: Kointorjuntaan ja kukkasidontaan. Koiruoho tunnetaan absintin mausteena. Varoitus! Koiruoho sisältää myrkyllistä tujonia, joten käytössä on oltava varovainen.

Venäjänrakuuna (rysk dragon)

Artemisia dracunculus

”Tarragon”

annos n. 0,1 g / 2,70 € til.no 2349

1 g = n. 5 500 siementä.

Mv. Viihtyy Pohjois-Suomessakin. Kotoisin Siperiasta. Pystykasvuinen, korkeus 70–150 cm. Maku mausteinen. Lehdet sisältävät runsaasti mm. jodia.

Ranskanrakuuna on vaativampi ja lisääntyy ainoastaan kasvullisesti, ei siemenistä. Mauste- ja lääkekasvi.

Viljely: Ravinteikas, syvämultainen, kosteutta pidättävä, kalkkipitoinen maa. Kylvä ruukkuun huhti-toukokuussa. Siemen itää hyvin 20 °C:ssa 10–20 vrk:ssa. Kasvatusaika 5–6 vk. Taimiväli 30 x 70 cm. Kasvusto pitää jakaa vasta kesäkuun puolivälin jälkeen.

Korjuu: Lehtiä tarpeen mukaan, pääsato korjataan loppukesällä. Voidaan pakastaa, kuivata tai säilöä etikkaan.

Käyttö: Hienoarominen yrtti sopii salaatteihin sekä liha- ja kalaruokiin. Ruokahalua kiihottava ja ruuan-sulatusta edistävä vaikutus.

Maurinkiiltomalva (stor rödmalva)

Malva sylvestris subsp. *mauritaniana*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,90 € til.no 2347

1 g = n. 145 siementä.

Yv. Kookas yli 100 cm korkea yrtti- ja koristekasvi. Upean violetit kukat heinä-syyskuussa ja pitempäänkin. Kylmänkestävä. Melko hyvä mesi- ja ravintokasvi päiväperhosille!

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessa, kalkkipitoisessa, vettä läpäisevässä maassa. Kylvä varhain keväällä avomaalle (4 viikon siementen kylmäkäsittely edistää itämistä) tai syyskylvä. Itää 20 °C:ssa 6–10 vrk:ssa.

Käyttö: Nuoret lehdet ja kukat salaattiin. Kukista tulee violettavaa teetä. Rohdoksi kerätään lehtiä kukinnan aikana. Nuorista lehdistä saadaan herkän ihon kasvovettä.

'Zebrina'

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 2615

Korkeus n. 120 cm. Näyttävät valkoiset kukat, joissa violetteja raitoja.

Maustefenkoli (kryddfänkål)

Foeniculum vulgare var. *dulce*

Luomusiemen

annos n. 1 g / 3,40 € til.no 2707

1 g = 200–300 siementä.

Mv. Suomessa yksivuotinen. Vanha viljelykasvi, käytetty yli 2 000 vuotta. Hienoliuskaiset lehdet maistuvat miedosti anikselle. Kukat keltaisia ja tuoksuvia.

Viljely: Vaatii vahvan maan ja aurinkoisen, lämpimän kasvupaikan. Kylvä avomaalle maan lämmentyä tai taimikasvatus huhtikuussa. Ehtii vain harvoin tehdä siemeniä. Aikainen, suurisatonen lajike.

Käyttö: Lehdet sopivat mm. kalaruokiin, salaatteihin, keittoihin ja omenapiirakkaan. Sopii myös viinan mausteeksi. Lehtiä voidaan pakastaa tai kuivata sekä säilöä öljyyn tai etikkaan.

Maustekirveli (dansk körvel)

Anthriscus cerefolium

'Fijne Krul'

Luomusiemen

annos n. 1 g / 2,70 € til.no 2329

1 g = 330–600 siementä.

Yv. Kotoisin Länsi-Aasiasta ja Itä-Euroopan eteläosista. Tunnettiin jo 1200-luvulla. Korkeus 30–70 cm. Pitsimäiset lehdet, valkea kukinto ja lakritsainen maku.

Viljely: Kuohkea, kevyt ja kalkittu maa. Viihtyy myös savimaalla. Kylvä useita kertoja kesässä. Menestyy sisällä ruukussakin. Säännöllinen kastelu välttämätöntä. Vanhat siemenet itävät heikosti. Kylväytyy itseksensä.

Korjuu: Ennen kukintaa, lehtiä voi kerätä jo n. 15 cm:n korkuisesta kasvustosta. Varhaisesta kylvästä 2–3 satoa.

Käyttö: Persiljan tavoin. Tanskalainen kirvelikeitto on kuuluisa. Sopii myös perunan ja sieniruokien mausteeksi. Voidaan pakastaa. Kuivattuna maistuu heinaltä. Kirvelimehu kasvovetenä kirkastaa ihoa.

MEIRAMIT (mejram)

Origanum

Hyönteiskasvi

Erinomainen mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille ja mehiläisille!

Viljely: Viihtyy kevyessä, kalkkipitoisessa kuivahkossa maassa, mielellään kivikossa.

Kylvä ruukkuun huhti-toukokuussa alle puolen sentin syvyyteen. Itää 20 °C:ssa 10–20 vrk:ssa. Kasvatetaan kasvihuoneessa tai ulkona valoisalla ja lämpimällä paikalla.

Korjuu: Nuoria lehtiä tarpeen mukaan pitkin kesää. Kukkivat latvaversot ovat voimakasaromisissa ja ne voi kuivata kimppuina. Kuivuneet kukat, lehdet ja versot erinomaisia pitsan mausteena. Lehdet voidaan myös pakastaa.

Käyttö: Erityisesti italialaiseen ja meksikolaiseen ruokaan, pitsan tai liha-, sieni- ja tomaattiruokien mausteeksi yhdessä basilikan kanssa. Grillihiilien päällä olevat varret antavat ruoalle hyvän aromin. Kukkavarsista haudutetun hyvänmakuisen teen uskotaan lieventävän vilustumisoireita ja päänsärkyä. Kerrotaan myös, että meiramilla täytetty tyyny auttaisi unettomuuteen. Antiseptinen.

Kreikanmäkimeirami (grekisk oregano)

Origanum vulgare subsp. *hirtum*

annos n. 0,5 g / 2,90 € til.no 2638

1 g = n. 7 500 siementä.

Mv. Noin 50 cm korkea varpu. Lehdet pienet, makean mausteiset. Valko- tai vaaleanpunertavakukkainen. Talvisuojaus tai talvetus viileässä paikassa.

Maustemeirami (mejram)

Origanum majorana

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,90 € til.no 2351

1 g = n. 5 000 siementä.

Mv. Suomessa yksivuotinen. Välimeren alueelta kotoisin oleva puolipensas. On viljelty jo 1600-luvulla Oulua myöten. Korkeus 20–50 cm. Varret pystyt, lehdet pienet ja harmaanvihreät. Kukinnot valkoiset. Koko kasvi tuoksuu voimakkaasti. Voi talvettaa sisällä viileässä paikassa. Perinteinen mauste mm. silakkarulliin sekä kala- ja hernekeittoon.

Mäkimeirami (kungsmyntha, vildmejram)

Origanum vulgare

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,2 g / 2,70 € til.no 2130

1 g = n. 7 500 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Euroopassa. Korkeus 25–60 cm. Kukat vaaleanliiloja, joskus valkoisia. Kukkien suojuslehdet punaisia. Siemenet voi myös suorakylvää maahan touko-kesäkuussa, jolloin siemeniä ei peitetä. Taimiväli 30 cm ja riviväli 40–50 cm. Talvehtii hyvin vielä Keski-Suomessa. Kylvättyy.

Parakrassi (parakrasse)

Acmella oleracea

annos n. 0,2 g / 2,70 € til.no 2471

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Kasvatetaan meillä yksivuotisena. Kotoisin Etelä-Amerikasta. Tunnetaan myös valekrassi-nimellä. Korkeus n. 20 cm. Lehdet oliivinvihreät. Palleroiset,

kullankeltaiset kukat, joiden ruskeat yläosat näyttävät silmiltä. Koristeellinen ja mielenkiintoinen kasvi.

Viljely: Viihtyy auringossa, mutta selviytyy myös puoli-varjossa. Vaatii ravinteikkaan mullan. Kylvö maalishuhtikuussa. Siemenet painetaan kevyesti mullan pintaan. Itämisaika 1–2 vk. Kasteltava säännöllisesti.

Käyttö: Kukat, lehdet ja juuri joko tuoreena tai kuivattuna. Tuoreena mm. salaattiin, wokkiin tai smoothieen. Luonnonlääkinnässä käytetty mm. vahvistamaan immuunipuolustusta. Sopii koristekasviksi sisälle ja ulos.

PERSILJAT (persilja)

Petroselinum

Juuripersilja (rotpersilja)

Petroselinum crispum var. *radicosum*

'Halblange'

annos n. 1 g / 2,70 € til.no 2280

1 g = n. 650 siementä.

Kv. Persiljamaiset lehdet. Juuri on kuin palsternakka.

Viljely: Syvä, kalkittu, ravinteikas maa. Kylvö mahdollisimman aikaisin keväällä (yölämpötilan oltava 7 °C). Siemenet kannattaa liottaa ennen kylvöä. Liotusvesi kaadetaan pois. Kylvösyvyys 2 cm, riviväli 40 cm. Itää 2–4 viikossa. Taimet harvennetaan 8–10 cm:n välein.

Korjuu ja varastointi: Sato korjataan myöhään, koska juuret kasvavat parhaiten loppusyksystä ja ovat sitä maukkaampia, mitä suurempia ne ovat. Juuret varastoidaan kellarin turpeeseen tai hiekkaan. Voidaan jättää myös talveksi maahan. Voidaan hyötää talvella ikkunalla.

Käyttö: Koko kasvi voidaan käyttää. Erinomainen ja hieno liemijuures, jota käytetään sellerin ja palsternakan tavoin. Lehdet ovat maukkaampia kuin lehtipersiljalla.

Persilja (persilja)

Petroselinum crispum

1 g = n. 600 siementä.

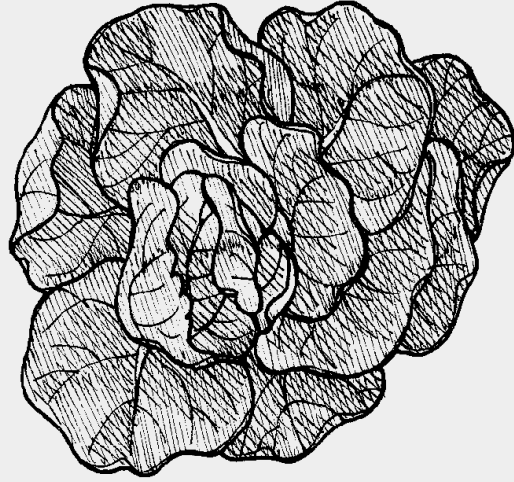
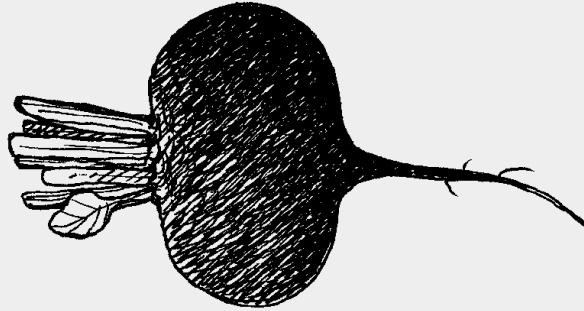
Kv. Viljellään useimmiten yksivuotisena. Ensimmäisenä vuonna kasvattaa lehtiruusukkeen, toisena vuonna korkean kukkarren. Persilja sisältää mm. A- ja C-vitamiinia sekä rautaa. Antiikin runoilijoiden mukaan persiljaseppelä sai luovuuden liikkeelle ja esti liialta humaltumiselta.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, kosteutta pidättävässä ja multavassa maassa. Kylvö aikaisin keväällä (yölämpötilan on oltava vähintään +7 °C). Etelässä voi kylvää myös syksyllä. Siemeniä kannattaa liottaa itämisen

Ehjänä perille

Sujauta tuoteluettelossa
oleva tilauslomake kirjekuoreen.
Kuori suojaa tilausta
postimatkan aikana.

Liimaa
tähän
kirjeen
postimerkki

HYÖTYKASVIYHDISTYS RY

Meche lininkatu 51
00250 HELSINKI

Tilauslomake

TUOTTEEN NIMI	TIL.NO	TILATTU KPL	YHT. €

TILAAJAN NIMI:

LÄHIOSOITE:

POSTINUMERO JA -TOIMIPAIKKA:

PUH:

E-MAIL:

Tuotteen voi korvata vastaavalla tuotteella.

kyllä ei

Biodynaamisen voi korvata luonnolla.

kyllä ei

Luomun voi korvata tavanomaisella.

kyllä ei

nopeuttamiseksi. Liotusvesi heitetään pois. Riviväli 40 cm. Itää 2-4 viikossa. Kasvuharso 5-6 viikon ajan auttaa hyvään kasvuun. Taimiväliksi harvennetaan 15-20 cm. Nokkoskäytteellä kastelu heinä-elokuun vaihteessa lisää satoa. Talvehtiminen epävarmaa.

Korjuu ja säilytys: Korjuun voi aloittaa, kun taimet ovat 10-15 cm:n korkuisia. Lehdet pakastetaan tai kuivataan.

Käyttö: Mieto maku sopii ruokiin. Niitä lisätään valmiisiin kastikkeisiin ja keittoihin. Lehdet sopivat mausteeksi tai koristeeksi salaatteihin ja varret liemiin. Persilja edistää ruuansulatusta. Persiljamurskan hieromisen iholle sanotaan karkottavan sääskiä, pureskelun taas vähentävän valkosipulin hajua. Persiljahuuhtelu tekee hiukset kiiltäväiksi ja vähentää hilseen muodostumista.

Kähäräpersilja (bladpersilja)

Petroselinum crispum var. crispum

'Mosscurled'

Luomusiemen

annos n. 2 g / 2,90 €

til.no 2156

Koristeelliset lehdet sammalpoimuiset. Talvehtii hyvin.

Silopersilja

(Slätpersilja)

Petroselinum crispum var. neapolitanum

'Gigante d'Italia'

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 2 g / 2,90 €

til.no 2281

Korkeus n. 25-50 cm. Iso- ja sileälehtinen. Satoisa ja aromikas. Pidetään maailman parhaana lajikkeena.

Ranskalainen

lehtipersilja

(fransk slätpersilja)

Luomusiemen

annos n. 2 g / 2,70 €

til.no 2111

Sileät, pienehköt ja hieman poimureunaiset lehdet. Hieno, vahva aromi. Joidenkin mielestä parempi kuin 'Gigante d'Italia'.

PUNAHATUT

(läkerudbeckia)

Echinacea

Hyönteiskasvi

1 g = 200-300 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikan preerioilta. Kukkii elokuun alusta myöhään syksyyn. Erinomainen mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa ja puolivarjossa. Paras maa runsasravinteista, savensekaista ja vettä läpäisevää. Kalkinsuosija. Esikasvatus huhti-toukokuussa. Itää 20°C:ssa 15-24 vrk:ssa. Taimiväli 30 cm, riviväli 40-60cm. Ensimmäisenä vuonna kasvattaa isoja ja leveitä lehtiä. Toisesta vuodesta lähtien kasvattaa 4-10 kukkavartta.

Korjuu: Versot leikataan kukkineen elokuussa, kolmasosa jätetään kasvamaan. Kukat halkaistaan ennen kuivaamista. Juuret korjataan 3-4-vuotiaina myöhään syksyllä tai varhain keväällä.

Käyttö: Kasvilääkinnässä kukkia, versoja ja juuria käytetään tuoreina tai kuivattuina mm. haavoihin, ihotumiin, vastustuskyvyn kohottamiseen, vilustumisen ennaltaehkäisyyn ja estämään hiivasienen kasvua. Punahatut ovat Suomessa lääkeluettelossa. Frantsilan yrttitila aloitti viljelyn v. 1981. Tuoretta kasvia käytetään alkoholiuutteeseen (95 %) 1:2, kuivattua (70 %) 1:5. Kaunis perennapenkissä sekä kuiva- ja leikkokukkana.

Kaunopunahattu

(röd rudbeckia)

Echinacea purpurea

Punainen

Biodynaaminen siemen

Annos 0,5 g / 2,70 €

til.no 2178

Korkeus 90-120 cm. Kehälehdet ruusunpunaiset, keskusta oranssinruskea.

'White Swan'

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 2179

Korkeus 90-120 cm. Kehälehdet vaaleat, keskusta tumma. Näyttävän valkoinen lajike.

Keltapunahattu

(Gul läkerrudbeckia)

Echinacea paradoxa

Luomusiemen

Annos n. 0,5 g / 4,40 €

til.no 2251

Korkeus 80 cm. Keltaiset terälehdet, tumma keskusta.

Rohtopunahattu

(rohtopäivänhattu, auringonhattu)

(läkerudbeckia)

Echinacea pallida

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 2036

Vaaleanpunaiset laitakukat roikkuvat, juuret ovat paksut ja lehdet leveät. Kaunis myös koristekasvina.

Purppuraratamo (groblad)*Plantago major*

'Rubrifolia'

Luomusiemen

Annos n. 0,2 g / 2,90 € til.no 2393

1 g = n. 3 600 siementä.

Mv. Korkeus 30 cm. Koristeellinen, suuret viininpunaiset lehdet kasvavat ruusukemaisesti, tähkämäinen pysty kukinto on valkoinen. Soveltuu hyvin kivikkopuutarhaan.**Viljely:** Itämistä voi tehostaa 2–4 viikon kylmäkäsitteilyllä. Kylvääntyy jonkin verran itseksensä. Aurinkoinen tai puolivarjainen kasvupaikka, talvehtii parhaiten hiekkapitoisessa maassa. Arka talvimärkyydelle.**Käyttö:** Näyttävä koristekasvina. Lehtisatoa voi käyttää samaan tapaan kuin piharatamoa, mausteyrttinä ja nuoria lehtiä lehtivihanneksena.**Reunuspietaryrtti (reunuspäivänkakkara)** (mattram)*Tanacetum parthenium*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,3 g / 2,90 € til.no 2372

1 g = n. 9 000 siementä.

Mv. Viljellään meillä yksivuotisena. Korkeus 10–50 cm. Tiheässä olevat kukat pieniä ja päivänkakkaramaisia. Kukki myöhäiseen syksyyn. Hyvä mesikasvi perhosille.**Viljely:** Aurinkoinen kasvupaikka. Lämpöä ja kuiva maa. Esikasvatus maaliskuun puolivälissä. Siementä ei peitetä. Itää 18 °C:ssa 20–30 vrk:ssa. Voi kylvääntyy itsestään.**Käyttö:** Maustekäyttöön, mutta ei sovi kuitenkaan kaikille, sillä saattaa aiheuttaa haavaumia suun limakalvoille. Käytetään myös tuhoaiorjunnassa (sisältää pyretriiniä) ja koikarkotteena. Sopii leikko- ja kuiva-kukaksi.**Rohtonukula** (hjärtstill)*Leonurus cardiaca*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,90 € til.no 2363

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Eurooppalainen ruohokasvi, joka menestyy Etelä-Lapissa asti. Korkeus 50–130 cm. Vaaleanpunaiset, pienehköt kukat kesä-syyskuussa. Houkuttelee mehiläisiä ja kohtalaisesti yöperhosia. Siementää runsaasti.**Viljely:** Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kevyessä, kohtalaisesti lannoitetussa, kosteahkossa ja kalkitusmaassa. Kylvö maahan varhain keväällä.**Käyttö:** Juomiin, kastikkeisiin ja hyytelöihin. Kukki vaa latvaversoa on käytetty rauhoittavana rohtona ja verenpaineen alentamiseen. Voi kuivata tai pakastaa.**Rohtopurasruoho (kurkkuyrtti)** (gurkört)*Borago officinalis*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 50 siementä.

Yv. Tunnettu aiemmin purasruohon nimellä. Korkeus n. 65 cm. Kasvusto karvainen. Kukki pitkään ja kauan. Parhaita mesikasveja. Siemenet sisältävät runsaasti gammalinoleenihappoja ja muita terveellisiä rasvoja.**Viljely:** Kylvö aikaisin keväällä kalkittuun maahan. Kylvösyvyys 2 cm. Kun yölämpötila on yli 7 °C, itää 2–3 viikossa. Kylvääntyy helposti. Siemenen itävyys säilyy jopa 8 vuotta.**Käyttö:** Siementen käyttö on yleistä intialaisessa keittiössä. Kukilla voi koristella salaatteja ja juomia. Vihreitä osia ei suositella sisäiseen käyttöön, koska niistä on löydetty maksalle haitallisia alkaloideja. Koko kasvia on käytetty aikaisemmin myös lääkekasvina mm. virtsan- ja hienerityksen lisäämiseen.**Sinikukkainen****annos n. 1 g / 2,70 €**

til.no 2135

Taivaansiniset kukat.

Valkokukkainen Mix**annos n. 1 g / 2,70 €**

til.no 2217

Pääosin puhtaanvalkoisia kukkia, mutta joukossa on myös sinisiä kurkkuyrttejä.

Rohtopähkämä (läkebetonika)*Stachys officinalis*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,2 g / 3,40 €

til.no 237

1 g = 200–400 siementä.

Mv. Kasvatettiin aikoinaan lähes kaikissa yrttarhoissa Euroopan luostareissa. Viljelty meillä jo 1700-luvulla. Korkeus n. 50 cm. Varret kulmikkaat, lehdet karheat. Purppuranpunaiset, tähkämäiset kukat heinä-elokuussa. Mehiläiskasvi ja melko hyvä mesikasvi päiväperhosille.**Viljely:** Viihtyy aurinkoisessa, kuivahkossa, kalkkipitoisessa humusmaassa. Siementen kylmäkäsitteily 4 vk ennen kylvää tai syyskylvö. Voi myös esikasvattaa.**Käyttö:** Vanha rohtokasvi, josta on käytetty kaikkia osia. Juurakon liiallinen käyttö voi aiheuttaa oksentelua.

Rohtosalkoruusu (lækemalva)*Althaea officinalis***annos n. 1 g / 2,40 €** **til.no 2248**

1 g = 150–300 siementä.

Mv. Kasvatetaan usein kaksivuotisena. Vanhanajan lääke- ja koristekasvi. Korkeus 60–150 cm. Lehdet samettiset. Vaaleanpunaiset tai valkoiset kukat heinä-syyskuussa.**Viljely:** Aurinkoinen, kostea ja ravinteikas kasvupaikka. Kylvö avomaalle touko-kesäkuussa. Itää epätasaisesti, voi joskus kestää useita kuukausia.**Korjuu:** Lehdet ja kukat heinä-elokuussa. Kaksivuotias juuri korjataan syksyllä ja kuivataan nopeasti.**Käyttö:** Kukat, lehdet ja siemenet salaatteihin. Lehdet keittoihin ja teehen. Juuri on herkullinen tuoreena ja kypsennettynä. Juuri on vaahtokarkkien alkuperäinen aines: jauhettua juurta turvotetaan vedessä, lisätään sokeria ja kuumennetaan, jolloin saadaan makeaa tahnaa. Arvokas lääkekäsi lima-aineensa vuoksi.**Rohtovirmajuuri** (lækevänderot, vendelört)*Valeriana officinalis*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,90 € **til.no 2378**

1 g = n. 1 500 siementä.

Mv. Menestyy hyvin koko maassa. Korkeus 100–250 cm. Hyväntuokuiset kukat vaaleanpunaiset. Melko hyvä mesikasvi perhosille. Vanha, rauhoittava lääkeyrtti.**Viljely:** Menestyy kalkitussa ja kuohkeassa multa-maassa. Kylvö avomaalle keväällä. Siemeniä ei peitetä.**Korjuu:** Juurakko nostetaan maasta toisen vuoden syksyllä.**Käyttö:** Lisää kasvimaan lierokantaa ja on hyvä lisä kompostissa. Naaraskissat pitävät juurien tuoksusta. Käytetty vuosisatoja rohtona mm. unettomuuteen. Varoitus: tutustu käyttöä koskeviin ohjeisiin.**Rohtorosmariini** (rosmarin)*Rosmarinus officinalis***annos n. 0,2 g / 2,90 €** **til.no 2379**

1 g = n. 750 siementä.

Mv. Väliameren maissa kasvaa 2–3-metriseksi pensaaksi. Neulasmaiset nahkeat lehdet, kukat vaaleansiniset tai punertavat. Ei talvehdi meillä; talvetus mieluiten 12–15 °C:ssa.**Viljely:** Menestyy suojaisassa ja lämpimässä paikassa, kalkkipitoisessa ja vettä läpäisevässä mullassa. Esi-kasvatus tammi-maaliskuussa. Siementen pitäminen

muutaman päivän ajan jääkaappilämpötilassa edistää itämistä. Itää 21 °C:ssa yleensä 1–2 viikossa.

Korjuu: Lehtiä kerätään tarpeen mukaan. Latvonta saa kasvin haarautumaan.**Käyttö:** Täydentää muiden yrttien makua. Pidetään elimistöä vahvistavana ja ruuansulatusta edistävänä kasvina.**Ryytineito** (svartkummin)*Nigella sativa***annos n. 2 g / 2,40 €** **til.no 2352**

1 g = n. 430 siementä.

Yv. Viljely yli 2 000 vuotta. Korkeus n. 30 cm. Lehdet tillimäiset. Sinertävät kukat heinä-syyskuussa. Tuottaa syötäviä siemeniä, joista käytetään myös mustakuminä-nimeä. Kaunis kylvö- ja kuivakukka.**Viljely:** Viihtyy aurinkoisessa, lämpimässä paikassa, tavallisessa puutarhamaassa. Kylvö 1–2 cm:n syvyyteen toukokuussa maan lämmettyä. Itää 18 °C:ssa 1–2 viikossa.**Käyttö:** Siemeniä käytetään kuminan tapaan. Siemenkotiä voi kuivata koristeeksi. Kaunis kylvö- ja kuivakukka.**Saksankirveli** (spansk körvel)*Myrrhis odorata***annos n. 20 siementä / 2,70 €** **til.no 2177**

1 g = n. 20 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Alpeilla, Apenniineilla, Balkanilla ja Pyreneillä. Korkeus 70–100 cm. Aniksenmakuiset lehdet ja valkoinen kukinto. Tuottaa satoa jo aikaisin keväällä.**Viljely:** Viihtyy puolivarjossa, kosteutta pidättävässä, runsasravinteisessa, kalkitussa ja vettä läpäisevässä kasvupaikassa. Kylvö mieluiten syksyllä, jolloin siemen saa kylmäkäsitellyn. Itäminen voi viedä kuukausia. Kylvö vättyy.**Käyttö:** Lehdet tuoreina parhaita, voidaan myös pakastaa tai kuivata. Varsia voi käyttää hyvänmakuisina mehupilleinä. Juuri keitetään juurikkaiden tapaan. Vihreitä, keskenkasvuisia siemeniä voi syödä karkkeina. Koko kasvi antiseptinen ja hyvä ruuansulatukselle.

SALVIAT

(salvia)

*Salvia***Myskialvia**

(muskatellsalvia)

Salvia sclarea

Perinnelajike, luomusiemen

annos n. 1 g / 4 €**til.no 2385**

1 g = n. 250 siementä.

Kv. Korkeus 90–120 cm. Isokokoiset lehdet koristeelliset. Kukkii toisena vuonna herkin vaaleanpunaisin kukin. Voimakas tuoksu. Viihtyessään kylväytyy itse.**Viljely:** Aurinkoinen, kalkittu ja lannoitettu maa. Esikasvatus maaliskuussa. Itää 18 °C:ssa 1–2 viikossa.**Käyttö:** Lehdet voi paistaa öljyssä ja syödä. Niistä voi valmistaa kurlausvettä ja haavojen hoitoainetta. Kukat ja lehdet tuoksusekoituksiin. Kukat kuivakukiksi. Eteeristä öljyä käytetään mm. hajuvesissä, saippuissa ja suuvesissä. Käytetty myös muskatelliviinin mausteeksi.**Ryytisalvia**

(kryddsalvia)

Salvia officinalis

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 2384**

1 g = n. 130 siementä.

Mv. Puolipensas Välimeren alueelta. Viljelty jo 6 000 vuotta. 50–70 cm korkea. Varret alhaalta puutuneita, lehdet harmaanvihreitä. Tähkämäiset kukat sinivioletteja. Antiikin aikana sanottiin, että se, jonka pihassa kasvaa salvia, ei kuole.**Viljely:** Aurinkoinen kasvupaikka, kalkittu, hiekkapitoinen maa. Esikasvatus maaliskuussa. Itää 18 °C:ssa 1–3 viikossa. Taimettuminen hidasta. Talvehtii monesti Etelä-Suomessa; suojaus eduksi. Voi kasvattaa myös ruukussa.**Korjuu:** Lehdet kerätään ennen kukintaa, kuivataan hitaasti tai pakastetaan.**Käyttö ja säilytys:** Käytetään usein rosmariinin ja persiljan kanssa. Vahva maku sopii mm. sipuli-, papu- ja riistaruoikiin. Lääkeyrttinä antiseptinen. Ei suositella jokapäiväiseen käyttöön. Lankoja värjättäessä saadaan kaunista keltaista väriä.**SAMETTIKUKAT (yrttikäyttö)** (tagetes)*Tagetes***Haisusamettikukka**

(stinktagetes)

*Tagetes minuta***annos n. 0,2 g / 2,70 €****til.no 2040**

1 g = n. 1 300 siementä.

Yv. Kotoisin Etelä-Amerikasta. Perussa on yksi tärkeimmistä yrteistä. Komea, pystykasvuinen yli kaksimetrisiksi kasvava samettikukka, jonka liuskaiset lehdet ja korkeus luovat eksoottisen vaikutelman. Kukat pienet ja kellertävät. Lehdistö tuoksuu vahvasti mausteisen sitruunaiselta. Torjuntakasvi: ehkäisee juurillaan rikkaruohojen kasvua, juurikirvoja ja ankerioisia.**Viljely:** Menestyy tavallisessa puutarhamaassa aurinkoisella tai melko aurinkoisella paikalla. Esikasvatus maaliskuussa. Suuri koko kannattaa huomioida.**Käyttö:** Kuivattuja lehtiä voidaan käyttää mausteena. Sitruunainen maku sopii esimerkiksi perunaruokiin ja keittoihin sekä juustojen kera. Teetä on käytetty myös flunssan torjuntaan ja vatsavaivoihin.**Kääpiösamettikukka**

(liten tagetes)

Tagetes tenuifolia

Hyönteiskasvi

1 g = n. 1 200 siementä.

Yv. Kasvutapa kauniin pensasmainen, korkeus n. 35 cm. Kukat pienet, sitruunankeltaiset ja sitruunantuoksuiset. Kukkii koko kesän. Hyvä mesikasvi perhosille!**Viljely:** Viihtyy auringossa ja puolivarjossa, kuivassa ja tuoreessa, runsasravinteisessa, syvämultaisessa ja vettä läpäisevässä maassa. Esikasvatus maaliskuun lopulla. Etelärannikolla myös kylvö toukokuussa avomaalle. Itää 20 °C:ssa 3–10 vrk:ssa. Taimikasvatusaika on 9–11 viikkoa. Hallanarka!**Käyttö:** Yrttimaan soma kaunistus. Ryhmäkasvi kukkatarhaan ja ruukkuun. Terälehtiä voidaan käyttää salaatteihin ja kuivattuna tuoksusekoituksiin. Värjää villalangan keltaiseksi.**'Lemon Gem'****annos n. 0,2 g / 2,40 €****til.no 2733**

Kukat keltaiset.

'Red Gem'**annos n. 0,2 g / 2,40 €****til.no 2732**

Tuoksuvat kukat pienet ja lämpimänpunaiset.

'Sekoitus'

Utuus, biodynaaminen siemen

annos n. 0,2 g / 2,90 €

til.no 2356

Upea värisekoitus pitkään ja runsaasti kukkivasta kääpiösamettikukasta. Kukkien väri vaihtelee sitruunan-keltaisesta oranssiin ja punaruskeaan. Kukinta jatkuu kesäkuulta pitkälle syksyyn aina lokakuulle saakka. Näyttävä kukkaryhmissä, ruukuissa, keittiöpuutarhassa ja yrttimaalla. Kukat ja lehdet syötäviä.

Maustesamettikukka*Tagetes filifolia*

'Dropshot'

annos noin 15 siementä / 4,40 €

til.no 2482

1 g = n. 1 500 siementä

Yv. Korkeus 30-50 cm. Kompakti, pensasmainen kasvutapa. Liuskoittuneet ja hennot lehdet maistuvat voimakkaasti lakritsille. Kukat ovat pienet ja vaatimattomat. Tunnetaan myös nimillä salmiakkiyrtti ja lakritsiyrtti.

Viljely: Kasvatetaan samoin kuin muut samettikukat.

Korjuu ja käyttö: Lehtisatoa korjataan heinäkuusta alkaen pakkasiin saakka. Käytetään ruokien ja jälkiruokien maustamiseen, teeyrtiksi tai herkulliseksi syötäväksi sellaisenaan.

Rohtosamettikukka

(glanstagetes)

Tagetes lucida

annos n. 0,2 g / 2,40 €

til.no 2220

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Suomessa yksivuotinen. Kotoisin Sierra Madren vuoristosta Meksikosta. Korkeus n. 60 cm. Tummanvihreissä lehdistä aniksen aromi. Kauniit keltaiset kukat. Vanha atsteekkien käyttämä yrtti.

Viljely: Viihtyy auringossa, suojaisassa, ravinteikkaassa, kosteutta pidättävässä, hyvässä maassa. Esi- kasvatusta huhtikuussa. Latvominen tuuheettaa taimen. Talvetus viileässä ja valoisassa paikassa.

Käyttö: Ranskanrakuunan tapaan tuoreena tai kuivattuna mm. kalan, kanan, munaruokien, salaattien, viinietikan ja öljyjen mausteeksi. Käytetään myös teeaineksena, bouguet garni -yrttisekoituksessa ja potpourreissa. Kansanlääkinnässä käytetty mm. rauhoittamaan vatsaa ja lievittämään vilustumisoireita.

Sitruunamelissa

(citronmeliss)

Melissa officinalis

Biodynaaminen siemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 2388

1 g = n. 2 000 siementä.

Mv. Kreikkalaiset käyttivät rohdoksena jo 7 000 vuotta sitten. Korkeus. 20-50 cm. Lehdet ja nuoret versot miellyttävästi sitruunantuokuiset ja -makuiset. Melko talvenarka. Hyvä mehiläiskasvi!

Viljely: Viihtyy kompostilla parannetussa maassa. Kylvö maaliskuussa ruukkuun tai kesäkuussa avomaalle. Itäminen kestää ulkona 2-3 viikkoa. Nuoret taimet talvehtivat parhaiten. Menestyy sisälläkin.

Korjuu ja säilytys: Sato korjataan ennen kukintaa. Voidaan kuivata tai pakastaa.

Käyttö: Salaatti- ja teeyrtti, sopii myös mm. marmeladiin, omenasoseeseen ja hyttelöihin. Lehdet koristeeksi. Lääkeyrttinä käytetty mm. lievittämään päänsärkyä. Karmeliittamunkit valmistivat v. 1630 mm. sitruunamelissasta, muskottipähkinästä, sinapista ja neilikasta karmeliittavettä, jota käytettiin moniin vaivoihin.

Tarhaportulakka

(trädgårdsportlak)

Portulaca oleracea subsp. *sativa*

1 g = n. 2 400 siementä.

Yv. Vihannesportulakan viljelylajike. Kasvatettu Suomessa 1600-luvulta asti. Säätyläisillä se kuului 1800-luvulla suosituimpiin keittiökasveihin. Korkeus 10-30 cm. Lamoava kasvutapa, lehdet pienet ja mehevät. Runsaasti C-vitamiinia sisältävänä se on ollut tärkeä yrtti keripukin ehkäisyssä. Lehdet sisältävät myös paljon omega-3-rasvahappoja.

Viljely: Multava maa, lämmin ja valoisa kasvupaikka. Kylvö keväällä tai kesä-heinäkuussa avomaalle. Itä 20°C:ssa 1-2 viikossa. Sopii myös sisällä ruukussa viljeltäväksi.

Käyttö: Lehtiä ja latvaversoja käytetään tuoreena salaatteihin, maustevoihin, dippikastikkeisiin sekä keittoihin. Lisätään ruokaan valmistuksen loppuvaiheessa. Versot sopivat säilykkeiden mausteeksi ja ruokien koristeeksi. Lehdet maistuvat hieman suolaisilta.

'Grüner'

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 2134

(Mauste)tilli (dill)*Anethum graveolens*

Hyönteiskasvi
1 g = n. 900 siementä.

Yv. Vanha maustekasvi, kotoisin Aasiasta. Mitä etelämäksi mennään, sitä vähemmän tillin lehtiin muodostuu eteerisiä öljyjä. Hyvä perhoskasvi.

Viljely: Kasvaa parhaiten runsasravinteisella kivennäismaalla. Siemen kylvetään ensimmäistä satoa varten mahdollisimman aikaisin keväällä. Itää 14–20 vrk:ssa. Alin itämislämpötila 5 °C. Lisäkylvöjä voi tehdä 2–3 kertaa kesässä. Lehtitilliä ei tarvitse harventaa, kruunutilli harvennetaan 15–20 cm:n välein. Kylvöstä korjuuseen kuluu lehtitillillä n. 40 vrk ja kruunutillillä n. 75 vrk. Neljän vuoden viljelykiertoa suositellaan sienitautien torjumiseksi.

Korjuu ja säilytys: Satoa aletaan korjata harventaen heti, kun taimet ovat viisientisiä. Satoa voi kuivata tai pakastaa.

Kruunutilli

Biodynaaminensiemien

annos n. 5 g / 2,40 € **til.no 2470**

Paras tilli säilöntään ja rapulieemeen.

'Tetra'

Biodynaaminen siemen

annos n. 5 g / 2,40 € **til.no 2451**

Voimakaskasvuinen, myöhäinen, tummanvihreä ja suurisatonen lehtitilli. Ei kovin herkkä kuivuudelle.

Tuoksuampiaisyrtti (turkisk drakblomma)*Dracocephalum moldavica*

Hyönteiskasvi
1 g = n. 300 siementä.

Yv. Siperiasta kotoisin oleva tuoksuva yrtti. Tunnetaan myös Moldavian melissa -nimellä. Korkeus n. 60 cm. Violettiin vivahtavat siniset kukat. Tiheäkukkaiset latvakukinnot. Maistuu miedosti sitruunalle. Hyvä mesikasvi perhosille!

Viljely: Aurinkoinen paikka, kuohkea kompostilla parannettu ja kalkittu maa. Esikasvatus toukokuussa tai kylvö avomaalle, jolloin saadaan suurempi lehtisato. Maan lämpötilan oltava yli 7 °C, kylvösyvyys 2 cm, taimiväli 10–15 cm, riviväli 20–30 cm. Voidaan viljellä myös ruukussa. Vaatimaton!

Korjuu: Lehtisato korjataan, kun kukkavarret ovat puoleksi kukassa.

Käyttö: Sopii mausteeksi kalaruokiin ja salaatteihin,

kuivattuna teehe. Antiseptinen. Kouristuksia ja ilma-vaivoja poistava, rauhoittava. Kaunis leikkokukka.

'Blue Dragon'

Luomusiemen

annos n. 1 g / 2,40 €**til.no 2126****Tuoksuruuta, viiniruuta** (vinruta)*Ruta graveolens***annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 2395**

1 g = n. 600 siementä.

Mv. Välimeren maista kotoisin oleva kookas puolipensas, joka jää Suomessa alle puolimetriseksi. Kauniit sinertävät lehdet. Vihertävänkeltaiset kukat tuoksahtavat mantelille ja balsamille. Tuoksu jakaa mielipiteitä. Myrkyllinen.

Viljely: Aurinkoinen, lämmin ja hiekkapitoinen kasvupaikka. Kylvö maaliskuussa ruukkuun tai suoraan avomaalle kesäkuussa. Taimiväli 30 cm. Leikataan keväällä. Lyhytikäinen ja talvehtiminen epävarmaa! Voi lisätä pistokkaista.

Käyttö ja säilytys: Juuri ennen kukintaa kerätyt lehdet kuivataan. Lehtiä käytetään tuokusekoitukseen ja värjäyksessä antamaan kauniin vihreää väriä. Vanha lääkekasvi.

Tähkälaventeli

(lavendel)

Lavandula angustifolia

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 0,3 g / 2,90 €**til.no 2324**

1 g = n. 1 500 siementä.

Mv. Varpumainen koriste-, mauste- ja rohdoskasvi. Hyödynnettiin jo antiikin aikana kylpyrohtona. Korkeus n. 35 cm. Kapeat lehdet harmaanvihreitä. Kukinto sininen. Ihastuttava tuoksu on ainutlaatuinen. Melko hyvä mesikasvi päiväperhosille!

Viljely: Menestyy aurinkoisessa paikassa, vettä läpäisevässä ja kalkkipitoisessa mullassa. Kylvö helmi-maaliskuussa ruukkuun. Kylvös peitetään hyvin ohuella mulalla ja suojataan rei'itetyllä muovilla. Annetaan olla n. 2 vk huoneenlämmössä ja sitten n. 4 vk jääkaapissa. Tarvittaessa sama toistetaan. Itäminen on epätasaista.

Korjuu: Lehtiä tarpeen mukaan. Kukinnot korjataan varsineen heti kukkien auettua ja kuivataan kimppuina.

Käyttö: Mausteena teehe ja leivonnaisiin. Tuokusekoitukseen ja vaatekaappiin. Rohtona mm. päänsärkyyn, unettomuuteen ja stressin helpottamiseen.

Valkohurtanminttu, hurtanminttu

(kransborre)

Marrubium vulgare

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 3,40 €**til.no 2312**

1 g = n. 1 100 siementä.

Mv. Vanhimpia tunnettuja lääkekasveja, jota arvostettiin jo muinaisessa Egyptissä ja Roomassa. Suomessa satunnaistulokas. Korkeus n. 50 cm. Harmahtavat lehdet karvaiset. Heinä-elokuussa valkoiset kukat. Erittäin hyvä mehiläiskasvi!

Viljely: Aurinkoinen kasvupaikka. Kuivahko, vähäravinteinen ja kalkkipitoinen maa. Esikasvatus maalishuhtikuussa tai kylvö avomaalle kesäkuussa. Siemeniä ei peitetä. Itää 18 °C:ssa 1-2 viikossa. Ei talvehdi aina. Voidaan kasvattaa myös sisällä.

Korjuu ja säilytys: Lehtiä ja kukkivia latvuksia. Voidaan kuivata.

Käyttö: Likööreissä, makeisissa ja teessä. Kitkerän makuinen. Sopii kuivakukkakimpuihin.

Veripeippi

(bladmynta)

Perilla frutescens

1 g = n. 500 siementä.

Yv. Kotoisin Kaakkois-Aasiasta. Idässä suosittu lääkekasvi ja yrtti jo 500-luvulla. Eurooppaan tuli vuonna 1750. Korkeus n. 50 cm. Kukat valkoiset, vaaleanpunaiset tai laventelinsiniset. Lehdet tuoksuvat hierottaessa mausteisilta, kanelin ja kuminan sekoitukselta.

Viljely: Vaatii aurinkoisen, lämpimän ja syvämultaisen kasvupaikan. Kylvö avomaalle hallojen mentyä tai esikasvatus maalishuhtikuussa. Itää valossa eli kylvöstä ei peitetä. Itää hitaasti ja epätasaisesti, itämisaika 14-21 vrk. Taimiväli 20 cm. Avomaalle kylvettäessä on syytä käyttää harsoa. Hallanarka. Voidaan lisätä helposti vesilasissa juurrutetuista pistokkaista.

Korjuu: Alkaa noin kuukauden kuluttua kylvöstä ja jatkuu ensimmäiseen hallaan.

Käyttö: Veripeippi on japanilaisten persilja. Antaa hienon aromin esim. kalaruokiin. Lehtien uskotaan estävän parasiittitartuntoja, joita voi saada raakaa kalaa syötäessä. Syödään usein sushin kanssa.

'Kaori'

Annos n. 0,5 g / 2,40 €**til.no 2294**

Korkeus 60 cm. Vihreät, tasaiset lehdet.

'Purple'

annos n. 0,5 g / 2,40 €**til.no 2187**

Koristeellinen punalehtinen muoto. Värjää keitetyn riisin punertavaksi. Kaunis ruukussa ja kukkaistutuksissa.

Viherminttu

(grönmynta)

Mentha spicata

Hyönteiskasvi

annos n. 0,2 g / 2,40 €**til.no 2353**

1 g = n. 12 000 siementä.

Mv. Korkeus 60-100 cm. Kasvattaa runsaasti maanpäällisiä ja maanalaisia juurakoita. Varsien ja lehtien väri voimakkaan vihreä. Hyvä mesikasvi päiväperhosille!

Viljely: Tarvitsee lämpimän, aurinkoisen tai puolivarjoisen, tasaisen kostean ja ravinteikkaan kasvupaikan. Paras maalaji on multava kalkittu kivennäismaa. Esikasvatus huhtikuussa tai kylvö kesäkuussa suoraan avomaalle. Itää 20 °C:ssa 10-20 vrk:ssa. Leviää helposti.

Korjuu: Lehtiä voi kerätä pitkin kesää.

Väinönputki

(fjällkvanne, angelika)

Angelica archangelica

Hyönteiskasvi, luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,40 €**til.no 2398**

1 g = n. 200 siementä.

Kv. Pohjolan ensimmäisiä viljelykasveja. Kasvaa Pohjois-Suomessa kosteilla jokivarsilla ja niityillä. Putki-kasvi, jonka korkeus 100-250 cm. Varret jäykät ja pystyt, kukinto vihertävän valkoinen. Tuoksu aromaattinen ja miellyttävä. Jos varret leikataan ennen kukintaa, kasvista saadaan monivuotinen. Melko hyvä ravinto- ja mesikasvi perhosille!

Viljely: Kosteaa, runsasravinteinen savi- tai multamaa. Kylvö mieluiten syys-lokakuussa. Keväällä kylvettäessä kylmäkäsitely (vähintään 4 vk, 0-+5°C:ssa) kosteaan hiekkaan kylvettynä. Siemeniä ei peitetä. Kylväytyy.

Korjuu: Lehdet kerätään nuorina ja pehmeinä. Kukkarvarsit leikataan heti kukinnan alussa.

Käyttö: Lehdet ja siemenet sopivat tuoreena tai kuivattuna keittojen mausteeksi ja kuivattuna tuoksusekoituksiin. Lehdet sopivat salaatteihin ja kasvispaistoksiin. Lehdistä tehty keite muistuttaa kiinalaista teetä. Nuoria varsia ja lehtiruoteja käytetään kuorittuna, tuoreeltaan ja hillottuna leivonnaisiin. Juuret voi kuivata ja jauhaa jauhoksi. Kukinnon voi keittää ja valmistaa ruoaksi kukkakaalin tapaan. Kuivattu juuri käy kiinnikkeeksi eli fiksaatiiviksi tuoksusekoituksiin. Viljellään

mm. alkoholi-, makeis- ja lääketeollisuuden tarpeisiin. Edistää ruuansulatusta.

VÄRIMINTUT (temynta)

Monarda

Hyönteiskasvi

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikasta, jossa alkuperäiskansat käyttäneet mausteena ja lääkekasvina. Hyviä mesi- ja perhoskasveja.

Viljely: Viihtyvät ravinteikkaassa, kuohkeassa ja kosteutta pidättävässä mullassa. Kylvetään keväällä maahan. Siemenet peitetään hyvin ohuelti. Itää 18 °C:ssa 1–2 viikossa. Kuivina jaksoina kasteltava.

Preeriaväriminttu (lila temynta)

Monarda fistulosa

annos n. 0,2 g / 2,70 € til.no 2403

1 g = n. 2 000 siementä.

Korkeus 60–90 cm. Viehattävät, vaaleanliilat kukinnot.

Käyttö: Nuoret lehdet teehen ja lihan mausteeksi. Siemenkodat kerätään kuivakukiksi. Pohjois-Amerikan alkuperäiskansat uuttivat kasvista hiusöljyä. Myös perennapenkkiin.

Punaväriminttu (röd temynta)

Monarda didyma

1 g = n. 2 000 siementä.

annos n. 0,1 g / 4,40 € til.no 2037

Mv. Korkeus n. 100 cm. Kukkii pitkään kirkkaanpunaisiin kukin.

Käyttö: Tuoreet kukat salaatteihin, lehdet esim. liharuokien mausteeksi. Kuivatut kukat ja lehdet tee- ja tuoksusekoituksiin. Kaunis ja kestävä leikkokukka. Arvostettu tee- ja koristekasvi, joka tunnetaan kultamelissa-/Goldmelisse-nimellä. Kasvin sanotaan lievitävän pahoinvointia, ilmavaivoja ja kuukautiskipuja.

Sitruunaväriminttu (citrontemynta)

Monarda citriodora

annos n. 0,5 g / 3,40 € til.no 2400

1 g = n. 2 000 siementä.

Yv. Korkeus n. 80 cm. Ihastuttavat kukinnot vaalean purppuranpunaiset ja miellyttävästi sitruunantuoksuiset.

Viljely: Kalkittu, kuohkea, vettä läpäisevä maa. Esikasvatus maalishuhtikuussa. Siemenet kylvetään lähes pintaan. Itää 18 °C:ssa 1–2 viikossa.

Käyttö: Ihana tee- ja tuoksukasvi.

Yrttiselleri, leikkoselleri (snittselleri)

Apium graveolens Secalinum-Ryhmä

1 g = n. 2 500 siementä.

Mv. Viljellään yksivuotisena. Korkeus n. 30 cm. Raikas sellerin maku, suosittu Kaukoidän keittiössä.

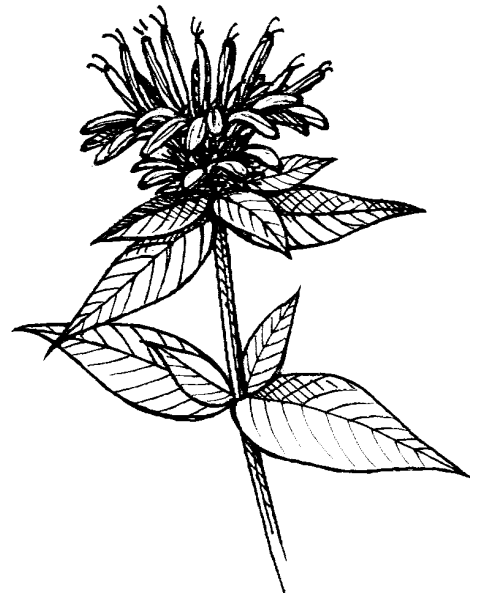
Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, multavassa, ravinnetilaltaan hyvässä ja kosteutta pidättävässä maassa. Helpompi kasvattaa kuin tavallista selleriä. Esikasvatus maalishuhtikuussa. Siemenet peitetään hyvin ohuelti. Itää hitaasti ja epätasaisesti, 15 °C:ssa 5–10 vrk. Etelässä voi kokeilla avomaakylvöä harson alle. Yölämpötilan pitää olla yli +7 °C. Itää 2–3 viikossa. Taimiväli n. 10 cm. Kuivuus ja niukka lannoitus huonontavat makua. Sopii myös ruukku- ja ikkunaviljelyyn.

Korjuu: Satoa voi alkaa korjata, kun korkeus on n. 20 cm. Leikataan maan tasalta, uusia lehtiä alkaa kehittyä tuota pikaa.

Käyttö ja säilytys: Tuoreena keittoihin ja salaatteihin. Aasiassa käytetään kaikenlaisissa riisi- ja nuudeli-roissa. Piste iin päälle Bloody Mary -cocktailissa. Käyttömäärässä oltava varovainen, maku hyvin voimakas. Säilötään pakastamalla tai kuivaamalla.

'Westland'

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 2282

KUKAT, KAKSI- JA MONIVUOTISET

AKILEIJAT

(akleja)

*Aquilegia***Alppiakileija**

(alpakleja)

*Aquilegia alpina***annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 3284**

1 g = n. 800 siementä.

Mv. Kotoisin Länsi-Alpeilta. Korkeus n. 40 cm. Isot, syväsiniset kukat, joissa valkoinen keskusta. Kukki kesä-heinäkuussa. Viehättävä!

Viljely: Viihtyy puolivarjossa tai auringossa, kevyessä ja kalkkipitoisessa maassa. Syyskylvö tai 4-6 viikon kylmäkäsitely ja kylvö maaliskuussa. Siemen peitetään ohuelti. Itämisaika huoneenlämmössä 3-4 vk.

Kääpiöjapaniakileija

(japansk akleja)

Aquilegia flabellata var. *pumila*

1 g = 200-500 siementä.

Mv. Kotoisin Japanista. Tiivis kasvutapa, korkeus 20-30 cm. Kauniit lehdet pyöreähköt ja harmaanvihreät. Puhtaanvalkoiset kukat touko-kesäkuussa. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy auringossa ja puolivarjossa, ravinteikkaassa, hiekkanekaisessa maassa. Taimikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö varhain keväällä. Kylmäkäsitellyn siemenen itämisaika 3-4 vk.

'White Angel'**annos n. 0,1 g / 3,40 €****til.no 3971****Lehtoakileija**

(akleja)

Aquilegia vulgaris

Hyönteiskasvi

1 g = 630-800 siementä.

Mv. Tunnettu jo 1500-luvulla. Korkeus 50-80 cm. Kukat siniset, vaaleanpunaiset tai valkoiset. Kukki alkusästä heinäkuulle. Kohtalainen mesi- ja ravintokasvi perhosille. Erinomainen talvenkestävyys. Myrkyllinen!

Viljely ja käyttö: Kasvaa lähes millaisessa paikassa tahansa: auringossa, puolivarjossa tai varjossa sekä vähämultaisessa hiekka- ja savimaassa (pH 5,8-6,8). Syyskylvö tai kylmäkäsitely ja kylvö keväällä. Siemeniä ei peitetä, itää valossa. Itää hitaasti ja epätaisisesti. Kylväytyy viihtyessään. Perennapenkkiin ja leikkokukaksi. Siemenkoti sopii kuivakukaksi.

'Grandmothers Garden'**annos n. 0,1 g / 2,70 €****til.no 3308**

Korkeus n. 60 cm. Yksinkertaiset, kannukselliset kukat mm. vaaleanpunaisia, violetteja ja viininpunaisia.

'Ruby Port'**annos n. 0,1 g / 2,90 €****til.no 3974**

Korkeus n. 70 cm. Hurmaavat, tumman viininpunaiset kerrannaiset kukat.

Dalmatianpietaryrtti

(gråkrage, dalmatinerkrage)

Tanacetum cinerariifolium

Uutuus, luomusiemen

annos n. 0,3 g / 2,90 €**til.no 3008**

Mv. Korkeus noin 50 cm. Tunnetaan myös nimellä dalmatianpäivänkakkara. Hienoliuskainen, hopeanharmahtava lehdistö ja päivänkakkaramaiset kukat, joilla valkoiset terälehdet ja keltainen keskusmykerö. Kasvi muodostaa hienon puolipallomaisen kasvuston ja on kaunis sekaistutuksissa.

Viljely: Esikasvatus maaliskuulta alkaen hajakylvönä, jonka jälkeen koulinta kun taimissa ensimmäiset kasvulehdet. Taimet istutetaan avomaalle ilmojen lämmettyä. Myös avomaakylvö mahdollinen. Kasvupaikka aurinkoinen, hiekkapitoinen, läpäisevä multamaa.

Käyttö: Karkottajakasvi tuohyönteisille, kasvia käytetään pyretriinipitoisuuden vuoksi myös hyönteiskarvoitteen valmistukseen, joten dalmatianpietaryrtti on erinomainen kumppanuuskasvi. Sopii myös leikkokukaksi, vaikkakin voimakastuoksuinen. Myrkyllinen.

Etelänmunkki

(franska blåmunkar)

Jasione laevis

1 g = n. 18 000 siementä.

Mv. Kotoisin Keski- ja Etelä-Euroopasta. Tiivis mätästävää kasvutapa. Kauniin pyöreät, sinisävyyiset mykerökukinnot heinä-elokuussa. Kukat ulottuvat n. 30 cm:n korkeuteen. Sopii perennapenkkiin reunuskasviksi, kivikkoon ja leikkokukaksi.

Viljely: Viihtyy auringossa kuohkeilla, läpäisevillä ja hiekkapitoisilla mailla. Kylvö astioihin tai suoraan kasvupaikalle. Myös syyskylvö mahdollinen. Siemenet peitetään hyvin ohuelti. Itämisaika 20 °C:ssa 2-3 vk.

'Blue Light'**annos n. 0,1 g / 4,80 €****til.no 3078**

Etelänruusu ruoho (grekvädd)*Knautia macedonica*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 4 €**til.no 3062**

1 g = 50–100 siementä.

Mv. Kotoisin Keski-Euroopasta. Korkeus 70–80 cm, ei tarvitse tukea. Kauniit viininpunaiset kukat suojuslehdellisissä mykeröissä. Kukkii heinä–elokuussa.**Viljely:** Viihtyy auringossa, läpäisevässä ja ravinteikkaassa maassa. Kylvö varhain keväällä heti maan sulettua tai syyskylvö, sillä kylmäkäsitellyt edistää itämistä. Itää epätasaisesti, joskus useita kuukausia. Ei ole kovin pitkäikäinen, mutta viihtyessään kylväytyy. Kaunis ryhmäperenna ja leikkokukka sekä hyvä perhoskasvi.**Euroopanalppitähti (edelweiss)**

(edelweiss)

*Leontopodium alpinum***annos n. 0,5 g / 3,40 €****til.no 3443**

1 g = n. 7 500 siementä.

Mv. Sveitsin kansalliskukka. On luonnollisilla kasvupaikoillaan rauhoitettu. Korkeus 15–20 cm. Koko kasvi on valkoisten karvojen peittämä. Kukat pieniä, mutta koristeellisia. Kukkii heinäkuussa. Sopii kivikkoon. Käytetään myös leikko- ja kuivakukkana.**Viljely:** Viihtyy auringossa vettä läpäisevässä, kuivassa tai tuoreessa, keskiravinteisessa ja kalkitussa maassa. Kylmäkäsitellyt siemenet kylvetään aikaisin keväällä ulos. Niitä ei peitetä, itävät valossa. Itäminen epätasaista (10–42 vrk).**Harmaamalvikki** (gråmalva)*Lavatera thuringiaca***annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 3544**

1 g = 125–150 siementä.

Mv. Kotoisin Keski-Euroopasta. Vanhan ajan perenna. Korkeus 100–200 cm. Tanakka varsi ja harmahtavat lehdet. Silkinhoitoiset, vaaleanpunaiset kukat, kukkii heinä–syyskuussa. Kaunis leikkokukka ja perennaryhmän taustakasvi.**Viljely:** Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, ravinteikkaassa multamaassa, mutta kasvaa vaatimattomissakin olosuhteissa. Taimikasvatus maaliskuusta alkaen tai kylvö suoraan kasvupaikalle toukokuussa. Syyskylvö tai kylmäkäsitely (4 vk) parantaa itämistä. Erinomainen talvenkestävyys.**Himalajanjalkalehti** (indiskt fotblad)*Podophyllum hexandrum***annos n. 5 siementä / 3,40 €****til.no 3515****Mv.** Korkeus noin 40 cm, lehdet suurehkot ja sormijakoiset. Herkät vaaleanpunaiset kukat avautuvat touko–kesäkuussa. Jännittävä ja pitkäikäinen lehti-perenna varjoon tai puolivarjoon, vaikkapa metsäpuutarhaan. Lehdet, juuret ja raa'at hedelmät ovat myrkyllisiä. Kypsinä kirkaanpunaisia ja makeita hedelmiä syödään esimerkiksi Virossa. Kylväytyy.**Viljely:** Kylvetään ulos loppukesällä. Jos kylvetään kevättalvella, vaatii kylmäkäsitely. Kostutettua kylvöstä pidetään lämpimässä 2–4 viikkoa ja viedään sen jälkeen 4–6 viikoksi ulos, mutta ei suoraan pakaseen. Ihanteellisin itämislämpötila sahaa -4–+4 asteen välillä. Lumella peittäminen on eduksi. Itää epätasaisesti ja hitaasti 1–3 vuoden aikana.**Hopeahärkki**

(silverarv)

Cerastium tomentosum

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,40 €**til.no 3740**

1 g = n. 2 800 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Apenniinien vuoristossa ja Sisiliassa. Mattomainen kasvutapa, korkeus n. 20 cm. Hopeanväriset lehdet. Valkoiset kukinnot touko–kesäkuussa. Mesi- ja ravintokasvi päivä- ja yöperhosille.**Viljely:** Viihtyy auringossa, kuivassa tai erittäin kuivassa, niukka- tai keskiravinteisessa, kalkitussa ja vettä läpäisevässä maassa. Kylvetään maan lämmentyä. Itämisaika 1–3 vk.**Hopeamaruna**

(vitmalört)

*Artemisia ludoviciana***annos n. 0,2 g / 2,70 €****til.no 3236**

1 g = n. 2 000 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Vanha perenna. Korkeus n. 60 cm. Liuskainen, hopeanharmaa lehdistö koristeellinen. Valkoiset vaatimattomat mykerökukinnot heinä–elokuussa.**Viljely:** Esikasvatus huhti–toukokuussa. Kylvöstä ei peitetä, itää valossa +20 °C:ssa: 10–20 vrk:ssa. Viihtyy auringossa, laihemmassakin, mutta kalkitussa maassa. Lumetomana kevättalvena kannattaa suojata havunoksilla.**Käyttö:** Kivikkokasvi, kuivakukka. Muita kasveja korostava tausta- tai välikasvi.

Humala (humle)*Humulus lupulus***annos n. 0,5 g / 2,70 €** **til.no 3065**

1 g = 50–100 siementä.

Mv. Hampukasveihin kuuluva ruohovartinen köynnös, korkeus n. 7 m. Kotoisin Euraasiasta. Suomessa kasvaa luonnonvaraisena harvinaisena Etelä- ja Keski-Suomen ranta- ja puronvarsilehdoissa. Oli Pohjolassa yksi tärkeimmistä vanhoista viljelykasveista; 1700-luvulla määrättiin lailla, että kaikissa taloissa tuli olla humalisto. On ollut myös tärkeä lääkekasvi. Kukkii heinä-elokuussa. Kun halutaan humalankäpyjä tuottava emiysilö, kasvia lisätään emikasvin juuripistokkaista.

Viljely: Viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisella paikalla. Menestyy parhaiten multavassa ja läpäisevässä maassa. Keväällä ennen kylvöä siemenet kylmähäksittään 6–8 vk. Kylvetään noin 0,5 cm:n syvyyteen ruukuun tai suoraan kasvupaikalle. Itää 25–30 vrk:ssa. Tarvitsee hyvän tuen. Maanpäälliset osat kuihtuvat syksyllä. Myös syyskylvö mahdollinen.

Käyttö: Humala on vehreä koristeellinen köynnös. Emitähkistä voi hauduttaa rauhoittavaa teetä, ja niillä voi maustaa olutta.

Isohelokki (storblommigt nattljus)*Oenothera missouriensis*

Hyönteiskasvi

annos n. 2 g / 2,90 € **til.no 3728**

1 g = n. 250 siementä.

Mv. Lamoava kasvutapa. Korkeus 15–30 cm. Keltaiset, tuoksuvat, suppilomaiset kukat puhkeavat lehtihankoihin. Kukkii heinä-syyskuussa. Kukat aukeavat ainoastaan runsaassa valossa. Hyvä mesikasvi lähinnä yöperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa, keskiravinteisessä ja kalkitusmaassa. Kylvö maahan keväällä. Siemenet peitetään ohuelti. Voi kylväytyä.

Isokaunosilmä (flicköga)*Coreopsis grandiflora*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 400 siementä

Mv. Helpinhoitoinen, matala perenna. Kukkii heinäkuusta syksyyn keltaisin kukin. Aurinkoon tai puolivarjoon, kuivalle tai tuoreelle, ravinteikkaalle ja hyvin vettä läpäisevälle kasvupaikalle. Sopii leikkokukaksi ja perhoskasviksi. Lyhytikäinen perenna, mutta voi lisätä helposti siemenistä. Kukkii jo ensimmäisenä vuonna.

Viljely: Esikasvatus maaliskuuhun hiekkansekkaiseen multaun tai suorakylvö maan lämmettyä.

'Golden Globe'**Annos 0,5 g / 2,40 €** **til.no 3369**

Korkeus 30–40 cm. Kauniit ja suuret, kirkkaan keltaiset ja kerrotut kukat.

Isokonnantatar (stor ormrot)*Bistorta officinalis***annos n. 0,2 g / 2,70 €** **til.no 3333**

1 g = n. 100 siementä.

Mv. Kasvaa usein vanhoissa kartanopuistoissa. Korkeus 50–80 cm. Muodostaa tiheitä kasvustoja. Jäykkien varsien latvoissa pieniä vaaleanpunaisia tähkämäisiä kukintoja. Kukkii kesä-heinäkuussa. Soma kukkakimpuissa.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa tai kosteassa, runsasravinteisessa, runsasmultaisessa savi- tai turvemaassa. Kylmähäksittely (4 vk) ja kylvö keväällä maahan tai syyskylvö.

Isolyhtykoiso, ”juutalaiskirsikka”

(stort judekör, japansk lykta)

*Physalis alkekengi***annos n. 0,1 g / 2,70 €** **til.no 3263**

1 g = n. 600 siementä.

Mv. Kotoisin Itä-Aasiasta. Korkeus 60 cm. Vaatimatomat kukat heinä-elokuussa. Kasvia arvostetaan oranssien lyhtymäisten siemenkotien vuoksi, jotka on helppo kuivata talviseksi koristeeksi. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa ja runsasravinteisessä maassa. Esikasvatus huhti-toukokuussa. Etelässä avomaakylvö varhain keväällä tai syyskylvö. Itämisaika 20 °C:ssa 20–30 vrk. Vaatii itäkkeeseen tasaisen kosteuden. Kasvupaikka on hyvä rajata, sillä leviää runsaasti.

Käyttö: Lyhtyjen sisällä olevia kypsiä, C-vitamiinipitoisia marjoja voi syödä, mutta muuten kasvi on myrkyllinen. Kerätään kuivakukaksi elo-syyskuussa.

Isopäivänkakkara (jätteprästkraze)*Leucanthemum × superbum*

1 g = 200–500 siementä.

Mv. Suomalaisen kotipuutarhan perusperenna. Korkeus n. 80 cm. Valkeat laitakukat, keltainen mykerö. Kukinta-aika heinä-elokuu.

Viljely: Vaatii aurinkoisen, multavan, ravinteikkaan ja

vettä läpäisevän kasvupaikan. Avomaakylvö touko-kesäkuussa. Itämisaika 15–18 °C:ssa 14–20 vrk. Kun ensimmäinen kukinta leikataan, kukkii toistamiseen. Ei siedä talvimärkyttää. Jaetaan 3 vuoden välein.

'Alaska'

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 3203

Isotähtiputki

(stjärnflocka)

Astrantia major

Hyönteiskasvi

1 g = n. 200 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Keski-Euroopan vuoristoseuduilla. Korkeus 80–100 cm. Kukkii runsaasti heinä-syyskuussa. Kimalaisten suosiossa.

Viljely: Viihtyy puolivarjossa tai auringossa tuoreessa runsasravinteisessä maassa. Kylvetään mieluiten syksyllä. Keväällä kylmäkäsitellyt 6–8 vk. Itää epätasaisesti ja pitkän ajan kuluessa. Itävyys häviää nopeasti.

Käyttö: Perennaistutuksiin, leikko- ja kuivakukaksi.

Perinnelajike

annos n. 0,3 g / 3,40 €

til.no 3403

Kukan suojuslehdet valkoiset tai hennon punertavat. Kukki jo Carl von Linnén puutarhassa.

'Primadonna'

annos n. 0,3 g / 4 €

til.no 3396

Korkeus n. 75 cm. Kukan suojuslehdet ruusunpunaiset.

Jalokallioinen

(praktbinka)

Erigeron Speciosus-Ryhmä

Hyönteiskasvi

1 g = n. 3 500 siementä.

Mv. Vanha ja suosittu perenna. Korkeus 50–80 cm. Sini-violetti kukka muistuttaa hienoliuksia päivänkakkaraa. Kaunis ryhmä- ja leikkokukka sekä hyvä perhoskasvi.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa. Siemenet peitetään ohuelti. Itää 1–3 viikossa. Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, kalkitussa kivennäismaassa. Kukkii pitkään keskikesällä ja leikkaamisen jälkeen uudestaan syyskesällä. Istutus uudelleen joka 4. vuosi.

'Pink Jewel'

annos n. 0,1 g / 4,80 €

til.no 3410

Tällä lajikkeella kauniin ruusunpunaiset kukat.

Jalokiuurunkannus

(sibirisk nunneört)

Corydalis nobilis

annos n. 0,2 g / 3,40 €

til.no 3235

1 g = n. 100 siementä.

Kv. Kasvaa luonnonvaraisena Siperiassa. Etelä-Suomessa melko yleinen vanhoissa pihoissa. Korkeus n. 50 cm. Kellanvalkoiset ja ruskeatäpläiset kukat pyöreässä tertussa. Kukinta toukokuussa ja kesäkuun alussa. Muodostaa paksun juurakkonsa avulla laajoja kasvustoja, jotka kuihtuvat siementämisen jälkeen. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy kosteahkossa kasvupaikassa, mutta selviytyy kuivistakin jaksoista. Luonnossa kiurunkannukset ovat metsäkasveja, joten ne sopivat pensaiden alustoille. Kylmäkäsitellyt (4–6 vk) siemenet kylvetään varhain keväällä. Syyskylvö on mahdollinen.

Jaloritarinkannus

(trädgårdridarsporre)

Delphinium risteymät

1 g = n. 400 siementä.

Mv. Korkeus n. 150 cm. Näyttävät pitkät kukinnot heinä-elokuussa. Myrkyllinen.

Viljely: Kylmäkäsitellyt (3–4 vk) siemenet esikasvataan maaliskuussa. Siemenet taimettuvat 10–14 vrk:ssa. Itäminen hidasta ja epätasaista. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kosteutta pitävässä, ravinteikkaassa, syvämltaisessa, kalkitussa ja vettä läpäisevässä maassa.

'Astolat'

Pacific Giant -Ryhmä

annos n. 0,2 g / 2,70 €

til.no 3014

Jopa yli 1,5 m:n korkuiset kukinnot. Suuret, puolikerannaiset kukat ovat tiiviissä, runsaskukkaisessa tertussa. Kukissa suloinen vaaleanpunainen väri, jossa terrakotan ja valkoisen leikkiä.

'Black Knight Premium'

Pacific Giant -Ryhmä

annos n. 0,2 g / 2,70 €

til.no 3445

Syvänsiniset komeat kukinnot kohoavat jopa 1,8 m:n korkeuteen. Hieno leikkokukka.

'Emerald Pacific Mixture'

Pacific Giant -Ryhmä

annos n. 0,2 g / 2,70 €

til.no 3510

Korkeus noin 130 cm. Ihastuttava sekoitus sinisen, pinkin ja purppuran sävyjä. Hyötyy tukemisesta.

Jaloängelmä (violruta)*Thalictrum delavayi*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,2 g / 4 €**til.no 3091**

1 g = n. 100 siementä.

Mv. Kiinasta kotoisin oleva leinikkikasvi. Ilmavat, liilat kukkatertut yltävät yli metrin korkeuteen. Kukkii pitkään heinä-elokuussa. Mehiläiset pitävät kukista. Myrkyllinen, ihokosketus saattaa ärsyttää.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa mullassa auringossa tai puolivarjossa. Kylvetään maahan keväällä tai ruukkuihin aikaisin keväällä. Jos itämistä ei tapahdu 3-4 viikossa, siirretään 2-4 viikoksi kylmään (-4+4 °C). Tarvitsee tukea ja sopii pensaiden väleihin ja perennaryhmiin.

Jättikarhunputki (rödkvanne, purpurkvanne)*Angelica gigas*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,1 g / 4 €**til.no 3173**

1 g = n. 200 siementä.

Mv. Kotoisin Itä-Aasiasta. Menestyy hieman kosteilla puolivarjoisilla tai varjoisilla paikoilla. Komea kasvi, kasvaa lähes parimetrisiksi suotuisilla paikoilla. Liilaan vivahtava lehdistö ja suuret liilat kukinnot. Perhosten ja pölyttäjien suosiossa. Komea yksittäiskasvi ja hieno tausta matalille perennoille. Nuoria lehtiä voi syödä keitettyinä.

Jättipietaryrtti (röllikekrage)*Tanacetum macrophyllum***Annos n. 0,1 g / 2,40 €****til.no 3002**

1 g = n. 3 000 siementä

Mv. Korkeus 120 cm. Monivuotinen jäykkävartinen ruoho. Valkoiset, siankärsämöä muistuttavat kukat sopivat leikkokukiksi. Näyttävä syvään liuskoittunut lehdistö. Viihtyy kuivahkolla tai tuoreella kasvupaikalla, auringossa tai puolivarjossa. Esikasvatus tai suorakylvö.

Kaukasianpitkäpalko (fagertrav)*Arabis caucasica*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 4 800 siementä.

Mv. Kotoisin Balkanilta. Korkeus n. 20 cm, mattomainen kasvutapa. Ainavihanta lehdistö, puhtaavalkoiset kukinnot. Pitkä kukinta-aika, kukinta voi alkaa jo lumen keskeltä aikaisin keväällä. Hyvä mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa kuivassa tai tuoreessa, keskiravinteisessa, kalkitusmaassa. Esikasvatus helmi-maaliskuussa tai kylvö suoraan avomaalle. Siementä ei peitetä, itää valossa. Itämisaika 15 °C:ssa 20-30 vrk. Myös syyskylvö mahdollinen. Leviää rön-syistä.

'Schneeball'**annos n. 0,3 g / 2,40 €****til.no 3328****(Nurmi)kaunokainen** (bellis, tusensköna)*Bellis perennis*

Hyönteiskasvi

1 g = 5 500-6 000 siementä.

Mv. Englanninkielinen nimi on day's eye, daisy. Suloinen nappimainen kukka. Kukkii touko-elokuussa. Melko hyvä mesikasvi mehiläisille ja perhosille.

Viljely: Aurinkoinen tai lievästi varjoinen kasvupaikka, vähäravinteinen maa. Kylvetään avomaalle. Siemeniä ei peitetä, itää valossa. Itämisaika +18 °C:ssa 7-14 vrk. Kukkia ja lehtiä voi lisätä salaattiin.

'Meadow Daisy'**annos n. 0,3 g / 2,70 €****til.no 3334**

Matalakasvuinen, villi muoto. Korkeus 10-15 cm. Suloinen yksinkertainen valkoinen kukka. Hyvä maanpeite- ja reunuskasvi. Viihtyy nurmikossa, sillä sietää leikkausta.

'Pompenette Mix'**annos n. 0,2 g / 2,90 €****til.no 3449**

Korkeus 12-15 cm. Pallomaiset, kerrannaiset kukat ovat valkoisia ja erilaisia punaisen sävyjä. Sopii lemmin seuralaiseksi.

KAUNOKIT

(klint)

*Centaurea***Keltakaunokki**

(gulklint)

Centaurea macrocephala

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 3,40 €**til.no 3071**

1 g = n. 25 siementä

Mv. Kotoisin Välimeren alueelta. Korkeus reilu metri. Suuret, keltatupsuiset mykerökukinnot ovat tukevien varsien päissä. Houkuttelee perhosia ja mehiläisiä. Kuivakukka.

Viljely: Aurinkoinen paikka ja läpäisevä multamaa. Itämisaika 20 °C:ssa 10-30 vrk. Pitää kasvurauhasta.

Vuorikaunokki (bergklint)

Centaurea montana

Hyönteiskasvi

1 g = n. 60–70 siementä.

Mv. Ruiskaunokin sukulainen. Kotoisin Keski- ja Etelä-Euroopasta. Meillä viljelty pitkään, kasvaa usein vanhoissa puutarhoissa. Korkeus 50–100 cm. Rehevä, sini- tai valkokukkainen vanhanajan perenna. Kukkien Ø n. 6 cm. Kukkii kesä-heinäkuussa. Kohtalainen mesikasvi päivä- ja yöperhosille. Kaunis leikkokukka.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessa moreenimaassa (pH 6,5–7,5). Keväällä avomaakylvö. Kukkii jo ensimmäisenä vuonna. Jos kukkavarret leikataan kukinnan jälkeen, kukkii uudelleen. Erinomainen talvenkestävyys. Kylväätyy.

'Blue'

annos n. 0,5 g / 4,40 €

til.no 3320

Sinikukkainen muoto.

Kehtolehti (mor och barn)

Tolmiea menziesii

annos n. 0,1 g / 3,40 €

til.no 3092

1 g = 600–1 000 siementä.

Mv. Kotoisin Yhdysvaltojen luoteisrannikolta. Korkeus n. 30 cm. Oiva ainavihanta maanpeittokasvi. Kukkii keväällä pienin vihertävin ja torvimaisin kukin. Erikoisuutena lehtilavan ja lehtiruodin väliin ilmestyvät poikaset, jotka juurtuvat helposti. Kaunis myös huonekasvina.

Viljely: Pärjää melko varjoisassa. Liika aurinko voi aiheuttaa vioitusta lehtiin. Viihtyy humuspitoisessa maassa. Itämisaika 20 °C:ssa 2–4 vk. Jos ei idä kuu-kaudessa, 2–4 viikon kylmäkäsitely. Tarvitsee tasaista kosteutta. Yllättävän talvenkestävä. Talvehtimistä auttaa suojaaminen havuilla tai lehtikatteella.

KELLOT (blåklöcka)

Campanula

Maariankello (marieklocka)

Campanula medium

1 g = n. 4 000 siementä.

Kv. Kotoisin Keski- ja Pohjois-Italian vuoristosta sekä Kaakkois-Ranskasta. Tukeva, haaroittunut varsi. Latvassa suuria, ruukkumaisia kukkia. Kukkii kesä-elokuussa.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa tuoreessa, runsasravinteisessa ja runsasmultaisessa moreenimaassa. Kylvö touko-kesäkuussa. Hyvin pienet siemenet, joita ei peitetä. Itää valossa 15 °C:ssa 14–20 vrk:ssa. Kukkii kylvöä seuraavana vuonna. Viihtyyesään kylväätyy.

'Rose-Pink'

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 3256

Korkeus 80 cm. Suuret vaalean ruusunpunaiset kellokukat.

'White'

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 3487

Korkeus 80 cm. Suuret puhtaanvalkoiset kellokukat.

Maitokello (mjölkklöcka)

Campanula lactiflora

1 g = n. 2 300 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Kaukasian vuoristonniityillä. Kasvatettiin meillä jo 1920-luvulla. Korkeus n. 150 cm. Kukat valkeita, kalpeansinisiä tai ruusunpunaisia. Kukkii heinä-elokuussa jo ensimmäisenä vuonna.

Viljely: Esikasvatus huhti-toukokuussa. Hyvin pienet siemenet: ei peitetä, itää valossa 20 °C:ssa 2–3 viikossa. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasmultaisessa maassa, myös savimaassa.

'New Hybrids'

annos n. 0,05 g / 4 €

til.no 3245

Isoukonkello (stor hässleklocka)

Campanula latifolia var. *macrantha*

1 g = n. 500 siementä

Mv. Korkeus 50–150 cm. Pystyssä latvatertussa on runsaasti kellokukia. Kukkii kesä-heinäkuussa. Kasvaa usein vanhoissa puutarhoissa villiintyneenä.

Viljely: Viihtyy melkein millaisessa paikassa tahansa, mutta parhaiten puolivarjossa, runsasmultaisessa ja kalkitussa maassa. Syyskylvö tai keväällä n. 4 viikon kylmäkäsitely ja kylvö maahan. Pieniä siemeniä ei peitetä, itävät valossa. Siirto lopulliselle paikalle elokuussa tai seuraavana keväänä. Myöhemmin iso juurakko kestää huonosti siirtoa. Erinomainen talvenkestävyys. Viihtyessään kylväätyy ja leviää.

Valkokukkainen

annos n. 0,1 g / 2,70 €

til.no 3722

Siemen on käsitelty niin, että kylmäkäsitelyä ei tarvita, ja se itää 14–21 vrk:ssa.

Tähkäkello (svavelklocka)*Campanula thyrsoides***annos n. 0,1 g / 4 €** **til.no 3119**

1 g = n. 500 siementä.

Kv-(Mv). Korkeus 50 cm. Erikoinen, sylinterimäinen, kermankeltainen tuoksuva kukinto. Kukki heinä-elokuussa.**Viljely:** Esikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö toukokuussa. Siemeniä ei peitetä, itää valossa.**Kellokärhkö** (helbladig klematis)*Clematis integrifolia***annos n. 0,5 g / 4 €** **til.no 3056**

1 g = n. 100 siementä.

Mv. Kotoisin Euraasiasta. Tunnetuin perennoiva kärhkölaji. Korkeus n. 45 cm. Nuokkuvat kukat kauniin siniset. Kukinta-aika kesäkuusta syyskuuhun.**Viljely:** Esikasvatus maalishuhtikuussa. Siemeniä ei peitetä. Itämisaika 15–20 °C:ssa 3–4 vrk. Jos itämistä ei tapahdu tänä aikana, siirrä kylvös -4/+4 asteeseen 2–4 viikoksi. Myös syyskylvö mahdollinen. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa ilmastossa, runsasravinteisessä ja kalkkipitoisessa maassa.**Kellopeippi** (drakmynta)*Physostegia virginiana*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 390 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Korkeus 60–80 cm. Kukat vaaleanpunaiset. Komea kukinta jatkuu pitkään heinä-syyskuussa, sillä pitkien kukintojen kukat avautuvat alhaalta ylöspäin. Perhos- ja mehiläiskasvi sekä hyvä leikkokukka.**Viljely:** Itää epäsäännöllisesti ja kauan. Kylvöstä ei saa päästää kuivumaan. Siementen kylmäkäsitely alle 5 asteessa (2–4 vk) kannattaa, jos itämistä ei tapahdu kuukaudessa. Pikkutaimet siirretään viileämpään. Lopullinen istutus aurinkoiselle tai puoliaurinkoiselle paikalle hyvään puutarhamultaan.

'Rosea'

annos n. 0,6 g / 4 € **til.no 3098****Kevättruusuleinikki** (våradonis)*Adonis vernalis***annos n. 0,5 g / 4 €** **til.no 3382**

1 g = n. 100 siementä.

Mv. Kotoisin Keski- ja Etelä-Euroopasta, levinnyt Siperiaan asti. Korkeus n. 20 cm. Kukki keltaisin kukin (Ø

5 cm) aikaisin keväällä huhti-toukokuussa. Lehdistö lakastuu elokuussa. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa, runsasravinteisessa ja kalkitussa hiekka- ja moreeniomaassa. Kylvetään mieluiten syksyllä. Keväällä siemen kylmäkäsiteltävä. Itämisaika 1–3 kk. Siementaimien kasvu on aluksi hidasta, kukki aikaisintaan 5–6 vuoden päästä kylvöstä. Ei pidä siirrosta, sillä juuristo vioittuu helposti. Haastava erikoisuus.**Kevätvuohenjuuri** (gemsrot)*Doronicum orientale*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 1 200 siementä

Mv. Korkeus n. 40 cm. Kevään ensimmäisiä iloja, kukki jo toukokuussa pirtein kukin. Kukissa on heleänkeltaiset laitakukat. Sopii kivikkoon ja perennaryhmiin. Soma leikkokukka kevätkimppuun. Aikainen kukinto houkuttelee monia hyönteisiä. Myrkyllinen.**Viljely:** Esikasvatus. Siemenet painetaan kevyesti kylvömultaan, itävät valossa. Kylvös pidetään tasakosteana. Itämisaika +20 °C:ssa n. 15–20 vrk. Siirretään taimettumisen jälkeen viileämpään. Istutetaan avomaalle puolivarjoisaan paikkaan hyvään kalkittuun multaan. Kukki toisena vuonna kylvöstä.

'Magnificum'

annos n. 0,1 g / 2,90 € **til.no 3215****KILKAT** (murreva)*Cymbalaria*

Somia mattomaisesti kasvavia lajeja kivikkoon, kivi-muureihin ja laattojen saumoihin. Korkeus 10–15 cm. Lehdet ovat pienet ja kiiltävät. Kukat muistuttavat perhosorkidean kukkaa.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, niukkasravinteisessa ja hiekkaisessa mullassa. Kasvualustan tulee olla läpäisevä, sillä laji ei siedä talvimärkyttää. Kylvetään suoraan kasvupaikalle.**Kivikkokilkka** (storblommig murreva)*Cymbalaria pallida*

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Siniliilat kukat ovat suuremmat kuin rauniokilkalla. Kukinta kesä-syyskuu.

'Albiflora'

annos n. 0,1 g / 2,90 € **til.no 3391**

Valkokukkainen lajike.

Rauniokilkka (murreva)*Cymbalaria muralis***annos n. 0,1 g / 2,70 €** **til.no 3357**

1 g = n. 4 600 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Italian vuoristosta ja Luoteis-Balkanilta. Viljelty kauan Keski- ja Etelä-Euroopassa. Meilläkin se on suosittu. Kukat ovat vaalean sinipunaiset, kukan keskusta keltainen. Kukinta kesä-syyskuu. Helppo kasvi. Suvun lajeista kestävin. Leviää myös siemenistä.

Kirjolupiini (regnbågslupin)*Lupinus × regalis*

Hyönteiskasvi

1 g = noin 45 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikan länsiosista. Tuotiin Eurooppaan 1600-luvun keskivaiheilla, Pohjoismaihin 1800-luvun puolivälissä. Kirjolupiinit ovat eri lupiinilajien värikkäitä risteymiä. Kukkii kesä-elokuussa. Kukkatarhaan, metsäpuutarhaan ja leikkokukaksi. Mehiläiskasvi. Yöperhosista metalliyökköset suosivat lupiinia.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, niukka- tai runsasravinteisessa ja syvämultaisessa maassa. Voi jäädä savimaassa lyhytikäiseksi. Kylvö varhain keväällä tai syksyllä. Kovakuorista siementä on hyvä liottaa pari tuntia ennen kylvöä. Itämisaika 15°C:ssa 10–20 vrk. Kukintojen leikkaaminen heti kukinnan jälkeen rajoittaa leviämistä ja kasvattaa uusia kukintoja. Hernekasvina lupiini elää symbioosissa tyypeä sitovien bakteerien kanssa. Kun kasvista ottaa siemeniä, kannattaa juuriston lähellä olevaa multaa siirtää kylvöpaikkaan.

'Formula Mix'**annos n. 2 g / 2,70 €** **til.no 3259**

Korkeus n. 90 cm. Hieno sekoitus sinisiä, punaisia, keltaisia, valkoisia ja kaksivärisiä kukkia.

'The Pages'**annos n. 1,5 g / 2,90 €** **til.no 3261**

Korkeus n. 100 cm. Upeita, hehkuvan karmiinpunaisia kukkia.

Kirahvikukka (jättevädd)*Cephalaria gigantea*

Uutuus, luomusiemen

annos n. 1 g / 4 € **til.no 3399**

Mv. Kookas, mutta siro, ilmava perenna, jonka kukinnot nousevat parhaimmillaan parin metrin korkeuteen. Vaalean kellertävät, scabiosamaiset kukat.

Viljely: Aurinkoinen kasvupaikka, tuore, multava ja

ravinteikas maa. Vaatii kylmäkäsittelyä, eli joko syyskylvö tai kylmäkäsittely parin kuukauden ajan ennen kevätkylvöä. Hajakylvös laakeaan astiaan, koulinta ja taimien istutus avomaalle, kun ilmat ovat lämmenneet.

Käyttö: Koristeellinen kirahvikukka sopii Cottage garden -tyyppiin, runsaisiin sekaistutuksiin. Hyvä leikkokukka.**KÄENKUKAT** (göklblomster)*Lychnis***Harmaakäenkukka** (purpurklätt)*Lychnis coronaria*

Kylvö varhain keväällä tai syksyllä

1 g = n. 1 500 siementä.

Mv. Lehdet hopeanharmaat. Kukkien Ø 2–3 cm. Erittäin hyvä mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessa hiekka- tai moreenimaassa. Kylvö maaliskuuhun ruukkuun, tai toukokuussa suorakylvö avomaalle. Itää 1–3 viikossa. Ei tarvitse kylmäkäsittelyä. Myös syyskylvö mahdollinen. Ei siedä talvimärkyttää. Viihtyessään kylväytyy.

'Alba'**annos n. 0,2 g / 4 €** **til.no 3522**

Korkeus n. 70 cm. Lehdet hopeanharmaat. Kukat puhtaanvalkoiset. Kuutamopuutarhaan.

Purppuranpunainen**annos n. 0,2 g / 2,40 €** **til.no 3159**

Korkeus n. 75 cm. Lehdet hopeanharmaat, kukat purppuranpunaiset.

Hehkuvarakkaus (eldklätt)*Lychnis × haageana*

1 g = n. 300 siementä.

Mv. Kv. Kiinasta kotoisin oleva risteymä, jolla on suu-remmat kukat ja matalampi kasvutapa kuin palavarakkaus-lajilla. Korkeus 20–40 cm. Suuret, sävyltään punaoranssit kukat. Kukkii kesäkuun lopulta elokuulle.

Viljely: Jos kylvetään aikaisin, saattaa kukkia jo samana kesänä. Siemenet peitetään ohuella. Itää n. 2–3 viikossa +18°C:ssa. Taimikasvatus viileässä ja istutus kasvupaikalle kesäkuussa. Viihtyy auringossa ravinteikkaassa, hiekkansekaisessa ja lämpöisessä maassa.

'Mixed'**annos n. 0,3 g / 2,90 €** **til.no 3090**

Palavarakkaus (brinnande kärlek, studentnejlika)*Lychnis chalcedonica*

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 2,40 €**til.no 3157**

1 g = n. 2 000 siementä.

Mv. Kotoisin Etelä-Venäjältä. Viljely alkoi Saksassa jo v. 1561. Korkeus 70–120 cm, tukeva varsi. Kirkkaanpunaiset kukinnot. Myös vaaleanpuna- ja valkokukkaisia muotoja. Kukkii heinä-elokuussa. Tunnetaan myös nimellä "ylioppilasnejliikka" (*studentnejlika*). Hyvä leikkokukka. Erittäin hyvä mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille!

Viljely: Viihtyy auringossa, humuspitoisessa, hiekansekaisessa savimultamaassa. Kylvö avomaalle touko-kesäkuussa. Itää alle kahdessa viikossa. Hyvä talvenkesto.

KÄRSÄMÖT

(röllika)

*Achillea***Kivikärsämö, nukkakärsämö** (stenröllika)*Achillea tomentosa*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 2 000 siementä.

Mv. Kotoisin Etelä-Euroopasta ja Länsi-Aasiasta. Korkeus n. 20 cm. Peittävä kasvutapa. Pehmeät, nukkaiset lehdet hienojakoiset. Tiiviit, kullankeltaiset kukat. Ihanteellinen kivikkopuutarhaan. Kestävä leikkokukka. Mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa, laihassa hieta- ja moreeni- ja maassa. Kylvetään kasvupaikalleen maan lämmettyä. Itää 1–3 viikossa. Myös syyskylvö mahdollinen.

'Aurea'

annos n. 0,5 g / 4,40 €**til.no 3376****Koreakärsämö**

(vitpytta)

Achillea ptarmica f. *multiplex*, kertomykeröiset

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 3089**

1 g = 3 500 siementä.

Mv. Korkeus n. 60 cm. Pearl-Ryhmän lajike, valkoiset, nappimaisen kerrannaiset tai puolikerrannaiset kukat. Kukkii runsaasti kesä-heinäkuussa. Kukkii jo ensimmäisenä vuonna. Sopii perennaryhmiin sekä niittykasviksi. Hyvä mehiläiskasvi.

Viljely: Siemenet painetaan multaan ja peitetään kevyesti. Itää nopeasti. Kylvös pidetään tasaisen kos-

teana n. 20 asteen lämpötilassa. Siirretään taimettumisen jälkeen viileämpään. Lämpöä, runsasravinteinen maa ja aurinkoinen tai melko aurinkoinen paikka.

Kultakärsämö

(praktröllika)

Achillea filipendulina

1 g = n. 6 000 siementä.

Mv. Kotoisin Vähästä-Aasiasta ja Kaukasukselta. Viljely Englannissa jo vuonna 1803. Korkeus n. 70–120 cm. Tukeva varsi, harmahtavan vihreät lehdet. Keltaiset, ryydille tuoksuvat kukat. Kukkii heinä-elokuussa. Hyvä leikko- ja kuivakukka, sekä melko hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille!

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa, keskirasvinteisessä, kalkitusmaassa. Kylvö maahan syksyllä tai keväällä. Itämislämpötila +18–21 °C:ssa. Voidaan myös esikasvattaa. Voi kukkia jo ensimmäisenä vuonna.

Korjuu: Kukinto korjataan kuivattavaksi täysin auenneena.

'Parker's Variety'

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3340****Punakärsämö**

(röd röllika)

Achillea millefolium, punakukkaiset

Hyönteiskasvi

1 g = n. 6 200 siementä.

Mv. Korkeus n. 60 cm. Kukat karminpunaiset. Kukkii kauan. Hyvä ryhmäkasvi sekä kuiva- ja leikkokukka. Voidaan käyttää lääkeyrttinä kuten villiä siänkärsämöä. Käytetään myös värjäyskasvina, saadaan keltaista väriä. Melko hyvä mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa, keskirasvinteisessä, kalkkipitoisessa moreeni- ja maassa. Kylvö maahan syksyllä tai keväällä. Itämislämpötila 18–21 °C. Voidaan esikasvattaa. Voi kukkia jo ensimmäisenä vuonna.

Korjuu: Kukinto korjataan kuivattavaksi täysin auenneena.

'Cassis'

annos n. 0,04 g / 2,70 €**til.no 3300****Siperiankärsämö**

(krypröllika)

Achillea sibirica

Hyönteiskasvi

1 g = n. 2 900 siementä

Mv. Korkeus n. 60 cm. Lehdistö koristeellinen. Ihanat, suuret, vaalean ruusunpunaiset kukat. Kukinta-aika

heinä-syyskuu. Sopii erityisen hyvin villiin puutarhaan. Kuiva- ja leikkokukaksi.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa, keskiravinteisessa, kalkkipitoisessa moreenimaassa. Kylvö avomaalle syksyllä tai keväällä. Itämislämpötila +18–21 °C. Voidaan esikasvatata. Voi kukkia jo ensimmäisenä vuonna.

Korjuu: Kukinto korjataan kuivattavaksi täysin auenneena.

'Love Parade'

annos n. 0,3 g / 4 €

til.no 3122

Lehtosalvia

(stääpsalvia)

Salvia nemorosa

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 3006

1 g = n. 800 siementä.

Mv. Kasvaa niittykasvina Keski-Euroopassa ja Vähäsä-Aasiassa. Korkeus 40–60 cm. Tukevavartinen. Lehdet harmahtavat. Tähtämäinen kukinto voimakkaan sinivioletti. Kukki kesä-heinäkuussa. Kosketeltaessa voimakas tuoksu. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille sekä mehiläisille.

Viljely: Esikasvatus huhtikuussa. Ei tarvitse kylmäkäsittelyä. Itää 1–3 viikossa +20 °C:ssa. Vaatimaton kasvupaikan suhteen. Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessa, runsasmultaisessa savi- tai moreenimaassa. Ei siedä talvimärkyttä. Syyskylvö mahdollinen.

Lehtosinilatva

(blågull)

Polemonium caeruleum

Hyönteiskasvi

1 g = n. 600 siementä.

Mv. Helpinhoitoinen, pitkään kukkiva vanha perenna. Pystykasvuinen, korkeus 50–100 cm. Sininen tai valkoinen kukinto tuoksuu ihanalta. Kukinta-aika kesä-heinäkuu. Mehiläiskasvi, kohtalainen perhoskasvi!

Viljely: Viihtyy ravinteikkaassa, kosteutta pidättävässä maassa aurinkoisessa tai puolivarjoisessa paikassa. Kylvö keväällä tai syksyllä avomaalle. Itää hyvin 2–3 viikossa. Hyvä talvenkestävyys. Siementää myös itse.

Sinikukkainen

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 3343

Valkokukkainen

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 3183

MAKSARUOHOT

(fetknopp)

Sedum

Isomaksaruoho

(röd kärleksört, röd käringkål)

Sedum telephium

Hyönteiskasvi

1 g = n. 12 000 siementä

Mv. Korkeus n. 40 cm. Kestävä ja komea perenna, lehdet paksut ja sinivihreät. Kukki syksyn korvilla tummanpunaisin kukin. Sopii kivikkoryhmiin ja aurinkoiseen perennaryhmään. Kukat kestäviä kimpuissa.

Viljely: Esikasvatetaan. Siemenet painetaan kevyesti kylvömultaan, niitä ei peitetä. Itämislämpötila n. +20 °C. Itää hieman epätasaisesti. Siirretään taimetumisen jälkeen viileämpään ja koulitaan tarvittaessa ruukkuihin. Istutetaan hiekanserkaiseen multaan hieman kuivaan ja kalkittuun kasvupaikkaan.

'Emperor's Waves'

annos n. 0,03 g / 4,80 €

til.no 3766

Kaukasianmaksaruoho

(kaukasiskt fetblad)

Sedum spurium

Hyönteiskasvi

1 g = n. 8 000 siementä.

Mv. Kotoisin Kaukasukselta. Korkeus 5–15 cm. Tummanpunaiset kukat sarjamaisissa viuhkoissa. Kukki heinä-elokuussa. Hyvä maanpeittokasvi ja mesikasvi perhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessa, runsasmultaisessa ja kalkitussa moreenimaassa. Esikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö toukokuussa. Itää 1–3 viikossa.

'Summer Glory'

annos n. 0,05 g / 2,70 €

til.no 3240

Neidonmaksaruoho

(skuggfetknopp)

Sedum pulchellum

Hyönteiskasvi

annos n. 0,1 g / 2,90 €

til.no 3764

1 g = n. 8 000 siementä.

Mv. Maanmyötäinen kasvutapa, korkeus n. 10 cm. Kukinnot vaalean ruusunpunaisia. Erinomainen mesikasvi perhosille. Käytetty lääkekasvina.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa. Sietää kosteutakin. Esikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö toukokuussa. Itää helposti +20 °C:ssa. Kylvöstä ei saa päästää kuivumaan.

MALVAT

(malva)

*Malva***Myskimalva**

(myskimalva)

Malva moschata

Hyönteiskasvi

1 g = n. 450 siementä.

Mv. Kotoisin Euroopasta ja Pohjois-Afrikasta. Suloinen perinnekasvi. Kukkii kesäkuusta syyskuuhun.**Viljely:** Vaatimaton kasvupaikan suhteen. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessä maassa. Siementen kylmäkäsitely 2-4 viikkoa. Kylvö suoraan avomaalle varhain keväällä tai loppukesällä. Syyskylvö mahdollinen. Itää epätasaisesti usein useamman kuukauden aikana. Hyvä talvenkestävyys. Kylvätty helposti viihtyessään.**Käyttö:** Kukat salaattiin ja teehe. Lehtiä voi syödä höyrytettyinä. Mesi- ja ravintokasvi perhosille.

'Alba'

annos n. 1 g / 2,90 €**til.no 3163**

Korkeus n. 60 cm. Kukat puhtaanvalkoiset.

'Rosea'

annos n. 1 g / 2,70 €**til.no 3160**

Korkeus n. 60 cm. Kukat ruusunpunaiset.

Ruusumalva

(rosenmalva)

Malva alcea

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3161**

1 g = 100-150 siementä.

Mv. Keski-Euroopasta kotoisin oleva vanhanajan perenna. Korkeus 80-100 cm. Pensasmainen, lehdet harmahtavan vihreät. Kukinnossa useita ruusunpunaisia kukkia, joita aukeaa heinäkuusta elokuun loppupuolelle. Muistuttaa yleisempää myskimalvaa, mutta on korkeampi.**Viljely:** Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessä, kalkkipitoisessa moreenimaassa. Esikasvatus huhtikuussa (kylmäkäsitely 2-4 viikkoa). Syyskylvö mahdollinen. Kylvätty helposti! Viehättävä esim. seinustalla.**Käyttö:** Kukkia käytetään teehe. Lääkekasvina tunnettu jo 5 000 vuotta. Mesi- ja ravintokasvi perhosille.**Mirrinminttu**

(katnepeta)

Nepeta × faassenii

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3131**

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Korkeus 30-60 cm. Soma siniharmaa lehdistö. Sininen mintuntuoksuinen kukinto. Pitkä kukinta kesäelokuussa. Hyvä perhos- ja mehiläiskasvi! Sopii kukkamaan reunakasviksi.**Viljely:** Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, keskisravinteisessä, kalkitusmaassa. Kylvö touko-kesäkuussa suoraan avomaalle. Itää +20 °C:ssa 14-20 vrk:ssa. Syyskylvö mahdollinen. Kukinnot leikataan pois vasta talven jälkeen keväällä.**Mooseksenpalavapensas**

(diptam, Moses brinnande buske)

Dictamnus albus

1 g = n. 70 siementä.

Mv. Kotoisin Etelä-Euroopasta. Kukkii kesä-heinäkuussa. Erittäin tuoksuva, eteeristä öljyä, jonka voi saada tulitikulla palamaan kuumana päivänä. Kasvuston koskettelu auringossa voi aiheuttaa iholle rakkuloita! Myrkyllinen!**Viljely:** Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessä kalkitusmaassa. Kylvö joko syksyllä maahan tai maaliskuussa sisälle vähintään 6 viikon kylmäkäsitelyn jälkeen. Itää hitaasti ja epätasaisesti. Kukkii muutaman vuoden ikäisenä. Pitkäikäinen, ei pidä siirrosta. Hyvä talvenkesto. Koristeelliset siemenkodat sopivat kuivakukaksi.

'Albiflorus'

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3374**

Korkeus n. 80 cm. Kukinto puhtaanvalkoinen.

'Fraxinella'

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3358**

Korkeus n. 80 cm. Kukinto vaalean ruusunpunainen.

Morsiusharso

(brudslöja)

Gypsophila paniculata

1 g = n. 1 200 siementä.

Mv. Keski-Aasian, Keski- ja Itä-Euroopan arojen kasvi. Korkeus n. 100 cm. Runsaakukkainen kukinto valkoinen ja harsomainen. Kukka puolikerrannainen tai kerrannainen. Kukkii heinä-elokuussa. Gypsophila tarkoittaa kreikkaksi kalkkia ja ystävää.**Viljely:** Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa,

keski- tai runsasravinteisessa, kalkkipitoisessa moreeni-
nimaassa. Avomaakylvö touko-kesäkuussa. Itää
+15 °C:ssa 14–20 vrk:ssa. Ei siedä seisovaa märkyttä.
Ei pidä siirrosta, syvä paalujuuri.

Käyttö: Kaunis leikkokukka, kimppujen keventäjä ja
kuivakukka. Kuivaus ripustettuna tai maljakossa.

'Snow Flake'

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 3359

NEILIKAT

(nejlika)

Dianthus

Harjaneilikka

(borstnejlika)

Dianthus barbatus

Hyönteiskasvi

1 g = n. 900 siementä.

Kv. Kylväytymisensä vuoksi usein monivuotinen. Kotoi-
sin Etelä- ja Keski-Euroopasta. Yleinen jo keskiajan
puutarhoissa. Pohjolaan se tuli 1700-luvun alussa.
Kukat usein kaksi- tai moniväriset, väri vaihtelee
valkoisesta tummanpunaiseen. Tuoksuvat kukinnot
avautuvat heinä-elokuussa.

Viljely ja käyttö: Kylvö alkukesällä laatikkoon. Peite-
tään ohuelti. Itämisaika +15 °C:ssa 7–14 vrk. Istutus
koulimisen jälkeen elokuussa kasvupaikalle. Viihtyy
auringossa, kevyessä ja kalkitussa multamaassa.
Kukinta seuraavana kesänä. Myös syyskylvö mahdol-
linen. Talvisuojaus suotavaa. Jänisten suosikki. Perin-
nepuutarhaan ja leikkokukaksi. Arvokas mesikasvi
päivä- ja yöperhosille. Neilikkayökkösen ravintokasvi.

'Barbatus mixture'

Uutuus

annos n. 0,5 g / 3,40 €

til.no 3451

Kaunis, yksinkertaiskukkainen värisekoitus, sopii erin-
omaisesti leikkokukaksi. Korkeus noin 50 cm.

'Super Duplex'

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 3407

Korkeus n. 60 cm. Upea sekoitus verenpunaisista ja
punaisen kirjavista kerroituista kukista.

Munkkineilikka

(Chartreusenejlika, brödranejlika)

Dianthus carthusianorum

Hyönteiskasvi

annos n. 0,3 g / 2,90 €

til.no 3411

1 g = 700–800 siementä.

Mv. Kotoisin Etelä- ja Keski-Euroopasta. Gotlannissa
ja Öölannissa paikoin villiintynyt. Korkeus n. 40 cm.
Mätästävä kasvutapa, kapeat lehdet. Kukinnoissa on
useimmiten 5–10 purppuranpunaista kukkaa, joista
vain pari on kerrallaan auki. Kukinta-aika heinä-elokuu.
Kukat ja lehdet tuoksuvat. Arvokas mesikasvi päivä- ja
yöperhosille. Kaunis perenna.

Viljely: Viihtyy auringossa, kevyessä ja kalkitussa
moreeni- (pH 6,2–7,2). Taimikasvatus alku-
kesällä tai avomaakylvö maan lämmitettyä. Siemen
peitetään ohuelti. Itää helposti alle kahdessa viikossa
+20 °C:ssa. Viihtyessään kylväytyy.

Sulkaneilikka

(fjädernejlika)

Dianthus plumarius

Hyönteiskasvi

'Roseus'

annos n. 0,2 g / 3,40 €

til.no 3470

1 g = 800–1 000 siementä.

Mv. Oli ennen sotia suosittu. Peittokasvi, muodostaa
tiheän ja tuuhean maton. Korkeus 20–40 cm. Kukkii
heinä-elokuussa runsain ripsureunaisin vaaleanpunai-
sin yksinkertaisin/puolikerrannaisin kukin. Houkuttelee
päivä- ja yöperhosia!

Viljely: Kylvö alkukesällä laatikkoon. Itää +15 °C:ssa
7–14 vrk:ssa. Siemenet peitetään ohuelti. Koulimisen
jälkeen istutus elokuussa kasvupaikalle. Kukinta seu-
raavana kesänä. Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuo-
reessa, keskiravinteisessa ja kalkkipitoisessa maassa.
Myös syyskylvö mahdollinen.

Niittykullero

(bullerblomster, smörbollar)

Trollius europaeus

Annos n. 0,2 g / 2,90 €

til.no 3074

Mv. Kosteilla niityillä ja lehdossa viihtyvä leinikki-
kasvi. Kauniin keltaiset kukat touko-heinäkuussa.
Hyvä leikkokukka.

Viljely: Ei pidä paahteesta. Siemen tarvitsee kylmäkäsi-
telyn. Itää epätasaisesti noin 30 päivän kuluttua kylvöstä,
osa siemenistä saattaa itää vasta vuodenkin päästä.

Nuokkulaukka

(prärielök)

Allium cernuum

'Hidcote'

Uutuus

Annos n. 0,2 g / 3,40 €

til.no 3381

Mv. Pohjois-Amerikasta kotoisin oleva Allium-sukuun

kuuluva monivuotinen, kaunis koristekasvi. Korkeus n. 40 cm. Lehdistö kapea ja pysty. Jäykän kukkavarren päässä nuokkuu löyhä kimppu sähkökukan lilian pinkkejä kukintoja sarjamaisesti.

Viljely: Viihtyy aurinkoisella paikalla, läpäisevässä, hiekkapitoisessa maassa. Viihtyessään leviää sementämällä, kun kukintoja ei poisteta. Esikasvatus helmi-huhtikuussa tai avomaakylvö toukokuussa. Kylmäkäsitteily voi tehostaa itämistä, myös syyskylvö mahdollinen.

ORVOKIT

(viol)

Viola

Keto-orvokki

(styvmorsviol)

Viola tricolor

Luomusiemen

annos n. 0,3 g / 2,70 €**til.no 3427**

1 g = n. 800 siementä.

Yv. tai kv. Yleinen Etelä-Suomessa kuivilla rinteillä ja kallioilla. Pohjoisessa tavataan satunnaisesti. Hyvin monimuotoinen, 10–20 cm:n korkuinen kasvi. Yleensä kolmiväriset kukat. Runsain kukinta-aika ajoittuu loppukevääseen ja alkukesään, mutta jatkuu aina pakasiin asti.

Viljely: Viihtyy aurinkoisessa paikassa. Kevät- tai syyskylvö suoraan avomaalle. Keväällä siemeniä voi pitää pari päivää pakastimessa itävyyden parantamiseksi. Itää hitaasti. Viihtyessään kylvääytyy itse.

Käyttö: On käytetty rohtokasvina. Kukissa vaniljainen maku ja niillä voi koristella ruokia.

Tarhasarviorvokki

(bukettviol)

Viola Cornuta-Ryhmä

1 g = n. 1 500 siementä.

Mv. Alkumuoto kotoisin Pyreneiltä. Englannissa viljely aloitettiin jo v. 1776, ja siellä on aikojen kuluessa tehty paljon jalostustyötä. Pienikukkainen koristekasvi on puutarhan ahkerimpia kukkijoita.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, ravinteikkaassa, multavassa puutarhamaassa. Esikasvatus maaliskuussa tai kylvö kesä-heinäkuussa ulos. Itää 14–20 vrk:ssa +18–20 °C:ssa. Kukkii koko kesän, kunhan kuituneet kukat muistaa nyppiä pois. Talvehtii parhaiten hiekansekaisessa maassa. Versot kannattaa lyhentää syyspuolella.

Käyttö: Sopii kukkaryhmiin, kivikkopuutarhaan, ampeliin ja ruokkuun. Kukkia voi syödä.

'Bowles Black'

annos n. 0,1g / 2,90 €**til.no 3454**

Korkeus n. 15 cm. Samettiset kukat tummanvioletit, lähes mustat. Kirkkaan keltainen silmä korostaa kukan tummaa väriä. Soveltuu hyvin ryhmä- ja ruokkuistutuksiin.

'King Henry'

annos n. 0,2 g / 2,90 €**til.no 3264**

Korkeus n. 10 cm. Kukkii runsaasti violetinsinisin kukin, joilla on keltainen keskusta.

'Peach Duet'

annos n. 35 siem / 3,40 €**til.no 3015**

Korkeus n.12 cm. Varhain ja runsaasti kukkiva, kompak-tikasvuinen lajike. Suloisten kukkien alimmat terälehdet väriltään vaalean oranssit ja valkoiset ja ylimmät terälehdet violetit.

'Sorbet Orange Jump' F1

annos n. 35 siementä / 4,40 €**til.no 3036**

Korkeus 15–20 cm. Pienikukkainen puutarhan ahkera kukkija. Kaunis väriyhdistelmä violeeteista ja oransseista kukista. Kestää hellettä.

Tuoksuorvokki

(luktviol)

Viola odorata

1 g = n. 250 siementä.

Mv. Kotoisin Länsi-Euroopasta. Korkeus n. 20 cm. Muodostaa mattomaisia kasvustoja. Lehdet sydämenmuotoiset. Tumman lilansiniset, tuoksuvat kukat. Kukkii touko-kesäkuussa. Lämpimänä syksynä toinen kukinta pakkasiin asti!

Viljely: Viihtyy puolivarjossa vettä läpäisevässä puutarhamaassa. Ei siedä talvimärkyttä. Taimikasvatus maaliskuussa (vaatii kylmäkäsitteilyn) tai kylvö avomaalle syksyllä. Siemenet peitetään ohuelti. Taimiväli 10–15 cm. Itää hyvin hitaasti, ulos kylvettynä voi kestää 1–2 v. Voidaan jakaa keväällä.

Käyttö: Kukat sopivat kakkujen ja salaattien koristeluun, tuoksusekoituksiin, kukkakimppuihin, napinläpikukaksi yms. Ennen käytetty rohtona ihottumiin ja sisäisesti teenä hinkuuskään ja kurkkuvaivoihin. Sisältää salisyylihappoa ja saponiinia.

'Königin Charlotte'

annos n. 0,3 g / 2,70 €**til.no 3394**

PIIKKIPUTKET

(martorn)

Eryngium

Kukkaryhmiin sekä kuiva- ja leikkokukaksi.

Alppiippiikkiputki

(alpmartorn)

*Eryngium alpinum***annos n. 0,5 g / 4,80 €****til.no 3075****Mv.** Korkeus 60–80 cm. Koristearvo on sinertävissä, liuskaisissa suojuslehdissä, jotka reunustavat käpymäistä sarjakukintoa. Sopii kukkaryhmiin ja kuivakukiksi. Myrkyllinen.**Viljely:** Viihtyy kalkitussa, läpäisevässä hiekkamullassa. Syvä juuristo vaatii syvän kasvualustan. Taimiväli 30–40 cm. Tarvitsee paljon valoa runsaaseen kukintaan, mutta sinnittelee varjoisammassakin. Syyskylvö tai kylvö varhain keväällä.**Sinippiikkiputki**

(rysk martorn)

Eryngium planum

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 2,90 €**til.no 3083**

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Luonnonvaraisena Etelä- ja Keski-Euroopassa. Korkeus n. 100 cm. Siniharmaa lehdistö sähkönsinisellä vivahteella. Kukkiit elo-syyskuussa sinisin, veikeän piikkimäisin kukin, joita on paljon haaroittuvassa varressa. Hyvä perhos- ja hyönteiskasvi. Myrkyllinen.**Viljely:** Tarvitsee aurinkoisen kasvupaikan, muttei ole kovin tarkka maalajin suhteen. Kasvualustan tulee olla vähintään 30 cm syvä, sillä kasvilla on pitkä juuristo. Syyskylvö. Kevätkylvöt itävät n. 20 °C:ssa epätasaisesti (5–90 vrk).**Pohjanrantakukka**

(fackelblomster)

Lythrum salicaria

Hyönteiskasvi

1 g = n. 19000 siementä

Mv. Korkeus 80–100 cm. Rantakukat kasvavat luonnossa jokien, järvien ja merien rannoilla. Varsi on pystykasvuinen, lehdet pienet ja keihäsmäiset. Kukinto on tähkämäinen ja kasvaa pitkän varren päähän. Kukkiit heinäkuusta syyskuulle ja houkuttelee pölyttäjiä.**Viljely:** Kylvö loppukevästä tai alkukesästä. Jos itämistä ei tapahdu, 2–4 viikon kylmäsittely edesauttaa itämistä. Viihtyy kostealla ja tuoreella, ravinteikkaalla, aurinkoisella tai puolivarjoisella kasvupaikalla. Sietää sekä märkyttä, että kuivuutta.**'Happy Lights'****Annos n. 0,1 g / 4,80 €****til.no 3020**

Väriosekoitus sinivioletista punaiseen, karmiiniinpunaiseen, vaaleanpunaiseen ja valkoiseen.

Pikarikarstaohdake

(vävarkarda)

Dipsacus sativus

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 2,70 €**til.no 3784**

1 g = n. 750 siementä.

Kv. Kotoisin Välimeren alueelta. Korkeus 1,5–2 m. Vankka, piikkinen varsi. Piikkisiä mykeröitä on käytetty villan karstaamiseen. Nukka tarttuu helposti joustaviin ja koukkupäisiin piikkeihin. Mykeröjen vaaleansiniset kukat avautuvat vähitellen.**Viljely:** Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, runsasmultaisessa maassa. Siemen vaatii itääkseen kylmäsittelyn. Mielellään syyskylvö. Siemen peitetään ohuelti. Ensimmäisenä vuonna kasvattaa lehtiruusukkeen, toisena vuonna kukkiit.**Käyttö:** Kuivattuja mykeröitä käytetään karstaamiseen ja kuivakukka-asetelmiin. Hyvä mesikasvi. Houkuttelee päiväperhosia, mehiläisiä ja muita hyönteisiä.**Polkuhaarikko**

(sylnarv)

Sagina subulata

1 g = n. 55 000 siementä.

Mv. Matala (n. 5 cm), sammalmainen maanpeittokasvi, joka on ollut suosittu 1940-luvulla. Valkoiset kukat pienen pieniä. Sopii pengerryksille, saumakasviksi laattakäytävälle sekä haudalle.**Viljely:** Aurinkoinen kasvupaikka, hiekansekainen multa. Kylvetään aikaisin keväällä. Itää 10–21 vrk:ssa. Kestää kuivuutta.**'Puzta'****annos n. 0,1 g / 2,90 €****til.no 3344****Puistolemmikki**

(skogsförgätmigej)

Myosotis sylvatica

1 g = n. 1 600 siementä.

Kv-(Mv). Korkeus n. 20 cm. Lehdet suikeat ja hienokarvaiset. Suloinen, sininen kukinto touko-kesäkuussa. Sai nimensä jo 1500-luvulla: *Myosotis* tarkoittaa hiiren korvaa. Lemmikistä on tullut muistojen ja toisen ihmisen muistamisen vertauskuva, josta nimet *förgätmigej*, *forget-me-not*, *Vergissmeinnicht* ja "älä unohda

minua"! 1800-luvulla lemmikki oli suosituin kukka-aihe kiiltokuvissa, pöytäliinoissa, astioissa ja runoissa.

Viljely: Viihtyy parhaiten puolivarjossa, runsashuimuksisessa, kalkitussa, tuoreena pysyvässä maassa. Esikasvatus huhti-toukokuussa tai kylvä avomaalle touko-kesäkuussa. Siemenet peitetään vain ohuelti, tarvitsevat valoa itääkseen. Itää +18 °C:ssa 14-20 vrk:ssa. Kukkii toisena vuonna. Kylvyyty myöhemmin itse.

Käyttö: Antaa kauniin taustan kevään sipulikasveille. Kukilla voi koristella kakkuja ja salaatteja. Ihastuttava kukkakimpuissa.

'Victoria Indigo-blue'

Annos n. 0,2 g / 2,90 €

til.no 3191

Punakellukka

(praktnejlikrot)

Geum chiloense

1 g = n. 400 siementä.

Mv. Korkeus n. 60 cm. Lehdet tummanvihreät. Suuret, kerrannaiset ja kirkkaanpunaiset kukat, jotka muistuttavat unikkoo. Kukinta heinäkuusta syyskuuhun.

Viljely: Esikasvatus maaliskuusta huhtikuussa. Siemen peitetään ohuelti. Itää +20 °C:ssa 3 viikossa. Viihtyy auringossa tai lievässä varjossa tavallisessa, hiekkapitoisessa maassa, savimaassakin. Kukkii jo ensimmäisenä vuonna. Sopii perennaryhmiin, reunuskasviksi ja leikkokukaksi.

'Blazing Sunset'

annos n. 0,1 g / 4,40 €

til.no 3676

Punakonnaryrtti

(röd sköldpaddsort)

Chelone lyonii

1 g = 330 siementä

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Korkeus n. 40 cm. Kompaktikasvuinen, tummanvihreä laaja lehdistö ja vaaleanpunaiset kukat tiiviissä tähkämäisissä kukinnoissa. Kukkii heinäkuusta syyskuulle.

Viljely: Viihtyy puolivarjoissa tai aurinkoisessa kasvupaikassa, tuoreessa, runsasmultaisessa ja ravinteikkaassa kasvualustassa. Kylvä syksyllä tai keväällä, keväällä 2-4 viikon kylmäkäsitely voi parantaa itävyyttä.

'Pink Temptation'

annos n. 0,1 g / 4 €

til.no 3232

Purppurapunalatva

(rosenflockel)

Eupatorium purpureum

Hyönteiskasvi

annos n. 0,1 g / 3,40 €

til.no 3345

1 g = 500-1 500 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Afrikasta. Roteva kasvutapa, korkeus 150-240 cm. Kukinnot tumman purppuranpunaiset ja miedosti vaniljantuokuiset. Kukinta-aika elo-syyskuu. Erityisesti päiväperhosten suosiossa, viiden tähden perhoskasvi!

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, ravinteikkaassa ja kosteutta pidättävässä maassa. Kevät- tai syyskylvö. Keväällä kylvettäessä siemenet kylmäkäsiteltävä. Itää 2-4 viikossa.

Pohjanruusujuuri

(rosenrot)

Rhodiola rosea

annos n. 0,1 g / 4,40 €

til.no 3081

1 g = 10 000 siementä.

Mv. Mehikasveihin kuuluvaa kasvia tavataan meillä myös luonnossa harvinaisena. Korkeus n. 30 cm. Siniharmaat, nahkeat lehdet ja keltaiset mykerökukinnot. Hede- ja emikasvit ovat eri yksilöissä. Juurakko tuoksuu ruusuiselta.

Viljely: Esikasvatetaan. Kylvölämpötila n. 22 °C, käytetään kevyttä kylvömultaa. Siemeniä ei peitetä. Itäminen voi kestää 1-3 kk ja on epätasaista. Taimetumisen jälkeen siirretään viileämpään. Istutetaan hiekkansekaiseen multaun valoisaan kasvupaikkaan. Taimiväli n. 30 cm.

Käyttö: Kivikkoryhmiin ja aurinkoiseseen perennaryhmään. Lääkekasvi, piristävä ja yleiskuntoa kohottava. Piristävä uute saadaan uuttamalla juurta etanoliin (1:5). Maanpäällisiä kasvinosia voi käyttää kohtuudella teehen ja tuoreena salaattiin.

Ruusunätkelmä

(rosenvial)

Lathyrus latifolius

Hyönteiskasvi

1 g = n. 18 siementä.

Mv. Laji on kotoisin Etelä- ja Kaakkois-Euroopasta kuumilta ja usein kivikkoisilta rinteiltä. Vanhanajan koristeköynnös, korkeus 2-3 m. Voi kasvaa myös maata pitkin aurinkoisessa paikassa. Kukut muistuttavat tuoksuhernettä. Annos on sekoitus ruusunpunaisista, valkoisista ja liilanpunertavista kukista. Kukinta-aika heinä-syyskuu. Melko hyvä mesikasvi ja tärkeä ravintokasvi perhosille. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessa, runsasmultaisessa maassa. Esikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö, kun maa on vähintään +13 °C. Hyötyy kylmäkäsitteystä. Siemeniä on hyvä liottaa pari tuntia ennen kylvöä. Itämisäika 3–4 vk. Ei pidä siirrosta. Voidaan lisätä vain siemenistä.

'Mixed'

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 3004

Annos sekoitus ruusunpunaisista, valkoisista ja lilanpunertavista kukista.

Sinipallo-ohdake

(blå bolltistel)

Echinops bannaticus

Hyönteiskasvi

1 g = n. 60 siementä.

Mv. Kotoisin Balkanin niemimaalta. Viljelty meillä 1940-luvulta lähtien. Korkeus 100–150 cm. Sileät lehdet päältä harmahtavan vihreät, alapuolelta harmaat ja nukkaiset. Lehden reunojen piikit 2–4 mm:n pituiset. Pallomainen, metallinsininen kukinto suuri, Ø n. 3–5 cm. Kukinta-aika heinä–elokuussa.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessa, kalkitus ja läpäisevässä moreenimaassa. Avomaakylvö keväällä tai syyskylvö.

Käyttö: Komea perennanpenkin kaunistus. Käytetään leikko- ja kuivakukkana. Hyvä mesikasvi sekä päivättä yöperhosille. Erityisesti ison hopeatäplän suosiossa. Myös kimalaisten mieleen.

'Blue Glow'

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 3297

Sinipellava

(berglin)

Linum perenne

annos n. 5 g / 2,70 €

til.no 3577

1 g = n. 700 siementä.

Mv. mutta lyhytikäinen. Muutaman vuoden kuluttua kasvusto taantuu. Korkeus 40–50 cm. Taivaansiniset kukat kesä–heinäkuussa.

Viljely: Viihtyy vain kuivahkossa, lämpimässä ja aurinkoisessa kasvupaikassa ravinteikkaassa, mutta kevyessä mullassa. Esikasvatus maaliskuussa tai kylvö suoraan kasvupaikalle toukokuussa. Syksyllä kasvusto leikataan lyhyeksi. Siemenkodat voi kuivata kuivakukiksi.

SORMUSTINKUKAT

(digitalis)

Digitalis

Hyönteiskasvi

Näyttävät kukinnot. Kimalaisten suosimia. Myrkyllinen.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, syvämultaisessa maassa. Kylvö alkukesällä, jotta lehtiruusukkeet ehtivät isoiksi ja talvehtivat. Siementä ei peitetä. Itää valossa, 18 °C:ssa 14–20 vrk:ssa. Myös syyskylvö mahdollinen. Kasvia käsiteltäessä on syytä käyttää käsineitä.

Kellosormustinkukka

Digitalis purpurea 'Gloxiniiflora'

'Mixed'

annos n. 0,5g / 2,70€

til.no 3205

Korkeus n. 120 cm. Sekoitus valkoisen ja punaisen pastellisista sävyistä. Kukkavarressa tiiviisti ja runsaasti kellomaisia kukkia.

Rohtosormustinkukka

(fingerborgsblomma)

Digitalis purpurea

1 g = n. 10 000 siementä.

Kv. Vanha Englannista ja Etelä-Euroopasta kotoisin oleva koristekasvi. Kuuluu englantilaisen cottage garden -mökkipuutarhan kasveihin. Kukat toispuoleisessa, pitkässä tertussa. Kukinta-aika kesä–elokuu. Kylväytyy. Myrkyllinen.

'Excelsior Hybrids'

annos n. 0,1 g / 2,70 €

til.no 3158

Korkeus 120–200 cm. Kellomaiset kukat vaalean ja tumman ruusunpunaisia sekä valkoisia.

Villasormustinkukka

(grekisk fingerborgsblomma)

Digitalis lanata

1 g = 1 000–2 000 siementä

Mv. Korkeus 50–80 cm. Jännittävä kukinto, kukat ruskehtavat. Myrkyllinen.

'Cafe Creme'

annos n. 0,2 g / 2,90 €

til.no 3725

SUOPAYRTIT (sämpnejlika)*Saponaria***Kivikkosuopayrtti** (liten sämpnejlika)*Saponaria ocymoides*

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 2,70 €**til.no 3227**

1 g = noin 500 siementä.

Mv. Mainio peittokasvi. Korkeus 15–20 cm. Vaalean purppuranpunaiset kukat kesä–heinäkuussa. Hyvä mesikasvi perhosille.**Viljely:** Viihtyy aurinkoisessa, kuivassa tai tuoreessa, keskiravinteisessa ja vettä läpäisevässä kalkitusmaassa. Syyskylvö tai kylvö keväällä ruukkuun tai maahan tai 4 viikon kylmäkäsittelyn jälkeen. Itää hyvin.**Rohtosuopayrtti** (sämpnejlika)*Saponaria officinalis*

Hyönteiskasvi

1 g = 500–600 siementä.

Mv. Vanha ja kestävä koriste-, lääke- ja hyötykasvi. Korkeus 50–70 cm. Lehdet suikeat, kolmuisuoniset, vastakkaiset ja kaljut. Kerrannaiset tai yksinkertaiset kukat ovat valkoiset tai vaaleanpunaiset. Ihastuttava tuoksukasvi.**Viljely:** Kasvaa melkein missä tahansa, mutta viihtyy parhaiten auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa syvämultaisessa maassa. Kylvö keväällä (kylmäkäsittely 2–4 vk), loppukesällä tai syksyllä. Leviää suiker-televan juurakkonsa avulla. Helppo lisätä jakamalla.**Käyttö:** Juuresta tehdyllä vaahdolla voi pestä vanhoja arvokkaita tekstiilejä. Suopayrttistä valmistettiin kaupallisesti shampooa vielä 1930-luvulla. Kasvia ei pidä käyttää lääkinnällisiin tarkoituksiin omin päin. Juuri on myrkyllinen. Erittäin hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille. Etenkin kiitäjät ja yökköset suosivat lajia.**Yksinkertainen****annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 3389**

Yksinkertaiset kukat valkoiset tai hennon vaaleanpunaiset.

Sysshohdekukka (trädgårdssolbrud)*Helenium Autumnale*-Ryhmä

Hyönteiskasvi

1 g = n. 5 000 siementä.

Mv. Keski-Euroopassa suosittu. Korkeus n. 120 cm. Kukintojen laitakukkien värisävyt ihastuttavan lämpi-

miä keltaisen, punaisen ja oranssinruskean vivahteita. Kukkii elo–syyskuussa. Kestävä leikkokukka. Hyvä mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, multavassa ja ravinteikkaassa maassa. Kylvö huhtikuussa 4 viikon kylmäkäsittelyn jälkeen tai syksyllä. Itämisaika 3–4 vk. Säilyy kauniina ja kukkivana, kun kasvuston jakaa n. joka 3. vuosi.**'Rotgold' hybr.****annos n. 0,2 g / 3,40 €****til.no 3007****Syysädekukka** (kokardblomster)*Gaillardia aristata*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 250 siementä.

Mv. Kotoisin Pohjois-Amerikan länsiosista. Korkeus n. 40 cm. Suurissa kukissa oranssia ja tiilenpunaista sekä keltaiset reunat. Kukkii heinäkuusta pakkasiin. Hyvä mesikasvi perhosille ja mehiläisille.**Viljely:** Esikasvatus helmi–maaliskuussa, jotta kukkii heinä–syyskuussa. Siementen 3–4 viikon kylmäkäsittely nopeuttaa itämistä. Taimettuu 2–3 viikossa. Viihtyy lämpimässä ja aurinkoisessa kasvupaikassa, ojitetussa, hiekansekaisessa mullassa. Kestää kohtalaisesti kuivuutta.**'Arizona Sun'****annos n. 0,1 / 2,70 €****til.no 3426****Tarhailakko** (trädgårdsnattviol)*Hesperis matronalis*

Hyönteiskasvi

annos n. 2 g / 2,70 €**til.no 3314**

1 g = n. 500 siementä.

Kv. Kotoisin Etelä-Euroopasta sekä Pohjois- ja Länsi-Aasiasta. Kasvatettu puutarhoissa 1600-luvulta lähtien. Korkeus 50–100 cm. Suloiselle tuoksuvat kukat vaaleanpunertavat, liilat tai valkoiset. Kukinta kesä–heinäkuussa. Hyvä mesikasvi yöperhosille, erityisesti kiitäjille ja yökkösille.**Viljely:** Aurinkoinen tai puolivarjoinen kasvupaikka, kalkittu maa. Kylvö suoraan avomaalle keväällä, kun yölämpötila on yli 5 °C. Itämisaika 20 °C:ssa 7–10 vrk. Siemenet peitetään ohuelti, tarvitsevat valoa itäkkeeseen. Myös syyskylvö mahdollinen. Helppohoitoinen. Erinomainen talvenkestävyys. Kylväytyy. Sopii villiin ja luonnonmukaiseen puutarhaan.

Tarhalaukkaneilikka (trädgårdstrift)*Armeria Maritima*-Ryhmä

Hyönteiskasvi

1 g = n. 1 100 siementä.

Mv. Korkeus n. 15 cm. Muodostaa tiheitä mattoja. Lehdet tummanvihreät. Muistuttaa hieman ruohosipulia. Ruusunpunaiset kukat loppukevästä syksyyn. Hyvä mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille. Rauhoidetun laukkaneilikkain ravintokasvi.

Viljely: Kuivien paikkojen kasvi. Viihtyy auringossa. Kylvetään keväällä lämpimään ja kosteaan maahan. Kasvualustan tulee olla vettä läpäisevää. Itää 1-3 viikossa. Myös syyskylvö mahdollinen.

'Splendens'

annos n. 0,5 g / 4,40 €

til.no 3380

Tarharistikki (aubrieta)*Aubrieta × cultorum*

Hyönteiskasvi

1g = n. 1 000 siementä.

Mv. Kasvutapa mätästävä. Korkeus n. 10 cm. Suurikukkainen, voimakkaan karminpunainen ristikki. Kukkii alkukesällä. Hyvä mehiläiskasvi. Sopii kivikoon, muureihin ja reunuskasviksi. *Royal Horticultural Societyn* palkitsema lajike.

Viljely: Esikasvatetaan. Siemenet kylvetään kevyesti painaen kylvömultaan, jätetään melko pintaan. Idätyslämpötila n. 20°C. Itää hieman epätasaisesti. Siirretään taimettumisen jälkeen viileämpään. Taimien istutusväli 20-30 cm. Mieluiten aurinkoinen kasvupaikka. Läpäisevä (hiekkapitoinen), kalkkipitoinen ja multava maa.

'Cascade Red'

annos n. 0,1 g / 2,90 €

til.no 3162

Tarhasalkoruusu (stockros)*Alcea rosea*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 100 siementä.

Kv. Vanha koriste- ja hyötykasvi. Kukinta kesä-elo-kuussa.

Viljely: Viihtyy lämpimässä, aurinkoisessa paikassa, ravinteikkaassa mullassa. Kylvö touko-kesäkuussa. Itämisaika n. 2 vk 20 °C:ssa. Istutus lopulliselle paikalle elokuussa. Taimiväli 60 cm. Jos kukkavarsi katkaistaan heti kukinnan jälkeen, voi kukkia seuraavanakin vuonna.

Käyttö: Nuppuja ja nuoria lehtiä voi lisätä salaattiin. Kukista haudutettua teetä on käytetty erilaisiin vai-voihin. Mesikasvi! Käytetään myös värjäyskasvina.

'Nigra' (*Alcea rosea*. var. *nigra*)

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 3724

Korkeus n. 150 cm. Komea, huomiota herättävä! Yksinkertaiset, joskus puolikerrannaiset kukat mustanruskeat. Kukkien lääkinällinen arvo suurempi kuin vaaleilla lajikkeilla.

'Chater's Double Mix'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 3717

Korkeus n. 180 cm. Sekoitus kerrannaisista tummanpunaisista, ruusunpunaisista ja valkoisista kukista. Kuuluu englantilaiseen cottage garden -mökkipuutarhaan.

'Ficifolia Mixed'

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 3706

1 g = n. 100 siementä.

Korkeus n. 150 cm. Lehdet muistuttavat viikunanlehteä. Ihana värisekoitus punaisen ja kellertävän sävyisiä kukkia. Kukat suuria ja yksinkertaisia. Annalan puutarhassa talvehtinut erinomaisesti.

TULIKUKAT

(kungsbljus)

Verbascum

Hyönteiskasvi

Mehiläis- ja kimalaiskasveja. Ravintokasvi harvinaiselle kaapuyökköselle.

Viljely: Taimikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö joko varhain keväällä tai syksyllä. Siemenet itävät 1-3 vk lämpimässä ja kosteassa maassa.

Purppuratulikukka

(violkungsbljus)

Verbascum phoeniceum

1 g = n. 6 000 siementä.

Kv. tai mv. Korkeus n. 100 cm. Isot vaaleanpunaiset kukat ovat pystyssä kukinnossa. Kukkii kesä-elo-kuussa.

Viljely: Viihtyy aurinkoisessa, kuivassa tai tuoreessa, keskiviranteisessa, kalkitussa maassa. Taimikasvatus huhtikuussa tai avomaakylvö alkukesällä. Siemenet peitetään ohuelti. Myös syyskylvö mahdollinen. Viihtyessään kylväytyy.

'Rosetta'

annos n. 0,1 g / 3,40 €

til.no 3346

Ranskantulikukka (franskt kungsljus)*Verbascum chaixii* f. *album*

1g = n. 8000 siementä

Kv tai mv. Korkeus 100 cm. Puhtaan valkoiset kukat, joissa violetit heteet. Aurinkoinen tai puolivarjainen kasvupaikka, vaatimaton kasvualustan suhteen. Kukinta-aika heinä-elokuussa.

'Wedding Candles'

annos n. 0,1 g / 4,80 €

til.no 3576

Tummatulikukka (mörkt kungsljus)*Verbascum nigrum*

1 g = n. 1 000 siementä.

Kv. tai mv. Näyttävä perenna. Kukki heinä-syyskuussa. Kukinto harvempi kuin ukontulikukalla. Sopii leikkokukaksi.

Viljely: Viihtyy ravinteikkaammilla paikoilla kuin ukontulikukka. Viihtyy auringossa erittäin kuivassa tai kuivassa keskiravinteisessa moreenimaassa. Helppohoitoinen, viihtyessään kylväytyy.

Luonnonlaji

annos n. 0,1 g / 2,70 €

til.no 3425

Korkeus 50–100 cm. Keltainen kukinto, oranssit heteet, palhot koristeellisen sinipunaiset. Voidaan löytää asutuksen liepeiltä Etelä-Suomesta

'Album'

annos n. 0,1 g / 2,90 €

til.no 3438

Korkeus 50–100 cm. Valkoinen kukinto. Heteet punertavat. Isona ryhmänä näyttävä.

Tuoksukurjenpolvi (flocknäva)*Geranium macrorrhizum*

1 g = 400 siementä.

Mv. Korkeus n. 30 cm. Hyvä maanpeittokasvi. Hyvä kasvi taistelussa rikkaruohoja vastaan: raikkaanvihreä lehdistö muodostaa tiiviin ja yhtenäisen kasvuston. Syksyllä lehdistö värityy kauniin punaiseksi. Aniliinipunaiset kukat aukeavat kesä-heinäkuussa. Sitruunantuoksuisia lehtiä on käytetty tuoksuteollisuudessa ja potpourri-seoksissa.

Viljely: Helppohoitoinen kasvi, joka menestyy valossa tai varjossa. Syyskylvö tai kylmäsäätely (alle 5 °C). Kylvös pidetään tasakosteana ja poissa auringosta. Itää epätasaisesti pitkän ajan kuluessa. Taimiväli n. 45 cm.

'Wild Form'

annos n. 0,2 g / 4 €

til. no 3168

TÄDYKKEET

(veronika)

*Veronica***Tähkätädyke**

(axveronika)

Veronica spicata

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 3440

Mv. Kuusiston piispanlinnan tärkeimpiä kulttuurijään- teitä: kirjallinen tieto jo vuodelta 1750. Oletetaan saapuneen keskiajalla hevosten rehun joukossa. Korkeus n. 50 cm. Siniset kukat tähkämäisessä kukinnossa heinä-elokuussa.

Viljely: Esikasvatus maalishuhtikuussa. Itämisaika 2–3 vk. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kalkkipitoisessa, keskiravinteisessa ja vettä läpäisevässä maassa.

Unelmatädyke

(porslinsveronika)

Veronica gentianoides

annos n. 0,1 g / 4 €

til.no 3452

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Korkeus n. 50 cm. Kukki Etelä-Suomessa aikaisin kesällä viehättävin 'unelmansinin' kukin. Kukat ovat pitkissä, tiheissä terttukukinnoissa.

UKONHATUT

(stormhatt)

Aconitum

Viljely: Kylvö mieluiten syksyllä tai varhain keväällä, jolloin kylmäsäätely (8–12 vk, 2–4 °C). Kylvettäessä ja jaettaessa on hyvä käyttää käsineitä. Myrkyllinen.

Keltaukonhattu (alpstormhatt)*Aconitum lycoctonum* subsp. *lycoctonum***annos n. 0,5 g / 3,40 €** til.no 3018

1 g = 300–400 siementä.

Mv. Kasvaa Keski-Euroopassa luonnonvaraisena. Korkeus n. 100 cm, pystykasvuinen. Keltakukkainen harvinaisuus. Kukinta-aika heinä–elokuu. Myrkyllinen.**Viljely:** Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, ainakin 40 cm paksussa, kosteutta pidättävässä multamaassa.**UNIKOT** (vallmo)*Papaver***Pioniunikko** (pionivallmo)*Papaver somniferum* Paeniflorum-Ryhmä

'Antique Shades'

Uutuus

annos n. 0,5 g / 3,40 € til.no 3133

Korkeus n. 90 cm. Hieno värisekoitus, jossa kirjavissa kukissa toistuu upeita väriyhdistelmiä valkoista, purppuraa ja tummaa lohenpunaista.

Tarhaidänunikko (jättevallmo)*Papaver Orientale*-Ryhmä

1 g = n. 4 000 siementä.

Mv. Kotoisin Kaukasukselta. Viljely aloitettu Ranskassa v. 1700. Kesä–heinäkuussa isot, upeat kukat, joissa on musta keskusta. Myrkyllinen.**Viljely:** Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa maassa. Kylvä avomaalle aikaisin keväällä (12 °C). Siemenet peitetään ohuelti, itävät pimeässä. Saat-
taa kukkia ensimmäisen kerran vasta 2–4-vuotiaana. Kasvusto kuuhtuu kukinnan jälkeen.

'Brilliant'

annos n. 0,1 g / 3,40 € til.no 3730

Korkeus 80–120 cm. Isot, loistavanpunaiset kukat, joissa on musta keskusta.

'Royal Wedding'

annos n. 0,3 g / 4,40 € til.no 3033

Korkeus n. 80 cm. Upeat suuret valkoiset kukat, joissa musta keskusta. Erikoisuus.

VALEUNIKOT (bergvallmo)*Meconopsis***Keltavaleunikko** (engelsk bergvallmo)*Meconopsis cambrica***annos n. 0,1 g / 3,40 €** til.no 3525

1 g = n. 3 000 siementä.

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Länsi-Euroopassa. Korkeus n. 45 cm. Pitkäperäiset, 4–5-senttiset kukat. Kukkii alkukesästä syksyyn.**Viljely:** Vaatimaton kasvupaikan suhteen; menestyy auringossa tai varjossa, kuivassa tai tuoreessa, ravinteikkaassa ja multavassa moreenimaassa. Esikasvatus huhtikuussa. Siementä kylmäkäsitteltävä vähintään 3 vk. Voidaan myös kylvää suoraan ulos syksyllä tai keväällä maan sulettua.**Sinivaleunikko** (blå bergvallmo)*Meconopsis betonicifolia*

1 g = n. 2 000 siementä.

Mv., mutta lyhytikäinen. Kotoisin Himalajalta. Korkeus n. 60 cm. Yksinkertaiset kauniin vaaleansiniset, hieman nuokkuvat kukat (Ø n. 10 cm). Kukkii kesä–heinäkuussa.**Viljely:** Esikasvatus huhtikuussa. Siemeniä on kylmäkäsitteltävä vähintään 3 vk. Itämisaika +16–24 °C:ssa 21–35 vrk. Kasvatus viileässä, alle +12 °C:ssa. Istutetaan rinteeseen tai kohopenkkiin. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, ravinteikkaassa ja syvämultaisessa maassa, pH 5,2–6,2. Ei siedä talvimärkyttä. Kuivina jaksoina kasteltava. Pakkasella on hyvä suojata havuilla ja lumipeitteellä.

'Hensol Violet'

Annos 0,1 g / 4,80 € til. no 3723

Yksinkertaiset, kauniin lilan punertavat kukat.

Verihanhikki (blodfingerört)*Potentilla atrosanguinea*

1 g = n. 1 000 siementä.

Mv. Kuuluu ruusukasveihin, kotoisin Afganistanista ja Himalajalta. Mansikanlehteä muistuttavat lehdet. Syvän verenpunaiset kukat yksittäin 30–60 cm pitkien varsien päissä. Kukinta-aika loppukesällä, heinä–elokuussa. Vanha lääkekasvi.**Viljely:** Esikasvatetaan. Siemenet kylvetään maaliskuussa huhtikuussa kevyesti painaen kylvömultaan. Itää hieman epätasaisesti. Itämisaika n. 20 °C:ssa 2–3 vk.

Siirretään taimettumisen jälkeen viileämpään. Aurinkoinen kasvupaikka ja läpäisevä maa. Talvenkestävä, muttei siedä talvimärkyttä.

'Red'

annos n. 0,1 g / 2,90 €

til.no 3172

VUOKOT

(sippa)

Anemone

Amerikanvuokko

(flickanemon)

Anemone multifida

1 g = n.1000 siementä

Mv. Korkeus n. 30 cm. Kukkii karmiininpunaisena hehkuvin kukin kesä- heinäkuussa. Matalakasvuinen sopii hyvin reunuskasviksi tai kivikkoistutuksiin.

Viljely: Viihtyy puolivarjoisella tai aurinkoisella kasvupaikalla, runsasmultaisessa, ravinteikkaassa, hiekkapitoisessa, kuivassa ja hyvin vettä läpäisevässä kasvualustassa. Kylvä syksyllä tai keväällä, 2-4 viikon kylmäkäsitely voi edesauttaa itämistä.

Viljely: Viihtyy auringossa, kestää kuivuuttakin. Paras kasvualusta on kalkkipitoinen, hiekansekainen multa. Kylvä alkukesästä suoraan kasvupaikalleen. Siementä ei peitetä, itää valossa +20°C:ssa 1-2 viikossa.

'Rubra'

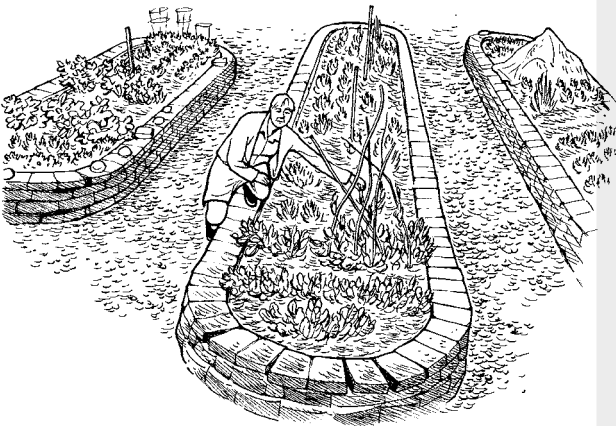
annos n. 0,1 g / 3,40 €

til.no 3080

VILJELYMAA ON kuin pankki, johon kannattaa tehdä "talletuksia" viherlannoituksen avulla. Hyötyjä on paljon: eloperäisen aineksen ja ravinteiden lisääntyminen, maanparannusvaikutus, maanpinnan suojaus eroosiolta, kasvitautilien, tuholaiden ja rikkakasvien väheneminen sekä tuholaiden luontaisten vihollisten lisääntyminen.

KUKKIVAT KASVIT tuovat keittiötarhaan silmäniloa, mutta ne voivat myös auttaa tuholaiden torjunnassa. Pölyttäjäien, päiväperhosten ja tuholaiden luontaisten vihollisten suosimia lajeja ovat esimerkiksi hunajakukka, tattari, härkäpapu ja erilaiset virnat. Kukinnan on hyvä ajoittua mahdollisimman kattavasti koko kesän ajalle. Jo alkukaudesta olisi hyvä olla tarjolla myös hyödylliset hyönteiset pystyvät käyttämään. Luonnontilainen, palstan reunassa kukkiva piennarkasvusto tarjoaa hyödyllisille lajeille otollisen elinympäristön. Mitä runsaammin pientareella kasvaa lajeja, sitä monimuotoisempi hyötyhyönteisten kirjo pystyy siellä elämään.

VOIMAKASTUOKSUISET LAJIT, kuten yrtit ja kääpiö-samettikukat, ovat kokeilemisen arvoisia esimerkiksi kaalin ja muiden tuholaiden suosimien lajien kumppanuskasveina. Täysin niiden varaan ei kannata tuholaidistorjuntaa laskea, sillä hyönteisillä on hajuainin lisäksi muitakin keinoja suunnistaa ravintokasvien kimppuun. Hyönteisverkko on hyvä tapa suojata kasvit herkimpinä aikoina, kuten taimivaiheessa ja tuholaiden esiintymisaikana. Karkotekasvit voivat kuitenkin olla avuksi muina aikoina.

KUKAT, YKSIVUOTISET

AURINGONKUKAT

(solros)

Helianthus

Hyönteiskasvi

Isoauringonkukka

(solros)

Helianthus annuus

1 g = 20–50 siementä.

Kotoisin Yhdysvaltojen etelä- ja länsiosista. Pohjois-Amerikan alkuperäisasukkaat viljelivät siemeniä ravinnoksi jo n. 3 000 v. sitten. Tuli Eurooppaan aluksi koristekasviksi 1500-luvulla. Kukkii heinä-syyskuussa. Komea mykerö kääntyy aina auringon suuntaan. Kukka kestää maljakossa 6–10 vrk. Kohtalainen perhoskasvi. Osa lajikkeista tuottaa hyönteisille tärkeää siitepölyä.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä ja kalkkipitoisessa moreenimaassa. Esikasvatus huhti-toukokuussa tai kylvö maan lämmentyä. Kylmäkäsitely (4 vk) edistää itämistä. Myös syyskylvöä voi kokeilla. Kylvösyvyys 1–2 cm. Itämisaika 10–20 °C:ssa 2–3 vk. Taimen tilantarve 30 × 30 cm.

'Double Sunking' F1**annos n. 15 siementä / 2,40 €****til.no 3224**

Korkeus n. 1,6 m. Keltaiset, kerrannaiset ja suurikoiset kukat. Varret eivät haaraudu. Koristeellinen kukkaistutukseen ja leikkokukaksi.

'Velvet Queen'

Luomusiemen

annos n. 20 siementä / 2,70 €**til.no 3421**

Korkeus n. 1,8 m. Runsaasti haarautuva lajike. Näyttävissä kukissa tummanruskea keskus ja voimakkaan mahongin punaiset terälehdet.

Kääpiöauringonkukka

(liten solros)

Helianthus annuus Nanus-Ryhmä**'Distino Mixture'****annos n. 1 g / 2,70 €****til.no 3069**

Korkeus n. 60 cm. Iloinen sekoitus punaisia, keltaisia ja oransseja kukkia joissa ruskea tai vihertävä keskus. Tanakat varret eivät haaraudu. Sopii hyvin ryhmäkasvi-istutuksiin ja ruukkuun.

'Sunspot'

Luomusiemen

annos n. 25 siementä / 2,90 €**til.no 3213**

Korkeus n. 50 cm. Kirkkaan keltaiset kukat, joissa vihertävä keskus. Tanakat kukkavarret kannattelevat suurikokoisia, 20cm, kukkia. Sopii hyvin kasvatettavaksi myös ruukussa tai parvekkeella.

'Twilight Zone'**annos n. 1g / 2,70 €****til.no 3041**

Korkeus n. 80 cm. Terälehdissä keltaisen, punaisen ja ruskean sävyjä, keskus tumman ruskea. Kasvutapa haarautuva, kukkien halkaisija n. 5 cm. Sopii hyvin leikkokukaksi.

ELÄMÄNLANGAT

(batat)

*Ipomoea***Aitoelämänlanka**

(purpurvinda)

Ipomoea purpurea

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3201**

Korkeus n. 3 m. Sinivioletit trumpettimaiset kukat ja sydämenmuotoiset lehdet.

Kirjopäivänsini

(blomman för dagen)

Ipomoea tricolor

1 g = n. 30 siementä.

Yv. Kasvaa monivuotisena trooppisessa Amerikassa. Kuuluu runsaslajiseen bataatin sukuun. Korkeus 2,5–3 m. Suuret kukat avoinna aamupäivisin. Kukat kestävät vain yhden päivän, mutta uusia tulee jatkuvasti. Kukkii kesäkuusta syyskuuhun riippuen kylvöajankohdasta.

Viljely: Esikasvatus tammi-huhtikuussa. Siemeniä on hyvä liottaa pari tuntia ennen kylvöä itämisen jouduttamiseksi. 3–5 siementä 10–12 cm:n ruukkuun. Itämisaika 20 °C:ssa 1–2 vk. Viihtyy auringossa lämpimällä paikalla tuoreessa, runsasravinteisessä, kalkkipitoisessa, runsasmultaisessa mullassa. Viihtyy myös suojaisalla parvekkeella. Vaatii tukemista.

'Heavenly Blue'**annos n. 1 g / 2,70 €****til.no 3199**

Suuret, taivaansiniset kukat. Leveä, suppilomainen teriö, jonka nielu ja torvi valkeat.

Etelänrasti (afrikansk oxtunga)*Anchusa capensis*

Hyönteiskasvi
1 g = noin 500 siementä.

Yv. tai kv. Suomessa kasvatetaan yksivuotisena. Kotoisin Etelä-Afrikasta. Korkeus n. 30 cm, monihaarainen. Pysty kasvutapa. Koko kasvi karvainen muiden lemmikkikasvien tapaan. Suloisen taivaansiniset kukat, Ø n. 1 cm. Mainio astiakasvi. Kohtalaisen hyvä mesi- ja ravintokasvi perhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kosteutta pidättävässä, ravinteikkaassa ja kalkitussa moreeni- ja maassa. Esikasvatus huhtikuussa. Jos kylvetään suoraan avomaalle, kukinta alkaa myöhemmin.

'Blue Angel'

annos n. 1 g / 2,90 € til.no 3058

Hilppa (sumpört)*Limnanthes douglasii*

Hyönteiskasvi
annos n. 0,5 g / 2,40 € til.no 3330

1 g = n. 300 siementä.

Yv. Kotoisin Pohjois-Amerikan länsiosista. Korkeus 15 cm. Lamoava kasvutapa. Heleänkeltaiset kukat (Ø 3,5 cm). Kehälehtien kärkiosa on kaksihampainen ja valkoinen. Kukkii runsaasti heinä-elokuussa. Meillä harvoin viljelty. Hyvä mesikasvi päiväperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, tavallisessa, runsasmu-
taisessa savimaassa. Avomaakylvö varhain keväällä. Kylvöstä kukintaan kestää n. 10 viikkoa. Kaunis reu-
nakasvina ja ruukussa.

Hyasinttipapu (hjälböna)*Lablab purpureus*

annos n. 5 g / 2,90 € til.no 3024

1 g = n. 4 siementä.

Yv. Trooppinen köynnös. Korkeus 150–200 cm. Kukat kau-
niin violetit, koristeelliset palot. Kukkii heinä-syyskuussa. Nuoria papuja voi käyttää ravinnoksi, keittoaika 30 min.

Viljely: Suojaisa, aurinkoinen kasvupaikka. Viihtyy kal-
kitussa, kosteutta pidättävässä ja ravinteikkaassa mul-
lassa. Kylvö avomaalle huhti-toukokuun vaihteessa.

Isoaurankukka (åkerklätt)*Agrostemma githago*

Hyönteiskasvi
1 g = n. 200 siementä.

Yv. Kotoisin Mustanmeren ja itäisen Välimeren alueelta. 1930-luvulla kasvoi monin paikoin rikkakasvina viljapelloissa. Nykyään Euroopassa hyvin suosittu. Korkeus n. 100 cm. Ilmeeltään herkkä, pystykasvuinen, hentovartinen ja vähälehtinen. Pitkäperäiset, liilahtavat ruusunpunaiset kukat yksitellen kukkavarren latvassa. Ahkera kukkija kesä-heinäkuussa. Siemenet myrkyllisiä!

Viljely: Viihtyy parhaiten auringossa, laihahkossa ja kuivanpuoleisessa maassa. Kylvetään suoraan kas-
vupaikalleen maan lämmettyä.

Käyttö: Ryhmäistutuksiin, leikkokukaksi. Siemenkodat
kuivakukaksi! Melko hyvä mesikasvi päiväperhosille!

'Milas'

annos n. 5 g / 2,40 € til.no 3429

Iso-olkikukka (jätte-eternell)*Xerochrysum bracteatum*

Hyönteiskasvi
1 g = n. 1 400 siementä.

Mv. Meillä yksivuotinen. Kotoisin Australiasta. Ensimmäisen kerran viljeltiin Ranskassa 1799. Kukkii heinäkuusta pakkasiin. Erinomainen kuivakukka, tärkeä kuivakukkateollisuudessa. Erittäin hyvä perhoskasvi.

Viljely: Vaatii aurinkoisen, tuoreen, keski- tai runsas-
ravinteisen, kalkkipitoisen moreeni- ja maan. Esikasvatus huhti-toukokuussa. Etelässä avomaakylvö. Itämissä 18–20 °C:ssa 8–10 vk. Esikasvatetut taimet kukkivat jo heinäkuussa.

Korjuu: Kukat korjataan aurinkoisena päivänä laita-
kukkien ollessa avoinna. Varsista poistetaan lehdet ja kukat ripustetaan kuivumaan ilmavaan paikkaan.

'Copper-Red'

annos n. 1 g / 2,70 € til.no 3150

Korkeus n. 100 cm. Upean kuparinpunaiset, suuret ja kerrannaiset kukat.

'Monstrosum'

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 3174

Korkeus 80–100 cm. Upea värisekoitus mm. hehkuvan punaisia, vaaleanpunaisia, keltaisia ja kuparinvärisiä kukkia. Hyvä kuivakukka.

'Salmon-Rose'

Uutuus, biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 3,40 € til.no 3144

Korkeus n. 100 cm. Lohenpunaiset kukat.

Jättiverbena

(jätteverbena)

Verbena bonariensis

Hyönteiskasvi

1 g = n. 4 000 siementä.

Laji on kotoisin Amerikan subtrooppisilta ja trooppisilta alueilta, missä on monivuotinen. Korkeus n. 120 cm. Kauniin tummanliilat kukat tiheissä, 5–8 cm:n levyisissä huiskiloissa. Kukinta-aika heinä–syyskuu. Kukkaistutuksiin ja leikkokukaksi. Erinomainen mesikasvi perhosille.

Viljely: Esikasvatus helmikuussa. Siementen kylmäkäsitely (4 vk) ennen kylvöä ja idätys n. 20 °C:ssa. Itää n. 20 °C:ssa mutta itäminen voi olla epätasaista ja hidasta. Siementen itämistä voi edesauttaa 4 vk:n kylmäkäsitelyllä.

'Lilac'

annos n. 0,1 g / 2,70 €

til.no 3349

Kaliforniantuliniikko

(sömntuta)

Eschscholzia californica

1 g = n. 650 siementä.

Mv. Suomessa yksivuotinen. Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Kalifornian tunnuskukka. Hienoliuskaiset lehdet ovat yleensä hopeanharmaat. Kukkii heinä–elokuussa. Kukat houkuttelevat mehiläisiä. Nuppuisena kerätyt kukat kestävät hyvin maljakossa.

Viljely: Viihtyy auringossa kuivassa tai tuoreessa, keskiravinteisessa ja kalkkipitoisessa maassa. Kylvö avomaalle matalaan vakoon mahdollisimman aikaisin keväällä. Myös syyskylvö mahdollinen. Kukkii 7–8 vk:n kuluttua kylvöstä. Kukinta jatkuu koko loppukesän, jos kuhtuneet kukat poistetaan. Sietää pari miinusastettakin. Saattaa kylväytyä itse.

'Carmine King'

annos n. 1 g / 2,40 €

til.no 3398

Korkeus n. 40 cm. Kukat upean karminpunaiset. Kaunis maisemointikasvi.

'Ivory Castle'

annos n. 0,3 g / 2,70 €

til.no 3212

Korkeus n. 45 cm. Harmaanvihreä lehdistö tyylikkään tillimäisesti liuskottunut. Silkkimäinen, kermanvalkea kukka vaaleankeltaisella keskustalla. Kuutamopuutarhaan!

Keijunmekko

(törnrosas kjörtel)

Rhodochiton atrosanquineum

1 g = n. 2 900 siementä.

annos n. 0,01 g / 4 €

til.no 3011

Mv. Suomessa yksivuotinen köynnös. Kotoisin Meksikosta, sukunsa ainoa laji. Kasvatettiin jo 1920-luvulla, nyt tullut uudestaan suosituksi. Korkeus 180–300 cm. Kukka koostuu kahdesta osasta: verenpunaisesta, hamemaisesta verhiöstä, jonka keskeltä roikkuu suppilomainen, tumman purppuranpunainen teriö. Teriön varistua, leveä verhiö säilyy pitkään koristeellisena. Kylmänkestävä, kukkii pitkälle syksyyn. Köynnös- ja amppelikasvi.

Viljely: Esikasvatus helmi–maaliskuussa. Siemeniä ei peitetä, itävät valossa. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasravinteisessa ja runsasmultaisessa puutarhamaassa. Saattaa talvehtia viileässä paikassa.

Kelloköynnös

(klockranka)

Cobaea scandens

1 g = n. 20 siementä.

Mv. Suomessa yksivuotinen. Trooppinen köynnös on kotoisin Meksikosta. Kasvista on maininta jo Kupittaaan puutarhan siemenluettelossa v. 1845. Aikaisemmin talvetettiin kartanoiden orangerioissa ja lisättiin keväällä pistokkaista. Pituus 5–6 m. Kiipeilee lehtien kärjissä olevien kärhien avulla. Saanut nimensä kellomaisista, isoista, sinivioletin sävyisistä, joskus kermanvalkoisista kukistaan. Ulospistävät heteet ja emit lisäävät kukkien koristearvoa. Kukinta-aika heinä–syyskuu.

Viljely: Esikasvatus helmi–maaliskuussa. Itämisaika 12–18 vrk 20 °C:ssa. Viljelyaika 10–12 vk 16 °C:ssa. Ulosistutus aurinkoon tai puolivarjoon, runsasravinteeseen, kosteutta pidättävään puutarhamultaan.

'Alba'

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 3418

Isot kukat ihastuttavan valkoiset.

Sinivioletti

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 3023

Viehättävät kukat sinivioletteja.

Kesäharso (kesäraunikki) (sommarslöja)*Gypsophila elegans*

1 g = n. 2 200 siementä.

Yv. Korkeus n. 45 cm. Valkeat, suuret, huntumaiset kukinnot. Kukkii heinä-elokuussa. Nopeakasvuinen kesäkukka ja hieno leikkokukka.**Viljely:** Kylvetään varhain keväällä avomaalle aurinkoiseen, kuivaan tai tuoreeseen, runsasravinteiseen, syvämultaiseen kalkittuun moreeniinimaan. Uusintakylvöjä voi tehdä pari kertaa kesässä. Voidaan myös kuivata.**'Govent Garden Market'****annos n. 1 g / 2,40 €****til.no 3099****Kesäkuuruoho** (judaspenningar)*Lunaria annua***annos n. 10 g / 2,70 €****til.no 3282**

1 g = n. 50 siementä.

Yv/Kv. Viljely aloitettiin Sveitsissä 1830. Korkeus n. 90 cm. Pysty ja tanakka varsi. Tuoksuvat kukat violetit tai valkoiset. Kukkii kesä-heinäkuussa. Koristeelliset hopeanhoitoiset ja soikeat lidut kerätään kuivakukiksi, kun siemenet ovat varisseet.**Viljely:** Viihtyy auringossa-tai puolivarjossa, kosteutta pidättävässä, vettä läpäisevässä humuspitoisessa maassa. Kylvö avomaalle toukokuussa. Itämisaika 20 °C:ssa 14-20 vrk. Kylvyyty helposti.**Käyttö:** Kukkatarhaan. Leikko- ja kuivakukaksi.**Kesämalvikki** (sommarmalva)*Lavatera trimestris*

1 g = n. 125 siementä.

Yv. Kotoisin Etelä-Euroopasta. Kaunis ryhmäkasvi. Kukkii runsaasti heinäkuusta pakkasiin. Hyvä leikkokukka.**Viljely:** Viihtyy auringossa, tuoreessa, keskirasvanteisessa ja syvämultaisessa moreeniinimaassa. Kylvö avomaalle toukokuussa. Esikasvatus huhtikuussa, jos halutaan kukkivan jo kesäkuussa.**'Mont Blanc'****annos n. 0,7 g / 2,40 €****til.no 3464**

Korkeus 60-75 cm. Haaroittuva. Suuret, silkkimäiset, puhtaanvalkoiset kukat.

Vaaleanpunainen

Luomusiemen

annos n. 1g / 2,40 €**til.no 3490**

Korkeus n. 1m. Malvaa muistuttavat kukat voimakkaan vaaleanpunaiset, haaroittuu runsaasti.

Kesäpäivänhattu (sommarrudbeckia)*Rudbeckia hirta*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 1 800 siementä.

Yv. Kotoisin Pohjois-Amerikan preerioilta. Isot kerrannaiset tai puolikerrannaiset mykerökukat. Fantastinen heinä-syyskuun kukkija. Hyvä ryhmäkasvi, voidaan kasvattaa myös ruukussa. Kestävä leikkokukka. Sopii kuivakukaksi, myös siemenkoti on kaunis kuivattuna. Hyvä mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille.**Viljely:** Esikasvatus huhtikuussa. Itämisaika 16 °C:ssa 14-20 vrk. Viihtyy auringossa, ravinteikkaassa, kalkkipitoisessa ja tuoreessa hiekkamultaseoksessa. Istutusväli 25 cm. Voi kylvyytyä.**'Marmalade'****annos n. 750 siementä / 2,70 €****til.no 3363**

Matalahko, 35-45 cm. Raikas ja pirteä kesäpäivänhattu, jolla iso oranssinkeltainen kukka, jossa ruskea keskusta. Esikasvatus maaliskuulla aikaistaa kukintaa elo-syyskuussa. Hyvä kukkaryhmässä ja leikkokukkana.

Siropäivänhattu (sommarrudbeckia)*Rudbeckia hirta* var. *pulcherrima***'Autumn Forest'****Annos n. 1 g / 2,40 €****til.no 3370**

Korkeus 60 cm. Suuri, kaksivärinen, puna-keltainen kukka, teräväkärkiset terälehdet ja ruskean sävyinen kukkamyrkerö. Pitkä kukinta-aika keskikesästä syksyyn. Kompakti kasvutapa. Sopii leikkokukaksi.

Kiinanasteri (sommaraaster)*Callistephus chinensis*

1 g = n. 450 siementä.

Yv. Sukunsa ainoa laji. Aito kiinanasteri tuotiin Eurooppaan v. 1731. Siitä jalostetut lajikkeet ovat suosittuja syyskukkijoita. Kukat ovat väriltään valkoisia sekä punaisen, violetin, valkoisen ja keltaisen eri sävyjä. Kukkii myöhäiseen syksyyn (heinä-syyskuu). Kestävä ja kaunis ryhmä- ja leikkokukka. Hyvä mesikasvi perhosille!**Viljely:** Esikasvatus huhtikuussa. Kylvösyvyys 1 cm. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, syvämultaisessa moreeniinimaassa. Itää 17 °C:ssa 7-12 vrk:ssa. Viljelyaika 14-16 vk. Kasvupaikka vaihdettava vuosittain kasvitautien välttämiseksi.

'Dwarf Milady White'**annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 3208**

Matala, korkeus vain n. 25 cm. Haaroittuu hyvin, varsi tanakka. Upean kerrannaiset suurikokoiset ja lumi-valkoiset kukat (Ø n. 11 cm). Sopii ruukkuun ja penkin reunaan.

'Matsumoto Mixed'**annos n. 0,5 g / 3,40 €****til.no 3302**

Korkeus noin 30 cm. Tiheään kerrotut kukat keltaisella keskusmykeröllä ovat upea värisekoitus pinkkiä, punaista, purppuraa ja valkoista.

'Milady Mixed'**annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 3457**

Korkeus n. 25 cm. Tukevavartinen. Ihastuttava sekoitus kerrannaisista valkoisista ja pastellisista vaaleanpunaisista, liiloista ja punaisista kukista. Ihanteellinen kukkapenkin reunakasviksi ja ruukkuihin.

'Princess Mix'**annos n. 0,5 g / 2,70 €****til.no 3120**

Korkeus n. 70cm Upea värisekoitus isoista, kerrannaisista violeteista, punaisen eri sävyisistä, keltaisista ja valkoisista kukista.

'Serenade Mix'**annos n. 0,5 g / 3,40 €****til.no 3123**

Korkeus 60 cm. Suloiset, pienet ja puolikerrannaiset kukat loistavat punaisen, keltaisen, purppuran, vaaleanpunaisen ja valkoisen väreissä. Kasvutapa haaroittunut ja varret tanakat. Erinomainen leikkokukka.

Kirjokohtalonkukka

(nemesia)

Nemesia strumosa

1 g = n. 3 500 siementä.

Yv. Korkeus 20–30 cm. Pirteä sekoitus punaisia, keltaisia, oransseja ja vaaleanpunaisia kukkia. Terttumaiset kukinnot haarautuvat. Lehdet vaaleanvihreät. Ahkerasti kukkiva kesäkukka ruukkuihin ja kesäistutuksiin.

Viljely: Kylvetään huhtikuun puolivälissä sisälle tai kasvivilavaan. Siirretään taimettumisen jälkeen viileämpään. Taimiväli 15–20 cm. Paras kukinta lämpimillä aurinkoisilla paikoilla hyvässä puutarhamaassa. Kukineet kukat poistetaan.

'Carnival Mixed'**annos n. 1 g / 2,90 €****til.no 3084****Loistoperhoskukka** (prunkfjærilsblomster)*Schizanthus x wisetonensis*

1 g = n. 1 600 siementä.

Yv. Kotoisin Chilestä. Kukissa punaisen sävyjä ja hieman valkoistakin. Kukkia on niin paljon, ettei lehtiä juuri näy. Kukkii pitkään heinä-elokuussa. Sopii kasvatettavaksi ruukussa ikkunalla ja kukkapenkissä. Hyvä leikkokukka. "Köyhän miehen orkidea".

Viljely: Esikasvatus maalishuhtikuussa. Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, syvämultaisessa, kalkkipitoisessa moreenimaassa. Ei siedä märkyttä. Hallanarka.

'Dr. Badgers's Hybrids Mixed'**annos n. 0,5 g / 2,90 €****til.no 3228**

Korkeus n. 55 cm. Kirjavien kukkien väri vaihtelee punaisesta violettiin ja valkoiseen.

Koreatörmäkukka

(praktvädd)

Scabiosa atropurpurea

Hyönteiskasvi

Yv. Korkeus n. 90 cm. Dramaattisen syvän tummanpunaiset, miltei mustanpuhuvat mykerökukat houkuttelevat mehiläisiä ja perhosia. Ihastuttava leikko- ja kuivakukka.

Viljely: Esikasvatus huhtikuussa tai suorakylvö ulos toukokuussa tai kesäkuun alussa. Voi tarvita tuen. Kuihtuneet kukat poistetaan tai koristeelliset siemenkodat kuivataan.

'Tall Double Rose'

Uutuus

annos n. 0,2 g / 3,40 €**til.nro 3114**

Upea, näyttävä ruusunpunainen kukinto, jolla tummempi keskusmykerö. Kukan makea tuoksu muistuttaa hunajaa ja vaahtokarkkeja!

Koristeportulakka

(praktportlak)

Portulaca grandiflora

1 g = n.11000 siementä.

Yv. Korkeus 10 cm. Kukinta kesäkuusta alkaen myöhäiseen syksyyn, riippuen esikasvatus ajasta. Hiukan lamoava kasvutapa, lehdet mehevät ja sirot. Helppo ja kiitollinen kasvi. Viihtyy aurinkoisella, kuivalla ja vaatimattomalla kasvupaikalla. Sopii reunuskasviksi, kivikkopuutarhaan ja muureille.

Viljely: Esikasvatus maalishuhtikuussa tai suorakylvö lämpimään maahan. Itää kahdessa viikossa. Istutus kasvupaikalle maan lämmettyä.

'Extra Double Mix'

annos n. 0,5 g / 3,40 €

til.no 3091

Illoinen väri-sekoitus suuria kerrannaisia kukkia. Väreinä valkoinen, keltainen, oranssi, vaaleanpunainen, punainen ja violetti.

**KOSMOKSET,
KOSMOSKUKAT**

(rosenskära)

*Cosmos***Keltakosmos**

(gullskära)

Cosmos sulphureus

1 g = n. 120 siementä.

Yv. Suomessa harvinainen. Korkeus n. 70 cm. Karvaiset lehdet vähemmän liuskoittuneita ja keltaiset kukat (Ø n. 5 cm) pienempiä kuin punakosmoksella. Värjäyskasvi, kukista saadaan keltaista väriä.

Viljely: Samanlainen kuin punakosmoksella. Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä ja runsasmultaisessa moreeniimaassa.

'Cosmic Crest Red'

annos n. 2 g / 2,90 €

til.nro 3368

Korkeus n. 60 cm. Hehkuvan lämpimän punaiset kukat, joissa keltainen keskusta. Kukkii pitkään ja soveltuu hyvin kukkakimppuihin. Perhosten suosikki.

'Polidor Mixture'

annos n. 2 g / 2,90 €

til.no 3476

Sekoitus kirkkaan- ja kullankeltaisia, oransseja ja punaoransseja kukkia.

Punakosmos

(rosenskära)

Cosmos bipinnatus

Hyönteiskasvi

1 g = n. 180 siementä.

Yv. Kotoisin Meksikosta. Vanha koristekasvi. Siro-liuskainen koristeellinen lehdistö. Suuret kukat. Kukkii heinäkuusta pakkasiin. Hyvä leikkokukka: kestää pari-kin viikkoa maljakossa. Kohtalainen perhoskukka! Värjäyskasvi, saadaan keltaista väriä.

Viljely: Viihtyy auringossa, suojaisassa, tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessä, syvämultaisessa moreeniimaassa. Kylvä heti maan lämmentyä matalaan vakoon. Esikasvatus aikaistaa kukintaa. Pohjoisessa esikasvatus maaliskuuhun. Itämissaika 5-7 vrk 20 °C:ssa. Taimiväli 20-30 cm. Kuituneet kukat poistetaan.

Sekoitus

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5 g / 2,40 €

til.no 3430

Korkeus n. 100 cm. Yksinkertaisten kukkien väri vaihtelee tumman pinkistä vaaleanpunaiseen ja valkoiseen.

'Attraction'

Uutuus

Annos n. 0,2 g / 3,40 €

til.no 3136

Korkeus noin 110 cm. Yksinkertaiskukkainen lajike, kukissa erittäin kaunis pinkin sävy. Suuret kukat ja napakkavartinen, soveltuu erinomaisesti leikkokäyttöön.

'Cupcake Blush'

Annos n. 20 siementä / 2,70 €

til.no 3128

Yv. Korkeus 120 cm. Puolikerrrotut kuppikakun malliset valkeat kukat, joissa häivähdyksen hentoa vaaleanpunaa.

'Double Click Bicolor Violet'

annos n. 0,2 g / 3,40 €

til.no 3209

Korkeus 60-90 cm. Kerrannaisten kukkien terälehtien väri vaihtelee vaaleanpunaisesta purppuran sävyihin. Viehättävä lajike romanttiseen puutarhaan.

'Velouette'

annos n. 0,3 g / 3,40 €

til.no 3169

Korkeus 80-90 cm. Kaunis sekoitus valko-punaraidallisia ja tummanpunaisia kukkia.

KÖYNNÖSKRASSIT

(krasse)

*Tropaeolum***Isoköynnöskrassi (köynnöskrassi)**

(indiankrasse, slingerkrasse)

Tropaeolum majus

Hyönteiskasvi

1 g = n. 8 siementä.

Yv. Kotoisin Perusta ja Chilestä. Viljelty 1600-luvulla vihannes- ja lääkekasvina. Nopeakasvuinen köynnös. Mehiläiskasvi. Kohtalainen mesi- ja ravintokasvi perhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kosteutta pidättävässä runsasravinteisessä, syvämultaisessa maassa. Etelässä voi kylvää suoraan kasvupaikalle. Siemeniä voi liottaa pari tuntia ennen kylvää. Itämisaika 20 °C:ssa 7-12 vrk. Esikasvatus huhti-toukokuun vaihteessa. Taimikasvatusaika n. 3 vk. Kukkii ensimmäisiin pakkasiin asti, kun kuituneet kukat poistetaan.

Käyttö: Kirpakaita lehtiä ja kukkia voi käyttää salaatin

mausteena. Siemeniä käytetään kapriksen tapaan. Kuivattuja ja jauhettuja siemeniä voi käyttää pippurin korvikkeena. Käytetään vain kohtuullisia määriä. Voi torjua kirvoja.

Kelta-oranssi

Luomusiemen

annos n. 3g / 2,90 €

til.no 3219

Yksinkertaiset kukat keltaisia ja oransseja.

Kanarianköynnöskrassi (fjärilskrasse)

Tropaeolum peregrinum

Hyönteiskasvi

annos n. 30 siementä / 2,40 €

til.no 3483

1 g = n. 15 siementä.

Yv. Helppohoitoinen ja nopeakasvuinen köynnös on kotoisin Etelä-Amerikasta. Korkeus 2-3 m. Lehdet liuskaiset, keltaiset kukat ripsuiset. Ruotsalainen nimi kuvaa perhosmaista kukkaa. Kukkii heinä-syyskuussa. Mehiläiskasvi. Kohtalainen mesi- ja ravintokasvi perhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kosteutta pidättävässä, runsasravinteisessa ja syvämultaisessa puutarhamaassa, esim. suojaisalla seinustalla. Avomaakylvö maan lämmenty. Parin tunnin liotus nopeuttaa siementen itämistä. Itämisaika 20 °C:ssa 7-12 vrk. Viljelyaika n. 6 vk. Esikasvatus huhtikuussa aikaistaa kukintaa. Hallanarka.

Pensasköynnöskrassi (pensaskrassi) (buskkrasse)

Tropaeolum majus Nanum-Ryhmä

Hyönteiskasvi

1 g = n. 8 siementä.

Yv. Pensastava ja rentovartinen. Sopii kasvimaan- ja kukkapenkin reunaan sekä ruokkuviljelyyn. Mehiläiskasvi. Kohtalainen mesi- ja ravintokasvi perhosille. Viljellään kuten köynnöskrassia.

'Alaska Salmon Orange'

annos n. 3 g / 2,70 €

til.no 3198

Korkeus n. 20 cm. Kirjavat, valkoisen marmoroimat lehdet. Viehättävät, yksinkertaiset pastellisen lohenväriset kukat. Ilmeeltään herkkä. Kukkii aikaisin.

'Princess of India'

annos n. 25 siementä / 2,70 €

til.no 3442

Korkeus 20-25 cm. Lehdet tummanvihreät ja koristeelliset. Hehkuvanpunaiset, yksinkertaiset kukat.

'Jewel Mix'

Luomusiemen

annos n. 3 g / 2,40 €

til.no 3734

Korkeus 20-30 cm, leveys 40-50 cm. Kirkasvärinen sekoitus punaisia, keltaisia ja oransseja kukkia. Kukat asettuvat näyttävästi lehdistön yläpuolelle. Pitkä kukinta-aika. Hyvä mehiläiskasvi.

LOBELIAT (lobelia)

Lobelia

Riippalobelia (Hänglobelia)

Lobelia erinus Pendula-Ryhmä

1 g = n. 30 000 siementä.

Yv. Kotoisin Etelä-Afrikasta. Kannukselliset kukat. Kukkii kesäkuusta pakkasiin asti.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa. Siementä ei peitetä, itää valossa. Pieni siemen itää 12 °C:ssa 1-2 viikossa. Viihtyy parhaiten puolivarjossa, ei kestä paahdetta. Kastellaan säännöllisesti ja lannoitetaan viikoittain. Kasvuston voi leikata välillä lyhyeksi kukinnan varmistamiseksi.

'Cambridge Blue'

annos n. 650 siementä / 2,70 €

til.no 3355

Taivaansiniset kukat. Englantilaisittain: "Lovely cool colour". Kultamitalilla palkittu lajike!

'Rosamond'

annos n. 0,05 g / 2,70 €

til.no 3353

Korkeus n. 15 cm. Tummanvihreä lehdistö ja voimakkaan karmiinpunaiset kukat joissa valkoinen keskus.

Tarhalobelia (rabattlobelia)

Lobelia x speciosa

Hyönteiskasvi

'Starship Scarlet'

annos n. 10 siementä / 4,80 €

til.no 3192

Korkeus noin 50 cm. Hehkuvan kirkkaanpunaiset, kookkaat ja pystyt kukinnot. Houkuttelee pölyttäjiä. Näyttävä tummalehtinen kesäkukka sopii penkkiin ja isoon ruukkuun. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa. Itää valossa, siementä ei peitetä. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

Maloppi (praktmalva)*Malope tridifa*

Yv. Korkeus n. 90 cm. Kolmihalkoiset, herttamaiset lehdet kauniin vihreät. Pystykasvuinen ja haarautuva. Sekoitus kukista, joiden suonikkaat terälehdet ovat joko valkoiset tai tumman tai vaalean ruusunpunaiset. Nielu on tumma. Kukan Ø parhaimmillaan 7,5 cm. Kukinta-aika heinä-syyskuu. Sopii seinustalle. Hyvä leikkokukka.

Viljely: Viihtyy auringossa, kosteutta pidättävässä, keskiravinteisessa, syvämultaisessa moreenimaassa. Avomaakylvö toukokuussa.

'Mixed'

annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3079****Meksikonhuovinkukka** (husarknappar)*Sanvitalia procumbens*

'Oranssi'

annos n. 0,2 g / 2,40 €**til.no 3012**

Yv. Korkeus n. 10cm. Meksikosta kotoisin olevan kasvin kukat muistuttavat tsinnian kukkia. Rennot versot muodostavat mattomaisen kasvuston. Terälehdet ovat oranssit ja mykerö ruskea. Kukkii heinäkuusta lokakuulle.

Viljely: Viihtyy aurinkoisella paikalla, läpäisevässä maaperässä. Esikasvatus maalisi-huhtikuussa. Sopii myös ruukkukasvatukseen.

Nukenkaulus (dockkrage)*Brachyscome iberidifolia*

Hyönteiskasvi

annos n. 0,2 g / 2,40 €**til.no 3109**

Yv. Korkeus 25-30 cm. Rentovartinen, tuuhea, pallomaisesti kasvava ja runsaasti kukkiva kesäkukka. Loistavan vaaleahkot sinivioletit kukat. Kukan Ø n. 2 cm. Kukkii myöhäisestä toukokuusta syksyyn. Hyvä mesikasvi.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa, siementä ei peitetä, itää valossa. Ulosistutus ilmojen lämmentyksi. Taimiväli 15 cm, riviväli 20 cm. Viihtyy aurinkoisella ja lämpimällä kasvupaikalla, mutta voi kasvattaa myös puolivarjossa. Sopii myös ruukkuistuksiin, amppeliin ja parvekkeelle. Tasainen kastelu, kestää hyvin sadetta.

Pallerokiurunkukka (bollgilia)*Gilia capitata*

Hyönteiskasvi

annos n. 2 g / 2,40 €**til.no 3025**

1 g = n. 2 200 siementä.

Yv. Korkeus 60-80 cm. Runsashaarainen, siro kesäkukka. Lehdet hienoliuskaiset. Pallomaiset kukat taivaansiniset. Kukinta-aika heinä-syyskuu. Kaunis ryhmä- ja leikkokukka. Voidaan myös kuivata. Parhaita perhoskukkia. Amiraali- ja neitoperhosen suosikki.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessa moreenimaassa. Avomaakylvö toukokuussa. Kylmänkestävä!

Tarhapetunia, petunia (petunia)*Petunia × hybrida*

1 g = n. 8 000 siementä.

Yv. Kotoisin Etelä-Amerikasta. Ensimmäiset petunian siemenet tuotiin Eurooppaan vuonna 1830. Suomeen petunia tuli 1800-luvun loppupuolella. Aikaisemmin sitä kasvatettiin myös huonekasvina. Mesikasvi kiitäjille.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa. Huom! Erittäin pieni siemen, avaa pakkaus varovasti. Itää valossa, siementä ei peitetä. Viihtyy auringossa, tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessa, syvämultaisessa, vettä läpäisevässä mullassa. Kuihtuneet kukat postetaan, jottei kukinta lakkaisi. Lannoitetaan viikoittain luonnonmukaisella lannoitteella. Latvominen tuuheuttaa taimet. Helppohoitoinen.

'Plum Veined'

annos n. 0,01g / 3,40 €**til.no 3140**

Korkeus n. 25 cm. Kukkien ulkoreuna vaaleanviolettia ja nielu tumman luumunviolettia. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

Piiankieli, ratamoneidonkieli (blå snokört)*Echium plantagineum*

Hyönteiskasvi

'Rose Bedder'

annos n. 1 g / 2,40 €**til.no 3509**

1 g = n. 230 siementä.

Yv. (Kv) Korkeus 30-50 cm. Lehdet karkeakarvaiset. Vaaleanpunainen, suurikukkainen lajike. Erinomainen mehiläiskasvi. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa, kevyessä ja kuivahkossa mullassa. Avomaakylvö toukokuussa. Tiheä kylvös kannattaa harventaa, jotta kukkii runsaasti.

Punapellava (blomsterlin)*Linum grandiflorum*

'Rubrum'

annos n. 5 g / 2,40 €**til.no 3100**

1 g = n. 350 siementä.

Yv. Korkeus n. 45 cm. Kukat tumman karminpunaiset, keskusta musta. Kukki runsaasti heinä-syyskuussa. Sopii kukkaistutuksiin, reunuskasviksi ja ruokkuunkin.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä, syvämultaisessa kivennäismaassa. Kylvö avomaalle mahdollisimman aikaisin heti maan lämmentyessä. Siemeniä kannattaa liottaa 1-2 tuntia ennen kylvöä. Harventaminen suositeltavaa (taimiväliksi 5-10 cm): taimet haarautuvat sekä kukkivat runsaasti ja pitkään. Helppohoitoinen.

Pyöröjänönputki (harört)

Bupleurum rotundifolium

1 g = n. 330 siementä.

Yv. Korkeus n. 80 cm. Tanakat pitkät varret. Kellanvihreät kukinnot vihreiden ja pyöreiden suojuslehtien ympäröimänä. Kukinnot muistuttavat tyräkkiä, lehdet taas eukalyptusta. Kukinta-aika heinä-syyskuu.

Viljely: Viihtyy auringossa ja runsasravinteisessä maassa. Kylvö avomaalle touko-kesäkuussa 4 cm:n välein 0,5 cm:n syvyyteen. Riviväli 40-50 cm. Helppo viljellä. Kukki runsaasti.

Käyttö: Kukat kerätään täysin auenneina kuivakukaksi ja leikoksi. Yhdistää värikkäät kukat kauniiksi kimpuksi.

'Griffiti'

annos n. 1 g / 2,70 € **til.no 3166**

Ruiskaunokki, ruiskukka (blåklint)

Centaurea cyanus

Hyönteiskasvi

1 g = noin 220 siementä.

Yv. Kotoisin Etelä- ja Kaakkois-Euroopasta. Levinnyt Pohjolaan maanviljelyksen myötä hyvin kauan sitten. Kantamuoto on vanha ruispellon rikkakasvi. Siemeniä oli myynnissä Kupittaaan puutarhan siemenluettelossa jo 1845. Sinikukkainen. Kukki heinä-syyskuussa. Medessä hyvin korkea sokeripitoisuus, hyvä mehiläiskasvi. Kohtalainen mesikasvi päivä- ja yöperhosille!

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa keskirasvinteisessä moreeni- ja kivi- tai savimullassa. Kylvö suoraan avomaalle matalaan vakoon keväällä tai syksyllä. Kukintaan kuluu kylvöstä n. 10 vk.

Käyttö: Kukkia voi käyttää salaattiin. Voimakkaasta kukkahauteesta saadaan liilaa sävyä harmaille hiuksille. Kukista saatavaa väriä on käytetty myös vesivärinä. Vanha lääkekasvi. Kukat kuivataan pimeässä paikassa.

'Black Ball'

annos n. 2 g / 2,40 € **til.no 3111**

Korkeus 60-80 cm. Kukka kerrannainen, tumman purppuranpunainen, lähes musta.

'Blue Ball'

annos n. 5 g / 2,40 € **til.no 3104**

Korkeus n. 80 cm. Suuret, kerrannaiset, kirkkaansiniset kukat.

'Tall Double Pink Ball'

Uutuus

annos n. 2 g / 2,90 € **til.no 3030**

Korkeus n. 80 cm. Pinkit kerrotut kukat, hienon värinen. Kaunis koristeistutuksissa, kimpuissa ja asetelmissa. Käy myös syötäväksi kukaksi.

Värisekoitus

Luomusiemen, biodynaaminen siemen

annos n. 1g / 2,40 € **til.no 3132**

Korkeus n. 90 cm. Sekoitus sinisiä, vaaleanpunaisia ja valkoisia kukkia.

Ryhmäleijonankita (lejongap)

Antirrhinum majus Nanum-Ryhmä

Hyönteiskasvi

1 g = n. 7 500 siementä.

Yv. Vanhanajan kesäkukka. Kukki runsaasti ja pitkään heinä-syyskuussa. Kestää pientä hallaakin. Tuoksu-ton. Kimalaiskasvi.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa. Siementä ei peitetä, itää valossa n. +20 °C:ssa 8-10 vrk:ssa. Istutetaan lannoitettuun ja aurinkoiseen paikkaan. Kuituneet kukat poistetaan. Kaunis ja kestävä ryhmä- ja leikkokukka.

'Lucky Lips'

Uutuus

annos n. 0,2 g / 3,40 € **til.no 3073**

Palkittu lajike. Korkeus n. 50-70 cm. Voimakkaan kontrastisissa kaksivärisissä kukissa valkoista ja purppuranpunaista. Menestyy parhaiten aurinkoisilla paikoilla, mutta viihtyy myös hiukan varjoisemmassa. Upea ja näyttävä leikkokukka, houkuttaa pölyttäjiä!

'Monarch Mix'

annos n. 0,5 g / 2,70 € **til.no 3072**

Korkeus n. 45 cm. Värisekoitus kauniita ja tuoksuvia leijonankitoja, jotka sopivat sekä kukkapenkkiin että ruokkuun. Ruosteenkestävä.

Leikkoleijonankita (lejongap)*Antirrhinum majus* Maximum-Ryhmä

'Snowflake'

Annos n. 0,2 g / 2,70 € til.no 3051

Korkeus 90 cm. Puhtaan valkoiset kukat. Erinomainen leikkokukka.

SAMETTİKUKAT (tagetes)*Tagetes*

Kääpiö-, haisu- ja rohtosamettikukka, ks. yrtit s. 65 ja 66.

Isosamettikukka (stortagetes)*Tagetes erecta*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 300 siementä.

Yv. Kotoisin Meksikosta. Espanjalaiset toivat Eurooppaan 1573. Suomessa tiedetään kasvatetun jo 1700-luvulla. Kukkia käytettiin syöpäläisten torjuntaan. Hyvä ja arvokas mesikasvi päivä- ja yöperhosille!**Viljely:** Esikasvatus maaliskuun lopulla. Siemenet peitetään hyvin ohuelti. Itämisaika 20 °C:ssa 3–10 vrk. Taimikasvatusaika n. 9–11 vk. Viihtyy auringossa ja tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa, runsasravinteisessä, syvämultaisessa moreenimaassa. Etelärannikolla voi kylvää suoraan kasvupaikalleen. Hallanarka!
Käyttö: Käytetään tuholaisten torjumiseen kaalimaalla. Sopii lankojen ja ruokien värjäämiseen, saadaan sitruunankeltaista väriä. Kukista voi valmistaa virkistävää juomaa.

'Crackerjack Mixed'

annos n. 1 g / 2,40 € til.no 3347

Korkeus n. 65 cm. Komeat, kerrannaiset ja väreiltään voimakkaat kukat keltaisesta oranssiin. Erittäin aikainen.

'Kilimanjaro White'

annos n. 0,5 g / 3,40 € til.no 3831

Korkeus n. 45 cm. Kerrannaiskukkainen, vaniljanvalkoinen kaunotar. Muistuttaa neilikkaa.

Punainen

Luomusiemen

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 3312

Korkeus n. 80 cm. Ihastuttava, kaunislehtinen punakukkainen lajike, joka sopii kukkaryhmiin katseenvangitsijaksi kukkien pitkälle syksyyn. Yksinkertaiset kukat.

'Smiles'

annos n. 1 g / 2,40 € til.no 3311

Korkeus n. 80 cm. Suuret, kirkkaankeltaiset ja kerrannaiset kukat. Kukkii kesä-syyskuussa. Kasviväryäkseen.

Ryhmäsamettikukka (sammetstagetes)*Tagetes patula*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 360 siementä.

Pitkä kukinta-aika pakkasiin asti. Värjäyskasvi, saadaan sitruunankeltaista väriä. Karkottaa kirvoja. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille. Viljely isosamettikukan tapaan.

'Disco Red'

annos n. 0,3 g / 2,70 € til.no 3234

Korkeus n. 20 cm. Yksinkertaisten kukkien terälehdet kirkkaan punaiset ja keskus kullankeltainen. Kukkapenkin iloinen piristys! Varhainen ja runsaasti kukkiva sekä kasvatavaltaan kompakti ja haarautuva lajike.

'Fiesta'

annos n. 0,5 g / 2,40 € til.no 3237

Korkeus n. 30 cm. Kaunis kerrottukukkainen lajike, jonka kukinnoissa mahonginpunaisia terälehtiä reunustaa oranssinkeltainen reunus.

'Spanish Brocade'

annos n. 0,5 g / 2,40 € til.no 3238

Kauniit kerrotut kukat ovat mahonginpunaisia joissa keltainen reunus. Korkeus n. 30 cm.

'Tiger Eyes'

annos n. 0,5 g / 2,70 € til.no 3241

Korkeus n. 45 cm. Hurmaava väriyhdistelmä: yksinkertaiset tai kerrannaiset kukat mahonginpunaisen ja keltaisen yhdistelmiä. Säänkestävä. Reunuskasviksi ja leikkokukaksi.

SIEVIKIT (kärleksblomster)*Nemophila*

Sopivat kukkamaan reunaan, kivikkoon, ruukkuun ja amppeleihin.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, runsasravinteisessä, kalkitussa ja vettä läpäisevässä maassa. Esikasvatus maaliskuun huhtikuussa tai avomaakylvö toukokuussa. Taimiväli 10 cm. Muodostaa tiheitä kasvustoja.

Mustasievikki (kärleksblomster)*Nemophila menziesii***annos n. 1 g / 2,70 €** til.no 3113

1 g = n. 260 siementä.

Yv. Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Korkeus n. 15 cm. Hätkähdyttävät, lähes hiilenmustat kukat, joissa kapea valkoinen reunus. Kukinta-aika heinä-syyskuu.**Sinisievikki** (prins Gustafs öga)*Nemophila menziesii***annos n. 1,5 g / 2,40 €** til.no 3179

1 g = noin 500 siementä.

Yv. Korkeus 15–20 cm. Lehdet hienoliuskaiset ja harmahtavat. Taivaansiniset kukat, joissa valkoinen keskusta, Ø n. 2,5 cm. Nopeakasvuinen, kukkii 5–6 vk:n kuluttua kylvöstä.**SILKKIKUKAT** (clarkia)*Clarkia*

Ihastuttavia kylvökukkia kukkatarhaan ja kasvimaalle. Kukinta heinä-syyskuussa. Suosittu leikkokukka. Viihtyvät auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, runsasmultaisessa moreeniimaassa.

Komeasilkkikukka (clarkia)*Clarkia unguiculata*

1 g = n. 3 250 siementä.

Yv. Korkeus n. 60 cm. Kukkia on runsaasti pitkin vartta. Vanha koristekasvi. Helppo kasvattaa.**Viljely:** Kylvö avomaalle heti maan lämmentyä, pohjoisessa taimikasvatus huhtikuussa. Siemenet kylvetään puolen sentin syvyyteen. Taimet harvennetaan 12–15 cm:n välein. Osan taimista voi latvoa, jolloin kasvi haaroittuu ja kukinta siirtyy myöhemmäksi.**'Double Flowered Mixture'****annos n. 0,5 g / 2,40 €** til.no 3472

Kerrannaiset kukat valkoisia, punaisia, oransseja ja vaaleanpunaisen eri sävyjä.

Sirosilkikukka (fjärilsclarkia)*Clarkia pulchella*

1 g = n. 1 600 siementä.

Yv. Korkeus n. 25 cm. Yksinkertaiset, viehättävästi eri sävyiset ruusunpunaiset kukat kapeateräisiä. Antaa kevyen, ruusuisen vaikutelman. Kaunis kukkatarhassa.**Viljely:** Kylvö suoraan avomaalle keväällä. Harvennetaan 10–15 cm:n välein, jotta taimet tuuhistuvat.**'Momarch Mix'****annos n. 130 siementä / 2,70 €** til.no 3475**Sini-ikiviuhko** (blårisp)*Limonium sinuatum*

1 g = noin 420 siementä.

Yv. Kotoisin Välimeren alueelta. Viljelty Hollannissa vuodesta 1610. Korkeus n. 80 cm. Kukat liiloja ja laventelinvärisiä. Ikiviuhkoista on olemassa myös valkoisia, keltaisia ja punaisia lajikkeita. Tuoksuton.**Viljely:** Esikasvatus helmikuun lopusta huhtikuun alkuun. Siemeniä kannattaa liottaa ennen kylvää. Kylvösyvyys 1 cm. Itää epätasaisesti, 8–20 °C:ssa 7–18 vrk. Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, kalkkipitoisessa ja runsasmultaisessa moreeniimaassa.**Korjuu ja käyttö:** Kukat kerätään täysin avautuneina. Kestävä kuiva- ja leikkokukka. Erinomainen mesikasvi päiväperhosille.**'Twilight'-Pacific-sarja****annos n. 1 g / 2,40 €** til.no 3342**Sinisalvia** (blåsalvia)*Salvia patens*

1 g = 110 siementä.

Yv. (Mv.) Suomessa viljellään yksivuotisena kesäkukkana. Korkeus n. 60 cm, haarautuu hyvin. Upeat, taivaansiniset kukat tukevissa kukkavanoissa, jonka yksittäiset kukat ovat n. 5 cm pitkiä. Hieno isona ryhmänä.**Viljely:** Kylvö maaliskuussa. Siemenet painetaan kevyesti kylvömultaan ja jätetään melko pintaan. Itää nopeasti n. +20 °C:ssa. Siirretään taimettumisen jälkeen viileämpään. Istutetaan ulos n. 30 cm:n välein.**'Blue Angel'****annos n. 0,5 g / 3,40 €** til.no 3134.**Sirokesäkynttilä** (sommarljus)*Gaura lindheimeri*

1 g = n. 60 siementä.

Yv. Kasvatetaan yksivuotisena. Korkeus n. 85 cm. Ilmeeltään siro ja keveä kasvi romanttisiin istutuksiin! Satumaisen kauniit, tähtimäiset ja valkoiset kukat, jotka vivahtavat nuppujen tavoin ruusunpunaiselta. Kukkii heinäkuusta pakkasiin. Maitohorsman sukulainen. Tämä lajike on muita kylmänkestävämpi. On siis mahdollista, että se voi talvehtia otollisissa olosuhteissa.

Viljely: Esikasvatus maalisi-huhtikuussa. Itää parhaiten 20–25 °C:ssa. Paras aurinkoinen, puolivarjainen ja suojaisa kasvupaikka. Kylvöstä kukintaan kestää n. 100 pv.

'Summer Breeze'

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 3503

Tarhakehäkukka

(ringblomma)

Calendula officinalis

Hyönteiskasvi

1 g = n. 150 siementä.

Yv. Viljelty jo 1300-luvulla. Ollut Suomessa talonpoikaisväestön suosiossa. Korkeus 25–75 cm. Kukat keltaisen ja oranssin eri sävyjä. Pitkä kukinta kesäkuusta pakasiin. Käytetty nimiä rinkeplumma ja rinkuna. Vanha koriste- ja lääkekasvi. Mehiläiskasvi.

Viljely: Helppo. Kylvö suoraan avomaalle, kun maan lämpötila n. 14 °C. Riviväli 30 cm, taimiväli 15–20 cm. Kukkii 9–10 vk kylvöstä. Voidaan kerätä siemeniä syksyllä. Kylvyytyy.

Käyttö: Kukista voi valmistaa simaa, teetä ja viiniä. Sopii mausteeksi kalaruokiin, risottoihin, vanukkaisiin ja munakkaisiin. Kehälehdet antavat väriä salaatteihin. Leivonnassa voidaan käyttää mm. pulliin, sämpylöihin sekä pannu- ja hedelmäkakkuihin. Laitakukkia on vanhastaan käytetty voini värjäämiseen ja sahramin korvikkeeksi. Suosittu kasvi myös ihonhoidossa. Terälehdet kuivataan talven varalle. Karkottaa tuholaisia puutarhasta.

Kehäkukka

(ringblomma)

Calendula officinalis

Luomusiemen

annos n. 2 g / 3,40 €

til.no 3085

Kehäkukan loistava ja rohdosarvoltaan hyvä peruslaji, jonka kukat oranssit ja kerrotut. Kerrottu lajike tuottaa runsaasti terälehtiä, joita voit käyttää ruoanlaitossa esimerkiksi salaatteihin tai makeiden leivonnaisten koristeluun, yrttiteehen, salvoihin tai vaikka kehäkukksaippuun. Satoa tulee kerätä jatkuvasti kukkien muodostuessa, jolloin kasvi jatkaa kukkimistaan pitkälle syksyyn.

'Geisha Girl'

Uutuus

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 3087

Korkeus noin 60 cm. Voimakkaan oranssi, suurikukkinen, kokonaan kerrottu lajike. Tuottaa paljon terälehtimassaa.

'Indian Prince'

annos n. 2 g / 2,70 €

til.no 3323

Korkeus 60–70 cm. Upea tummanoranssi kukka. Kehälehtien alapinnat ruskehtavanpunaiset. Keskusta tummanruskea. Monen suosikki.

'Pacific Beauty Cream'

annos n. 2 g / 2,70 €

til.no 3390

Korkeus n. 60 cm. Kerratut ja puolikerratut kukat kerma- ja vaalean keltaisia. Pitkien kukkavarsien ansiosta hyvä leikkokukka.

'Pacific Beauty Mix'

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 3417

Korkeus n. 60 cm. Värisekoitus. Kukat puolikerrannaisia. Kasvu-aika n. 55 vrk. Kaunis leikko- ja ryhmäkukka.

'Sunset Buff'

annos n. 2 g / 2,70 €

til.no 3473

Korkeus n. 60 cm. Kauniit kerratut kukat, joiden terälehtien alapuoli on karminpunainen ja yläpuoli herkkä ja vaalea lohenpunainen.

Tarhaleukoja, välimerenleukoja (lövkoja)

Matthiola incana

Hyönteiskasvi

1 g = n. 600 siementä.

Yv. Kotoisin Välimeren alueelta. Viljelty jo 1200-luvulla Euroopassa. Kukinta-aika kesä-elokuu. Kaunis leikkokukka. Hyvä ja arvokas mesikasvi perhosille.

Viljely: Esikasvatus maalisi-huhtikuussa. Itämissaika 21 °C:ssa 1–2 vk. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa ravinteikkaassa, kalkkipitoisessa puutarhamaassa.

'Mixed'

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 3027

Korkeus n. 35 cm. Kasvutavaltaan haarautuva. Suurikokoisten ja suloisien tuoksuisten kukkien väri vaihtelee valkoisesta punaiseen, vaaleanpunaisen eri sävyihin, laventelinsinisestä purppuraan.

Tarhaneito

(jungfrun i det gröna)

Nigella damascena

Hyönteiskasvi

1 g = n. 430 siementä.

Yv. Kotoisin Lähi-idästä. Viljelty vuodesta 1542. Vanhanajan kesäkukka.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä, kalkkipitoisessa ja runsasmultaisessa maassa. Kylvö avomaalle aikaisin keväällä tai syyskylvö 1–2 cm:n

svyyteen. Kovapintaisia siemeniä kannattaa liottaa ennen kylvöä. Itävyysprosentti yleensä 50–60. Taimiväli 10 cm.

Käyttö: Tuoksuton leikkokukka, siemenkotaa käytetään kuivakukkana. Siemeniä voi syödä ("Damaskon kumina"). Ennen uskottiin, että siemenien hierominen hiuksiin karkottaa täit ja kirput. Hyvä mesikasvi.

'Miss Jekyll'

Perinnelajike

annos n. 1 g / 2,70 €

til.no 3139

Korkeus n. 65 cm. Kukat kauniin indigonsiniset, lehdet tillimäiset. Kukkii pitkään heinä-elokuussa.

'Persian Jewels Mixed'

annos n. 1,5 g / 2,70 €

til.no 3155

Korkeus n. 40 cm. Ihana, suurikukkainen sekoitus valkeita, sinisiä ja roosanvärisiä kukkia.

Tarhaorvokki

(pensé)

Viola Wittrockiana-Ryhmä

1 g = n. 800 siementä

Yv. Rakastetuimpia kesäkukkia. Pitkä ja runsas kukinta sekä isot kukat. Ryhmäkasviksi penkkiin ja ruukkuun.

Viljely: Esikasvatus tammi-helmikuussa. Itämisaika 15–20 °C:ssa 10–21 vrk. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, ravinteikkaassa, kosteahkossa mullassa. Kuihtuneet kukat poistetaan.

'Clear Chrystal Scarlet'

annos n. 0,1 g / 3,40 €

til.no 3129

Korkeus n. 15 cm. Ainutlaatuiset voimakkaan tummanpunaiset kukat, joiden keskustaa koristaa mustat viivat. Kasvutapansa vuoksi sopii erityisen hyvin ruukkuun ja amppeeliin.

'Orange Sun'

annos n. 0,1 g / 3,40 €

til.no 3356

Korkeus n. 15 cm. Upeat hehkuvanoranssit ja suuret kukat.

Tiikerikaunosilmä

(tigeröga)

Coreopsis tinctoria

Hyönteiskasvi

Yv. Näyttävä koriste- ja värjäyskasvi, joka kukkii heinäkuusta syyskuuhun. Hyvä leikkokukka ja perhoskasvi.

Viljely: Kylvö huhtikuussa potteihin. Taimettumisaika 1–3 vk. Etelässä voi myös kylvää siemenet suoraan penkkiin kasvuharson alle. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasmultaisessa puutarhamaassa. Myös syyskylvö mahdollinen.

'Radiata Mixed'

annos n. 0,2 g / 2,70 €

til.no 3361

Korkeus n. 30 cm. Matalakasvuinen lajike. Laikukkaiden kukkien väri vaihtelee keltaisesta punaiseen.

'Tall Varietes Mixed'

Ks. värikasvit, sivu 112.

TSINNIAT

Zinnia

Isotsinnia

(zinnia)

Zinnia violacea

Hyönteiskasvi

1 g = n. 100 siementä.

Yv. Kotoisin Etelä-Amerikasta. Jäykkien varsien latvoissa isot (5–10 cm) mykerökukinnot. Kukat muistuttavat daaliaa. Kukkii heinä-syyskuussa. Kaunis ja kestävä leikkokukka. Hyvä mesikasvi varsinkin päiväperhosille.

Viljely: Esikasvatus huhtikuussa. Itämisaika 18 °C:ssa 5–10 vrk. Taimikasvatusaika 9–10 vk. Viihtyy auringossa, tuoreessa, ravinteikkaassa, multavassa ja vettä läpäisevässä maassa. Etelässä voi suotuisilla paikoilla kylvää suoraan kasvupaikalleen. Hallanarka.

'Double Zahara Mix Brilliant'

annos n. 20 siementä / 3,40 €

til.no 3137

Korkeus n. 45 cm. Isot kerrannaiset kukat ja kolme upeasti hehkuvaa väriä: oranssi, purppuranpunainen ja keltainen. Kukkii näyttävästi syksyyn saakka, kestäväjuurinen. Sopii ruukkuun ja penkkiin.

'Formula Mixture'

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 3675

Korkeus n. 80 cm. Sekoitus erityisen isoja, kerrannaisia ja kirkkaan värisiä kukkia.

'Scabiosa Flowered Mix'

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 3362

Korkeus n. 80 cm. Teriön uloimmat kehälehdet ovat pidemmät ja muodostavat kauniin reunuksen keskustan ympärille. Värioseo valkoisista, keltaisista, oransseista, punaisista, vaaleanpunaisista ja pinkeistä kukista.

'Zahara Total Mix' F1

annos n. 20 siementä / 3,40 €

til.no 3142

Korkeus n. 30 cm. Sievä ja ihastuttava sekoitus yksinkertaisia kukkia. Väreinä keltainen, oranssi, kirkkaanpunainen, valkoinen, lohenpunainen, vaaleanpunainen ja pinkki. Kestää hyvin kuivuutta, hometta ja härmää.

'Liliput Canary Yellow'

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,5g / 2,70€ til.no 3029

Korkeus n. 60 cm. Pienet, keltaiset, kerrannaiset kukat. Ilahduttaa kukinnallaan kukkapenkissä tai ruukussa.

Korutsinnia (dvärgzinnia)*Zinnia angustifolia*

Biodynaaminen siemen

Annos n. 1g / 3,40 € til.no 3028

1 g = n. 40 siementä

Yv. Korkeus 30-50 cm. Syksyinen värisekoitus keltaisen, oranssin ja mahongin värisistä pienehköistä puolikerrotuista ja kerrotuista kukista.**Tuoksuherne, hajusherne** (luktärt)*Lathyrus odoratus*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 12 siementä.

Yv. Kotoisin Sisiliasta. 1600-luvun lopulla palermolainen pappi, Franciscus Cupani, lähetti luonnonvaraisen tuoksuherneen siemeniä Hollantiin ja Englantiin. 1800-luvun lopussa alettiin kiinnostua kasvista ja kehittää lajikkeita. Melko hyvä mesi- ja ravintokasvi perhosille.**Viljely:** Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa, syvämultaisessa, kalkkipitoisessa moreeni- maassa. Esikasvatus huhtikuussa tai etelässä kylvö avomaalle touko-kesäkuussa. Kovakuorisia siemeniä on hyvä liottaa haaleassa vedessä pari tuntia ennen kylvöä. Kuorta voi myös hangata kevyesti hiekkapaperilla. Siemenet kylvetään pieniin, mutta korkeisiin ruukkuihin, sillä juuristo on pitkä ja herkkä. Itämisaika 16 °C:ssa 14-18 vrk. Korkeiksi kasvavat lajikkeet on hyvä latvoa 15-20-senttisissä. Latvaversot, joissa on vähintään kaksi lehtiparia, voi juurruttaa vesilasissa pikkutaimiksi. Korkeiksi kasvavat lajikkeet tulee tukea heti alkuvaiheessa. Kuituneet kukat poistetaan, jotta kukinta jatkuu pitkään.**Käyttö:** Seinustalle, ruukkuun, amppeleihin ja leikkokukaksi.**'Cupani'**

Perinnelajike

annos n. 20 siementä / 2,90 € til.no 3434

Ns. alkuperäinen tuoksuherne, joka tuotiin Englantiin v. 1699. Korkeus 1,5-2,5 m. Kukassa tummanpunaiset venhot violetteilla purjeilla. Suloinen tuoksu!

'Grisel Hamilton'

Perinnelajike

annos n. 2 g / 2,90 € til.no 3484

Korkeus n. 2,5 m. Vanha perinnelajike, jolla on tuoksu- vat, laventelin väriset kukat. Kestää hyvin kuumuutta. s.104. Tuoksuherne uutuuslajike Henry Eckford;

'Henry Eckford'

Uutuus, perinnelajike

annos n. 2 g / 2,90 € til.nro 3216

Upea perinnelajike tuottaa runsaasti pieniä ja keskikokoisia voimakkaan oransseja kukkia. Korkeus n. 250 cm.

'Jimmy'**annos n. 2 g / 2,70 €****til.nro 3428**

Voimakkaan kirkkaanpunainen. Korkeus 2,5 m.

'Lavender'

Uutuus

annos n. 2 g / 3,40 € til.nro 3478

Royal Family -sarjaa. Korkeus n. 250 cm. Upeat, kookkaat laventelinsiniset kukinnot pitkissä kukkavarsissa.

'Little Sweetheart Mix'**annos 2g / 2,90 €****til.no 3433**

Korkeus n. 20 cm. Erityisen matalakasvuinen sekoi- tus valkoisia, vaaleanpunaisia, punaisia, violetteja ja sinisiä kukkia.

'Pink Cupid' -loistosekoitus**annos n. 2 g / 2,70 €****til.no 3481**

Matalakasvuinen, korkeus 20-30 cm. Pienissä kukissa on ihastuttavan vaalean ruusunpunainen purje, venho on valkoinen. Ihana voimakas tuoksu! Kasvu aika n. 90 vrk. Jalostettu erityisesti ruokkuviljelyyn.

'Ripple Mix'**annos n. 2g / 2,90 €****til.no 3461**

Korkeus 2,5 m. Monenkirjavissa ja raidallisissa kukissa valkoista, vaaleanpunaisen ja punaisen eri sävyjä, purpuraa ja sinistä.

Tuoksupielus (strandkrassing)*Lobularia maritima*

1 g = n. 2 500 siementä.

Yv. Kotoisin Välimeren alueelta. Kukki runsaasti, tuoksuvin kukin, heinä-elokuussa. Muodostaa matalan, tuuhean maton. Kukki runsaasti heinä-elokuussa. Reunuskasviksi ja ruukkuun! Sopii erityisen hyvin kivikko- puutarhaan. Kuulunut monen lapsuuden kesäkuukkiin!**Viljely:** Esikasvatus maaliskuussa tai avomaakylvö toukokuun lopussa tai kesäkuun alussa. Ruukkuun kylvetään useampi siemen. Itämisaika 4-6 vrk 18 °C:ssa. Taimikasvatusaika 9-10 vk. Taimikasvatusvaiheessa

lämpötila mielellään 15 °C. Ränсистynyt kasvi voidaan leikata alas, jolloin kukkii uudelleen. Kestää aurinkoa.

'Rosie O'Day'

annos 0,5 g / 2,40 €

til.no 3221

Korkeus n. 12 cm. Ihastuttavat ruusunpunaiset kukat.

'Snow Carpet'

annos n. 1 400 siementä / 2,40 €

til.no 3218

Korkeus n. 10 cm. Pienet puhtaan valkoiset, tuoksu-
vat kukat.

Tuoksureseda

(luktreseda)

Reseda odorata

Hyönteiskasvi

1 g = n. 750 siementä.

Mv. ja Yv. Ei talvehdi Suomessa. Kuivattuja kukkia on löydetty muumioiden hautakammioista. 1700–1800-luvun taitteessa oli yksi Euroopan muotikasveista säätäläisten keskuudessa. Pystykasvuinen, mutta hieman rentovartinen. Ihana vanhan ajan tuoksukasvi. Kukkii heinä–syyskuussa. Melko hyvä mesikasvi perhosille.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasravinteisessä, syvämulmaisessa ja kalkkipitoisessa maassa. Kylvö maahan aikaisin keväällä. Pohjoisessa taimikasvatus. Taimiväli 10–15 cm. Kasvu aika 75–85 vrk. Voidaan kasvattaa myös ruukussa.

Korjuu: Kuivataan nopeasti kimppuina, kun suurin osa kukista on avoinna.

'Ameliorata'

annos 1 g / 2,40 €

til.no 3782

Korkeus 30 cm. Kermanvalkoiset kukinnot, joissa punertavat heteet.

TUPAKAT

(tobak)

Nicotiana

Lumotupakka

(färgväxlartobak)

Nicotiana mutabilis

Yv. Korkeus n. 1,2 m. Kotoisin Brasiliasta. Voimakkaasti haarautuva kasvu ja sinivihreä lehdistö. Kukkii runsaasti heinä–syyskuussa. Kukkien halkaisija on 2,5 cm, ja ne ovat aluksi valkoisia ja vaihtavat väriä kalpean vaaleanpunaisen kautta ruusunpunaiseen! Koko kasvissa on samaan aikaan kaikkia näitä sävyjä. Hieno leikkokukkana. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa. Siemeniä ei peitetä, itävät valossa. Itää 20°:ssa 1–2 vkossa. Viihtyy

auringossa tai puolivarjossa, hyvin vettä läpäisevässä hiekkapitoisessa kasvualustassa. Hallanarka.

'Marshmallow'

Hyönteiskasvi

annos n. 0,1 g / 4 €

til.no 3096

Narsissitupakka

(narcisstobak)

Nicotiana sylvestris

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,70 €

til.no 3086

1 g = n. 29 000 siementä.

Yv. Korkeus n. 150 cm. Valkoiset, tuoksuvat, torvimaiset n. 10 cm:n pituiset kukat. Pitkä kukinta-aika heinä–syyskuussa. Koristeellinen. Monen mielestä kaunein tupakkalaji. Upea ryhmäkasvi. Erinomainen mesikasvi varsinkin yökkösille ja kiitäjille. Myrkyllinen.

Viljely: Esikasvatus maaliskuussa. Siemeniä ei peitetä, itävät valossa. Itää 20°:ssa 1–2 vkossa. Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä, syvämulmaisessa maassa. Kukkimisen jatkumiseksi lakastuneet kukat poimitaan pois. Hallanarka.

Palturitupakka (kessu)

(bondtobak)

Nicotiana rustica

Hyönteiskasvi

1 g = n. 2 200 siementä.

Yv. Kotoisin Yhdysvaltain eteläosista ja Meksikosta. Suomessa vanhin tieto tupakan viljelystä on vuodelta 1671. Mielenkiintoinen kasvi muistuttamassa vanhoista ajoista. Erinomainen mesikasvi varsinkin yökkösille ja kiitäjille! Korkeus n. 1 m. Kukkii heinä–elokuussa kelanvihrein kukin.

Viljely: Esikasvatus maaliskuun puolivälissä. Siemeniä ei peitetä, itää valossa. Kasvupaikka aurinkoinen, kuiva tai tuore, runsasravinteinen. Ei viihdy savimaassa. Karaitut taimet ulos hallojen mentyä. Taimi- ja riviväli 50 cm.

Käyttö: Paitsi tupakan valmistamiseen, kessua on käytetty aikaisemmin tuholaiistorjuntaan. Nyt sen käyttö ei ole enää sallittua luomuviljelyssä! Myrkyllinen!

'Amersfort'

annos n. 0,2 g / 2,90 €

til.no 3095

UNIKOT

(vallmo)

Papaver

Yv. Upeita kukkijoita kukkatarhaan ja kasvimaalle. Siemenkodat sopivat kuivakukaksi.

Viljely: Viihtyvät auringossa kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessa, kalkkipitoisessa runsasmultaisessa maassa. Kylvö aikaisin keväällä suoraan maahan. Pienet siemenet voi sekoittaa hiekkaan, jolloin kylvöksestä tulee riittävän harva.

Oopiumiunikko

(opievallmo)

*Papaver somniferum***'Double Violet Blush'****annos 0,5 g / 2,90 €****til.no 3190**

Korkeus n. 80 cm. Näyttävät, suuret, kerrannaiset violetit kukat muistuttavat pionin kukintoa.

'Hen & Chicken'

Perinnelajike

annos 0,5 g / 2,70 €**til.no 3125**

Korkeus n. 80 cm. Erikoinen! Suurta siemenkotaa ympäröi useita pieniä siemenkotia, joista tulee mielikuva "kanaemosta poikasineen". Kasvatetaan erityisesti leikko- ja kuivakukaksi näyttävien siemenkotien vuoksi. Yksinkertaisten kukkien terälehdet purppuranpunaiset.

'Lauren's Grape'

Perinnelajike

annos n. 0,5 g / 2,90 €**til.no 3176**

Korkeus n. 85 cm. Hienostunut, purppuranpunainen kukka, jossa tumma täplä. Varma ja suosittu lajike.

'Planete Rouge Du Jura'

Luomusiemen, perinnelajike

annos 0,5 g / 2,70 €**til.no 3175**

Vanha perinnelajike Saksan Freibergistä. Yksinkertaisten kukkien terälehdet vaalean violetit, joissa tumma täplä.

Silkkiunikko

(kornvallmo)

Papaver rhoeas

ks. myös maisemointi- ja maanparannuskasvit s. 109

'Mother of Pearl'**annos n. 0,2 g / 2,40 €****til.no 3871**

Korkeus 40–60 cm. Suloinen sekoitus yksinkertaisia, pastellinsävyisiä kukkia. Kylväytyy.

'Shirley Mix'

Perinnelajike

annos n. 0,2 g / 2,40 €**til.no 3387**

1 g = n. 9 000 siementä

Korkeus n. 60 cm. Puolikerrannaisten kukkien väri vaihtelee punaisen eri sävyistä valkoiseen. Terälehtien tyvessä usein musta täplä. Nuokkuva nuppu suoristuu auetessaan. Kukkii pitkään heinäkuusta pakkasiin. Viihtyessään kylväytyy! Terälehdistä saadaan väriä viineihin ja lääkkeisiin.

'Von Reconvilier'

Biodynaaminen siemen

annos n. 0,2 g / 2,40 €**til.no 3870**

Perinnelajike, joka kukkii pitkään punaisen erisävyin. korkeus n. 75cm.

Turkinunikko

(fläckvallmo)

*Papaver commutatum***'Ladybird'****annos n. 0,1 g / 2,90 €****til.no 3170**

1 g = n. 7 700 siementä.

Korkeus n. 40 cm. Kasvattaa runsaasti suuria, kirkkaanpunaisia kukkia, joissa on keskellä mustat läiskät. Kukan väritys muistuttaa leppäkerttua. Tiivis kasvutapa, sopii mainiosti reunakasviksi ja ruukkuun.

MAISEMOINTI- JA MAANPARANNUSKASVIT

Esimerkkiseos (herne & kaura & ruisvirna)

Lajeista voi tehdä oman seoksen maanparannukseen tai kylvää yksittäisiä kasveja.

Herneen, kauran ja ruisvirnan seos sopii myös kovalle savimaalle. Herne ja virna keräävät tyypeä ja mureuttavat maata. Kaura toimii herneen tukena ja vähentää typpihävikkiä. Kaura on vaatimaton maan laadun suhteen, ja se viihtyy myös tiiviissä savimaassa.

Sato korjataan elokuussa herneen ja kauran tuleentua. Kasvusto voidaan niittää ja käyttää ravintona eläimille ja pikkulintujen talviruokintaan. Seuraavana keväänä sänki ja muu viheraines muokataan maahan. Paikkaan voi kylvää esim. sipulia, porkkanaa, punajuurikasta, kyssäkaalia, lanttua, naurista, persiljaa ja tilliä. Seuraavana keväänä lohkolle voi istuttaa perunaa.

Siementarve aarille n. 1 kg. Kylvöajankohta touku-kuun puolivälissä. Kylvösyvyys n. 6 cm.

Aitohunajakukka (honungsfacelia)

Phacelia tanacetifolia

Hyönteiskasvi

annos n. 50 g / 2,90 € til.no 4077

annos n. 200 g / 6,40 € til.no 4078

1 g = n. 580 siementä

Yv. Kotoisin läntisestä Pohjois-Amerikasta. Korkeus 20–70 cm. Tuoksuva sininen kukinto.

Viljely: Kylvö keväällä 1–2 cm:n syvyyteen. Kasvaa kaikenlaisilla mailla. Ei ole hallanarka eikä kaippaa paljon lannoitusta. Kasvaa myös syksyn alhaisissa lämpötiloissa. Siementarve 100–300 g / aari.

Käyttö: Maanparannus- ja koristekasvi. Suosittu maisemointikasvi. Yksi parhaimmista mesikasveista. Lisäksi siitepölyn tuotto on hyvä. Kesantokasvina vähentää ravinteiden huuhtoutumista. Hyvä leikkokukka.

Korjuu: Kuivakukaksi kerätään juuri avautuneena. Sininen väri ja hyvä tuoksu säilyvät pitkälle talveen.

APILAT

(klöver)

Trifolium

Persianapila

(stor doftklöver)

Trifolium resupinatum var. *majus*

Hyönteiskasvi

annos n. 50 g / 2,40 €

til.no 4404

annos n. 200 g / 4,40 €

til.no 4072

Yv. Korkeus n. 30–40 cm. Vaaleanpunaiset, tuoksuvat kukat. Matala juuristo, muodostaa tiheän maton. Siementarve 100 g / aari.

Puna-apila

(rödklöver)

Trifolium pratense

Hyönteiskasvi

annos n. 100 g / 4,40 €

til.no 4024

Mv. Korkeus 15–50 cm. Kukkii kesä–elokuussa.

Viljely: Viihtyy kosteutta pidättävässä maassa, mutta syvä paalujuuri kärsii korkeasta pohjavedestä. Kylvetään keväällä, kun maan lämpötila on n. +10 °C. Kylvösyvyys 1–2 cm. Siementarve 200 g / aari. Voidaan kylvää myös seoksena kauran tai raiheinän kanssa (120 g puna-apilaa + 100 g raiheinää aarille).

Käyttö: Palleromaiset kukinnot antavat teehen hunajaista makua. Tuottaa paljon hyönteisille tärkeää mettä ja siitepölyä. Rehu- ja eläimille ja kaunis maanpeitekasvi aurinkoisille tai puolivarjoisille paikoille. Arvokas maanparannuskasvi. Toipuu hyvin niitosta, joten sopii viherkatteeksi. Hyvä maan kuohkeuttaja erityisesti savimailla.

Valkoapila 'Isokallio'

(vitklöver)

Trifolium repens

Hyönteiskasvi

annos n. 100 g / 5,80 €

til.no 4022

annos n. 500 g / 25,20 €

til.no 4023

Mv. Korkeus n. 5–20 cm. Kotimainen erinomaisesti talvehtiva ja hillittykasvuinen lajike. Tallauksen kestävänä sopii myös nurmikkosiemenen joukkoon sekä yksinään riviväliin ja käytävälle. Kylvö keväällä n. 1 cm:n syvyyteen, kun maa on muokattavassa kunnossa. Hyvä ja tärkeä mesi- ja ravintokasvi perhosille, mehiläisille ja kimalaisille. Kukkia voi lisätä teeseokituksiin. Siementarve 75 g / aari.

Veriapila (blodklöver)*Trifolium incarnatum*

Hyönteiskasvi, luomusiemen

annos n. 50 g / 2,90 €**til.no 4405**

Yv. Korkeus n. 40–50 cm. Kasvutapa lamoava, joten näyttää matalalta. Tumman verenpunaiset, pitkulaiset kukinnot.

Viljely: Vaatimaton, mutta vaatii lämpimät kasvuolosuhteet. Kasvaa kaikenlaisilla mailla, suosii kalkkia. Kylvö keväällä 1–2 cm:n syvyyteen. Nopeakasvuinen ja hallankestävä. Siementarve 70 g/ aari.

Käyttö: Erinomainen viherlannoite- ja maisemointikasvi joko yksinään tai raiheinän kanssa. Sopii koristekasviksi ja esim. kaalimaan aluskasviksi (lisälannoitteeksi). Kaunis leikkokukka, mutta kuivattaessa kukintojen väri haalenee. Kukat sopivat salaattiin ja siemenet idätettäväksi vihanneskrassin tavoin. Hyvä mehiläiskasvi. Hehtaarilta saadaan n. 250 kg hunajaa ja siitepölyä.

Esparetti (esparsett, helghö)*Onobrychis viciifolia*

Hyönteiskasvi, luomusiemen

annos n. 100 g / 3,40 €**til.no 4030**

Mv. Tyypeä keräävä hernekasvi, joka on kotoisin Keski- ja Itä-Euroopasta. Korkeus 30–60 cm. Vaalean ruusunpunaiset kukinnot kesä-elokuussa. Voimakas, kuivuutta kestävä juuristo. Lannoitus-, rehu- ja maanparannuskasvi. Erinomainen mehiläiskasvi: sisältää runsaasti mettä ja siitepölyä.

Viljely: Viihtyy hyvin monilla maalajeilla, myös karuilla hiekkamailla. Parhaiten kasvaa kalkkipitoisilla, hyvin ojitetuilla, aurinkoisilla mailla. Avomaakylvö, kun maa on lämmennyt. Siemeniä on hyvä liottaa 1–2 tuntia ennen kylvöä. Kylvösyvyys 0,5 cm. Taimiväli 30 cm, riviväli 40 cm. Itää 10–30 vrk:ssa. Siementarve 800–900 g/ aari.

Isoauringonkukka (solros)*Helianthus annuus*

Hyönteiskasvi

annos n. 20 g / 2,70 €**til.no 4073****annos n. 100 g / 5,80 €****til.no 4074**

1 g = n. 20–50 siementä

Yv. Korkeus n. 1,6 m. Kukat keltaiset, tumma keskus.

Viljely: Kasvaa parhaiten auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa ja kalkkipitoisessa maassa. Noin 4 viikon kylmäkäsittely ennen kylvöä edistää itämistä.

Kylvö avomaalle touko-kesäkuussa 3–4 cm:n syvyyteen. Riviväli 30 cm ja taimiväli 20 cm. Siementarve 100 g/ aari.

Korjuu: Kukkinot korjataan, kun ne alkavat nuokkua. Kukinnot ripustetaan kuivumaan, kunnes siemenet varisevat. Voidaan jättää myös pellolle, jolloin linnut syövät siemenet suoraan lapakosta.

Käyttö: Maanparannus-, öljy-, mesi-, rehu- ja maisemointikasvi. Kuoritut siemenet esim. salaattiin, mysiiniin ja leipätaikinaan. Siemenet sisältävät runsaasti E-vitamiinia. Keltaisia terälehtiä on käytetty teenä kuumeen alentamiseen vilustumissairauksissa. Teehen laitetaan 1 tl kuivattuja terälehtiä ja 2,5 dl kiehuvaa vettä ja annetaan hautua 10 min. Kukka kestää pitkään maljakossa. Kukkalapakko siemenineen on näyttävä kuivakukka. Kukista saadaan keltaista väriä. Kasvin poltetuista varsista saadaan kaliumia sisältävää maanparannusainetta.

Keltalupiini (gul-lupin)*Lupinus luteus***annos n. 10 g / 2,70 €****til.no 4406****annos n. 100 g / 6,40 €****til.no 4075**

1 g = n. 6 siementä.

Yv. Viljeltiin jo 4 000 v. sitten. Korkeus n. 30–60 cm. Muistuttaa tavallista lupiinia, mutta on sitä matalampi ja sirompi. Keltaiset hyväntuoksuiset kukat heinä-syyskuussa. Koriste- ja viherlannoituskasvi. Sitoo tyypeä.

Viljely: Viihtyy auringossa, kuivassa tai tuoreessa, keskivänteisessä kivennäismaassa. 1–2 tuntia liotetut siemenet kylvetään, kun maan lämpötila on n. +10 astetta. Kylvösyvyys 3–4 cm. Siementarve 300 g/ aari. Myrkyllinen.

Valkosinappi (vitsenap)*Sinapis alba*

'Iris'

Annos 100 g / 2,70 €**til.no 4021**

Yv. Korkeus noin 1m. Nopeakasvuinen maanparannuskasvi peittää maan nopeasti ja tehokkaasti, torjuu taudinaiheuttajia ja puhdistaa maata. Ei sovellu perunan esikasviksi. Nopean kasvunsa vuoksi erinomainen kerääjäkasvi, joka voidaan kylvää loppukesällä sadonkorjuun jälkeen, jotta maa pysyy kasvipeitteisenä mahdollisimman pitkän ajan vuodesta.

Viljely: Avomaakylvö keväällä, loppukevällä tai loppukesällä. Siementarve 200 g/ aari.

Kuitupellava (spånadslin)

Linum usitatissimum

annos n. 50 g / 2,90 € til.no 4089

annos n. 200 g / 6,40 € til.no 4090

1 g = n. 300 siementä.

Yv. Pellavakangasta on löydetty kivikautisista paalutuksista, jonka iäksi on arvioitu 3 000–4 000 vuotta. Korkeus 80 cm. Sinikukkainen kuitu- ja maisemointikasvi. Voidaan viljellä myös kuivakukaksi.

Viljely: Viljely onnistuu vain Etelä- ja Keski-Suomessa. Maaperän suhteen vaatimatonta, paras maalaji on hietasavikko, pH vähintään 6,2. Kylvö toukokuun alussa. Vanhan kansan perinteinen kylvöpäivä on ollut Eerikin päivä 18.5. Harataan korkeintaan 1,5 cm:n syvyyteen. Kasvuharso jouduttaa tasaista taimettumista. Siementarve 1,2–1,3 kg / aari. .

Korjuu: Nyhdetään maasta aurinkoisella säällä. Kerätään kuiduksi ja siemeneksi yleensä 30–35 päivän kuluessa kukinnasta. Kuivakukaksi kerätään, kun siemenkodat ovat vielä vihreitä. Säilytetään kuivassa, pimeässä ja viileässä.

Peltoherne (kokärt)

Pisum sativum

'Dolores'

annos n. 1 kg / 3,40 € til.no 4100

Syötäväksi ja maanparannukseen. Hyvä kumppani kauralle. Siementarve n. 1,3 kg / aari.

Peltolinnunjalka (serradella)

Ornithopus sativus

Luomusiemen

annos n. 200 g / 4,80 € til.no 4076

Yv. Kotoisin Välimeren alueelta. Korkeus 30–60 cm. Kukkii runsaasti vaaleanpunaisin kukin. Maanparannus- ja rehuksikasvi. Juurissa ilmakehän tyyppiä sitovia nystyräbakteereita, jotka lisäävät maan typpipitoisuutta.

Viljely: Viihtyy happamassa, vettä läpäisevässä hiekkamaassa. Sopii viljeltäväksi köyhillä mailla. Avomaakylvö keväällä. Hyvä esikasvi, aluksi kehitys on hidasta. Kasvaa vielä alkusyksyn alhaisissa lämpötiloissa ja kestää jopa -5 asteen pakkasta. Sopii seoksiin. Siementarve 400 g / a, 6–9 kg / ha. Kokeilijalle!

Ruisvirna (luddvicker)

Vicia villosa

annos n. 100 g / 2,40 € til.no 4099

Puolimetrisen ja rentovartinen. Liilakukkainen viljelykasvi, jota kasvatetaan Suomessa viherrehuksi ja kesantopelloilla. Siementarve 500 g / aari.

Silkkiunikko (kornvallmo)

Papaver rhoeas

1 g = n. 9 000 siementä.

Yv. Korkeus n. 60 cm. Kukat kirkkaanpunaisia, terälehtien tyvessä musta täplä. Nuokkuvat nuput suoristuvat auetessaan. Kukkii pitkään heinäkuusta pakkasiin.

Viljely: Viihtyy auringossa kuivassa tai tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessä, kalkkipitoisessa, runsasmultaisessa maassa. Kylvö aikaisin keväällä avomaalle. Pienet siemenet voi sekoittaa hiekkaan kylvön helpottamiseksi. Viihtyessään kylväytyy itse. Siementarve 20–30 g / aari.

'Corn Poppy'

annos n. 20 g / 6,40 € til.no 4026

Sinimailanen, alfalfa (blålusern)

Medicago sativa

Hyönteiskasvi

annos n. 50 g / 2,90 € til.no 4271

annos n. 200 g / 6,40 € til.no 4170

Mv. Suomessa yleensä yksivuotinen nurmipalkokasvi. Voidaan kasvattaa yksivuotisena Kemian seudulle asti. Kasvuston korkeus n. 50–150 cm. Sinikukkainen maanparannus-, mehiläis-, koriste- ja nurmipalkokasvi. Juuri erittäin voimakas ja syvälle tunkeutuva. Maanrakennetta parantava vaikutus voi säilyä useita vuosia. Saattaa talvehtia Etelä-Suomessa.

Viljely: Viihtyy runsasravinteisessä, kalkkipitoisessa, syvämultaisessa maassa, pH 6,5–7,5. Kylvö aikaisin keväällä tai syksyllä lähelle maan pintaa. Siementarve n. 100 g/aari. Kehittyy aluksi hitaasti. Kestää hyvin kuivuutta. Jos aiotaan saada talvehtimaan, on kasvuston annettava kukkia kerran kesässä. Niitettäessä on jätettävä riittävän pitkä sänki, eikä kasvustoa pidä niittää elokuun puolivälin jälkeen.

Käyttö: Maanparannus-, mehiläis- ja koristekasvi. Sinimailasen siemenen eli alfalfan idut ovat terveystuokaa. Riistapellolla sato maistuu peuroille ja hirville.

Tarhakehäkukka (ringblomma)*Calendula officinalis*

Hyönteiskasvi

annos n. 250 g / 19,20 € til.no 3329

1 g = n. 100–150 siementä.

Yv. Korkeus 60 cm. Vanha koriste- ja lääkekasvi, joka sopii myös maisemointikasviksi.**Viljely:** Kylvö haja- tai rivikylvönä suoraan maahan, kun maan lämpötila on n. +14 astetta. Kukkii 9–10 viikon kuluttua kylvöstä. Vihermassa käännetään myöhään syksyllä maata parantamaan. Siementarve 25–30 g/ aari.**Viljatatar, tattari** (bovete)*Fagopyrum esculentum*

Luomusiemen, hyönteiskasvi

annos n. 50 g / 2,70 € til.no 4079**annos n. 200 g / 4,80 €** til.no 4080

1 g = n. 80 siementä.

Yv. Todennäköisesti kotoisin Aasian keskiosista. Kulkeutunut tataarien mukana Eurooppaan. Ollut täällä viljelykasvina 1400-luvulta lähtien. Korkeus n. 50–80 cm. Lehdet herttamaiset, kukat joko punertavat tai vihertävät. Kukinta alkaa heinäkuun puolenvälin jälkeen. Erinomainen viherlannoituskasvi ja hyvä tukikasvi palkokasville. Hyvä rikkaruohojen tukahduttaja. Sopii vilja-allergikolle. Mehiläiskasvi.**Viljely:** Vaatimaton maalajin suhteen. Viihtyy parhaiten multavilla, kalkkipitoisilla kivennäismailla. Kylvetään myöhään keväällä lämpimään maahan 3 cm:n syvyyteen. Riviväli 40 cm, taimiväli 5 cm. Hallanarka. Viherlannoituskasviksi voidaan kylvää heinäkuun loppuun asti. Itää nopeasti. Hyönteispölytteinen. Siementarve 500 g/ aari.**Westerwoldinraiheinä**

(westerwoldiskt rajgräs)

Lolium Westerwoldicum-Ryhmä**annos n. 500 g / 4,80 €** til.no 4025**Yv.** Kotiviljelijän mainio ruohokatekasvi. Peittää maanpinnan nopeasti. Etelä-Suomessa italianraiheinää satoisampi, Pohjois-Suomessa taas nopeampi. Siementarve n. 1 kg / n. 30 neliometrille.**Viljely:** Vaatii melko ravinteikkaan maan. Kasvaa parhaiten hikevillä hieta- tai hiesumailla, mutta voidaan viljellä myös multamailla. Ei viihdy kosteilla, muttei myöskään kuivilla mailla. Kylvö keväällä 1–2 cm:n syvyyteen, kun maa on muokattavassa kunnossa.**Korjuu:** Niitetään ennen tähkimistä. Voidaan niittää useamman kerran.**Öljyretikka** (oljerättika)*Raphanus sativus* var. *oleiformis***'Valencia'****Annos 100 g / 2,70 €** til.no 4019**Yv.** Korkeus jopa 2 m. Voimakasjuurinen ja rotevavartinen maanparannuskasvi muokkaa maata tehokkaasti, puhdistaa ja torjuu taudinaiheuttajia. Muodostaa tiheän kasvuston. Nopean kasvunsa vuoksi erinomaisen kerääjäkasvi, joka voidaan kylvää loppukesällä sadonkorjuun jälkeen, jotta maa pysyy kasvipeitteisenä mahdollisimman pitkän ajan vuodesta.**Viljely:** Avomaakylvö loppukevällä tai loppukesällä.**VILJAT****(Leipä)vehnä** (vete)*Triticum aestivum*

Luomusiemen

annos n. 1 dl / 2,40 € til.no 4585**annos n. 1 kg / 4,80 €** til.no 4586

Idätykseen, pääsiäisruohoksi ja kissanheinäksi. Vehnänoras on arvostettu ravintokasvi, joka sisältää mineraaleja, aminohappoja ja vitamiineja. Yli 90 mineraalista huomattavimpia ovat kalium, magnesium ja rauta.

Ohra (korn)*Hordeum vulgare***annos n. 1 dl / 2,70 €** til.no 4901**annos n. 1 kg / 4,80 €** til.no 4902**Yv.** Lujakortinen, suurijyväinen lajike. Aikaisin tuleentuva. Taudinkestävä eikä kovin vaatelias. Kaksitahoiseksi ohraksi sietää hyvin maan happamuutta.**Käyttö:** Kissanheinäksi, pääsiäisruohoksi, rehuksi ja tärkkelyskasviksi. Kimpuiksi kuivattuina myös sidontatöihin.**(Peltok)aura** (havre)*Avena sativa***annos n. 100 g / 2,40 €** til.no 4087**annos n. 500 g / 4,40 €** til.no 4082

Suhteellisen lyhyt- ja tanakkakortinen lajike. Hyvä maanparannuskasvi herneen kanssa. Kaunis ja käytökelpoinen myös kukkasidonnassa.

KAURA PARANTAA MAATA JA RUIS SUOJAA SYKSYLLÄ RIKKAKASVEILTA

1. Kylvä keväällä tai alkukesällä kaura maanparannuskasviksi herneen kanssa.
2. Kylvä sadonkorjuun jälkeen loppukesällä ruis keräämään maahan jääneitä ravinteita sekä estämään rikkaruohottuminen. Jätä kasvusto talveksi maan suojaksi ja käännä keväällä maahan.

IDÄTETTÄVÄT JA VERSOTETTAVAT SIEMENET

Versokasvatus: Siemenet ripotellaan kosteaan kylvömultaan. Vain versot käytetään. Versojen kasvatus onnistuu ilman lisävaloa helmi-maaliskuulta syys-lokakuulle. Talvella lisävalo on eduksi.

Idätys: Siemenet kasvatetaan iduiksi esimerkiksi puhtaassa lasipurkissa. Syödään kokonaisina juuri itäneinä. Siemenet voi idättää esimerkiksi astiakaapissa, joten idätys onnistuu ympäri vuoden. Kasvatusohjeet tulevat siementen mukana.

Herne

(ärt)

*Pisum sativum***annos n. 170 g / 4 €****til.no 9002**

Nopeakasvuinen ja miedon makuinen laji versokasvatukseen tai idätykseen. Siemeniä liotetaan 1-2 tuntia ennen kylvöä.

Isoauringonkukka

(solros)

*Helianthus annuus***annos n. 100 g / 4,80 €****til.no 9001**

Maukas ja nopea, versokasvatukseen.

Mungopapu

(mungoböna)

*Vigna radiata***annos n. 20 g / 3,40 €****til.no 9014**

Nopeakasvuinen, miedon makuinen herkkupapu idätykseen. Siemeniä liotetaan 1-2 tuntia ennen kylvöä. Idätys lasipurkissa, huuhtelu 2-3 krt / vrk.

Parsakaali, brokkoli

(sparriskål, broccoli)

Brassica oleracea Italica-Ryhmä**annos n. 50 g / 4,40 €****til.no 9003**

Idätykseen ja versotukseen. Mehukas ja raikas maku.

Rohtosarviapila

(bockhornsklöver)

*Trigonella foenum-graecum***annos n. 50 g / 4,40 €****til.no 9021**

Versokasvatukseen kaalinmakuinen satoisa herkku, jota voidaan syödä raakana ja kypsennettynä.

Sango-retikka

(rättika)

*Raphanus***annos n. 50 g / 3,40 €****til.no 9004**

Värikäs, helppo ja nopea retiisi idätykseen ja versotuk-

seen. Versot upean punaisia. Intialaisessa keittiössä käytetään siemeniä ja kuivattuja lehtiä.

Sinappikaali (rukola)

(senapskål)

Eruca sativa

Luomusiemen

annos n. 10 g / 3,40 €**til.no 9007**

Maku pirteän kirpeä. Suosittelemme versokasvatukseen.

Sinimailanen, alfalfa

(blålusern)

*Medicago sativa***annos n. 100 g / 4 €****til.no 9013**

Idätykseen ja versotukseen.

Tarhaportulakka

(trädgårdsportlak)

Portulaca oleracea subsp. *sativa***annos n. 10 g / 4 €****til.no 9010**

Rapea ja maukas laji versotukseen. Runsaasti C-vitamiinia ja omega-3-rasvahappoja.

Vesikrassi, isovesikrassi

(vattenkrasse)

*Nasturtium officinale***annos n. 10 g / 4,40 €****til.no 9016**

Versokasvatukseen ympäri vuoden. Vanhimpia ihmisen hyödyntämiä kasveja. Sisältää paljon K-vitamiinia, huomattavasti myös C-, A- ja B-ryhmän vitamiineja.

Vihanneskrassi

(smörgåskrasse, kryddkrassing)

Lepidium sativum

Luomusiemen

annos n. 25 g / 4,40 €**til.no 9008**

Versotukseen. Kirpeän päihinäinen makuelämys salaattiin ja leivän päälle.

VÄRIKASVIT

Tässä ryhmässä on villalankojen ja kankaiden värjäykseen sopivia kasvilajeja. Monet niistä sopivat myös koristekasveiksi.

Keltasauramo, värisauramo (färgkulla)*Anthemis tinctoria*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 2 100 siementä.

Kv. tai mv. Tullut meille 1800-luvun loppupuolella heinäsiemenen mukana. Paikoin villiintynyt. Tavataan Lapissakin. Korkeus n. 60 cm. Keltaiset, päivänkakaramaiset kukat. Näyttävä, kestävä kukinta heinälokakuussa. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille!

Viljely: Viihtyy auringossa, erittäin kuivassa, keskiravinteisessa, kalkkipitoisessa moreenimaassa. Kylvö keväällä tai loppukesällä. Myös syyskylvö mahdollinen. Itää 1–3 viikossa. Ei ole kovin pitkäikäinen, mutta kylväytyy helposti.

Käyttö: Kaunis leikko- ja kuivakukka. Kukista saa kirkaankeltaista väriä.

'Kelway'

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 3720

Morsinko (vejde)*Isatis tinctoria*

Hyönteiskasvi

annos n. 1 g / 3,40 €

til.no 3474

1 g = n. 140 siementä.

Kv. Kasvattaa ensimmäisenä vuonna lehtiruusuksen, toisena vuonna n. 90 cm korkean kukkavanan. Kukinto keltainen, kukkii kesä-heinäkuussa. Syvälle ulottuva paalujuuri. Siemenet lähes mustat. Itävyys säilyy hyvänä 5 vuotta oikein varastoituna. Vanha värikasvi.

Viljely: Aurinkoinen ja suojaisa kasvupaikka. Lämpösevä, kalkkipitoinen ja ravinteikas maa. Esikasvatus tai kylvö suoraan avomaalle maan lämmitettyä. Itämisaika 15–40 vrk. Taimet istutetaan ulos, kun niissä on 4 kasvulehteä.

Korjuu ja käyttö: Värjäykseen käytetään tuoreita, ensimmäisenä vuonna kasvavia lehtiä. Korjuu aloitetaan alemmista lehdistä. Satoa voi korjata useamman kerran kesässä. Parhaimmillaan yksilö tuottaa satoa n. 250 g kasvukaudessa. Sisältää samaa sinistä väriainetta kuin indigo, mutta määrällisesti vähemmän. Lämpiminä kesinä väriainepitoisuus on suurimmillaan. Mehiläiskasvi.

Pensasväriherne

(färgginst)

Genista tinctoria

Hyönteiskasvi

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 3439

1 g = n. 270 siementä.

Mv. Puuvartinen euraasialainen laji. Korkeus n. 90 cm. Kukki keskikesällä keltaisin kukin.

Viljely: Viihtyy parhaiten auringossa, kuivassa hiekkapitoisessa maassa. Taimikasvatus tai kylvö suoraan avomaalle. Kovakuorisia siemeniä on hyvä liottaa ennen kylvöä. Itää 2–3 viikossa. Kasvaa aluksi hitaasti. Versot paletuvat yleensä talvella, mutta pensas kasvattaa uudet, vielä samana kesänä kukkivat versot. Suojattava jäniksiltä!

Käyttö: Kukista ja versoista saadaan kirkaankeltaista väriä. Ravintokasvi monille harvinaisille perhosille!

Värisaflori

(safflor, färgtistel)

Carthamus tinctorius

Hyönteiskasvi

1 g = noin 25 siementä.

Yv. Ohdakekasvi, jota viljellään yksivuotisena. Kotoisin Välimeren alueelta. Korkeus n. 90 cm. Tukeva varsi, piikkikäär, kiiltävät lehdet ja latvassa voimakkaan oranssi kukka. Kestää väliaikaisesti jopa –15 °C pakkasta.

Viljely: Esikasvatus maalishuhtikuussa. Etelässä suotuisilla paikoilla myös avomaakylvö. Aurinkoinen, suojaisa kasvupaikka. Multava, keskiravinteinen maa. Savessa jää matalaksi.

Korjuu: Värjäykseen kukat kerätään täysin auenneina, kuivakukiksi kukinnan alkuvaiheessa.

Käyttö: Kukista saadaan punertavankeltaista väriä. Kukkia voidaan käyttää myös ruokiin ja teesekoituksiin antamaan väriä. Siemenistä saatava hieno saffloriöljy sopii ruuanlaittoon. Mehiläiskasvi ja melko hyvä mesikasvi päiväperhosille!

'Zanzibar'

annos n. 5 g / 2,70 €

til.no 3367

Tiikerikaunosilmä

(tigeröga)

Coreopsis tinctoria

Hyönteiskasvi

1 g = n. 300 siementä.

Yv. Korkeus n. 80 cm. Kukat kaksiväriset: tyvestä

ruskehtavan punalaikkuiset, kehräkukat lämpimänkeltaiset tai punaruskeat. Kukan Ø n. 5 cm. Kukki heinäkuusta syyskuuhun.

Viljely: Kylvö huhtikuussa suoraan ruukkuihin. Itämisaika 1–3 vk. Etelässä voi myös kylvää siemenet suoraan penkkiin kasvuharson alle. Myös syyskylvö mahdollinen. Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, tuoreessa, runsasmultaisessa puutarhamaassa.

Käyttö: Väri- ja koristekasvi. Kukista saadaan kestävä kellanoranssia väriä. Kestävä leikkokukka. Kukkia voi kuivata teeksi. Käytetty myös kahvin korvikkeena. Hyvä perhoskasvi!

'Tall Varietes Mixed'

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 3337

Ks. yksivuotiset kukat, s. 103.

Värireseda

(färgreseda)

Reseda luteola

annos n. 0,5 g / 2,90 €

til.no 3184

1 g = n. 500 siementä.

Kv. Tunnettu värikasvina jo antiikin aikana. 1800-luvulla värireseda vietitiin Euroopasta Pohjois-Amerikkaan, missä sitä alettiin viljellä värjäyskasvina. Korkeus 80–120 cm. Korkeat, keltaiset kukinnot toisena kasvukautena heinä-syyskuussa.

Viljely: Kylvö aikaisin keväällä tai loppukesällä ravinteikkaaseen, kalkittuun multaun aurinkoon tai puolivarjoon. Itää nopeasti.

Käyttö: Koko kukkivasta kasvusta saadaan keltaista väriä, joka on yksi kestävimmistä luonnosta saatavista väreistä.

MONIKÄYTTÖISET VÄRIKASVIT

- Antavat langoille kauniin, luonnollisen värin.
- Monet värikasvit, kuten tiikerikaunosilmä, väriflori, morsinko, keltasauramo ja pensasväriherne, ovat hyödyllisiä perhosille ja mesipistiäisille.
- Esimerkiksi keltasauramo ja tiikerikaunosilmä ovat viehättäviä leikkokukkia.
- Väriflori sopii myös ruoan värjäämiseen.
- Keltasauramo sopii kukkaniitylle.

KORISTEHEINÄT

Elefantiheinä (glansmiskantus, japanskt gräs)

Miscanthus sinensis

Mv. Kasvaa luonnonvaraisena Kiinassa ja Japanissa. Korkeus n. 250 cm. Kasvattaa tiheitä mätäitä. Kapeissa lehdissä hopeanharmaa keskisuoni. Röyhymäinen kukinto on hopeanharmaa. Kukki loppukesällä.

Viljely: Esikasvatus helmi-maaliskuussa. Kylmäkäsitely parantaa itämistä. Siemenet kylvetään potteihin muutaman kappaleen rypäänä. Viihtyy aurinkoisessa tai lievästi varjoisessa, tuulilta suojatussa paikassa. Suomessa se ei aina ehdi kukkia ja talvenkestävyyksin on vaihteleva. Syksyllä kannattaa suojata tyvet olkipitteillä eikä lehtiä saa leikata. Talvehtimisesta on myös hyviä kokemuksia. Etelä-Suomeen kokeilijoille!

'Early Hybrids'

annos n. 0,1 g / 2,70 €

til.no 4165

Isosiniheinä

(jättetätel)

Molinia cearulea var. *arundinacea*

annos 0,2 g / 3,40 €

til.no 4004

1 g = 200 siementä.

Korkeus 175 cm. Monivuotinen, kestävä ja näyttävä koristeheinä. Lehdistö vihreä ja kukinto siro ja hopeainen. Hieno talventörröttäjä, jossa kaunis kullanuskea syysväri. Upea yksittäiskasvina, mutta sopii myös yhdistettäväksi muiden kasvien kanssa. Aurinkoinen ja syvämultainen kasvupaikka. Suorakylvö avomaalle keväällä.

Isoräpelö

(italienskt darrgräs)

Briza maxima

annos n. 2 g / 2,40 €

til.no 4069

1 g = n. 400 siementä.

Yv. Korkeus n. 40–50 cm. Siro kasvutapa. Kukinto sydämenmuotoinen roikkuva tähkä. Kukinta heinäelokuussa.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, keski- tai runsasravinteisessa moreenimaassa. Kylvetään suoraan ulos matalaan vakoon. Itämisaika 7–14 vrk.

Korjuu: Kukinnan ollessa kauneimmillaan.

Käyttö: Kesäkimppuihin tuoreena ja kuivakukaksi. Kivikkotarhan ja kasvimaan koriste.

Italianpantaheinä

(kolvhirs)

*Setaria italica***annos n. 2 g / 2,90 €****til.no 4093**

1 g = n. 300–400 siementä.

Yv. Korkeus 70–90 cm. Kevyesti nuokkuvan tähkän pituus 7–15 cm. Muodostaa kukkivia sivuversoja. Nopeakasvuinen. Tunnetaan myös koristehirssi-nimellä.

Viljely: Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessä maassa. Esikasvatus toukokuussa tai kylvö suoraan avomaalle kesäkuussa sentin syvyyteen. Halanarka.

Korjuu: Korjataan, kun tähkä on täysin kehittynyt.

Käyttö: Linnunsiemeniksi ja kuivakukaksi. Ennen myös ihmiset käyttivät siemeniä ravinnoksi. Koristeellinen!

Jänönhätä

(harsvans)

*Lagurus ovatus***annos n. 0,5 g / 2,40 €****til.no 4070**

1 g = n. 2 000 siementä.

Yv. Kotoisin Välimeren alueelta. Korkeus n. 40 cm. Suloinen kukinto pörröinen, vihertävän harmaa tähkä. Kylvöstä kukintaan kuluu n. 3 kk.

Viljely: Viihtyy auringossa tai puolivarjossa, kuivassa tai tuoreessa maassa. Esikasvatus huhtikuussa tai kylvö suoraan avomaalle sentin syvyyteen.

Käyttö: Kuivakukaksi.

Koristehirssi

(prynadshirs)

Panicum miliaceum 'Violaceum'**annos n. 5 g / 2,90 €****til.no 4144**

1 g = n. 220 siementä.

Yv. Korkeus n. 70 cm. Koristeelliset, violetinruskeat, puolittain nuokkuvat röyhät.

Viljely: Paras kasvupaikka on aurinkoinen ja lämmin, maa kevyehköä, vettä läpäisevää ja kohtalaisen ravinteikasta. Esikasvatus huhtikuussa varmistaa kukinnan.

Käyttö: Ryhmäkasviksi ja kuivakukaksi.

Nurmilauha

(tuvtätel)

Deschampsia cespitosa

1 g = n. 1000 siementä

Mv. Korkeus 60 cm. Kirkkaan vihreänhopeaiset lehdet, kullanruskea kukinto. Kompakti, mätästävä kasvutapa. Helppohoitoinen.

Viljely: Viihtyy aurinkoisella tai puolivarjoisella kasvupaikalla, tuore tai kostea kasvupaikka. Suorakylvö avomaalle keväällä.

'Pixie Fountain'**annos 0,1 g / 2,70 €****til.no 4094****Sininata**

(blåsvingel)

Festuca Glauca-Ryhmä

1 g = n. 950 siementä.

Mv. Korkeus n. 20 cm. Kaunis koristeheinä, jolla on sinertävän harmaanvihreät lehdet. Kukinta kesä–heinäkuussa. Kaunis muiden heinien kanssa ja reunuskasvina.

Viljely: Viihtyy auringossa, erittäin kuivassa tai kuivassa, niukkaravinteisessä moreeniimaassa. Kylvö varhain keväällä. Voidaan lisätä jakamalla.

'Varna'**annos n. 1 g / 2,90 €****til.no 4002****HUONEKASVIT****Ahkeraliisa**

(flitiga Lisa)

Impatiens walleriana

1 g = n. 1 800 siementä

Mv. Kasvatetaan yksivuotisena. Kotoisin trooppisen Itä-Afrikan vuoristosta ja Sansibarista. Ahkeraliisa löydettiin vuonna 1880, mistä alkoi jalostustyö. Oli meillä yksi jugendtyylin (1890–1915) suosikkikasveista. Uuttera kukinta kesäkuusta pakkasiin. *Impatiens* tarkoittaa herkkää. Nimi johtuu siitä, että siemenet sinkoutuvat pienestäkin kosketuksesta. Myrkyllinen.

Kasvatus: Esikasvatus tammikuun lopusta maaliskuuhun. Siementä ei peitetä. Itää +20–25 asteessa 7–14 vrk:ssa. Koulinta 3–4 viikon kuluttua kylvöstä. Taimikasvatusaika 8–12 vk. Pitää valosta, mutta kova paahde lopettaa kukinnan ja altistaa tuholaisille. Jos lämpötila on yli +22 astetta, on hyvä sumuttaa huoneilmaa. Tasainen kastelu ja viikoittainen lannoitus takaavat kukinnan. Huom! Erittäin pieni siemen, avaa siemenpussi varovasti!

'Dezire Select Mix' F1**Annos n. 0,1 g / 4,40 €****til.no 3495**

Korkeus n. 25 cm. Sekoitus värejä vaaleanpunaisesta kirkkaan punaiseen, purppuraan, violettiin ja valkoiseen. Isot yksinkertaiset kukat ja tanakka kasvutapa.

HIBISKUKSET

(hibiskus)

Hibiscus

Mv. Huonekasviksi sopivia kukkivia pensaita, jotka ovat kiinanruusun sukulaisia. Voidaan kasvattaa huonekasvina ympäri vuoden ja kesällä parvekkeella sekä ulkona lämpimällä paikalla.

Kasvatus: Kylvö ruukkuihin tammi-toukokuussa. Itämisaika 14–30 vrk. Valoisa paikka, säännöllinen kastelu ja lannoitus. Pitää pohjalämmöstä.

Jätthibiskus

(prakthibiskus)

Hibiscus Moscheutos-Ryhmä

'Galaxy' F1

annos n. 0,3 g / 5,80 €**til.no 3528**

Korkeus n. 100 cm. Värisekoitus poikkeuksellisen suuria kukkia, Ø saattaa olla jopa 25 cm. Lautasemallisten kukkien väri vaihtelee valkoisesta ruusunpunaisen ja punaisen sävyihin. Aikaisin kylvetty kasvi saattaa kukkia jopa ensimmäisenä vuonna heinä-syyskuussa, mutta viimeistään kaksivuotiaana.

Teehibiskus (rosella-tee)

(rosellhibiskus)

*Hibiscus sabdariffa***annos n. 6 siementä / 5,80 €****til.no 3530**

Näyttävät valkoiset kukat, joilla punainen nielu. Kukkien verhiöitä käytetään tuoreena salaateissa ja kypsennettyinä leivonnaisissa ja jälkiruoissa. Tuoreista ja kuivatuista verhiöistä voi myös hauduttaa punaista hauduketta tai jääteetä, joka on erittäin terveellistä. Myös nuoret lehdet ja siemenet sopivat ravinnoksi.

Isokirjopeippi, "värinokkonen" (palettblad)*Solenostemon scutellarioides*

Mv. Kasvatetaan usein yksivuotisena. Oli jugendtyylin aikaan (1890–1915) suosittu huonekasvi. Korkeus n. 40–60 cm. Samettimaiset lehdet ovat ihastuttavan värikylläisiä, punaisen ja vihreän kirjavia. Soveltuu myös ryhmäkasviksi penkkiin ja ruukkuun.

Kasvatus: Kylvö helmi-maaliskuussa. Itää parissa viikossa. Koulitaan 5–6 cm:n mittaisina usean taimen rypäinä pienehköön ruukkuun. Pienimmistä ja heikoimmista taimista saattaa kehittyä värikkäimmät yksilöt. Latvaa ty pistetään silloin tällöin, jotta kasvi pysyy tuuheana ja vaatimaton kukinta estyy. Pitää happamasta mullasta ja viihtyy valoisassa ja lämpimässä paikassa. Kesällä kastellaan runsaasti. Liian

voimakas lannoitus vähentää lehdistön värikkyyttä. Talvetus viileässä. Helppo lisätä pistokkaista.

'Wizard Mix'

annos n. 30 siementä / 4,40 €**til.no 3335**

Upea sekoitus eri värisistä, kirjavista lajikkeista. Kompakti, tuuhea kasvutapa, korkeus noin 30–40 cm.

Kärsimyspassio, kärsimyskukka

(blå passionsblomma, kristikorsblomma)

*Passiflora caerulea***annos n. 0,1 g / 2,70 €****til.no 3031**

1 g = n. 210 siementä.

Mv. Herrasväen huonekasvi jo biedermeier-kaudella (1820–1850). Kasvutapa köynnöstävä, kiipeilee kärhien avulla. Kymmenen kehälehteä muodostaa kukan teriön, jossa on sinivioletin sävyjä. Lisäteriö muistuttaa pyhimyksen sädekehää. Kukka kestää vain päivän, mutta nuppuja voi kasvaa jokaiseen lehtihankaan.

Kasvatus: Vaatii aurinkoisen ikkunan. Kylvö helmi-maaliskuussa. Pitkä itämisaika: 20–40 vrk, itämislämpötila + 20 astetta. Talvella pidetään viileässä ja keväällä versot leikataan lyhyiksi. Helppo juurruttaa pistokkaista.

Mustasilmäsusanna

(svartöga)

Thunbergia alata

1 g = n. 40 siementä.

Yv. Alun perin trooppinen köynnös. Sopii suojaisalle paikalle puutarhaan ja parvekkeelle sekä huonekasviksi.

Kasvatus: Esikasvatus maalishuhtikuussa. Itää +20–25 asteessa 14–21 vrk:ssa. Pikkutaimet kehittyvät melko hitaasti. Tarvitsee tuennan. Vaatii paljon valoa, viihtyy kosteutta pidättävässä, kalkitussa, hiekkapitoisessa mullassa. Hallanarka.

'Sunrise Formula Mixed'

Annos n. 0,5 g / 2,70 €**til.no 3034**

Korkeus n. 2 m. Värisekoitus kerman valkoisia, keltaisia sekä vaalean ja kirkkaan oransseja kukkia, joissa osassa on musta keskus.

Oleanteri

(oleander, nerium)

*Nerium oleander***annos n. 10 siementä / 2,40 €****til.no 3145**

1 g = n. 150 siementä.

Mv. Vanhan ajan ruukkukasvi. Punaiset, vaaleanpunaiset tai valkoiset kukat kehittyvät edellisen vuoden

versoihin, mikä on muistettava leikatessa. Kukki kesikesällä. Myrkyllinen.

Kasvatus: Esikasvatus helmi-maaliskuussa. Viihtyy +20-25-asteessa ja täydessä auringonpaisteessa. Viedään kesällä ulos aurinkoiselle seinustalle tai pidetään sisällä etelänpuoleisella ikkunalla. Kesällä runsas kastelu. Hoito-ohjeet kiteytettynä: pää tulessa, jalat vedessä. Talveksi viedään viileään (ei alle +5) paikkaan, jossa on hieman valoa. Kastellaan niukasti. Leikattaessa jätetään edellisesän versoihin kolmannes jäljelle.

PARSAT

(sparris)

Asparagus

Kotoisin Euroopan, Afrikan ja Australian lauhkeilta vyöhykkeiltä.

Kasvatus: Kylvä maalishuhtikuussa. Siemeniä on hyvä liottaa 1-2 tuntia ennen kylvöä. Itämisaika 15-30 vrk yli + 20 asteessa. Runsa hajavallo paras, kärsii paahteesta. Vanhoja yksilöitä voi uudistaa leikkamalla alas.

Unelma

(fjädersparris)

Asparagus setaceus

annos n. 1 g / 2,90 €

til.no 3220

1 g = n. 25 siementä.

Mv. Kapeat ja sirot lehdykät muistuttavat havupuun neulasia. Nuorena tuuhea ja moniversoinen pensas. Vanhetessaan kasvattaa lehdettömiä versoja, joten jaettava usein. Arvokas leikkovihreä.

Kasvatus: Ei siedä vetoa, märkyyttä eikä kuivumista. Voidaan suositella huolelliselle hoitajalle!

PELARGONIT

(pelargon)

Pelargonium

Kotipelargoni

(zonalpelargon)

Pelargonium Zonale-Ryhmä

1 g = n. 240 siementä.

Mv. Lähes kaikki pelargonit ovat kotoisin Etelä-Afrikasta. Meillä viljely aloitettiin herrasväen kasvihuoneissa jo kustavilaisajalla (1775-1810). Sisäkasviksi kasvi ylennettiin empiretyylin kaudella (1810-1830). Maaseudun rahvas alkoi kasvattaa pelargonia uusbarokin ja uusrenessanssin aikaan (1870-1900). Lehdissä luonteenomainen kehä eli vyöhyke, josta tulee vyöhykepelargoni-nimitys.

Kasvatus: Kylvä tammi-helmikuussa. Itämisaika 7-10

vrk + 22 asteessa. Kasvatusaika 15-20 viikkoa. Tarvitsee runsaasti valoa. Paras ikkuna on etelään tai länteen. Hajavalossa versot kehittyvät hennoiksi ja kukinta jää vähäiseksi. Mullan tulee olla runsasravinteista. Vasta istutettuja kasveja ei saa kastella liikaa, mutta kukinnan alettua pitää kastella usein. Pintamullan on kuitenkin hyvä kuivahtaa kastelujen välillä. Parhaan kasvun ja kukinnan aikana runsas kaliumlannoitus takaa hyvän kasvun ja kukinnan. Liika typpilannoitus kostautuu huonona kukintana ja rehevänä kasvuna.

'Border Appleblossom' F1

annos n. 10 siementä / 3,40 €

til.no 3147

Border F1-sarjaa. Korkeus n. 30 cm. Yksinkertaiset kukat muistuttavat omenankukkia.

'Bull's Eye Scarlet' F1

annos n. 10 siementä / 4,40 €

til.no 3088

Korkeus 25 cm. Kasvutapa tiivis. Tummia, pienehköjä lehtiä kiertää soma vaaleanvihreä reunus. Ihastuttavat helakanpunaiset kukinnot. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

'Maverick White' F1

annos n. 10 siementä / 3,40 €

til.no 3204

Maverick F1-sarjaa. Korkeus n. 30 cm. Näyttävät puhtaanvalkoiset ja yksinkertaiset kukat! Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

'Quick Silver'

Annos n. 10 siementä / 3,40 €

til.no 3467

Korkeus n. 30 cm. Suurissa kukinnoissa vaaleanpunaiset, omenankukkaa muistuttavat kukat. Maverick-sarjaa. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

'Scarlet Picotee'

Annos n. 10 siementä / 3,40 €

til.no 3468

Korkeus n. 30 cm. Suurissa kukinnoissa olevien kukkien terälehdet ovat ulkoreunoiltaan helakanpunaiset ja vaalenevat keskustaa kohden vaaleanpunaisiksi tai valkoisiksi. Maverick-sarjaa. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

'Violet Picotee'

Annos n. 10 siementä / 3,40 €

til.no 3469

Korkeus n. 30 cm. Suurissa kukinnoissa olevien kukkien terälehdet ovat ulkoreunoiltaan purppuraiset ja keskustasta hennon vaaleanpunaiset. Maverick-sarjaa. Siemen pintakäsittely kylvön helpottamiseksi.

'Border Salomon' F1

Uutuus

annos n. 10 siementä / 4,40 € til.no 3149

Kompaktinkokoinen noin 30 cm korkuinen, tyvihääräinen kasvatapa jolla lohenpunaiset pyöreähhöt kukinnot.

Riippapelargoni

(murgrönspelargon, hängpelargon)

Pelargonium peltatum

1 g = n. 135 siementä.

Mv. Ensimmäiset lajikkeet jalostettiin jo 1800-luvun loppupuolella. Mehevät ja kiiltävät lehdet muistuttavat muratin lehtiä. Riippa- ja vyöhykepelargonin risteytymät ovat kasvatavaltaan vanhempiensa välimuotoja. Kukat ovat suuret.

Viljely: Kuten pelargoni.**'Si Cherry'****annos n. 10 siementä / 4,40 € til.no 3466**

Korkeus n. 75 cm. Kirkkaanpunaiset kukat.

Tuntomimosa (tuntokasvi) (sensitiva)*Mimosa pudica***annos n. 30 siementä / 2,40 € til.no 3223**

1 g = n. 180 siementä.

Mv. Brasialainen pikkupensas kasvaa kesän aikana n. 50–80 cm:n mittaiseksi. Lehdet sulkeutuvat kosketuksesta ja oikenevat yleensä 5–10 minuutissa riippuen valon määrästä. Kasvia ei kuitenkaan pidä kiusata liikaa! Kukat ovat lehtihangoissa olevissa kukinnoissa. Tavallisesti sinipunainen väri tulee heteistä.

Kasvatus: Kylvetään maaliskuussa 5–6 siementä suoraan pieneen ruukkuun. Taimet kasvavat kauneimmaksi ilman koulintaa. Kun ruukku ei täytä aluksi täyteen mullalla, sitä voi lisätä taimien kasvaessa. Kun taimet ovat 4–5 cm:n mittaisia, 2 heikointa nypitään pois. Ruukutus isompaan ruukkuun 1–2 kertaa. Tarvitsee valoa ja lämpöä, suoraa paahdetta varottava.

Tuoksuheliotrooppi (heliotrop)*Heliotropium arborescens*

Hyönteiskasvi

1 g = n. 1 500 siementä.

Mv. Suomessa yksivuotisena viljelty vanha huone- ja puutarhakasvi. Kotoisin Perusta. Korkeus n. 40 cm. Pienet, tumman violetin siniset kukat leveissä kukinnoissa. Kukkii heinäkuusta lokakuuhun. Tuoksu

hieman vaniljainen. Kasvatetaan hajuvsiteollisuuden tarpeisiin. Hyvä perhoskasvi.

Kasvatus: Kylvö tammi-maaliskuussa. Itää +18 asteessa. Pitkä taimikasvatus. Kasvatustilapöytä +12–15 astetta. Viihtyy auringossa, tuoreessa, runsasravinteisessa ja runsasmultaisessa maassa.

'Marine'

Perinnelajike

annos n. 0,1 g / 2,70 €**til.no 3279****Vaahtera-aulio**

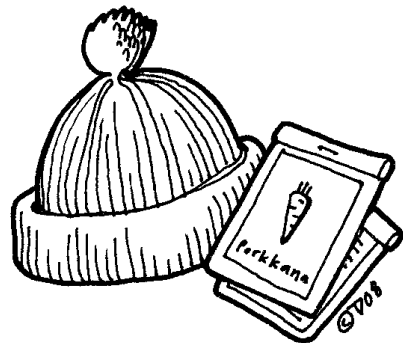
(klockmalva)

Abutilon × hybridum

1 g = n. 250 siementä.

Mv. Kotoisin Keski- ja Etelä-Amerikasta. Yli 100 vuotta kasvatettu huonekasvi viihtyy sisällä ikkunalaudalla ja kesäaikaan myös ulkona. Korkeus n. 80–100 cm. Vaaleanvihreät lehdet muistuttavat vaahteranlehtiä. Kellomaiset kukat nuokkuvat, punaiset, oranssit ja keltaiset. Kukat puhkeavat jokaiseen lehtihankaan, joten kukkii miltei ympäri vuoden.

Kasvatus: Kylvö keväällä hiekansekaiseen multaun. Itää parhaiten +20–25 asteen lämpötilassa. Itämis aika 2–3 viikkoa. Ty pistetään pari kertaa haaroittumisen edistämiseksi. Nopeakasvuinen. Istutetaan joka kevät uuteen multaun. Kesällä runsas kastelu ja viikoittainen lannoitus. Viihtyy huoneenlämmössä, mutta lämpi-

NEUVONTAA ▪ KOULUTUSTA ▪ PUUTARHAPUOTI ▪ ANNALAN PUUTARHA

Hyötykasviyhdistys ry aloitti toimintansa kesällä 1978. Perusajatuksena oli auttaa ihmisiä kohentamaan luontosuhdettaan opastamalla kasvien hyötykäyttöä ja viljelyä. Yhdistyksen "isä" oli toimittaja Risto Nurmi, ja yksi perustajajäsenistä oli professori Toivo Rautavaara. Tällä hetkellä meitä "hyötyläisiä" on noin 7000 ympäri Suomea. Meitä kaikkia yhdistää rakkaus luontoon ja halu hyödyntää luonnon antimia kestävästä kehityksen periaatteella. Hyötykasviyhdistys edistää luonnonmukaista puutarhanhoitoa kouluttamalla, neuvomalla ja julkaisemalla. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki. Alueosastot toimivat Etelä-Pohjanmaalla, Kanta-Hämeessä, Kuopiossa, Päijät-Hämeessä, Pirkanmaalla, Oulun seudulla ja Varsinais-Suomessa. (Kts. yhteystiedot etukannesta).

TOIMISTO JA ALKU & JUURI -PUUTARHAPUOTI

Yhdistyksen toimisto ja puutarhapuoti sijaitsevat Helsingissä, Taka-Töölössä, osoitteessa Mechelininkatu 51. Monipuolisen ja kulttuurihistoriallisesti kiinnostavan siemenvälikoiman lisäksi viherpeukalo löytää sieltä alan kirjallisuutta, työkaluja, ruukkuja, luonnonmukaisia tuholaiсторjuntatuotteita ja paljon muuta puutarhanhoitoon innoittavaa. Postimyyntipalvelun ja verkkokaupan kautta tilata voi ympäri Suomen!

TERVETULOA ANNALAN PUUTARHAAN!

Annalan puutarha, joka sijaitsee Helsingin Vanhassakaupungissa (Hämeentie 154) toimii puutarhanhoidon harrastus- ja nautintopaikkana. Monimuotoista puistoaluetta ylläpitää Helsingin kaupunki. Siellä on mm. muotopuutarha, puistometsää sekä Hyötykasviyhdistyksen ylläpitämät teemapuutarhat, josta löytyvät mm. värjäyskasvit, keittiökasvimaa, yrttiämaa, perhospuutarha, marjatarha, apteekkarin kasvit. Lisäksi alueella on viljelypalstatoimintaa. Vuonna 1844 rakennettu orangeria kasvilavoineen täydentää historiallista kokonaisuutta vanhoine pelakuineen. Puutarhakulttuurin ylläpitäminen on jatkumoa G.O. Waseniuksen huvilaelämälle 1830-luvulta tähän päivään. Neuvonta-, koulutus- ja näyttelytoiminnalla on tärkeä osa Annalan puutarhan toiminnassa. Keväästä syksyyn tiistai-iltaisin on Annalassa kahvila ja teemailta puutarhanhoitoon liittyvistä aiheista. Kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita, myös ryhmät! Katso tapahtumamme: <https://hyotykasviyhdistys.fi/tapahtumat-ja-kurssit>.

TULE MUKAAN JA LIITY JÄSENEKSI!

Jäsenmaksu on 29 € / henkilö, 59 € / yhteisö. Pähkylä on Hyötykasviyhdistyksen jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lisäksi kalenterivuoden alussa ilmestyy kattava siemenluettelo, joka toimii myös viljelyoppaana. Jäsenyys alkaa kalenterivuoden alusta, mutta mukaan voi tulla myös kesken vuotta, jolloin uusi jäsen saa kuluvan vuoden jo ilmestyneet lehdet takautuvasti. Jäsenetuihimme kuuluvat myös mm. jäsentarjoukset, alennukset joistakin kurseista ja palstamaksuista, Pähkylä-lehtiarkisto sekä maksuton puhelinneuvonta. Katso kaikki edut kotisivuiltamme! Tervetuloa mukaan puutarhan ystävien iloiseen joukkoon

YHTEYSTIETOMME:

Hyötykasviyhdistys ry / Alku & Juuri -puoti

Mechelininkatu 51
00250 Helsinki
040 455 7141 puodinohitaja
tilaus@hyotykasviyhdistys.fi
040 455 7142 toimistonhoitaja
info@hyotykasviyhdistys.fi
<https://hyotykasviyhdistys.fi>

Annalan puutarha

Hämeentie 154, rakennus J, 00560 Helsinki
040 592 2122 toiminnanjohtaja
044 726 3751 puutarhaneuvonta jäsenille ti-to klo 13-15
044 272 1259 Annalan puutarhurit (touko-syyskuu)
annala@hyotykasviyhdistys.fi

ALKU & JUURI

Hyötykasviyhdistys
Nyttoväxtföreningen

AUKIOLOAJAT 2023

17.1.-24.2. tiistai-perjantai
klo 10-17

27.2.-16.6. maanantai-perjantai
klo 10-18

15.4.-27.5. lauantaisin
klo 11-15

Puoti kesätauolla 17.6.-4.9.

Verkkokauppa palvelee ympäri vuoden
<https://hyotykasviyhdistys.fi/shop/>

